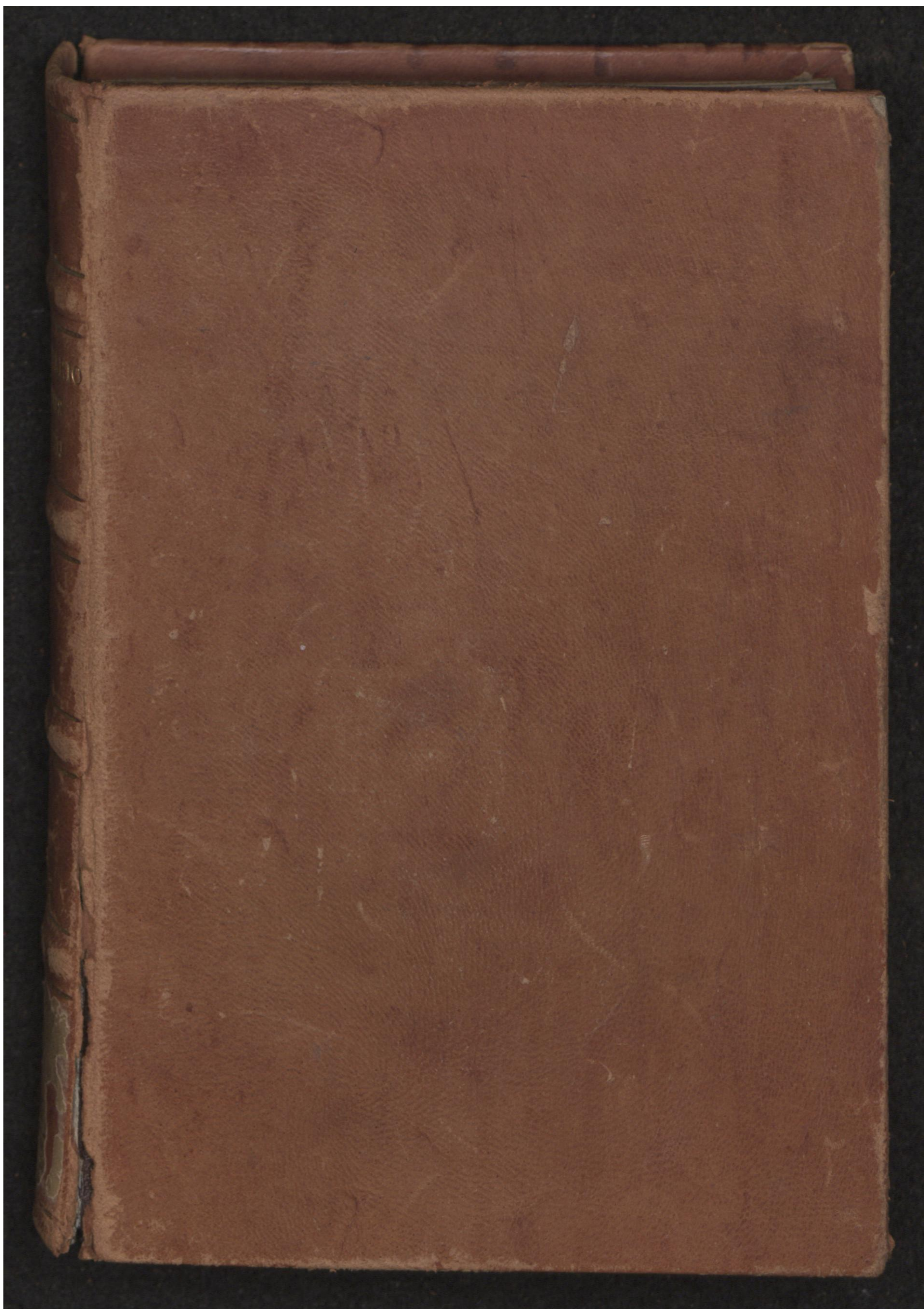
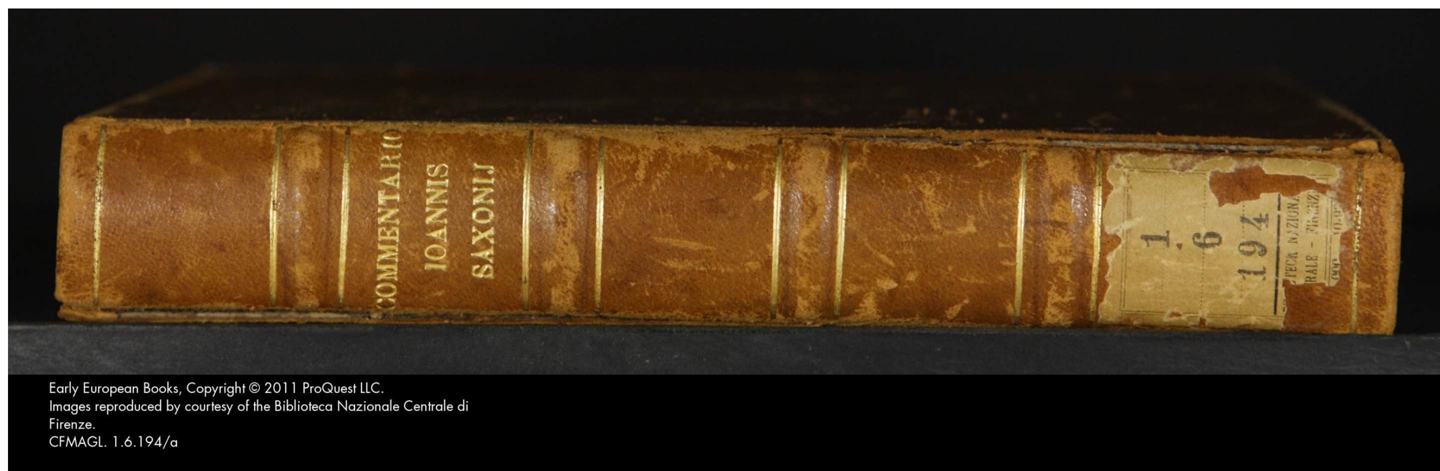
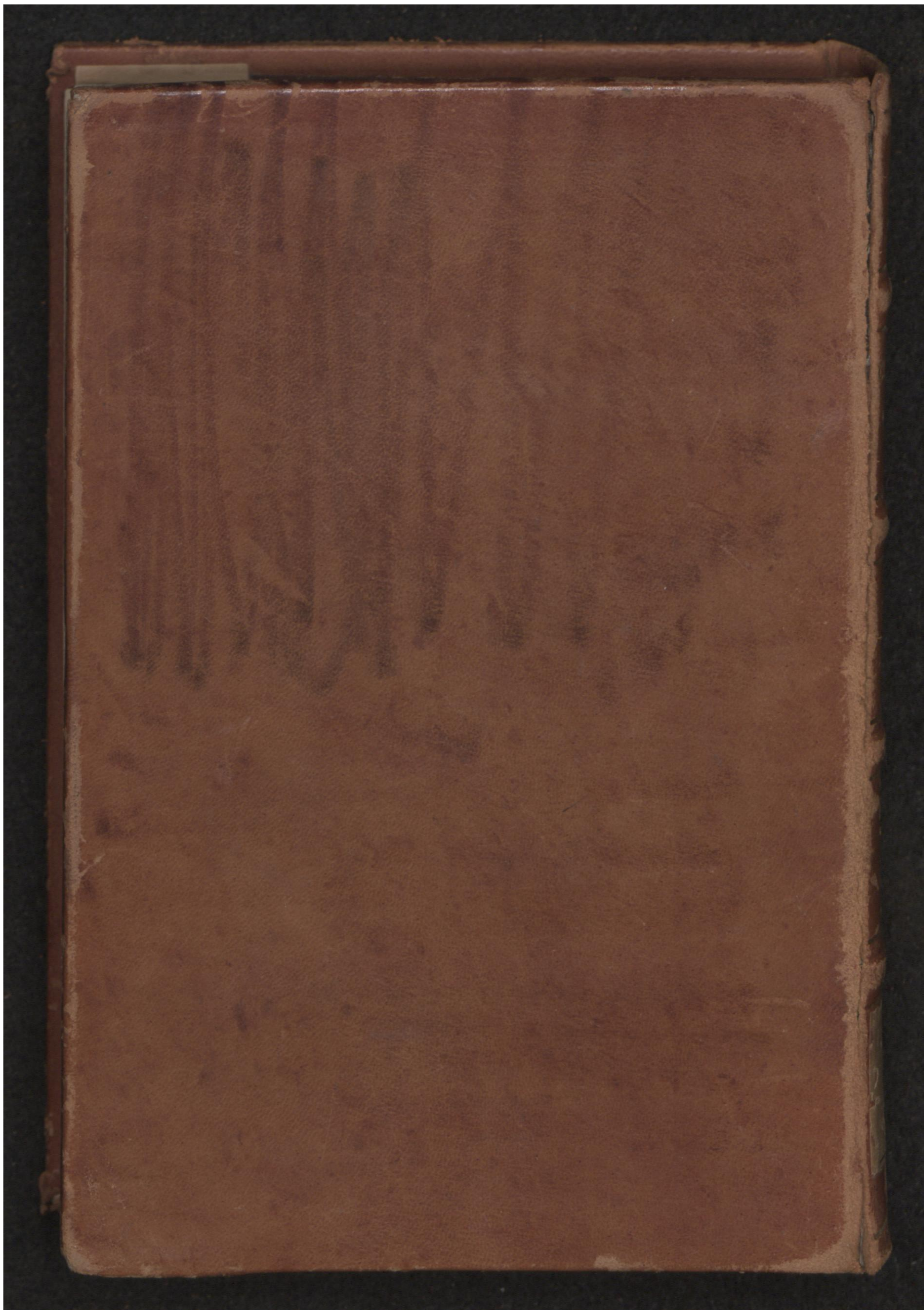

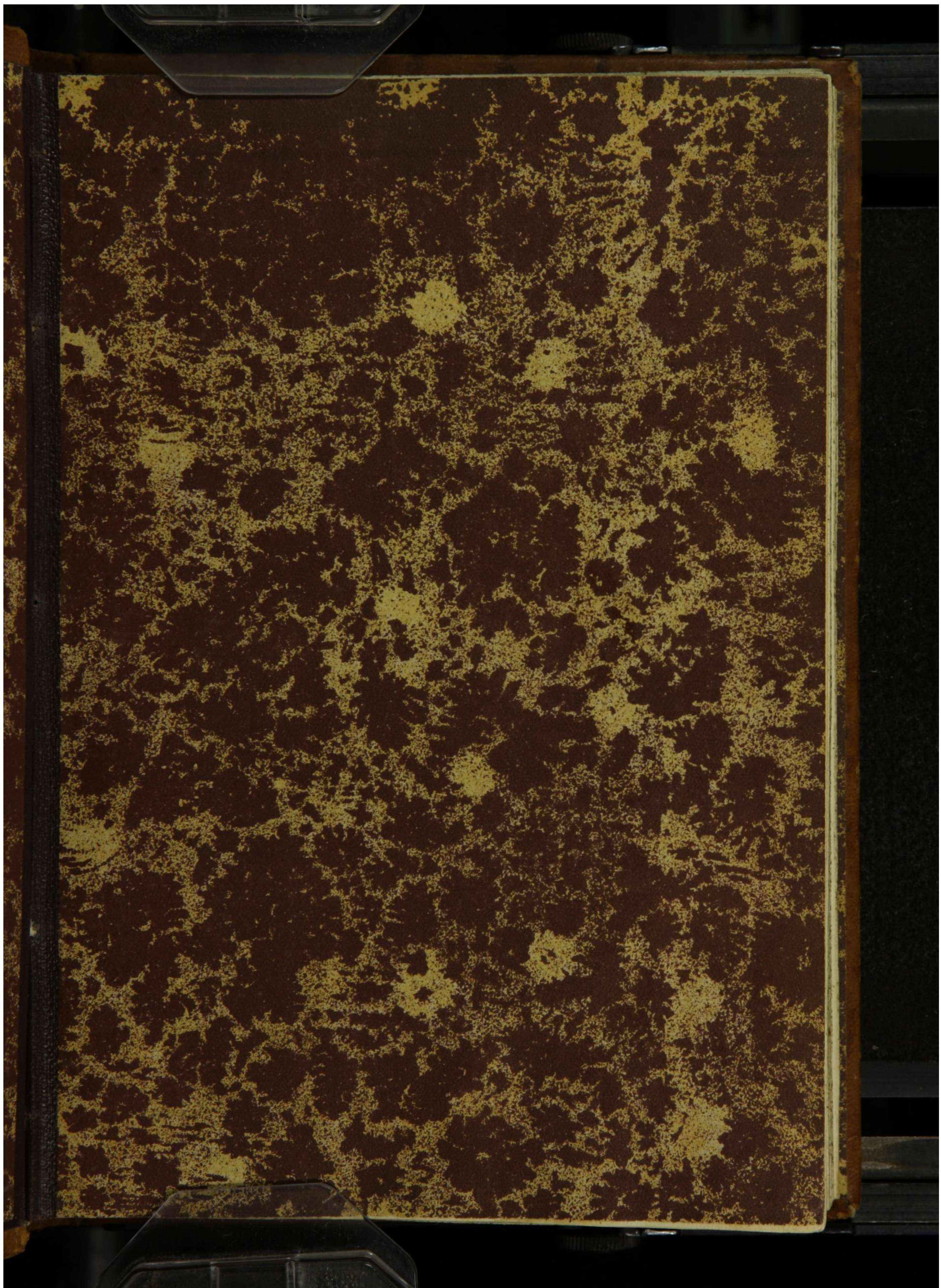

COMMENTARIO
IOANNIS
SAXONIJ
1
6
194

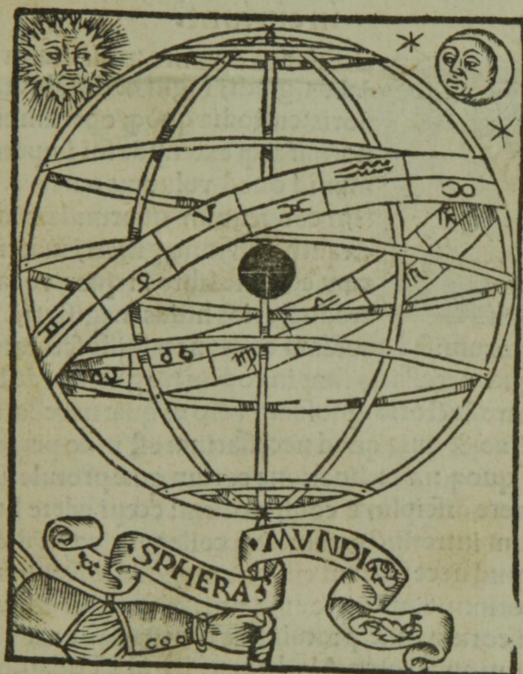

XX 4

ALCAB

Alcabitius

¶ALCABITII AD MAGISTERIUM iudiciorum astrorum Isagoge: Commentario Ioannis Saxonij declarata.

PARISIIS.

¶Vænundatur a Simone Colinæo apud scholas Decretorum.

1521.

anno 205

Leonardus Saracenus

¶ LIBELLVS ISAGOGICVS ABDIlazi/idest serui gloriosi dei/qui dicitur Alcabitius: ad magisterium iudiciorum astrorũ: interpretatus a Ioanne Hispalensi. scriptumq3 in eundẽ a Ioanne Saxoniæ editũ/ vtili serie connexum incipiunt.

Ostulata a domino prolixitate vitæ ceyphadala i. gladij regni & durabilitate sui honoris: custodia quoq3 operum eius/ siue bonorum atq3 extensiõe sui imperij: exordiamur id quod volumus narrare. Cum vidissem conuentum quorundam antiquorum ex authoribus magisterij iudiciorum astrorum edidisse libros: quos vocauerunt introductorios huius magisterij/ id est iudiciorum astrorum: sed quosdam ex eis non fuisse scrutatos diligẽter vniuersa quæ necessaria sunt in eodem magisterio/ de his quæ cõueniunt introductorio. quosdam vero ea quæ necessaria sunt protulisse prolixe: & quia quod necessarium est in eo perijsse cernerẽ. Quosdam quoq3: in ordinatione eorum quæ protulerunt/ non incessisse itinere disciplinæ conspexissem: cœpi edere hunc librum & posui eum introductorium. atq3 collegi in eo ex dictis antiquorum quicquid necessarium est huic magisterio secundum modum introductorium. & nõ introduxi ratiocinationes disputationi siue defensioni eorum quæ protulimus necessarias: cum sint in libro Ptolemæi qui appellatur Alarbamacalet/ id est quatuor tractatuũ: & in libro meo quem edidi in confirmatione magisterij iudiciorũ astrorum: & in destructione epistolæ haissebenhali in annullatione eius ex ratiocinatiõe quæ ad hoc possint sufficere. Et diuisi eũ in quinq3 differentias. Prima differentia est in esse circuli signorum essentiali & accidentali Secunda differentia in naturis planetarum septem. & quid illis proprium: & quid significẽt. Tertia differentia in his quæ accidunt planetis septem in semetipsis & quid accidat eis adinuicem. Quarta differentia in expositione nominũ astrologorum. Quinta differentia in vniuersitate partium & expositione esse earum in gradibus.

¶ DIFFERENTIA PRIMA.

¶DE DIVISIONE CIRCVLI SIGNORVM.

Itach id est circulus signorũ: diuiditur in xij. partes æquales secundũ diuisionẽ circuli signorum. & hæ. xij. partes dicuntur signa: & referuntur ad imagines quæ sunt sub eodẽ zodiaco circulo. quæ sunt: Aries Taurus Gemini Cancer Leo Virgo Libra Scorpius Sagittarius Capricornus Aquarius Pisces. Et vnũquodq; istorũ signorũ diuiditur in. xxx. partes ęquales: quæ gradus vocãtur. Et gradus diuiditur in. lx. minuta. & minutũ in. lx. secunda: & secundũ in. lx. tertia. Similiter quæ sequuntur / quarta scilicet & quinta ascẽdẽdo vsq; ad infinita. ¶ Et sex ex his signis sunt septẽtrionalia: idest ab initio arietis vsq; in finẽ virginis / quę sunt septentrionalia a linea ęquinoctiali: & sex meridiana. i. ab initio libræ vsq; in finẽ pisciũ. Et sex ex illis dicũtur directe ascẽdentia: id est ab initio cãcri vsq; in finẽ Sagitarij. Et sex tortuose ascẽdẽtia dicũtur. i. ab initio capricorni vsq; in finẽ geminorũ. Et tortuose ascẽdẽtia obediũt directe ascẽdẽtibus: hoc est / duo signa quę fuerint vnius lõgitudinis a capite cãcri: obediũt sibi vt gemini cãcro. Taur⁹ leoni: Aries virgini. Et pisces librę. aquarius scorpiõi. Et capricornus Sagittario. ¶ Et duo signa quę fuerĩt vnius lõgitudinis a capite arietis dicuntur concordantia in itinere vt aries & pisces. Taurus & aquarius. Gemini & capricornus. Cancer & Sagittarius Leo & scorpio. Virgo & libra. ¶ Et vocatur medietas circuli quę est ab initio leonis vsq; in finẽ capricorni medietas maxima. & est medietas solis: quia sol ĩ omni hac medietate habet principium sicuti habẽt planetę in suis terminis. Et alia medietas quę est ab initio aquarij vsq; in finẽ cãcri vocatur minima. & est medietas lunæ: *quia luna similiter* habet in omni hac medietate principium sicut sol in maxima & vocatur illa medietas quę est ab initio arietis vsq; in finem virginis medietas calida: & alia quæ est ab initio libræ vsq; in finem piscium vocatur medietas frigida. Et vocatur illa quarta pars circuli quæ est ab initio Arietis vsq; in finem geminorũ quarta calida / humida / vernalis / puerilis / sanguinea. Et illa quæ est ab initio cancri vsq; in finem virginis dicitur quarta calida / sicca / ęstiualis / iuuenilis / cholerica. Et illa quæ est ab initio librę vsq; in finẽ Sagittarij: dicitur quarta frigida sicca autumnalis melãcholica: & significat initium diminutionis mediocris ętatis. Et illa quæ est ab initio capricorni vsq; in finem pisciũ: dicitur quarta frigida humida defectiua senilis hyemalis flegmatica. Omnibus autẽ planetis quæ feruntur in his signis / non q;

sint in eis: sed quia feruntur sub eis hoc indirecto eorum. Altior & propior circulo signorum & cursu tardior est Saturnus: deinde Iupiter. deinde Mars. deinde Sol. deinde Venus deinde Mercurius. deinde Luna quæ est terræ propior & cursu omnibus velocior. Significantur autem etiam per caput draconis & caudã cum planetis quædam significationes sicut exponemus in sequẽtibus.

¶ De domibus planetarum.

Abent quoq; planetæ in his signis potestates: quasdam per naturã/ quasdam per accidẽs. ¶ Quæ sunt per naturam sunt hæ domus. Exaltatio. Terminus Triplicitas. Facies De illis autem quæ per accidẽs sunt loco conuenienti tractabimus. ¶ Domus sunt hę. Aries & Scorpius: domus Martis. Taurus & libra: domus Veneris. Gemini & virgo: domus Mercurij. Cancer: domus Lunæ. Leo: domus Solis. Sagittarius & Pisces: domus Iouis. Capricornus & Aquarius: domus Saturni. Septimum autem signũ a domo vniuscuiusq; planetę dicitur eiusdem fore detrimentum. Et si duo signa fuerint domus vnius planetæ: dicuntur concordantia in almãtica: hoc est in circulo qui latus est in medio & in ligatura strictus: & habet significare circulum zodiacũ. ¶ Signa autẽ in quæ planetæ dum intrant/ dicuntur gratulari in eis. & domini eorũ secũdum Dorotheum sunt hæc. Saturnus dum intrat aquariũ gaudere dicitur. Iupiter in Sagittario. Mars in scorpione. Venus in Tauro: & Mercurius in Virgine.

¶ De exaltationibus planetarum.

HÆ sunt exaltatiões planetarũ. Sol exaltatur in ariete: hoc est in. xix. gradu eius. Luna. in. iij. gradu Tauri. Saturnus in. xxi. librę. Iupiter in. xv. gradu Cãcri. Mars in. xxviii. gradu Capricorni. Ven9 in. xxvii. gradu Pisciũ. Mercuri9 in. xv. Virginis. caput draconis in. iii gradu geminorũ Et cauda in. iii. gradu Sagittarii. In septimo autẽ signo ab exaltatiõe vniuscuiusq; planetę: in simili gradu erit eius descẽsio. verbi gratia. sicut sol exaltatur in. xviiii. gradu arietis ita in. xviiii. gradu librę cadit: et sic de cęteris Ptolomęus autem ponit arietem totum exaltationem solis. Et taurum totum exaltationem Lunæ. et cętera similiter.

¶ De triplicitatibus.

TRiplicitates vero sic distinguimus. Omnia enim tria signa quę in vna natura videntur concordari faciunt triplicitatem et eodem nomine vocantur. hoc est triplicitas. Aries ergo Leo et sagittarius faciunt triplicitatem primam: quia vnumquodq; istorum signorum est igneum/ masculinum/ diurnum/ calidum. s. et siccum/ cholericũ: sapore amarũ. est quoq; et hęc tripli-

citas orientalis. Cuius domini ſunt in die ſol/ & in nocte Iupiter. & eorũ particeps in die ac nocte eſt ~~Saturnus~~. ℂ Triplicitas ſecũda eſt ex Tauro/ virgine & capricorno: quia hæc ſunt ſigna fœminina: nocturna/ terrea/ frigida ſcilicet & ſicca melãcholica/ ſapore acria/ meridiana. ℂ Huius quoq; triplicitatis domini ſunt in die Venus & nocte luna. quarum particeps in die ac nocte ~~Mars~~. mars Saturnus
ℂ Tertia triplicitas eſt ex geminis/ libra & aquario. quia hæc ſigna ſunt maſculiã diurna ſanguinea ſcilicet calida humida aerea/ ſapore dulcia/ occidentalia. Cuius triplicitatis domini ſunt in die Saturnus & in nocte Mercurius. eorum quoq; particeps in die ac nocte eſt Iupiter. ℂ Quartam vero triplicitatem faciunt Cancer/ Scorpius & piſces. quia hæc ſunt fœminina nocturna ſeptentrionalia aquatica flatica frigida humida/ ſapore ſalſa. Cuius triplicitatis domini ſunt in die Venus: & in nocte Mars. quorũ particeps in die ac nocte eſt Luna.

ℂ Tabula domorum exaltationum/ gaudiorum/ caſuum & Triplicitatum planetarum.

♈	♂ die	☉ 19 di.		♄ 21	☉ d.	♃	n	♄	a
♉	♀ no.	☽ 3	♀		♀	☽		♂	b
♊	☿ di.	☊ 3		☋ 3	♄	♀		♃	c
♋	☽ d. n.	♃ 15		♂ 28	♀	♂		☽	d
♌	☉ d. n				☉	♃		♄	a
♍	☿ n.	☿ 15	☿	♀ 27	♀	☽		♂	b
♎	♀ d.	♄ 21		☉ 19	♄	♀		♃	c
♏	♂ n.		♂	☽ 3	♀	♂		☽	d
♐	♃ d.	☋ 3	♃	☊ 3	☉	♃		♄	a
♑	♄ n.	♂ 28		♃ 15	♀	☽		♂	b
♒	♄ d.		♄		♄	☿		♃	c
♓	♃ n	♀ 27		☿ 15	♀	♂		☽	d

ℂ De ſignis mobilibus/ fixis & communibus.

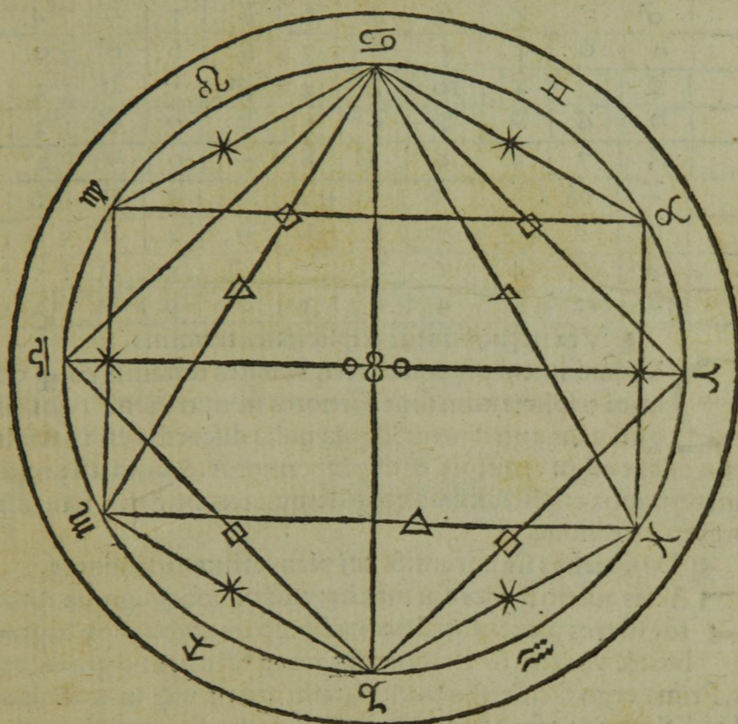
Quatuor quoq; ex his ſignis dicuntur eſſe mobilia/ ſcilicet Aries Cancer Libra & Capricornus. Et quatuor fixa ſcilicet Taurus Leo ſcorpius & aquarius. Reliqua vero quatuor ſcilicet Gemini Virgo Sagittarius & piſces ſunt communia/ Dicuntur autem mobilia fixa vel communia: quia quando Sol ingreditur aliquod iſtorum: mouetur ideſt mutatur tempus vel figitur. ideſt eodem ſtatu perſeuerat: aut fit commune ideſt medie-

tas illius vnius temporis erit vt medietas alterius. verbi gratia. quando sol ingreditur signũ arietis: tempus mutatur idest vertitur hyems in ver. Et quando intrat Taurum: figitur idem tempus vernale. quando vero sol ingreditur geminos: fit tempus commune idest dimidium veris & dimidium ęstatis et sic de cæteris.

❡De aspectibus planetarum.

DIcuntur etiam signa se aspicere. hoc est omne signum aspicit tertium ante se et tertium post se quod est vndecimũ: & hic aspectus dicitur sextilis/ & est aspectus dilectionis et medię amicicię. et dicitur etiam sextilis eo ꝙ teneat sextam partem circuli idest. lx. gradus. verbi gratia. planeta qui fuerit in initio Arietis aspicit eũ qui fuerit in gemini ante se et eum qui fuerit in aquario post se qui est aspectus amicicię. Et aspicit quartũ ante se et quartũ post se. i. decimũ et hic aspectus vocatur tetragon⁹ eo ꝙ tenet quartã partẽ cœli. i. lxxxx. gradus: et est aspectus discordię atq; medię inimicicię et aspicit quoq; quintum signum ante se et quintum post se quod est nonum: et hic aspectus dicitur trigonus vel trigona radiatio eo ꝙ tertiam partem cœli idest. cxx. gradus teneat: et est aspectus concordię et dilectionis perfectę. Aspicit autem septimũ per oppositionẽ: et est aspectus inimicicię perfectę. Et si in his signis ita se aspicientibus fuerint planetæ dicuntur se aspicere hic est aspectus: et si duo planetæ fuerint in vno signo dicuntur cõiuncti. Cum vero fuerit planeta in aliquo signo: erunt radij illius in signis illis quæ aspiciunt ipsum signũ in simili gradu atq; minuto. verbi gratia. si fuerit Mars in prĩo gradu arietis et in primo minuto eiusdem gradus: erunt radij eius in primo gradu signi libræ et in primo minuto eiusdẽ gradus. et sic intellige de cęteris aspectus. vt in hac figura patet euidentissime.

Figura aspectuum.

De terminis planetarum.

SVnt quoq; planetarum in signis termini vel fines : quia in vnoquoq; signo habent quinq; planetæ terminos per diuersos gradus dispositos : nam ab initio arietis vsq; ad sextum gradum eiusdem arietis est terminus Iouis : et a sexto vsq; ad. xij. terminus Veneris: et a. xij. vsq; ad. xx. terminus Mercurij. et a 20. in. xxv. terminus Martis Saturni. et propter diuersitatem eorum graduum : et grauitatem eorum memoriæ descripsimus eos in tabula vt leuius esset opus. Termini Aegyptiorum et dicuntur esse Hermetis.

♈	♃	6	♀	6.	☿	8	♂	5	♄	5
♉	♀	8	☿	6	♃	8	♄	5	♂	3
♊	☿	6	♃	6	♀	5	♂	7	♄	6
♋	♂	7	♀	6	☿	6	♃	7	♄	4
♌	♃	6	♀	5	♄	7	☿	6	♂	6
♍	☿	7	♀	10	♃	4	♂	7	♄	2
♎	♄	6	☿	8	♃	7	♀	7	♂	2
♏	♂	7	♀	4	♃	8	♃	5	♄	2
♐	♃	12	♀	5	☿	4	♄	5	♄	6
♑	☿	7	♃	7	♀	8	♄	4	♂	4
♒	☿	7	♀	6	♃	7	♂	5	♄	5
♓	♀	12	♃	4	☿	3	♂	9	♄	2

¶ Vbi pręponuntur triplicitates terminis.

QVidam autem pręponunt triplicitates terminis eo ꝙ domini triplicitatum ſunt fortiores in nutritione . quia ſignificant nutrionem: & quia nulla diſcordia eſt in triplicitate : ſicut eſt in terminis cum pręponuntur. & quidam pręponunt terminos triplicitatibus: eo ꝙ domini terminorum ſunt fortiores in directione.

¶ De faciebus ſignorum: & cui planetarum attribuntur.

FAcies autem ſignorum ſunt hę: vnumquodqꝫ ſignum diuiditur in tres partes ęquales: quælibet pars cõflatur ex x. gradibus: & vocatur facies. quarum initiũ eſt a primo gradu arietis. Prima ergo facies eſt a primo gradu arietis vſqꝫ in x. & datur Marti. Secunda vſqꝫ ad. xx. gradum. & datur Soli qui ſuccedit ei in ordine circulorum. Tertia vſqꝫ ad finẽ pręd̄icti ſigni. & eſt Veneris: ſimiliter prima facies Tauri eſt Mercurij qui Veneri ſuccedit: & ita vſqꝫ in finem ſignorum. ¶ Cum igitur habueris gradũ in aliquo ſigno & volueris ſcire ex cuius planetarũ facie ſit : ſume ab initio arietis ſigna integra vſqꝫ ad ſignũ de quo volueris ſcire & triplica ea/ & quod ſuperfuerit adde ſuper hoc quod pręterijt ex faciebus illius ſigni de quo faciem ſcire volueris cum eadem facie cuius dominum ſcire volueris: & proiice a planeta qui eſt dominus faciei ſigni arietis/ qui eſt Mars ſecũdum ſucceſſionem circulorum. 7. & . 7. & quod remanſerit infra ſeptem/ numera a Marte per ſucceſſionem planetarum & vbi finitus fuerit numerus: erit prima facies illius ſigni vnde fuerit gradus vſqꝫ in. 10. eiuſdem ſigni illius planetæ apud quem numerus erit finitus : & a. x. vſqꝫ in xx. alterius planetæ qui illi ſuccedit : & a. xx. vſqꝫ in finem alterius ſigni qui ei ſuccedit: & in cuius decio fuerit gradus ex ſigno

erit facies illius planetę. vocātur etiam domini facierum istarum a quibusdam decani: cuius sequitur tabula.

In ♈	♂	10	☉	10	♀	10
In ♉	☿	10	☽	10	♄	10
In ♊	♃	10	♂	10	☉	10
In ♋	♀	10	☿	10	☽	10
In ♌	♄	10	♃	10	♂	10
In ♍	☉	10	♀	10	☿	10
In ♎	☽	10	♄	10	♃	10
In ♏	♂	10	☉	10	♀	10
In ♐	☿	10	☽	10	♄	10
In ♑	♃	10	♂	10	☉	10
In ♒	♀	10	☿	10	☽	10
In ♓	♄	10	♃	10	♂	10

❡De virtutibus planetarum.

ET quia iam annuente deo tractauimus de potestatibus planetarum in signis quæ sunt: domus / exaltatio / triplicitas / terminus & facies. Nunc igitur tractemus de virtutibus seu fortitudinibus eorum in ipsis. nam dominus domus habet. 5. fortitudines: & dominus exalt. 4. & dominus triplic. 3. dominus termini duas: & dominus faciei vnam. Intellige ergo ex hoc numero fortitudines planetarum. qui enim magis abundant in numero magis abundant in fortitudine. & quidam præponunt terminum triplicitati: idest volunt & dominus termini sit fortior domino triplicitatis: sed iam exposuimus superius in quo valet vnusquisq;. Quidam etiam de hac rem tale dederunt cōparationem: dicentes quod planeta cum fuerit in domo sua est similis viro in domo atq; in dominatiōe sua: & cum fuerit in exaltatiōe sua / est similis viro in regno suo & gloria: & cum fuerit in termino suo / est sicut vir inter parentes & cognatos suos atq; gentes. & cum fuerit in triplicitate sua / erit sicut vir in honore suo: & inter auxiliatores atq; ministros suos. & cā fuerit in facie sua / erit sicut vir in magisterio suo. Hæ sunt vniuersæ potestates planetarum: essentiales in signis & sequuntur has figuræ signorum.

❡De essentiis signorum & quid significent in semetipsis.

QVia in signis sunt quædam signa quæ dicuntur rationalia scilicet. Virgo Gemini Libra & Aquarius & prima medietas Sagittarii. quia eorum imagines in circulo ad imagines hominum figurantur. hæc quoq;

dicuntur signa pulchras voces habentia. hæc quoq; vigent cũ fue
rint in oriente. Et quædam dicuntur alas habentia/ scilicet Gemi-
ni Virgo & Pisces Et quędã quadrupedia: vt Leo & Sagittarius.
Quædam eorum sunt domestica: vt Aries Taurus Capricornus:
& hæc vigent cum fuerint in meridie. Virgo autem & Capricor-
nus & Aquarius: vigẽt cũ fuerint in Septẽtrione. Et ex signisquę
dam sunt tortuosa & vitiosa/ scilicet Aries Taurus Cãcer Scorpio
& capricornus Et quędã ex eis dicũtur plures proles habẽtia/ scili
cet Cãcer Scorpio & Pisces. et hęc vigẽt cũ fuerit in occidẽte. Et
quędam ex eis sunt sterilia: vt Gemini Leo & Virgo Et quædam
sunt paucos filios habẽtia: vt Aries Taurus Libra Sagittarius Ca
pricornus & Aquarius. Et quædam dicuntur multũ luxuriosa/ sci
licet Aries Taurus Leo & Capricornus. Et ex signis quædam di
cuntur medium vocem habentia quæ formantur ad imagines ani
malium balantium & mugientium & rugientiũ: vt Aries Taurus
Leo & Capricornus: & vltima pars Sagittarij. Et quędam sunt vo
ce carentia/ scilicet illa quę formãtur ad imagines animalium vo-
ce carentium/ scilicet Cancer Scorpius & Pisces.

¶ De significationibus signorum.

ET vnũquodq; signum habet propriam significationem in
his quę significant ex creatione mẽbrorũ & moribus homi
num & regionum & seminum & arborum & cætera. Aries
habet ex corpore hominis caput & faciem: & ex regionibus bebil:
& ferim idest Babyloniam & Persidã & Arabiã & falastim & Pa-
lestinam. Taurus habet arbores quæ plantantur: & ex corpore ho
minis habet collum & gutturis nodũ : & ex regiõibus ezetimet &
almech & sandem & araterad. Gemini est signum largũ boni ani-
mi. & habet ex corpore hominis humeros & brachia & manus :&
ex regiõibus vrgeti & armeniem nuthrabigem etelenimstet idest
Ægyptũ et bartha. Cãcer habet ex arboribus eas quę fuerint ęqua
les longitudine: & ex corpore hominis pectus cor stomachum co-
stas splenem & pulmonem. & ex regionibus armeniam minorẽ/ &
orientalem plagam buthabem & massem & acin. & habet partici-
pationẽ in barach & atrabicen. Leo habet arbores proceras idest
longas callidus & versutus: & multæ angustię atq; tristitię : & ex
corpore hominis stomachum cor dorsum latus & ex regionibus
artitri vsq; in finem regiõis habitabilis. Virgo habet quicquid se-
minatur ex seminibus & est larga boni animi. & habet ex corpore
hominis ventrem & interiora scilicet telam idest dyafragma & in-
testina: & ex regionibus argumenta & assem idest quædam regio
circa hierusalem & alforas idest eufraten & insulam quæ Hispa-
nia & festix vel afeum. Libra habet arbores proceras. & est larga/

boni animi. & habet ex corpore hominis lumbos & inferiora ventris vmblicũ & pectinem & verẽda anchas & ilia & nates. & ex regionibus terram Romanorũ vel Grȩcorũ & quæ succedũt eis affines vſq; ad Africam: habet etiã araffe vel azim vſq; in finẽ Æthiopiȩ & barthan: habet & Carmẽ & segeſtem & Thebis vel thebil & tabraſten barah & ambarath. Scorpius habet arbores longitudine æquales/largus/boni animi. & habet ex hominis corpore verẽda teſticulos veſicam anũ & fœmora & ex regiõibus helehiget & rura Arabũ & fines eius vſq; in allegem: & habet in alchach participationem. Sagittarius ingenioſus & callidus habet ex corpore hominis fœmora: & ex regionibus ȩthiopiã & maharaben & achiut vel acenit vel achichit quȩ eſt India. Capricornus bonȩ vitæ iracundus cautus & callidus: multæ triſtitiæ. habens ex corpore hominis genua: & ex regionibus ȩthiopiã annaban alcon & acuith & mahamen vſq; ad duo maria ȩtahant & achiut quæ eſt India. Aquarius habet ex corpore hominis crura vſq; ad inferiora cauillarum id eſt talorum & ex regionibus azenes id eſt nigredinem & althupha & partes eius & terrã elfices & partẽ terrȩ ȩgypti & occidentalẽ plagã & terrȩ achiut. Piſces callidus & cautus/commixtus/multi coloris. habens ex corpore hominis pedes: & regiõibus carabrarem & ſeptentrionalem plagam terræ iurgem & participationem in Romanis vſq; ad effen habet inſulam & Aegyptum & Alexandriam & mare Lycium.

¶ De ſignificatione planetarũ in ſignis ſecundũ mẽbra hominis.

ET ſi quidem planetæ ſignificauerint dolorẽ/habent in vno quoq; ſigno membrũ ſibi propriũ: Tractemus ergo de doloribus planetarũ in ſignis. & primum incipiamus ab Ariete. Saturnus in ariete habet pectus. Iupiter ventrem. Mars caput. Sol fœmora. Venus pedes. Mercurius crura. Luna genua. In tauro. Saturnus ventrem. Iupiter dorſum. Mars collum. Sol genua. Venus caput. Mercurius pedes. Luna crura. In geminis. Saturnus ventrem Iupiter verẽda & quæ ſuccedunt. Mars pectus & quæ ſuccedunt. Sol crura & cauillas ideſt talos. Venus collum. Mercurius caput. Luna fœmora. In cancro Saturnus virilia & omnia eis ſuccedentia. Iupiter fœmora. Mars pectus. Sol pedes. Venus brachia & humeros. Mercurius oculos & guttur. Luna caput. In leone. Saturnus verenda & eis ſuccedentia. Iupiter fœmora & genua. Mars ventrem. Sol caput. Venus cor. Mercurius humeros & guttur. Luna collum. In virgine. Saturnus pedes. Iupiter genua & eorum ſuccedentia. Mars ventrem. Sol collum. Venus ventrem. Mercurius cor. Luna humeros. In libra Saturnus genua & eorum ſuccedentia.

Iupiter oculos & eorum ſuccedētia ideſt partes capitis. Mars verenda & eorum ſuccedentia. Sol humeros. Venus caput. Mercurius vētrē. Luna cor. ¶ In ſcorpione. Saturnus cauillas id eſt talos & earum ſuccedentia. Iupiter pedes. Mars caput/brachia & fœmora. Sol cor. Venus verenda & eorum ſuccedentia. Mercurius dorſum. Luna ventrem. ¶ In Sagittario. Saturnus pedes. Iupiter crura & caput. Mars pedes & manus. Sol ventrem. Venus fœmora & brachia. Mercurius verenda & cor. Luna dorſum. ¶ In capricorno. Saturnus caput & pedes. Iupiter genua & oculos. Mars crura & humeros. Sol dorſum. Venus fœmora & cor. Mercurius verenda & eorum ſuccedentia. Luna fœmora. ¶ In aquario. Saturnus caput & collum. Iupiter humeros/pectus & pedes. Mars cauillas & cor. Sol verenda & eorum ſuccedentia. Venns genua & eorum ſuccedētia. Mercurius fœmora & cor. Luna verēda. ¶ In piſce. Saturnus humeros & brachia & collū. Iupiter cor & caput. Mars cauillas & ventrem. Sol fœmora & eorum ſuccedentia. Venus collū & dorſum. Mercuri⁹ crura & verēda. Luna fœmoralia.

¶ De gradibus ſignorum maſculinis & fœmininis.

SVnt quoqꝫ in vnoquoqꝫ ſigno gradus qui proprie dicuntur maſculini atqꝫ fœminini. Nam ab initio Arietis vſqꝫ in. viij. gradum dicuntur eſſe maſculini: & ab. viij. in. ix. fœminini: & a. ix. in. xv. maſculini: & a. xv. maſculini vſqꝫ in. xxij. fœminini: & a. xxij. vſqꝫ in finem arietis/maſculini: quos decreuimus deſcribere ſicut deſcripſimus terminos: & hoc modo depingimus tabulam vt leuius reddatur opus deo auxiliante.

♈	maſ.	8	fœ.	1	maſ.	6	fœ.	7	maſ.	8				
♉	fœ.	5	maſ.	6	fœ.	6	maſ.	4	fœ.	3	maſ.	6		
♊	fœ.	5	maſ.	11	fœ.	6	maſ.	4	fœ.	4				
♋	maſ.	2	fœ.	6	maſ.	2	fœ.	2	maſ.	11	fœ.	4	maſ.	3
♌	maſ.	5	fœ.	3	maſ.	7	fœ.	8	maſ.	7				
♍	fœ.	8	maſ.	4	fœ.	8	maſ.	10						
♎	maſ.	5	fœ.	10	maſ.	5	fœ.	7	maſ.	3				
♏	maſ.	4	fœ.	10	maſ.	3	fœ.	8	maſ.	5				
♐	maſ.	2	fœ.	3	maſ.	7	fœ.	12	maſ.	6				
♑	maſ.	11	fœ.	8	maſ.	11								
♒	maſ.	5	fœ.	10	maſ.	6	fœ.	4	maſ.	2	fœ.	3		
♓	maſ.	10	fœ.	10	maſ.	3	fœ.	5	maſ.	2				

¶ De gradibus lucidis/tenebroſis/fumoſis & vacuis.

ET in vno quoq; iſtorum ſignorum ſunt gradus qui dicun-tur lucidi : & gradus qui dicuntur tenebroſi:& gradus qui dicũtur fumoſi: & gradus qui vocantur vacui. Dicũt enim quidam quod ab initio arietis vſq; in tertium gradum ſunt tene-broſi:& a·iii·in·viii·lucidi:& ab.viii.ĩ.xvi. tenebroſi : & a·xvi·ĩ xx.lucidi:& a·xx·vſq; ad.xxiiii.vacui.& a·xxiiii.vſq; in.xxviiii. lucidi·& a·xxix.in finem arietis vacui· de quibus faciemus tabu-lum ſi deus voluerit·

♈	te.	3	lu.	5	te.	8	lu.	4	va·	4	lu.	5	va.	1
♉	te.	3	lu·	4	va.	5	lu.	3	va.	5	lu·	8	te.	2
♊	lu.	4	te·	3	lu.	5	va.	4	lu.	6	te.	5	va·	3
♋	lu.	12	te.	2	va·	4	fu.	2	lu.	8	va.	2		
♌	te.	10	fu·	10	va.	5	lu.	5						
♍	te.	5	lu.	3	va.	2	lu·	6	fu·	6	va.	5	te·	3
♎	lu.	5	te.	5	lu.	8	te.	3	lu.	6	va.	3		
♏	te.	3	lu·	5	va.	6	lu.	6	fu.	2	va.	5	te.	3
♐	lu·	9	te·	3	lu.	7	fu.	4	lu.	7				
♑	te.	7	lu.	3	fu.	5	lu.	4	te.	3	va.	3	te.	5
♒	fu.	4	lu.	5	te.	4	lu.	8	va.	4	lu.	5		
♓	te.	6	lu.	6	te.	6	lu.	4	va.	3	lu.	3	te.	2

¶ De gradibus putealibus·

ET in ſignis ſunt quidam gradus qui vocantur putei: cum fuerit planeta in aliquo eorum dicitur eſſe in puteo· vt eſt ſextus gradus arietis & cætera· vt in hac tabula ſequen-ti oſtendetur·

♈	6	11	16	23	29		♎	1	7	20	30		
♉	5	12		24	25		♏	9	10	22	23	27	
♊	2	12	17	26	30		♐	7	12	15	24	27	30
♋	12	17	23	26	30		♑	2	7	17	22	24	28
♌	6	13	15	22	23	28	♒	1	12	17	22	24	29
♍	8	13	16	21	25		♓	4	9	24	27	28	

¶ De gradibus azemena ideſt debilitatis corporis.

ET ſunt in ſignis quidam gradus qui dicuntur gradus aze-mena ideſt gradus debilitatis corporis· Eſt enim azemena quædam debilitatio corporis temporalis.vt ſurditas: cęci-tas:membri amiſſio/& cætera talia.quę q̃diu vixerit homo ſemper habebit:niſi miraculoſe ſanetur. Cum ergo fuerit luna in his gra-dibus in natiuitate alicuius pueri: accidet ei prędicta azemena ſe-cundum ſignificationem loci & aſpectus ſeu loca planetarum. Si-

gnificatur quoq; azemena per astra diuersis modis. sicut in libris natiuitatum inuenies. gradus autẽ azemene sunt hi qui describũtur hæc in tabula.

In ♉	6	7	8	9	10			In ♏	19	29			
								In ♐	1	7	8	18	19
In ♋	9	10	11	12	13	14	15	In ♑	20	27	28	29	
In ♌	18	27	28					In ♒	18	19			

¶De gradibus augmentantibus fortunam.

ET in hoc circulo sunt quidam gradus qui dicuntur augentes fortunam: qui in ista tabula descripti sunt.

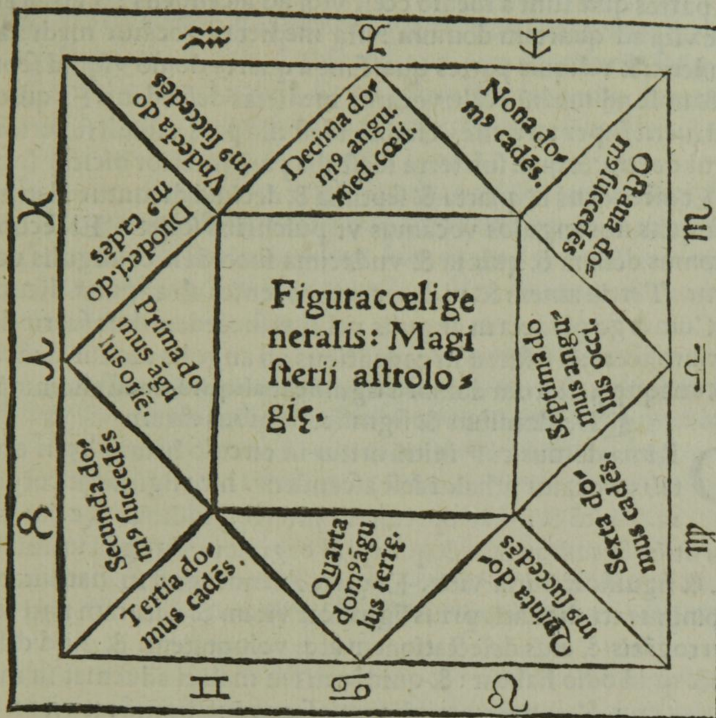
♈	19					♎	3	5	21	
♉	3	15	27			♏	7	18	20	
♊	11					♐	13	20		
♋	1	2	3	4	15	♑	12	13	14	20
♌	2	5	7	19		♒	7	16	17	20
♍	3	14	20			♓	13	20		

¶De gradibus compotentibus.

ET duo gradus qui fuerint vnius lõgitudinis a capite signorum mobilium dicuntur compotentes idest vnius fortitudinis & consortes seu participes in virtute. vt. xx. grad. capricor. vel cancri/cum. x. gra. Sagit. vel geminorum. &. xx. gra. arietis vel libræ cum. x gradu piscium vel virginis.

¶De esse circuli accidentali.

SEd quia auxiliante deo iam protulimus esse circuli signorum essentiale: nunc proferamus accidentale. Nam circulus figuratur in omni hora tali figura: quę diuiditur in quatuor partes: quas diuidit circul⁹ hemisphęrij: & circulus meridiei id est circulus medij cœli: qui facit medium diem. & vnaquęq; pars istarum partium diuiditur in tres partes inęquales secundum ascensiones signi ascendentis. atq; hoc modo diuiditur circulus in duodecim partes quæ vocantur domus. nominantur quoq; & cuspides & turres . cuius opus expositum est in libro Ezibi idest in libro cursus siderum. Principium quoq; diuisionis est horoscopns: hoc est ascendens: cuius initium est super circulum hemisphęrij orientalis deinde secunda domus sequitur & tertia : cęteræq; domus vsq; ad duodecimam. Quarta autem pars quæ est ab ascendente vsq; ad medium cœli: quæ est domus duodecima vndecima

& decima dicitur quarta pars orientalis masculina. & adueniens significat initium vitæ: & vocatur puerilis/sanguinea/vernalis/ Etpars alia quæ est a medio cœli vsq; ad gradum occidentalis si gni idest septimæ qui est super circulum hemisphęrij occidenta lis: quæ est domus nona/octaua & septima: & est meridiana fœmi nina. recede:ns significat mediam ætatem: & vocatur profecto iu uētutis ęstiualis cholerica. ¶ Tertia quoq; pars quę est ab occidē te vsq; ad gradum quartæ domus quę est super circulum meridiei sub terra: quę est domus sexta quinta & quarta: est occidētalis ma sculina. aduenięs significat finem vitę: & vocatur autumnalis me lancholica. & est senilis & est mediocris ætatis. ¶ Quarta pars quæ est a quarta domo vsq; ad ascendens quæ domus est tertia secunda. atq; ascendens est septentrionalis fœminina recedens significat quod accidit homini post mortem eius. & ad quid de ueniet corpus eius vel eius dispositio. de dimissa substantia. aut quid dicetur de eo scilicet vtrum laudetur vel vituperetur. & vocatur hæc pars senilis flegmatica defectiua hyęmalis. Et illę

duæ partes quæ sunt a medio cœli vsq; ad ascendens : & ab ascendente vsq; ad quartam domum : ista medietas vocatur medietas ascendens:& reliquæ partes quæ sunt a quarta domo vsq; ad septimã/ & inde ad mediũ cœli: vocatur medietas descẽdens. Et quicquid fuerit super terram ex circulo idest illa pars circuli superior: dicitur dextra:& quæ sub terra idest illa pars inferior dicitur sinistra Et ascendens & quarta & septima & decima dicuntur alamed id est quas nos angulos vocamus vt pulchrius sonet. Et secunda domus octaua & quinta & vndecima succedentes angulis vocantur. Tertia autem &.vi.ix.ac.xii. cadentes ab angulis dicuntur Cum ergo planeta in angulis vel eius succedentibus fuerit dicitur proficere:& si fuerit in cadentibus ab angulis dicitur deficere. & vnaquęq; istarum domorũ significat aliquid de esse hominũ.

¶ De domibus & significationibus earum.

PRima domus cui⁹ initiũ oritur in circulo hemisphęrii oriẽtalis/ vocatur athale idest ascendens. hæc significat corpora & vitã & initia operum in interrogatiõibus & oratione & locutiõe & rumoribus/& quicquid cogitat interrogãs in animo suo. & significat initia vitæ. Et dicit Alendezgod in natiuitate: ꝙ dominus triplicitatis prius significat vitam & naturam nati seu interrogãtis/ & eius delectationem atq; voluntatem: & quid diligat:& quid odio habeat : & quid boni seu mali ei adueniat in initio vitæ eius.& dominus triplicitatis secundus/ significat vitam & corpus & virtutem seu fortitudinem & medietatem vitæ.& dominus triplicitatis tertius/ significat id quod socii eius significauerũt & significat finem vitę in morte.

SEcunda domus est domus substantiæ ac victus & ministrorum & auxiliatorum:& significat finem annorum vitæ idest finem iuuentutis Et dixit Allẽdezgod de dominis triplicitatis domus substantiæ : de primo scilicet secundo ac de tertio vide quis eorum sit fortior/esse & loco:hunc facies merito autorem substantiæ & significatorem acquisitionis. ꝙ si fuerit in medio cœli: inueniet hanc a rege. & si fuerit in domo fidei alias fiducię:est melius. Similiter dominus triplicitatis primus/ dat substantiam in initio vitæ. & secundus in medio vitæ. & tertius in fine eius.

TErtia domus est fratrum & sororum & propinquorum ac dilectorum fidei atq; religionis mandatorum ac legatorum/ mutationũ atq; itinerum minorum. & significat esse vitæ ante mortẽ. dixit Alendezgod: dominus triplicitatis domus fratrum/ primus signat fratres maiores : & secundus/medios. tertius minores. eritq; eorum dignitas & eorum esse secundum loca eorum.

QVarta domus est patrum/hereditatum finis rerum & thesaurorum & omniũ absconditorũ atq; occultorũ: & signat de esse vitæ hominũ finem. dixit Alẽdezgod ꝙ dominus triplicitatis domus patrũ. primus significat patres secundus ciuitates & terras. tertius fines rerum & carceres.

QVinta domus filiorum & dilectionum legatorum atq; donationum: & significat quod futurum sit post mortem ex laude. s. & vituperio. dixit Alendezgod ꝙ dominus triplicitatis domus filiorum. primus significat filios & vitam. secundus dilectionem. tertius vero legatos.

SExta domus est infirmitatum & seruorum: & significat finẽ vitæ: & quicquid futurũ sit ante senectutẽ. dixit Alẽdezgod dominus triplicatis domus infirmitatum. primus significat infirmitates & valitudines ab infirmitatibus & a malis & deteriorationes. secũdus significat vernaculos & seruos. tertius significat qd eueniet ex eis & eorum vtilitatem atq; opera: & significator est bestiarum ac pecorum/ & omnium quadrupedum: & fortitudinis eorum multitudinis quoq; eorum ac paucitatis more eorum in manu eius vel egressionis eorum ab ea scilicet manu: carceris quoq; atq; retentionis.

SEptima domus est mulierũ: nuptiarũ/ contentionum quoq; atq; participationũ & oppositorum: & signat medietatem finis vitę erga senectutem. Dixit Alendezgod ꝙ dominus triplicitatis domus. vij. primus signat mulieres. secundus contentiones. tertius commixtiones et participationes.

OCtaua domus est mortis: signat timorem & mortem atq; almauerith. i. substãtias vel hereditates mortuornm quas debent heredes post mortem ipsorum possidere: & significat annorum vitæ finem post senectutem. dixit Alendezgod ꝙ dominus triplicitatis domus mortis primus significat mortem. secũdus præcepta seu res antiquas. tertius almauerith/ idest quæ herreditanda sunt ex mortuis.

NOna domus est peregrinationũ itinerũ fidei atq; religionis/ sapientię philosophię & librorum epistolarum quoq; ac legatorum narrationum seu rumorum atq; somniorũ: & initium dimidię vitæ significat. dixit Alendezgod ꝙ dominus triplicitatis domus peregrinationis. primus signat peregrinationem & omne quod accidit ei. secundus significat fidem atq; religionem & valitudinem harum atq; modum earum. tertius significator est sapiẽtię somniorum & stellarum & auguriorum & veritatis exercentium in eis atq; mendacij.

DEcima domus: est regina et operum et sublimationis vel exaltatiõis/ regni quoq; atq; memoriæ & vocis scilicet im perii et magisteriorum atq; matrum: et signat dimidium annorum vitæ. Dixit Alẽdezgod ꝙ dominus triplicitatis domus regiæ. primus signat opus & exaltationẽ scilicet sedis sublimationem & altissimam mansionem. secundus igitur vocem imperij et audaciam in eodem. tertius significat stabilitatem eius atq; durabilitatem.

VNdecima domus est fiducię & laudis atq; fortunę: amicorum quoq; & ministrorum ac auxiliatorum: & signat finẽ annorum medietatis vitę. Dixit Alendezgod ꝙ dominus triplicitatis domus fiducię. primus signat fiduciam: secundus amicos. tertius vtilitatem seu profectus eorum.

DVodecima domus est inimicorum & laboris atq; tristitię inuidię & susurrationis caliditatis ingeniorum atq; bestiarum: & signat finem vitæ & quod cõtingit matribus in cõceptione sua ex bono vel malo. Dixit Alẽdezgod dominus triplicitatis domus inimicorum. primus significat inimicos. secundus labores. tertius vero bestias & pecora. Hæc sunt quæ significant xij. domus.

¶ De coloribus duodecim domorum.

SIgnificant etiam. xij. domus colores/ & hi sunt: nam domus ascendens vel prima &. vii. sunt albę. ii. &. xii. virides. iii. &. xi. croceę. iiii. &. x. rubeę. v. &. viiii. mellitę/ id est habent mellis colorem. vi. vero &. viii. nigræ sunt.

¶ De gaudiis planetarum in domibus.

ET vnusquisq; planeta habet in vnaquaq; istarum domorũ quandam potestatẽ/ ex potestatibus scilicet accidentalibus quę dicuntur gaudiũ. quia Mercurius gaudet in ascẽdẽte. Luna in domo. iij. Venus quoq; in. v. & Mars in. vj. Sol in. viiij. Iupiter. in. xj. Saturnus in. xij.

De fortitudine angulorum.

ET dicitur in significatione domorum ꝙ anguli significant fortitudinem & perfectionem. Cadentes vero ab angulis debilitatem & detrimentũ: nisi ꝙ. viiij. &. iij. significant rẽ apertam & detectam cum fama. xij. &. vj. significant occultationẽ & retentionem & vilitatem rerum. Anguli autem & domini angulorum significant magnitudinem honorum precij atq; fortunę: fortitudinem & exercitationem & elongationem a casu: & præsentia eorũ in cadẽtibus est contraria fortunę. i. dedecus & casus. De succedentibus vero angulorũ: domus quæ succedit decimæ. i. vnde-

cima significat fortitudinem & fortunam mediam amicorum. & ex ea parte in qua erat fiducia. & illa quę sequitur quartam.i.v.significat fortunam mediam per donationes & venerationes & causa filiorum cum veneratione lætitia & gaudio. quæ autem succedit ascendenti quæ est secunda: significat similiter fortunam mediam ex causa substantiæ & ministrorum quæ vero succedit septimæ idest octaua:significat similiter fortunam mediam ex almauerit idest ex substantia quæ hæreditatur a mortuis & rebus occultis.

De significationibus dominorum angulorum.

HÆ quoq; sunt significationes dominorum angulorum dum fuerint præsentes in angulis. Præsentia domini ascendentis in ascendente significat eius fortunam per semet ipsum: & per eius acquisitionem : & significat præsentia eius in decima:per regem & magisteria altiora : & cum fuerit in septima per conuentiones & factores atq; vxores:per præsentiam quoq; eius in quarta significat fortunam per hæreditates & causas patrum & per productiones aquarum & populationes vel plantationes idest ædificatioues & ex rebus antiquis & radicalibus. ¶ Significat quoq; dominus decimæ per præsentiam suam in eadem decima fortunam vel per regem vel per regnum magnum & magisteria altiora: & significat per præsentiam suam in septima regnum per victoriam contentionum & ex causis vxorum : & per præsentiam eius in quarta signat regnū per amicitiā nobilium & regis eius & per causas tribunorum & per dispensatores regum & cultus terrarum & ędificationes ciuitatū & per diuisiones fluminum & custodias ciuitatum & ex rebus antiquis: & per præsentiā suam in ascendēte significat regnum per ingenia & per propinquitatem regis rebus vulgi. ¶ Præsentia autē domini septimæ in septima:significat fortunā per negociationes & per conuētiones:& per nutritiones quoq; & mulieres: & per satores : & significat per præsentiam eius in quarta per conuentiones mulierum:& per negociatiōes: & per causas patrum & hęreditatum & cultus terrę : & præsentia sua in ascendente per conuētiones & negotiationes per causas medicinæ atq; astronomiæ:& per opera spiritualia atq; ingenia & cōsimilia:& significat per pręsentiam suam in.x. fortunā per conuentiones & negociationes & per vxores & per causas regis. Pręsentia vero domini quartę in quarta/significat fortunā ex ex cultu terrę:& fructu per causas patrum atq; res antiquas: & per pręsentiā eius in ascendēte significat fortunā ex cultu terrę & fructu per ingeniū & cōsilii profunditatē: & pręsentia sua in.x.significat profectū ex cultu terræ & fructu per causas regis & magiste-

riorum. Et præsentia sua in septima significat fortunam ex cultu terræ & fructum per causas vxorum & satorum: & per negotiationes. Hæc significant domini angulorum per præsentiam suam in angulis suis. Similiter ergo facies de præsentia dominorũ & cæterarum domorum: & ideo introduximus tantum dominos angulorum vt essent exemplar in cæteris.

¶ Qualiter sciatur quis planeta sit dominator.

ET cum volueris scire planetam dominatorē rei aspicias quis planetarum sit pluris auctoritatis in domo rei: & planetā qui significat naturam illius rei: sicut dicemus in naturis planetarum. vide ergo quis planetarum sit fortior in domo rei: & in parte eius ex fortitudinibus quas prędiximus/ idest ex numero quem prędiximus dum de fortitudine planetarum & potestate tractauimus & qui fortior omnibus fuerit in loco rei: ipse erit dominator eius: verbi gratia: si interrogatio fuerit de substantia & volueris scire quis sit dominator eius & fuerit secunda domus quæ significat substantiam scilicet quintus gradus signi arietis: quia domus est Martis: habet in hoc loco Mars quinq; fortitudines: exaltatio quoq; est solis: & habet in eo quatuor fortitudines. est etiam ipsius solis triplicitas: & habet in eo tres fortitudines. habet ergo sol ibi septem fortitudines. & est terminus Iouis. & habet ibi duas fortitudines: & est etiam facies Martis: & habet ibi vnā fortitudinē: ergo Mars habet ibi sex fortitudines: quinq; ex domo & vnam ex facie: & sol septem: & talis planeta vocatur almubta. i. vincens. Sol ergo accipit ibi principatum: quia habet ibi septem fortitudines & ipse dominatur ibi in domo substantiæ. Similiter accipies in loco partis substantiæ & partis fortunæ & participem illorum facies Iouem qui est significator substantię naturaliter & commiscebis partium & planetarum testimonia: & facies hoc idem de omnibus domibus et scies dominatorem earum.

¶ De potestatibus accidentalibus planetarum.

EX potestatibus quoq; planetarum accidētalibus est Alhais idest similitudo: & hoc est cum fuerit planeta diurnus in die super terram & in nocte sub terra & planeta nocturnus in nocte super terram: & in die sub terra & si hoc fuerit masculinus planeta in signo masculino: & planeta fœmininus in signo fœminino dicitur esse in sua similitudine. i. in suo alhais. Et erit fortitudo eius vt viri fortitudo in loco eius profectus. i. acquisitionis atq; fortunę.

¶ DIFFERENTIA SECVNDA IN NAturis planetarum septē/ & quid sit illis propriū/ & quid significent de esse rerum.

T quia auxiliante deo iā peregimus/ quod proposuimus tractare de circulo signorum & eius accidentibus: prosequamur nūc intentionem septem planetarum/ & naturas eorum/ esse quoq; eorum & quid significēt.

Saturnus est masculinus/ malus/ diurnus. & est significator patrum si fuerit pueri natiuitas in nocte. & significat senectutem vltimam si fuerit occidentalis: & initium senectutis si fuerit orientalis. & significat grauitatē frigoris & siccitatis. & ex complexione corporum/ melācholicam: & augmentum eius atq; distillationem. Et fortassis erit quandoq; complexio frigida/ humida/ pōderosa/ & fœtidi est odoris: & multæ comestiōis & verę dilectionis. & significat profunditatem consilij: & multitudinem silentij. & ex magisterijs res antiquas & pręciosas. & significat cultus agrorum & populationem terrarū & fluminū si fuerit fortunatus. & res viles & laboriosas si fuerit malus: vt confricationes in balneis: & fullones & nautas. Et si fuerit fortunatus: erit verę dilectionis spatiosus & patiens. Et si fuerit malus: erit indiscretus/ stabilis/ tristis & mœrens malę suspiciōis multum suspicans: & mouens homines in susurrationibus. Et si fuerit fortunatus: significat de substātia res antiquas & durabiles & hęreditates & terrę cultus: & si fuerit malus significat aquas sordidas & mali saporis veteres atq; cōuertibiles. Et ex infirmitatibus morbos flegmaticos & melācholicos & viscosos & congelatos. acutos: vt lepram/ morphęam/ podagram & cācros/ & cætera huiusmodi: & significat peregrinationes longinquas carceres & vincula laborem quoq; ac tarditatē & afflictionem/ & almaucrith idest substātias mortuorū: patres etiam & auos & fratres maiores eunuchos/ seruos & viles homines. & significat ex operibus opera coriorum si fuerit solus significator absq; complexione alicuius planetarum. q; si cōplectitur ei Iupiter: significat opus pergameni in quo scribuntur diuini libri. Et si cōplectitur sibi Mars: significat soleas sotularium & pręparationes earum. Et si complectitur sibi sol: significat opus consutorum coriorū. Et si complectitur ei Venus significat opus coriorum ex quibus fiunt tympana & alia instrumenta quibus vtimur in ludis. Et si cōplectitur ei Mercurius significat opus coriorum in quibus scribuntur testamēta & numeri stipendiorum. Et si complectitur ei luna: significat pręparationē corio-

rum ferarum et montanorum animalimum et huiusmodi similia. et significat de sectis eam quæ vnitatem confitetur si fuerit fortunatus: et si fuerit malus / significat credentiam vnitatis cum multa tamen hesitatione. i. dubitatione. Et dixit Messehala. i. quem voluit deus exaltari: qui fuit vnus astrologus in scientia perspicuus iudiciis: quare sic dictus est ꝙ signat fidem iudaicã: ideo quia est ex antiquioribus: et omnes confitentur eam et ipsa nullã aliam: sicut Saturnus cui omnes iunguntur et ipse nulli: signat quoq; indumenta nigra. Et dixerunt quidam alii ꝙ Saturnus signat interiora auris et splenem ac stomachum: et habet ex coloribus nigredinem: et de saporibus stipticos et acetosos. Et et ex diebus sabbatũ: et ex noctibus eam quæ præcedit quartam feriã. Et quãtitas orbis eius est nouem graduũ. Et anni fridariç eius sunt. xi. maximi vero. 465. et maiores. 57. et medii. 43. et dimidium: minores. 30. Fortitudo eius in plagis circuli est in dextra septentrionis. Et dixit Messehala ꝙ signat de figuris hominũ hominem inter nigrũ et croceum: qui cum ambulauerit mergit oculos suos in terrã / ponderosus incessu adiungẽs pedes. et macer / recuruus / habẽs paruos oculos: et siccam cutem / venosus / raram habẽs barbam in maxillis labia spissa callidus ingeniosus seductor interfector. Et dixit Dorothius: hic signat hominem corpore valde pilosum iunctis superciliis: et habet ex regionibus Ascine et Indiam et omnem terram nigrorum. Et ex partibus habens partem fortitudinis et stabilitatis: et signat terras vel res terrarum et hereditatũ: et eos qui presunt operibus et audaciam et laborem ingenia et causas mortis: et habet ex partibus mundi achiud et alchiut et eorum confinia et terras nigrorum et montes eorum.

IVpiter fortuna masculinus diurnus: et est significator substãtiæ et operatur calorem et humiditatem temperatam aeream sanguineam: et de ætatibus significat iuuentutem vsq; ad perfectionem ætatis: et ex mãgisteriis quæ pertinent ad legẽ: vt iusta iudicia iudicare: et pacẽ inter homines mittere et in bonis studere. et substantię significat abundantiã: et ex negotiis illa quę fiunt absq; seductione et signat animã et vitam lętitiã et veritatem et religionem et patiẽtiam et omne pręceptum pulchrũ et pretiosum et abundantiã veneris: et ex infirmitatibus quæ fiunt ex sanguine per augmentũ quantitatis quæ nõ fuerit superflua extra naturã: nec ex sanguine vsto et cõuertibili: et est planeta sapientię et intellectus et vsus. Cui si complectitur saturnus signat necromantiam et incantationes et exorcismos &c. Et si cõplectitur ei Mars significat scientiam medicinæ. Et si complectitur ei sol significat scientiam sectarũ et prudentiã in contentionibus et disputationi-

bus. Et si complectitur ei Venus: signat cōpositionem sonorum et aliarum delectabilium. Et si complectitur ei Mercurius: signat sciētiam arithmeticę et scribendi: astronomiā quoq; et philosophiam et geometriā. Et si complectitur ei luna signat scientiā dispositionis aquarum et mensurę earū necnon terrarū: et ex qualitate animi signat largitatem et verecundiā atq; iustitiam et ex sectis pluralitatem atq; simulationem. Quidam autem dixerūt ꝙ significat hepar et stomachum et aurem sinistram et brachia atq; ventrem: inferiora quoq; pectinis & intestina: et ex coloribus colorem cineritium et viridē et horū similes: et ex saporibus habet dulcē: et quātitas orbis eius est graduū. 9. et ex diebus habet diē Iouis: et ex noctib9 noctē diei lunę: et āni firdarię eius. i. dominatiōis eius sunt. 12. et anni maximi sunt. 428. maiores. 79. medii. 45. et dimidiū. minores vero. 12. et fortitudo eius ex plagis circuli est in occidente. Et dixit Messehala ꝙ ex hominibus significat hominē album habentem ruborem in facie: habentem oculos non prorsus nigros: nares non ęquales et breues/caluum: in aliquo dentium habentem nigredinem: pulchrę staturæ boni animi bonis moribus: pulchri corporis. Et dixit Dorothius ꝙ significat hominem habentem magnos oculos: et pupillam latam/barbam crispam: et habet ex regiōibus alchirath et Babyloniam et asen et Persidem: et alaormes et Archadiam et ex partibus habēs partem habitudinis profectus: et significat fidem et appetitum in bonis: et ex operibus salubritatem securitatem et participationem.

MArs masculinus: nocturnus malus operatur calorē et siccitatē et est significator fratrū et peregrinationum: et habet ex ætatibus iuuentutē vsq; in finē iuuentutis: et natura eius cholerica amari saporis: et ex magisteriis omne magisteriū igneū et quod fit per ferrum et ignem: sicut est percussio gladiorum cum martellis. Cumq; ei complectitur Saturnus signat percussionem ferri. Si Iupiter significat percussionem æris. Si sol significat percussionem nummorum aureorum. Si Venus: significat magisterium ornamētorū. Si Mercurius percussionem acuū. Si luna: significat percussionem lācearum et librorum: significat etiam cum solus suscipit significationem opus medicinę. Si nullus planeta ei complectitur significat minutionem: et vulnerationem et apertionem et horum similia. Et si complectitur ei Saturnus signat opus medicinę et vulnerum. Et si Iupiter signat opus naturarum. Et si sol signat curam oculorū. Si Venus signat opus ornamenti: vt tonsuram crinium et barbarum et abscisionem vngularum. et si Mercurius signat abscisionē venarū. Si luna significat eradicationē dentiū et purgationē aurium. Et per se: signat

iniurias miserorũ/ & effusionẽ sanguinis/ & oppressiones per vim & abscissiones viarum & iracundiam & ductum exercitus/ & festinationem & inuerecũdiam/ & peregrinationem extra patriam: & fœditatem coitus/ & casus puerorum idest abortiuorum: & fratres medios atq; sorores/ scientiam ac discretionem curę bestiarum. Et ex infirmitatibus febres calidas & sanguineas & pustulas sanguineas/ alabraha quæ est rubedo corporis cum asperitate & fœditate & commestiõe carnium cum putredine: & dimidij capitis dolorẽ: & ignem sacrum & pauorem/ & cogitationes horribiles: quæ inquietant homines & commouent & impediũt atq; inanes reddũt. & quicquid fuerit cum inflammatione caloris. Et ex qualitate animi: commotionem scilicet animi & conturbationem. Si aspexerit eum Saturnus: significat odium & maximam inuidiam: & ex sectis eam in qua bellum fuerit: & vnitatem & celeritatem mutationis a fide/ & multitudinem hæsitationis & mutationem de testamẽto in testamentum: erunt tamen hæc omnia sub vnitate. Dixerunt quidam ꝙ habet ex mẽbris fel/ renes & venas & decursum spermatis & dorsum: & habet ex coloribus rubedinem: & ex saporibus amarum: & quantitas orbis eius est. 8. grad. & ex diebus habet diem Martis: & ex noctibus noctẽ sabbati: & anni fridariæ eius sunt septem. & anni eius maximi sunt. 264. maiores sunt. 66. medij autem. 40. & dimidiũ: & minores. 15. & fortitudo eius in plagis circuli in meridie. Et dixit Mesceala ꝙ significet de imaginibus hominum hominem rubeum habentẽ capillos ruffos & faciem rotundam leuiter homines dehonestantem/ habentẽ oculos croceos horribilis aspectus/ audacem/ alias citũ habentem in pede signum vel maculam. Et dixit Dorothius ꝙ significat habentem acutum aspectum: & ex partibus partem audacię: & significat perseuerantiam/ calliditatem & superbiam & leuitatem & mobilitatem & audaciam & negotiationem/ acuitatem & festinationem in omnibus rebus: & habet ex partibus mundi Asce & terras Romanorum vsq; in occidentem: & terras Thuscorum.

SOl per aspectum fortunatus est: & malus per coniunctionẽ in vno signo. & est masculus. diurnus operatur caliditatẽ & siccitatem. & est significator patrũ si fuerit natiuitas in die. significat regnum maximum & animam vitalem & lumen & splẽdorem & intellectũ & pulchritudinem & mundiciam atq; fidem. Et ex ætate finem iuuẽtutis. Et participatur vniuersis planetis in dispositione annorum. Et ex magisterijs regimen & principatum: & significat iaculationem iaculorum & venationem/ purgationẽ cum omni specie purgandi: qua corpora interius & exterius purgantur. Et ex infirmitatibus significat infirmitates calidas & sic-

cas in corporibus apparentes. Et ex ſubſtantia aurum plurimum & vniuerſas ſpecies ſubſtantiæ. Et ex qualitate ipſius animi ſubli mitatem/prudentiam & quæ ſequuntur honeſtatem. ſ. largitatem & gloriam: & prolixitatem mentis. Et ex ſectis: culturam bonam & eis ſimilia. Et ſignificat imperium vocis & fortitudinem cele ritatis. Si complectitur ei Saturnus: ſignificat villicationem & huiuſmodi principatum. Si Iupiter: ſignificat in fide principa tum & religionem/ & etiam iudicem inter homines iudicātem ope ra oppreſſorum vel iniuriarū &c. Si Mars: ſignat ductum exerci tus et inueſtigationē bellorum. Si Venus: ſignat reguum per mu lieres et per obſequium potentum. Si Mercurius: ſignat conſulto res regum & opus librorum et hęreditatum et maiorum operum. Si luna: ſignat opus legatorum & detectionem conſiliorū et huiuſ modi ſimilia. Et dixerunt quidā/ ꝙ ſol ſignat imaginem vultus ho minis: et proprie ex viris oculum dextrum: et ex mulieribns ocu lum ſiniſtrum. et dixerunt quidam ꝙ habet cor et medullam et fe mora. Et ex infirmitatibus comeſtionem carnium in ore: et detri mentum oris proprie/ et deſcenſionem aquæ in oculum: poteſtas eius in capite. Et dixerunt Indi ꝙ cum fuerit in aſcendente erit comburēs et habebit ſignum in facie. Et habet ex coloribus quic quid videtur peregrino colore: et ex ſaporibus/ acrem. Et quanti tas orbis eius eſt. 15. graduum. Et ex diebus diem habet domini cam: et ex noctibus noctem Iouis. Anni fridarię eius ſunt decē. Et anni eius maiores ſunt. 120. maximi ſunt. 1460. medij. 39. et di midium vel ſecundum quoſdam. 69. et dimidium: minores vero. 19. Fortitudo eius ex plagis circuli eſt in oriēte. Et dixit Meſcea la ꝙ ſignat de figuris hominum eum quę habet colorem inter cro ceum et nigrum. i. fuſcum/ tectū cum rubore/ breuisſtaturę/ criſpū caluum pulchri corporis: et habet ex ſaporibus acutum. Et dixit Dorothius ꝙ figura ſolis et lunę eſt figura planetarum qui fuerint cum eis: et eius quæ dignior fuerit in loco eorum. Si ergo velis ſci re figuram ſolis: ſcito ꝙ ſit crocea/ habens partem ruboris capillo rum: oculi eius aliquantulum crocei. Et ex partibus habens par tem futurorum. i. partem diuinationis. et eſt ſignificator naturarū et ſpiritus ſapientiæ/ eleuationis et perfectionis/ fidei quoq; ſcien tiarum et laudum. Et ex partibus mūdi habet za marach et Cura et Ferit et eius terminos et terras Romanorum.

VEnus/ fortuna fœminina/ nocturna. et eſt ſignificatrix mu lierum et vxorum ac matrum ſi fuerit natiuitas diurna. et operatur frigus et humiditatem temperatam: et ex ætate habet iuuentutem vel adoleſcētiam: et ex magiſterijs inſtrumenta ludorum ornamenta quoq; et figuras pulchras et ludos alearum

et schacorum et saltationes et otia et fornicatiões ac fornicatores et filios fornicationis et multitudinem coitus: et vniuersa genera luxuriæ et compositiones coronarum et vsus earum: et pulchritudinem ac mundiciam vestimenta etiam & ornamenta. Aurum & argentum & dilectionem ludos risus & gaudium & vnguentis diuersisqꝫ speciebꝰ vti/ potationes & ebrietates: seqꝫ credit omnibus: largitatem quoqꝫ signat: & dilectionem diligentiam & amorem iustitiam & domos orationis/ retinet quoqꝫ fidem: & signat magisterium omnium signorum veluti musicam &c. ꝙ si complectitur ei Saturnus signat sonum cantationum quibus deflentur aliquando mortui: vel quas cantant ædificatores quando ædificant ædificia. Et si complectitur ei Iupiter signat sonum lectionum vel cãtationum quibus vtuntur domini sectarũ in altaribus & locis orationis eorum in laudem dei omnipotẽtis. Et si Mars signat sonos quibus vtuntur seculares & cantus vulgi in quibus fit mentio blasphemię vel pręliorum: vel in quo fit mentio carceris vel laboris & horum similia: vt cantus in quo fit mentio captionis & alligationis & percussionis flagellorum. Si Sol signat sonum ligni quo cãtatur coram regibus & nobilibus. Si Mercurius sonum qui exercetur in compositione versuum. Et si Luna significat cantus nautarum in nauibus. Et ex infirmitatibus morbos habet frigidos & humidos qui accidũt proprie/ & multotiens in membris genitalibus. Et ex substãtia quæ acquiritur propter pulchritudinem: vt sunt ornamenta mulierum: et vestimenta earum margaritas atqꝫ picturas Et ex qualitate animi suauitatem & amicitiam & commestionem & his similia: & cupiditates potionis & cõmestionis ac coitus. Et ex sectis culturam idolorum: & eos in quibus maxime exercentur/ comestiones atqꝫ potationes. Et dixerũt quidam ꝙ significat anchas & spinam dorsi & sperma. Et alij dixerunt ꝙ habet significare pinguedinem & carnes & renes & vuluam matricem ventrẽ pectinem & vmbilicum. Et habet ex coloribus albedines: & ex saporibus vnctuosum. Et quantitas orbis eius. 7. graduum. Et habet ex diebus diem Veneris: & ex noctibus noctem Martis. Et anni fridarię eius sunt octo. Et anni eius maiores. 82. maximi. 151. & medij. 45. minores vero. 8. Fortitudo eius in plagis circuli est in dextra oriẽtis. Et dixit Mescehala ꝙ signat de figuris hominũ hominem album trahentem ad nigredinẽ pulchri corporis & capillorum: faciem habentem rotundam: & paruam habentem maxillam pulchros oculos: & eius nigredo oculorum est plusq̃ oportet. Et dixit Dorothius signat hominem pulchram faciem habentem pulchros oculos & multos capillos & plus album confectum rubore crassum ostendentem beniuolentiam. Et habet ex partibus par

tem desiderij & significat amicitiam & ludum & dilectionē & patientiam & coniunctiones masculorum. Et habet ex partibus mūdi albiget & aliemen & terras Arabum.

MErcurius commixtus masculinus diurnus inclinatur per naturam suam ad eum qui complectitur ex planetis & ex signis: & est significator fratrum minorū: & significat seruos & dilectionē cōcubinarū signat etiā & deitatē & oracula prophetarū & credulitatem & opus & honorē vel orationē. Qui si in natura sua fuerit & nullus planeta ei cōplectitur / significat res terreas & rerum augmentationē crescēdo: & ex ætate iuuentutem: & profectū in ea: & ex operibus opera quæ generāt cognitionē prędicationem & rhetoricam & negotiationes & extimationē & geometriam: & dispositionē rei & philosophiā & auguria & prouerbia & scripturā: & versificādi scientiam & opus numeri maxime. Cui si cōplectitur Saturnus significat ex opere numeri opus mēsurę terrarū & hęreditatū & numerū ędificiorū atq; telarū. Si Iupiter signat numerū psallēdi & numerū librorū diuinorum. Si Mars significat numerū qui fit in donatiuis exercituū & pugnātiū & numerum percussionū flagellorū atq; clauarū. Si Sol signat preesse numero regū & substantię domorū. Si Venus signat numerū chordarum lignorū seu cythararū numerū sonorū atq; fistularū. Si Luna signat numerū ferculorū quæ fiunt ad cōmestiones itinerantiū extra domum. Et signat de infirmitatibus infirmitates spirituales animæ. i. cogitatiōes horribiles: & inquietudinē mētis atq; dubitationes & cætera similia. Significat etiā animi qualitatē & c similia secundū complexionē suā & coniunctionē: cum fuerit fortunatus erunt bonitates secundum genus fortunæ quæ facit eum fortunatum: & secundū locum in quo fuerit fortunatus Mercurius: et cum fuerit malus erūt iniquitates secundū malū quod eū facit malū: et secundū locū in quo factus est malus. Et significat ex sectis culturam vnitatis et horū similia: et hoc secreto cū hypocrisia et simulatione. Et dixerunt quidā q; significat fœmora vmbilicum et pectinem et crura neruos atq; venas: et ex coloribus habet omnē colorem commixtū atq; variatū: et alezmeniū qui est color floris lilij agrestis: et ex saporibus acetosum. Et quantitas orbis eius est. 7. graduū: et habet ex diebus diē Mercurij: et ex noctibus noctē diei dominicę. Anni fridarię eius sunt. 3. et anni eius maiores. 76. maximi. 460. medij. 48 minores vero. 20. fortitudo eius in plagis circuli est in septētrione. Et dixerūt quidā Mercurius a medio retrogradationis eius vsq; ad stationem secundam significat pueritiam: et a statione secunda vsq; ad coniunctionem solis iuuentutem: et a coniunctione solis vsq; ad stationem primam mediam

ætatem : et a ſtatione ſua prima vſq; ad medium retrogradationis ſignificat ſenectutem et contrarietatem: et in coniunctione ſua per directionem vſq; ad ſtationem primam ſignificat dilectionem et amicitiam et amoris imitationem. et ex ſtatione ſua ſecunda ad cõiunctionem iens: ſignificat inquiſitionem dilectiõis et concordiã: et a ſtatione ſua prima iens iterum ad retrogradationem: ſignificat inquiſitionem contrarietatis et diſſimulationis/ tarditatem et vere cundiam paruam et occupationem et ſtuporem in rebus: et in medio retrogradationis: ſignificat celeritatem temperatã propter ingenij debilitatem. et apud ſtationem ſecundam ſignificat ſtuporẽ et occupationem ingenij et tarditatem et egreſſus/ ad hęc celeritatem et apertionem ingeniorum. et coniunctione ſua ſoli per directionem: ſignificat celeritatem et paſſionem ingeniorum et latitudinem vel augmẽtationẽ eorum. *Similiter* Veneri accidit in his locis et planetis altioribus. Et dixit Meſceala: Mercurius ſignificat ex figuris hominem non multum album neq; nigrum/ habentem eleuatam et longam: in facie longitudinem et naſum longum: rarã habentem barbam in maxillis: et oculos pulchros/ non ex toto nigros: longos quoq; habentem digitos. Et ex partibus habet partẽ negotiationis: et ſignificat timorem et infeſtationem et bellum et inimicitias et ſeductiones et contrarietates: ſignificat quoq; perfectum magiſterium et ſubtilitatem in opere et inquiſitione: et in cæteris quæ fiunt in hominibus ex actis et contentionibus. Et ex terris habet adelech alcuidẽ et maxime ĩ meridie: et terras Indorũ.

LVna fortuna fœminina/ nocturna/ operatur frigiditatem et humiditatem. et eſt ſignificatrix matrum ſi fuerit natiuitas nocturna. et eſt in ea falſa temperatum. et ſignificat ætatem puerilem et initiũ creſcẽdi. ¶ Et ex operibus habet legationes et mandata: et opera aquarũ atq; terrarũ ſecũdũ quantitatẽ fortunij vel infortunij vel mali: q; ſi fuerit bona/ ſignificat bonũ et e cõuerſo. Significat etiã principatũ ſi pręfuerit vel fuerit domina aliquibus rebus ad regẽ pertinẽtibus ſi fuerit fortunata a ſole ĩ bono aſpectu et ĩ bono loco. ¶ Et de ſubſtãtia ſignificat argẽtũ et terrę cultum ſi habuerit autoritatem in quarta/ et ex fide religionẽ. Et ex infirmitatibus epilepſiam/ paralyſin/ guttã caducam et vultus torſionem enodationem membrorum et commotionem: et quicquid fuerit in ſimilitudine frigoris et humiditatis. Et qualitatem animi ſecundum coniunctionem ſuam cum planetis. ¶ Cui ſi complectitur fortuna/ et fuerit fortunata ipſa Venus: ſignificat curialitatem et benignitatem: et animi ſuauitatem: et morum honeſtatem: et motus celeritatem: et diuinum obſequium. Si fuerit Iupiter: ſignificat honeſtatem cautelam et ſocietatem et benignitatẽ et vitæ pul-

chritudinem. Et si complexa fuerit malis & fuerit Mars: significat studium susurrationis inter homines & vsum in talibus. Si Saturnus: odium simulationem ac inuidiam. Si fuerit sol ab aspectu laudabili significat dispositionem regalē. Et si fuerit Mercurius significat rhetoricam/ id est facūdiam & bonitatem linguę & scripturā. Et dixerunt quidam ꝙ significat cogitationem & nouitatem animi & debilitatem sensus & grauitatem linguę: & mulieres honestas: & nutritiones paruulorum: & matres & materteras. & præparatiões ciborum. Et dixerunt alij ꝙ significat cerebrū proprie & pulmonē. Et ex coloribus habet croceū: & ex saporibus salsum. Et quātitas orbis eius est 12. graduū. Et significat ex viris oculū sinistrum: & ex mulieribus dextrū. Et ex diebus habet diē lunæ: & ex noctibus noctem Veneris. Anni fridarię eius sunt nouē. maiores autē 108. maximi. 520. & medii. 66. & dimidiū: & secundū quosdā 39. & dimidium: minores vero. 25. Et fortitudo eius ex plagis circuli in dextra occidētis. Et dixit Messehala ꝙ significat de figuris hominum hominem album confectum rubore iunctis supercilijs: beniuolum habentem oculos non ex toto nigros: faciem rotūdam/ pulchram staturam: & in facie eius signum. Et ex terris habet arcoch & timanam & aldeilam. Et quidam dixerunt ꝙ significat pueritiam ab initio mensis vsq; ad. 7. dies: & a. 7. diebus vsq; ad. 14. dies iuuentutem: & significat ętatem perfectionis. i. medię ætatis vsq; ad. 21. dies & noctes: & senectutem vsq; ad cōiunctionem: idest vsq; in finem mensis quando coniungitur soli. Et cum fuerit sub radijs Solis significat secreta & res occultas: & similiter omnis planeta: & in initio mensis quando crescit significat omne quod faciēdū est: & in impletiōe sua quod destruendū est: quia decrescit: & in initio mēsis ipsa & Sol significat accusatores: & in fine mensis accusatos: & significat in initio mensis lucrum & continētiam: in fine mensis stipendia & dispersiones. & significat in oppositione contrarietatē: & in initio mutatiōis ad oppositionē idest cū fuerint inter eā & oppositionem. 15. gradus significat initium cōtrarietatis & eius causam: & cū separata fuerit ab oppositione significat causas exceptiōis a contrarietate: & in exitu suo de sub radiis Solis significat exitum ab occultatione & his similia: & in introitu sub radijs signat aptationem ad occultandum: & hora diuisionis a Sole signat aptationem exitus sui ab occultatione: & hora exitus sui de sub radijs significat apparitionem & aduentum ab absentia: & dum fuerit in quarto aspectu Solis significat diminutionē rei seu descensionem ab alto in infimum. Similiter in quarto aspectu secundo sed in quarto aspectu primo significat apparitionem rerum & lucrum & amgmentum continentię & in quarto aspectu

Solis: secundo significat horum opposita. Et dixerunt quidam ꝙ Luna a coniunctione quidem vsq; ad dimidium luminis sui primum erit natura eius humida & a medietate luminis sui vsq; ad impletionem erit natura eius calor: & ab impletione vsq; ad dimidium sui luminis secundum erit natura eius siccitas: & a dimidio luminis sui secundi vsq; ad coniunctionem erit natura eius frigus. Reliqui vero planetę ab ortu suo vsq; ad stationem suam prima in natura humiditatis erunt & significant pueritiam: & a statione sua prima vsq; ad oppositionem solis erit natura eorum calor: & significat iuuentutem: & ab hoc loco vsq; ad stationem secūdam erit natura eorum siccitas: & significat perfectam ætatem: & a statione sua secunda vsq; ad occultationem suam primam erit natura eorum frigus: & significat senectutem frigidam. Et dixerunt quidam ꝙ sol significat spiritum. i. animam vitalem. Luna cogitationem & sensum. Saturnus mœrorem & tristitiam vilitatem & malum. Iupiter sapientiam & rationem. Mars iram furiam & celeritatem. Venus ludum & gaudium. Mercurius rationalitatem seu dialecticam & disciplinam. Et quia diximus in hoc capitulo de significatione planetarum dum complectuntur alteri planetę. Similiter etiam est considerandum in cæteris rebus quæ significant planetę.

De ordine vero planetarum seu principatu eorum in conceptiōe puerorum: & q̄diu fuerint in ventre matris. Sciēdum est ꝙ primus mensis ab hora. s. conceptionis est Saturni. Secundus Iouis. Tertius. Martis. Quartus Solis. Quintus Veneris. Sextus Mercurij. Septimus Lunæ. Octauus Saturni: et ideo nō viuit qui nascitur in octauo mense: eo ꝙ sub potestate Saturni nascitur: & nonus Iouis. Principatus quoq; siue ordinatio planetarum in vita humana. i. qualiter disponant vitam nati ita diuiditur. Luna incipit ab ingressu nati idest a natiuitate pueri: & disponit secundum quantitatem annorū nutritiuorum qui sunt quatuor anni. Deinde Mercurius post decē. deinde Venus octo. postea Sol. 19. postea Mars quindecim. postea Iupiter duodecim. deinde Saturnus vsq; in finem vitę.

¶ De natura capitis draconis & caudę.

Caput draconis est masculinus. Similiter etiam est fortuna & natura eius est composita ex natura Iouis & Veneris: & hoc significat regnum & fortunam atq; substantiam. Et dixerunt quidam ꝙ natura eius est augmentatio: quia cum fuerit cum fortuna/auget fortunam eorum: & cum fuerint cum malis auget malitiam eorum: & anni fridarię eius sunt tres. ¶ Cauda vero eius est mala: & natura eius est composita ex natura Saturni &

Martis : & significat deiectionem & casum atq; paupertatem. Et dixerunt quidam q; natura eius significat diminutionem q; cum fuerit cum fortunis/diminuit fortunam eorum : et cum fuerit cum malis diminuit malitiam eorum : ideoq; dictum est/caput est fortuna/cum est cum fortunis:& malum cum malis:& cauda mala cũ bonis & bona cum malis:& anni eius fridariæ eius sunt duo.

¶De horis diei et noctis quorum sunt planetarum.

SI fuerit aliqua dies vel nox alicuius planetarum:erit prima hora ipsius planetę et secunda hora alterius planetæ qui ei succedit : cæterorumq; secundum ordinem circulorum pari ratione est successio. verbi gratia. die Veneris cuius est et dies/prima hora est ipsius Veneris. secũda Mercurij. tertia lunę. quarta Saturni. quĩta Iouis. sexta Martis. septima solis. octaua iterum Veneris. nona Mercurij. decima lunæ. vndecima Saturni. duodecima Iouis. Ecce habes. 12. horas diei inęquales. Item de horis noctis. Prima hora sequentis noctis est Martis cuius est et tota nox. Secunda Solis. Tertia Veneris. Quarta Mercurij. quinta Lunæ. sexta Saturni. septima Iouis. octaua iterũ Martis. nona Solis. decima Veneris. vndecima Mercurii. duodecima lunę. Et sic habes etiam. 12. horas noctis inæquales. Et incipit dies sabbati postea: cuius prima hora est Saturni: et ipsius est tota dies. sic per ordinẽ numerando inuenies horas dierũ et noctium et diuisiones earum super planetas singulos si deus voluerit.

¶De horis masculinis et fœmininis.

DIcuntur et horæ esse masculinę et fœminę:quia hora prima/vniuscuiusq; diei et noctis/est masculina. secunda fœminina. tertia masculina. quarta fœminina. sicq; succedunt per ordinem. vna scilicet fœminina/alia masculina:vsq; in finem diei et noctis.

❡DIFFERENTIA TERTIA IN HIS quæ accidunt planetis septem in semetipsis/ & quid acci dat eis abinuicem.

ET quia iam annuente deo iam peregimus esse planetarum in semetipsis: & quid signi ficent: prosequamur narrãdo quid eis acci dat in semetipsis & abinuicem id est a qui busdam erga quosdam.

SIgnificatio planetarum in semetipsis est vt sit planeta ascendens in circulo augis suę/ minor lumine & magnitu dine atq; cursu id est cũ fuerit inter ipsum & suam augem minus. 90. gradibus ante vel retro: si autẽ fuerint inter ipsum & augẽ. 90. gradus æquales/ erit æqualis in lumine & magnitudine atq; cursu. si vero fuerit extra hæc duo loca. i. plus. 90. erit descendens de circulo augis & apparebit maior lumine & magnitudine ac cursu velocior: & si fuerit portio eius ęquata mi nus. 180. gra. erit augens numerum. & si fuerit plus erit minuẽs: numerum: & si fuerit portio eius ęquata ex. 180. gra. vel. 360. erit nec augens nec minuens: & si ad datur ęquatio ęquata super me dium cursum dicitur augens cursum vel numerum: et si minuitur eius ęquatio dicitur minuens numerum. Et quando aliquis plane tarum altiorum. 3. vadit plus medio cursu suo dicitur augere cur sum: et si minus vadit dicitur minuere cursum: et si vadit tantũ di citur cursu ęqualis & quãdo aliqs planetarũ inferiorũ vadit pl9 medio cursu solis erit augens cursum. quãdo vadit minus dicitur minuens cursum: et quando vadit tantum erit cursu æqualis. Lu minarium autem esse in cursu est sicut esse trium altiorum plane tarũ. Fit quoq; planeta septentrionalis cum transierit genzahar suum. i. cum transierit per viam Solis iens a meridie in septentrio nem: ille transitus. i. illa abscisio circulorum dicitur genzahar. cũ ergo planeta transierit ipsam abscisionem et fuerit inter planetam et ipsam abscionẽ minus. 90. gra. erit planeta septentrionalis ascẽ dens: et cum fuerit a. 90. vsq; ad. 180. erit septentrionalis descen dens: et cum trãsierint hunc numerum idest cũ habuerit plus iens ad. 270. erit meridianus descendens: et cum transierint hunc nu merum iens ad. 360. erit meridianus ascendens. hoc est esse plane tarum in semetipsis.

DE esse autem planetarum ab inuicẽ tractemus. s. quid ac cidat. 5. planetis erga luminaria. et dicemus ex hoc quod dixit Ptolemęus de almugea hoc est de visione inuicem faciei ad faciem. hoc est cum fuerit inter planetam et solem: dum

fuerit planeta occidentalis.i.dum sequitur solem tantum quãtum est inter domum illius planetę & domũ solis de signis: aut cũ fuerit inter ipsum planetam & lunam cum fuerit orientalis a luna. i. dum succedit luna tantum quãtum est inter domum planetę & domũ lunę ex signis.i.cũ fuerit planeta tantũ distans a sole post quãtum distat domus eius a domo solis. similiter de luna dicitur: quia cum planeta successerit soli & fuerit a sole Saturnus. s. in. 6. signo: & Iupiter in. 5: Mars in. 4. Venus in. 3. Mercurius in. 2. tunc dicitur esse in almugea solis. Similiter cum fuerit inter vnũquemq; planetam & lunam succedentẽ: hic numerus signorũ vniuscuiusq; planetę dicitur esse in almugea lunæ.

¶ De ductoria.i.securitate planetę.

EX hoc ductoria planetę.i. vt sit planeta ĩ suo haim idest in parte sibi propria & aliquo angulorum ascendentis: & aliquod luminarium: similiter in loco sibi consimili in quadrãte videlicet in aliquo angulo. ita q2 sit planeta in die oriẽtalis a sole: in nocte occidentalis a luna. & omnis planeta dicitur esse in sua ductoria secundum quosdam cum fuerit inter planetam orientalẽ & solẽ. 60. gra. Et omnis planeta ex quo tegitur a radiis solis: donec appareat de sub radiis vocatur combustus: & dũ incipit intrare radios dicitur incœpisse comburi: & dum abscõditur sub radiis & fuerit prope solem per. 12. grad. dicitur oppressus. & cum fuerit cum sole in vno gradu/ fuerintq; inter eos. 16. minuta vel infra: & latitudo eius similiter vocatur vnitus: & cum trãsierit eãdẽ vnionem petẽs exitũ: donec videatur/ vocatur euasus. Et ex quo apparent tres altiores de sub radiis & incipiunt oriri.i. apparere mane ante solem: hoc est cũ fuerint propinquiores circulo hemisp hæri orientalis: donec veniant ad oppositionẽ vocantur orientales dextri: & ex quo transierint oppositionẽ donec coniungantur iterũ soli: vocantur occidẽtales sinistri. Venus vero & Mercurius ex quo separatur aliquis eorum a gradibus solis in medio retrogradationis suę: & apparent donec cõburantur a sole in sua directiõe: vocãtur orientales. & ex quo separantur a sole in medio directionis suę donec iterum comburantur in retrogradatione sua vocantur occidentales: & cũ fuerit in ortu suo.i. cum fuerint orientales vocãtur dextri: & dicuntur esse mas. & occiduo suo.i. cũ fuerint occidẽtales vocantur sinistri: & dicuntur esse fœminei/ & tunc sunt fortiores.

¶ Tres vero altiores postq̃ exeũt de subradiis solis vocãtur oriẽtales. & dicuntur augmẽtari in fortitudine vsq; ad. 30. gra. a sole: & vocantur post hoc vsq; ad. 30. gra. alios/ oriẽtales fortes vel fortiores: & cum transierint solem. 60. gra. vocantur planetę orientales euntes ad debilitatem: donec veniant ad retrogradationem tũc

nominantur orientales retrogradi: donec sint & veniant in oppositione: & post hoc erunt occidentales retrogradi cum transierint oppositionem: donec perueniant ad directionem: deinde a directione vsq; ad. 60. gra. post directionem donec sit longitudo eorum a sole. 30. graduum dicuntur occidentales fortes. deinde a longitudine. 60. grad. post directionem dicuntur occidentales euntes ad debilitatem: deinde fiunt occidētales debiles donec intrent sub radijs solis. ¶ Inferiores quoq; ex quo separantur a sole: & ipsi retrogradi vocantur orientales debiles: sicq; esse non desistunt donec veniant ad directionem suam: & tunc fiunt orientales fortes: donec longitudo eorum sit a sole sicut lōgitudo solis ab eis fuit dū cœpissent debilitari euntes ad retrogradationē: deinde fiunt oriētales debiles donec supponāt/ radijs solis post hoc sunt coniuncti: deinde combusti euntes ad apparitionem donec videantur: & ex quo separantur a sole in directione vsq; ad. 60. gradus sunt fortiores: & a. 60. vsq; ad horam suę retrogradationis erunt occidētales fortes: & donec fuerint cum sole erunt debiles: & planeta cum exierit de sub radijs solis & nulli planetę iunctus fuerit: dicitur q; sit in lumine suo: hoc est esse planetarum cum luminaribus.

¶ De his quæ accidunt planetis ad seinuicem.

ESse autem illorum erga seinuicem hoc est idem q; coniunctio. i. cum fuerint duo planetæ in duobus signis aspicientibus se & fuerit leuior in signo suo minus gradibus q̄ fuerit ponderosior in signo suo: fuerintq; inter eos. 6. gra. vel infra: tunc dicitur q; leuior eat ad cōiunctionē ponderosioris: & cū gradus eorū fuerint ęquales perficitur cōiūctio eorū: & cū trāsierit eū erit ab eo separatus: cōiunctio hęc dicitur cōiunctio longitudinis. ¶ Cōiunctio vero latitudinis est: vt duo planetæ iungātur per latitudinē. Et si fuerit applicatio cōiunctiōis: oportet vt sit latitudo eorū æqualis in vna parte: & si fuerit cōiūctio ex oppositiōe: oportet vt sint latitudines eorum æquales: ita vt latitudo vnius si ascēdens in septentrione: & alterius descendens in septentrione vel vnius ascendens in meridie: & alterius descendens in meridie/ aut si fuerit applicatio ex aliquo aliorum aspectuum: hoc est q; sit latitudo vnius septentrionalis ascendens & alterius meridiana descendens: & e cōuerso in meridie. & hæc est applicatio latitudinis quæ dicta est. ¶ Et cum separatur vnus planeta ab alio & nulli planetarum iūgitur: q̄diu in eodem signo fuerit dicitur cursu va-

cuus. ¶ Et cum fuerit planeta in aliquo signo : & aliquis planeta non aspexerit hoc signum: alter planeta q̃diu in eodem fuerit dicitur feralis vel agrestis. ¶ Et cum separatur planeta leuis a planeta ponderosiori & iunctus fuerit alteri / transfert naturam primi ad secundum. Transfert etiam planeta naturam alio modo / hoc est vt planeta leuis iũgatur planetæ ponderosiori se: & ipse ponderosior iterum alteri se ponderosiori : tunc melius transfer naturam leuioris ad ponderosiorem. ¶ Si autem non iungitur vnus istorum alteri: & iungitur vterq; alteri: tũc si aspexerit ille tertius planeta aliquem locorum circuli reddit lumen eorum ad locũ ipsum. & hoc vocatur redditus luminis. Iterum si vnus planeta non iungitur alteri: sed alter planeta tertius in vtrosq; transtulit lumen: tunc hæc coniunctio dicitur etiam redditus luminis. ¶ Sequitur prohibitio. & fit duobus modis. Vno scilicet ex cõiũctiõe hoc cũ fuerint tres planetę in vno signo: sed in diuersis gradib⁹: & fuerit ponderosior plus gradibus : tunc ille qui est medius prohibet priorem illum scilicet qui est minus gradibus ne iungatur ponderosiori donec pertranseat eum. Secundo modo vt duo planetæ sint in vno signo: & leuior iungatur ponderosiori: alter quoq; iungatur eidem ponderosiori per aspectum: ille ergo qui est cũ eo in vno signo aspicientem prohibet a ponderosioris coniunctione: si fuerint tamen gradus illius qui iungitur : & ipsius qui aspicit æquales idest vnius numeri Si vero ille qui aspicit fuerit propior gradui ponderosioris: erit coniunctio aspicientis. Et si coniungitur planeta domino illius signi in quo fuerit: vel domino exaltationis seu domino cæterarum dignitatum in quibus fuerit: dicitur pulsare idest mittere naturam illius planetæ domini scilicet eiusdem dignitatis ad eum. ¶ Et si fuerit planeta in aliqua dignitatum suarum / & fuerit iunctus alij planetæ qui habeat etiam partem dignitatis in eodem loco: mittit ei etiã vtranq; naturam suã scilicet & illius cui iungitur. & hæc missio omnis: vocatur alcobol idest receptio.

NVnc sequitur redditus: idest quando iungitur planeta alicui planetę qui cõburitur / idest q fuerit sub radijs solis vel fuerit retrogradus redditq; ei virtutem propter debilitatem suam quam non valet retinere : tunc si fuerint vtriq; planetæ in angulo vel succedentibus angulorum erit redditus cum proficuo. similiter si fuerit qui coniungitur ei tantum in angulo : & ille cui coniungitur receperit eum. Si autem fuerit planeta qui iungitur cadens ab angulo & ille cui coniungitur in angulo vel in se

angulorũ:aut ſi vtriq; fuerint cadentes erit redditus cũ detrimẽto.

INde ſequitur almenẽ.i.refrenatio quæ fit quãdo planeta vult coniũgi alteri:ſed anteq̃ iungatur accidit retrogradatio & ſic deſtruitur eius coniunctio. ¶ Hanc ſequitur alichorad.i. cõtrarietas accidens. hæc fit cum aliquis planeta leuis fuerit multorum graduum in ſigno & alter illo ponderoſior minus gradibus. tertius quoq; leuior primo volẽs cõiungi ponderoſiori: ſed anteq̃ ei coniungatur fit retrogradus ille leuior qui habet plures gradus & iungitur & applicatur illi ponderoſo. & tranſiens illum iungitur etiam alteri planetæ leuiori:& ſic deſtruitur coniunctio illius prioris cum ponderoſo.

SEquitur alfazim.i.fruſtratio. hæc quoq; fit cũ aliquis planeta petit cõiunctionem alterius planetę. ſed anteq̃ perueniat ad eum:mutatur iſte in aliud ſignum. & erit aliquis planeta in paucis gradibus aſpiciens ipſum ſignum & erunt radij eius in initio ſigni. Cumq; exierit ſequens planeta de primo ſigno:iungitur iſti aſpicienti:& annullatur coniunctio quam habebat cũ illo ſcilicet cum primo.

HInc ſequitur abſciſio luminis / hoc eſt quãdo aliquis planeta petit cõiunctionem alterius:& fuerit in ſecũdo ſigno a ſigno illius cui iungitur alter planeta: ſed anteq̃ iungatur ei:prius fit ille qui eſt in ſecundo ſigno retrogradus:coniungiturq; ei & abſcindit lumen ſuum planeta qui volebat coniungi ei: ſimiliter ſi fuerit planeta iens ad coniunctionem alterius planetæ:& ipſe alter planeta cui vult iungi petat coniunctionem alterius planetæ ſe ponderoſioris:ſed anteq̃ perueniat leuis ad gradus põderoſioris/ iungitur ipſe ponderoſus alteri ſeipſo ponderoſiori: & abſcindit lumen illius a planeta primo leuiori.

¶ De locis fortunatis & malis.

SVnt quoq; his planetis loca in quibus cõfortantur & in quibus debilitantur:& loca in quibus fiunt fortunæ : & loca in quibus fiunt mali. Sed loca in quibus fiũt fortunæ ſunt hęc vt.ſ.ſint in aſpectibus bonorum/ ideſt in aliquo aſpectu vtili ſcilicet ſextili : aut in trino aſpectu qui a quibuſdam ita nominatur hexagona radiatio quoq; ac trigona : & vt ſint mali cadẽtes ab eis ſintq; ſeparati ab infortuna & iuncti fortunæ : aut ſint obſeſſi a fortunis vel radijs eorũ:ideſt vt ſint inter duas fortunas vel inter radios fortunarũ. ¶ Hæc eſt enim obſeſſio vt habeat planeta fortunam vel radios eius ante ſe & aliam fortunam : vel eius radios poſt ſe. Et quidam vocant hoc altifert/ ideſt veneratio : aut ſint vniti cum ſole in vno gradu:aut ſint in aſpectu eius ſextili/ ſiue trino vel conſimili aſpectu Lunæ. & Luna tunc ſit fortunata : & vt

cursu sint veloces/aucti lumine & numero:aut sint in dignitatibus suis vel in suo haim:idest in sua similitudie.vt sit videlicet planeta masculinus in signo masculino: & fœmininus in signo fœminino.& diurn⁹ in die sup terrã & ĩ nocte sub terra.nocturn⁹ in nocte super terrã:& in die sub terra. & reliqua.& vt sint in signis in quibus habuerit dignitates seu potestates suas:vel in gaudijs suis vel in gradib⁹ lucidis recepti:& ex fortitudie eorũ est vt sint ascẽdentes in septentrione:aut sint septentrionales:vel sint ascendentes in circulo augis suę:aut in statione secunda hoc est quãdo fuerint in statione vbi dirigãtur a retrogradotiõe:aut sint excũtes de subradijs solis:aut sint in angulo / vel in sequẽti eius:aut sint tres altiores oriẽtales a sole.ꝗ si eum aspexerint sextili:aut trino aspectu:erit illis hoc augmentũ fortitudinis.aut fuerint in quartis masculinis/ & sol cũ fuerit in illis quartis masculinis:aut in signis masculinis/erit fortis etiam nisi sit in libra:quia ibi cadit.Et ex fortitudine trium inferiorum est vt sint occidentales a sole:aut in quartis fœmininis & ex fortitudine lunæ : vt sit in nocte super terram & in die sub terra in loco fœminino:vel in signo fœminino: & cũ fuerit in exaltatione solis.

¶ De infortunio planetarum.

EX infortunio vero planetarum & destructione eorum/est vt sint in cõiunctione malorum/ aut in oppositiõe eorum: vel in eorũ tetragona/aut trigona/aut hexagona radiatione:aut si fuerit inter eos & corpus mali vel radios eius minus termino planetę:aut fuerint in terminis malorum / aut domibus eorum:aut sint mali eleuati super eos a.x.vel.xj.a locis eorũ: & multo deterius si non receperint eos. Aut fuerint in coniunctione solis:vel oppositione eius:vel in tetragona radiatiõe : aut fuerint in capitibus suorum genzahar:aut cum caudis suis : aut cum capite draconis vel cauda.sintqꝫ inter eos & inter aliquem istorum scilicet locorum. 22. gradus vel infra.& maxime si fuerit luna in aliquo eorum:similiter & sol/tunc magis impeditur ab eis.i. a capite vel cauda cum fuerint inter ipsum & vnum eorum etiã. 4. grad. ante vel retro:aut fuerint planeta obsessi inter duos malos: hoc est vt sit planeta in signo aliquo & cum eo malus : vel radij eius ante se:& malus vel radij eius post se : aut sepereтur a malo per coniunctionem/ vel per aspectum: & iungatur tali modo alteri malo:aut fuerit malus/ vel radii eius in signo quod est ante eum: idest in secundo ab eo : & in signo quod est post eum:idest in. 12.ab eo fuerit alter malus : vel radii eius. Similiter dicitur de signis ꝗ sint obsessa. Quod si aspexerit fortuna vel sol eundẽ planetam obsessum: vel signum obsessum a trino / vel a sextili aspectu:fueritqꝫ inter eũ

& coniūctionem minus ſeptem gradibus ſoluitur ipſa malicia vel obſeſſio. ℭ Et ex hoc vt ſit planeta retrogradus: vel ſub radiis ſolis combuſtus: aut cadens ab aſcendente: aut ex debilitate eorum: vt ſint tardi curſu: aut in ſtatione prima / hoc eſt quando ſtant vt retrogradi fiāt: aut ſint in gradus tenebroſis: aut ſint maſculini in ſignis fœmininis: & gradibus fœmininis in die ſub terra: & in nocte ſuper terram: aut ſint fœminini in ſignis maſculinis: & in gradibus maſculinis in nocte ſub terra: & in die ſuper terram: aut ſint in oppoſitione dignitatum ſuarum ſeu poteſtatum: aut deſcendentes in meridie vel meridiani: aut cadentes ab angulis: vel a ſuccedentibus angulorum: aut in domibus cadentibus: aut ſint in via combuſta quæ eſt medietas vltima libræ: & prima medietas ſcorpionis: aut iungantur planetę retrogrado vel impedito ſeu cadēti aut non ſint recepti. Aut ſint tres altiores a ſole occidentales: aut in quartis fœmininis: & debilitas ſolis eſt: vt ſit in ſignis fœmininis: aut in quartis fœmininis: niſi ſit in domo nona: & debilitas trium inferiorum eſt vt ſint orientales: aut in quartis maſculinis.

ℭ De amicitia & odio planetarum.

ET dicitur in planetis ꝙ ſint quidam eorum ſe inuicem diligentes & odientes: nam de diligentibus quidam antiquorum dixerunt ꝙ Iupiter diligit omnes planetas et ſit amicus eorum & ipſi illius pręter Martē. Veneris amici ſunt omnes planetę & omnes diligunt eam pręter Saturnum. ℭ Saturni autē amici ſunt Iupiter Sol & Luna: & inimici eius Mars & Venus / & ipſa plus habet eum odio. ℭ Et amica Martis eſt Venus: & cæteri planetæ odio habent eū & plus Iupiter & Sol. ℭ Solis vero amici ſunt Iupiter & Venus: & inimici Mars Mercurius & Luna. ℭ Mercurij amici ſunt Iupiter & Venus & Saturnus tantum: & & inimici eius ſunt Sol & Luna & Mars. Lunæ autem amici ſunt Iupiter & Venus & Saturnus: & inimici Mars & Mercurius. Capitis draconis amici ſunt / Iupiter & Venus: & inimici Saturnus & Mars. Caudę vero amici Saturnus & Mars: inimici Sol & Luna Iupiter & Venus. Et ſunt aliæ ſpecies inimicitię: cum fuerint duo planetæ habentes domos ſuas oppoſitas: vt Mars & Venus: & cū coniungūtur dicitur apertio portarum. Tertia quoqꝫ ſpecies inimicitię eſt vt ſint duorum planetarum exaltationes oppoſitæ. Fortior autem planetarum amicicia eſt: vt concordet planeta cū planeta in natura & in qualitate atqꝫ ſubſtantia & poteſtate ſicut cōcordat Mars cum ſole: quia vterqꝫ cōcordat in caliditate & ſiccitate & acuitiōe & celeritate: & eſt dominus exaltationis eius: in qua appareteius fortitudo: & vti concordat Luna & Venus in frigore & humiditate: & eſt domina exaltationis eius. Cum autem

concordauerunt duo planetæ in natura & substantia: vt Iupiter & Venus sunt amici.

DIFFERENTIA QVARTA IN EXPOsitione nominum Astrologorum.

T prosequamur nunc expositionem nominum Astrologorum. Initium horum est: Coniunctio/ & res significātes destructiones seu mutationes quæ fiunt in hoc seculo ex coniunctionibus: quarum numerus est sex. maior autem omnibus coniunctionibus est cōiunctio saturni & Iouis in initio arietis: & hęc fit in. 960. annis. Secunda autem eorū coniunctio est in initio vniuscuiusq; triplicitatis: & hęc fit in. 240. annis. Iungūtur enim in vnaquaq; triplicitate duodecies: & fortassis faciūt in vnaquaq; triplicitate. 13. coniūctiōes: deinde mutatur eorū cōiunctio ad triplicitatē quæ huic succedit. Tertia autē cōiūctio est Saturni & Martis in initio cancri: quæ fit in omnibus. 30. annis. Quarta quoq; est cōiunctio Iouis & Saturni in vnoquoq; signo quę fit in omnibus. 20. annis. Quinta est descēsio luminaris maioris in pūctū ęquinoctij vernalis tēporis. s. ingressus solis in capite arietis quæ fit in omni anno. Sexta est cōiūctio luminariū & oppositio eorū quæ fit in dimidio cuiusq; mēsis lunaris. Et quādo dicitur ascendēs cōiūctiōis dicitur vel significatur ascēdēs mūdi. i. signū quod ascēdit hora introit⁹ solis in predictū pūctū ęquinoctij vernalis in initio. s. illius āni in quo debet fieri cōiūctio prędicta.

De annimodar. i. gradus ascendētis natiuitatū inuestigatione.

ET ex hoc annimodar/ quod est inuestigatio gradus ascēdētis alicuius natiuitatis: & putāt multi Astrologorū q inueniatur per eundē idē gradus ascēdētis natiuitatis alicuius: sed hoc falsum est: & hoc iam patefeci in libro meo quē feci de annimodar: sed inuenitur per eundē dignior omnibus gradibus circuli post gradū ascendētis in eadē hora secundū cursum naturalē: & cōcordat multotiēs. i. accidit aliquādo q inueniatur per eū gradus ascēdentis. Cuius rei cognitio est vt cōsideretur gradus cōiūctionis vel gradus pręuētionis quę fuerit ante ipsam natiuitatē: & si fuerit cōiūctio illi natiuitati proprior: vocat ipsa natiuitas cōiūctiōalis: & si fuerit pręuētio illi propior: dicitur pręuētionalis. i. in qualicūq; eorū fuerit natiuitas in cōiūctiōe. s. vel pręuētiōe eodē modo & noīe natiuitas prędicta nūcupat: & quia gradū cōiūctiōis est idē grad⁹ ī quo iūgūtur lumiaria nulla est īqsitio: nec īdiget expositiōe: ī pręuētiōe autē quia vnūquodq; lumīariū est ī gradu suo

idest in diuersis gradibus. Necesse est nobis scire quem horũ gra-duum velit intelligi graduũ pręuentionis. & iam dixit Ptolemęus: quia gradus illius luminaris quod fuerit super terram/ est gradus præuentionis. & quidam sapientum dixerunt ꝙ si euenerit in prę-uentione ꝙ vnũ luminariũ sit in gradu orientis & alterum in gra dus occidentis: tunc gradus orientis erit gradus pręuentionis. Et dixit Vellius: quia pręuentionis est gradus in quo fit impletio/ vo lens intelligi gradum lunę. sed quia hoc est opus Ptolemęi: opor tet in hoc nos redire ad eius sententiam. cum ergo gradus coniun ctionis vel gradus pręuentionis certissime patuerit/ cõstitues gra. ascendentem per extimationem horæ natiuitatis & quatuor angu los & reliquas domos: deinde aspicies gra. coniunctionis: vel gra-dum pręuentionis quæ fuerit ante natiuitatem: & quis planetarũ in eo fuerit dignior vel fortior in eadẽ hora coniunctionis vel prę uentionis per multitudinem diguitatum seu potestatum. i. consi-derabis quis planetarum habeat maius dominium in eodem loco. Hunc ergo planetam ęquabis ad horã opinatam natiuitatis. dein de aspicies vtrum sit gradus illius planetę in signo in quo est pro-pior gradui. x. domus aut gradui ascendentis & cui horum pro-pior fuerit: facies hũc angulum ad instar gradus ipsius planetę & eius minuti: & diuides. xii. domus per eum. dixit Ptolemęus: si pla-netę plures cõuenerint in dominio eiusdem loci & fuerint ęquales in fortitudine: constitues dominum loci illum qui fuerit dominus haim. ꝙ si in hoc etiam conuenerint: constitues eum qui velocius debet mutari ab esse suo ad id quod fuerit melius. i. eum qui volue rit exire de aliquo signo in quo fuerit: & intrare aliud in quo ha-buerit plures dignitates. vel si fuerint oriẽtales a sole: eliges eum qui soli fuerit propinquior & nõ fuerit sub radiis. Si vero in angu lo fuerint: ille est eligendus qui gradui eiusdem anguli fuerit pro pinquior. & hoc intellige.

ET ex hoc hylech. i. locus vitæ in natiuitatibus/ cuius scien tia est: vt primo aspicias horam natiuitatis. quæ si fuerit in die accipies a sole: qui si fuerit ante gradum signi ascenden tis per. 5. gradus aut infra: aut fuerit in. 10. vel. 11. siue masculinũ fuerit ipsum signum seu fœmininũ: aptus erit vt sit hylech. Si autẽ fuerit in his tribus locis scilicet in septima vel octaua vel nona in signo mascu. similiter aptus erit vt sit hylech. Si vero fuerit in his tribus locis in signo fœminino: nõ erit aptus vt sit hylech. Hinc aspiciens Lunam/ quę si fuerit in ascendente vel in secunda vel ter tia aut in septima vel octaua: erit apta hylech/ siue masculinum siue fœmininum fuerit signum. Et si fuerit ante gradum signi ascendẽ-tis per. 5. gradus vel infra: aut fuerint in. 10. vel. xi. aut in quarta

vel quinta vel in septima in signo fœminino: aptetur hylech. Si autem fuerit in aliquo istorum in signo masculino: non erit apta hylech si fuerit in die natiuitatis. Si vero natiuitas fuerit nocturna/ incipiamus a luna: quę si fuerit in aliquo prędictorum locorum/ secũdum ꝙ prędiximus erit apta hylech. Si autẽ luna fuerit in eis aspiciens post hoc ad solem. qui si fuerit ante gra. 7. per. 5. gra. vel infra: aut si fuerint in. 4. vel in. 5: erit aptus vt sit hylech siue signũ fuerit masculinum siue fœmininuum. si vero fuerit ante ascendẽtem. 5. gradibus vel infra: aut in ascendente: vel in secundo signo mas. aptabitur etiam hylech. Si autem fuerit in aliquo istorum locorum in signo fœmi. non erit aptus hylech. Quod si luminarium aliquod non fuerit aptum hylech: Aspice post hoc natiuitatem: vtrũ sit coniũctionalis aut pręuẽtionalis. i. vtrũ sit post cõiunctionẽ vel pręuentionẽ. Quod si fuerit natiuitas coniũctionalis & fuerit gradus cõiunctiõis ĩ aliquo angulorũ: vel in succedẽti angulo: erit in loco apto hylech. Si vero prędictus gradus fuerit cadẽs ab his octo locis. i. ab angulis & a succedẽtib⁹ augulis nõ erit hylech. Aspicies tunc gradum partis fortunæ: qui si fuerit in aliquo angulorum vel in succedentibus angulis: erit in loco apto hylech. Si vero cadens fuerit ab his. 8. locis. Aspicies post hoc gradũ ascendentis & constitues eum hylech. Si vero natiuitas pręuentionalis fuerit: incipies a gradu pręuentionis. Aspiciesq́ꝫ eum sicut prius fecisti in gradu coniunctiõis: & post ipsum gradum partis fortunę: post ipsum gra. ascendentis eo ordine quo prędiximus in gradu coniunctionis. De sexu autem signorum non curabis. i. non aspicies vtrum sint signa illa mas. vel fœmi. nisi tantummodo in luminaribus hoc est in gradu coniunctionis vel pręuentionis & ascendentis & partis fortunę non consideres vtrũ sint in mas. signis vel fœmi. tam in angulis q̃ in succedentibus angulorum: sed hæc quatuor tantum erunt tunc apta hylech/ cum fuerint in his octo locis idest in angulis vel succedentibus eorum: si vero fuerint in locis recedentibus. i. cadentibus ab angulis/ nõ erũt apta hylech. Apparet itaq́ꝫ ꝙ sol sit hylech aptus in die & nocte super terram/ & sub terra in. 11. locis: super terram in. 6. locis & sub terra in. 5. Luna quoq́ꝫ apta erit hylech in die/ & nocte super terrã & sub terra similiter in. 11. locis super terram in. 5. & sub terra in. 6. & cum hoc si fuerit luna in his locis sub radijs solis non erit apta hylech. Aspiciens autem hylech in angulis & succedentibus eorum secundum ꝙ ęquantur. 12. domus circuli per gradus horarum ascendentis secundum ꝙ exponitur eius opus in canone planetarum: idest in libro cursuum planetarum. Cũ q́ꝫ ęquaueris domos hoc modo: omnis planeta qui fuerit ante gradum signi ascendẽtis vel cuiuslibet

domus per. 5. gradus vel infra erit fortitudo eius valida in domo quæ ei succedit: & omnis locus ex locis quæ prædiximus est aptus hylech: si aspexerit eũ aliqs dominorũ illius qui sit dominus dom⁹ aut dominus exaltatiõis: aut dominus termini: aut triplicitatis: aut dominus faciei/ & si nõ: nõ erit aptus hylech. ¶ De alcochoden.

ET ex hoc alcochoden qui est significator vitæ: idest dominus annorũ vel dans annos: quem cũ volueris scire & iam prænosti hylech: eo ordine quem prædixi/ aspicies dominũ domus hylech: aut dominum exaltationis eius: aut dominum termini eius: aut dominum triplicitatis: aut faciei eius/ quis horũ fortior fuerit & autentior in loco hylech: & si aspexerit hylech erit dignior alcochoden. ꝙ si non aspexerit hylech qui fuerit pluris auctoritatis: aspicias eum qui fuerit auctoritatis minoris donec inuenias aliquem ex illis qui aspiciat. ꝙ si non aspexerit hylech/ nõ poterit ille locus esse hylech: & tunc quæres ab alio hylech & iterum quæres ab eodem secundo hylech alcochoden eo ordine quo prædiximus. ꝙ si æquales fuerint duo planetæ vel tres in auctoritate gradus hylech: & aspexerit/ vterqȝ erit dignior alcochoden qui fuerit fortior loco. Si vero fuerint æquales in fortitudine loci. s. vbi fuerint ipsi planetæ: erit ille alcochodẽ qui proprior fuerit graduĩ hylech. ¶ Quibusdam autem videbatur melius inspicere a domino domus: qui si aspexerit hylech/ ponebãt eum alcochoden & nõ considerabant alterum: & si nõ inuenissent dominum domus aspicientem hylech: accipiebant dominum exaltationis: quem si aspicere viderent hylech ponebant alcochoden eum & nõ considerabãt alium: similiter faciebãt de domino triplicitatis termini atqȝ faciei per ordinem. & erat Dorothius præponens dominum termini in hoc domino domus. Et quidam dixerunt ꝙ si æquales fuerint duo planetæ vel tres vel plures in dignitate: & in propinquitate aspectus gradui hylech: ille erit alcochoden qui erit in loco laudabili a sole: idest qui fuerit cũ sole in vno gra. per. 16. minuta/ aut infra: vel propinquior gradui anguli: aut in initio ortus sui: idest cũ mane apparuerit: aut fuerit in statiõe sua secũda: vel in aliquo esse scilicet laudabili a sole sicut prædiximus ipse erit alcochoden. Si vero gradus Solis fuerit hylech: & fuerit in Ariete vel in Leone: erit Sol hylech/ & alcochoden simul: & nõ cõsiderabitur alius alchodẽ præter eũ. similiter si fuerit gradus Lunæ hylech: & fuerit in Tauro vel in Cancro: habeto eam pro hylech & alcochoden simul: et non considerabis alcochoden alium præter eam.

ALmutã est qui preest natiuitati: ab eo significatur esse nati post hylech & alcochodẽ: & ipse planetis cæteris est pluris auctoriatis: in ascẽdente & in locis luminariũ atqȝ in loco

partis fortunę in loco quoq; coniunctionis vel pręuentionis quæ est ante natiuitatē. Quod si pręfuerit aliquis planeta duobus locis aut tribus aut quatuor aut pluribus pre multitudine potestatis suę erit ipse almutam/idest auctor & significator vitæ post hylech: & alcochoden. & per eum significatur esse nati. & quidam habent eũ pro alcochoden ad dandũ vitam. ¶ De profectione signorum.

ET ex hoc signũ profectiõis in annis natiuitatũ atq; mũdi. Nam in annis natiuitatũ scientia est: vt aspicias quot anni transierũt nato ex annis solaribs perfectis. aspiciesq; omni anno signũ vnũ & incipies ab ascēdēte nati per successionē signorum quousq; finitus fuerit numerus signũ quod succedit est signũ profectiõis ab ascēdēte/ signũ videlicet anni intrãtis quē nõ misisti in numero hoc erit in tali gradu sicut fuit in ascēdēte natiuitatis: & dominus eiusdē dicitur alcochodē: cuius interpretatio est dominus anni. Similiter numerabis a signo solis vnicuiq; anno signum vnũ: & exibit per hoc signũ profectiõis a sole. Similiter a signo Lunę & a medio cœli: & a parte fortunę in similitudinē gradus radicis. i. pũcti natiuitatis. Cui⁹ rei exēplar est ꝙ qdã natus est oriēte capricorno. s. 17. gradu eius: & sol erat in piscib⁹. 15. gradu: & mediũ cœli scorpionis. octo gra. & luna in libra. 15. gra. & pars fortunę in leone. 17. gra. & iã trãsierũt nato tres anni perfecti peruenietq; quartus annus ab ascēdēte in ariete qui est quartus a capricorno vsq; ad. 17. gradũ eiusdē arietis. & erit Mars alcochodē: & peruenit locus solis ad gemios vsq; ad. 15. gra. eiusdē signi: & peruenit luna ad capricornũ ad. 15. gra. & profectus a medio cœli ad octo grad. aquarij. & pfectus a parte fortunę puenit vsq; ad 17. gradũ scorpij. Cũq; peruenerit annus ad gradũ profectiõis: vt ad 17. gradũ arietis in hoc exēplo: & fuerit īter ipsum & similē gradũ succedētis signi ad quē debet peruenire annus sequēs ĩ eadē domo planeta vel radij ei⁹: & volueris scire quãdo peruenerit profectio ad ipsum planetã vel ad radios eius: aspicies qd sit inter gradũ ad quē perueniet annus: & planetã vel radios ex gradib⁹ & minutis: & multiplicabis illud per. 12. & sextã illi⁹ numeri quē multiplicas vel ĩ. 12. gradus & . 6. vnius gradus: & quot prouenerint erũt dies ex anno illo in quo fueris in quibus proueniet profectio a gradu in quo incipit vsq; ad gradũ ad quē numerasti post fiet profectio ipsius planetę. ¶ Profectio autē ex ãnis mũdi dixit Alchindus est quod fuerit inter annũ cõiunctiõis quæ significauit Sarracenorũ sectã & iter annũ alhegerat in quo cœpit primũ prędicare Mahometus qui fuit prim⁹ annorũ Arabũ. 52. anni solares & . 57. dies. & fuit ascendēs anni illius coniunctiõis prędictę sectę signũ geminorũ: & peruenit profectio eiusdē anni ad virginē & inter ipsum primũ annorũ Arabũ: & primũ annorũ iezdygird regis Persarũ

fuerunt. 3624. dies scilicet perfecti. C si ergo volueris habere notitiam huius rei: accipe annos iezdygird / & verte eos in dies sicut iam expositum est in azig. i. in libro cursuum planetarum: & adde desuper dies qui sunt inter primũ annorũ Arabum & iezdygird: & diuide hoc per. 365. dies & quartam partem diei: & quot diuisiones exierint tot erunt anni solares: & quod remanserit ex mensibus & diebus erit ex anno imperfecto: quod cum ita collectũ fuerit ex annis / ipsi sunt anni solares ab initio annorum Arabũ: proijce ergo omni anno signum vnum & incipe a Virgine: & ad quodcunq; signum te perduxerit numerus: ipsum erit signum ad quod peruenit annus mundi ab ascensione cõiunctionis prædictę sectę.

¶ Alijs autem extra alkindum visum est vt adderent super annos iezdygird perfectos. 61. annos & . ij. menses & . 12. dies. & . 16. horas: ex annis Persidũ: qui sunt sine fractiõe idest sine quarta diei. & extenderẽt hos annos in dies ac verterent dies in annos solares sicut prędiximus & inciperent proijcere ab initio libræ. ꝙ si volueris profectionem a signo coniunctionis sectę sit / proiectio a scorpione: si vero volueris profectionem ab ascendẽte regni / minue ex annis iezdygird annos illos. 317. persidos & verte eos in annos solares sicut prędiximus: & incipe proijcere a virgine. ¶ Rursus si volueris profectionem ab ascensione profectionis mutationis coniunctiõis a triplicitate aquatica ad triplicitatem igneam / minue ex annis iezdygird perfectis. 176. annos / & verte illos qui remanent in annos solares. & incipe proijcere a leone & quo peruenerit numerus in eodem signo: erit profectus vniuscuiusq; ini ti ; eorũque diximus.

¶ De directione significatoris.

ET ex hoc sequitur atazir. i. directio: hoc est vt dirigas significatorem aliquem ad aliquem locũ signorum & scias quid sit inter eos ex gradibus directiõis / accipiesq; vnicuiq; gradui annum vnum. Cum ergo volueris scire hoc & fuerit ille significato in ascendente quemuis dirigere ad aliquam partem circuli: minue ascensiones gradus in quo fuerit significator quem volueris dirigere per ascensiones regionis de ascensionibus gradus illius ad quem volueris dirigere eum: & quod remanserit erit gradus directionis. ꝙ si fuerit significator in gradu septimæ. minues ascensiões nadir. i. oppositi gradus in quo est significator de ascẽsionibus nadir illius gradus ad quem volueris ipsum dirigere in illa regione. Si vero fuerit significator in medio cœli vel in angulo terrę: minues ascensiones gradus significatoris de ascensionibus illius gradus ad quem volueris eum dirigere per ascensiones circuli directi: & quod remanserit erit gradus directionis. Si ve-

ro fuerit ille significator quem volueris dirigere in aliquo loco extra quatuor angulos: Aspicies longitudinem eius ab aliquo horũ angulorum qui sunt angulus medij cœli atq; angulus terræ: hoc est vt aspicies significatorem. qui si fuerit inter ascendẽs & mediũ cœli: minues ascensiones gradus medij cœli per circulum directũ de ascensionibus gradus significatoris: & si fuerit inter. 7. & medium cœli: minues ascensiones gradus significatoris de ascensionibus gradus medij cœli per circulum directum: & quod remanserit: ex qualicunq; horum locorum fuerit: illud diuides per partes horarum illius diei gradus in quo fuerit significator: & quod exierit erunt horæ longitudinis ab angulo. Et si fuerit inter ascendẽs & angulum terrę: minues ascensiones gradus significatoris per circulum directum de ascensionibus gradus anguli terræ. Rursus si fuerit significator inter angulum terræ &. 7. minues ascensiones gradu anguli terræ per circulum directum de ascensionibus gradus significatoris: & quod remanserit ex qualicunq; horum locorum/ diuides per tempora horarũ diei nadir: id est oppositi gradus significatoris: & quod exierit ipsę erunt longitudines horę ab angulo. ¶ Cumq; scieueris longitudinis horas ab angulo/ & volueris dirigere significatorem ad aliquem locum circuli signorum: & fuerit significator in medio circuli oriẽtalis: qui est a medio cœli vsq; ad angulum terræ/ de eis quæ succedunt ascendens: minue ascẽsiones gradus illius in quo fuerit significator de ascensiõibus gradus illius ad quem volueris dirigere per circulum directum: & quod remanserit erit significator circuli directi: serua eum. Post hoc minues ascensiones illius gradus in quo fuerit significator per ascensiones regionis de ascensionibus illius gradus ad quẽ volueris eũ dirigere: & quod remãserit erit significator regionis: post hoc aspice residuum quod fuerit inter significatorẽ circuli directi: & significatorem regionis. accipiesq; sextam partem eius & multiplicabis in horis lõgitudinis ab angulo: & quod fueriterit ęquatio: & si fuerit significator circuli directi minor significatore regionis: addes ęquationem super significatorem circuli directi. Et si fuerit significator circuli directi plus minues ęquationẽ ex eo: & quod remãserit erit gradus directionis. ¶ Item si fuerit/ significator quem volueris dirigere in medietate circuli occidentalis: quę est ab angulo terræ vsq; ad medium cœli de eo quod succedit. 7. minues ascẽsiones nadir gradus significatoris quem volueris dirigere de ascẽsionibus nadir gradus illius ad quem volueris dirigere eũ per circulum directum: & quod remanserit erit significator circuli directi. Post hoc minues ascensiones nadir gradus significatoris per ascensiones regionis de ascensionibus nadir gradus illius ad quẽ

volueris eum dirigere: & quod remanserit erit significator regionis. deinde accipies residuum quod fuerit inter significatorem circuli directi & significatorem regionis/ accipiesq; sextã partẽ eius: & multiplicabis in horis longitudinis ab angulo : & quod fuerit erit æquatio. post hoc aspicies significatorem circuli directi si fuerit minor significatore regionis addes æquationem super significatorem circuli directi : & si fuerit significator circuli directi plus significatore regionis: minues ęquationem de significatore circuli directi: & quod ex eo exierit erit gradus directionis. ¶ Quod si fuerit significator in aliqua quarta: & locus ad quem diriges eum in alia quarta diriges significatorem ad angulum qui ei succedit: post hoc diriges ab angulo ad locum quemadmodum ostendi tibi directionem ab angulo & iunges vtrasq; directiones. ¶ Quod cum sciueris significatorẽ & volueris scire quo perueniet directio de circulo signorum in aliquo annorũ: fueritq; significator in ascẽdente: addes numerum annorum: super ascensiones gradus ascendentis: & facies eum arcum in ascensione regionis: & quo exiuerit arcus grad. de circulo signorum/ ibi perueniet directio in eodem anno. Si vero fuerit significator in. 7. addes numerum annorum super ascensiones nadir gradus significatoris: & arcuabis eum etiã in ascensiõibus regiõis: & quod exierit de circulo signorũ: ad eius nadir perueniet directio eodem anno. ¶ Quod si fuerit significator in. 10. vel. 4. addes super ascensiones grad. significatoris in circulo directo numerum annorum : & arcuabis eum in ascensionibus circuli directi: & quod exierit de circulo signorũ ibidẽ perueniet in eodem anno directio. ¶ Si vero fuerit significator extra hæc quatuor loca quæ sunt anguli: scias horas longitudinis ab angulo sicut prædixi : quod si fuerit significator in medietate orientali : addes super ascensiones grad. significatoris per circulum directum numerum annorum quos volueris: & arcuabis hoc in ascensionibus circuli directi : & quod exierit erit significator circuli directi : serua eum . post hoc addes numerum annorum etiam super ascensiones grad. significatoris in regione : & arcuabis hoc in ascẽsione regiõis : & quod fuerit erit significator regionis. post hoc accipies sextam partem residui inter significatorem circuli directi : & significatorem regionis: & multiplicabis eam in horis lõgitudinis ab angulo: & quod fuerit erit æquatio. ¶ Quod si fuerit significator circuli directi minor significatore regionis: addes ęquationem super significatorem circuli directi: & si fuerit plus minues eã de eo: & quod remãserit ibi perueniet directio ex circulo signorum eodem anno. ¶ Quod si fuerit significator in

medietate occidentali facies cum nadir grad. significatoris sicut fecisti cũ gradu significatoris in opere quod est ante eum: & quod fuerit ibidem perueniet directio ex circulo signorum in eodem an no: & locus ad quem perueniet directio dicitur locus diuisionis & dominus termini illius loci dicitur diuisor: ꝗ si fuerit in gradu di uisionis planeta alius aut radij eius aut prope locum ante eum: di citur hic planeta aut dominus radiorum particeps diuisoris in di uisione. ¶ Significatores quoq qui diriguntur sunt quinq lo ca idest grad. ascendentis: & grad. Solis & grad. Lunæ / gra. quoq partis fortunæ ac gradus medij cœli. Gradus nanq ascendentis dirigitur ad accidentia dignoscenda quæ accidunt in corpore: & grad. solis ad dignitatis & exaltationis causas: honoris quoq atq regni: & Luna propter esse animæ & corporis atq coniugij: & pars fortunæ propter acquisitiones & profectus exiguitatem & largitatẽ & medium cœli propter magisterium & cęteras dispo sitiones particulares et esse eorum. ¶ Si autem fuerit ascendens reuolutionis alicuius annorum mundi vel natiuitatum dirigun tur significatores eius secundum hanc directionem vnicuiq sci licet gradui diem vnum. Quibusdam videtur vt dirigantur signi ficatores anni hoc modo omnibus: scilicet. 59. minutis &. 8. se cundis vnum diem: nam directio regum & principum sic dirigi tur eis a gradu medij cœli per ascensiones circuli directi omni bus. 56. minutis: & octo secundis vnum diem: donec perueniat ad bonos vel malos planetas. Et dirigitur esse regum in incolu mitate: aut infirmitate ex gradu ascendentis ad bonos vel malos planetas omnibus. 59. minutis: & octo secundis diem vnum per ascensiones regionis: & directio in reuolutione annorum mundi & pręnoscendum esse vulgi vel rusticorum a gradu ascendentis: similiter & ad pręnoscendum esse regis a gradu medij cœli: & in reuolutione annorum natiuitatum ad pręnoscendum esse nati a gradu ascendentis reuolutionis omnibus. 59. minutis & octo se cundis per ascensiones regionis diem vnum.

¶ De algebugthar.

ET ex hoc sequitur algebugthar in natiuitatibus: & est dire ctio gradus ascendentis / hoc est vt aspicias gradum ascen dentis in termino cuius sit planeta & minuas ascensiones

ascendētis de ascensionibus quę sunt in directo finis termini planetę per ascēsiōes regionis: & quod remāserit accipies vnicuiq; gradui vnum annum/ & omnibus quinq; minutis mensem : & omni minuto. 6. dies: & erit dominus termini dispositor annorum qui dicitur diuisor. Post hoc accipies gradus termini qui eum succedit: & vertes eos etiam in gra. ascensionū: & qđ fuerit accipies vnicuiq; gradui annum vnum: & omnibus. 5. minutis mensem: & omni minuto sex dies : eritq; dominus termini diuisor & dispositor illorum annorum. Similiter intrabis cū omni termino domini per successionem vsq; in finem vitæ: & si fuerit in termino alicuius planetæ: planeta aut radij eius erunt participes in diuisione : & hæc diuisio dicitur algebugthar.

¶ De duodenarijs planetarum & domorum.

ET ex hoc duodenarię planetarum aut domorum: hoc est vt aspicias quantum ambulauerit planeta in signo suo in quo cunq; fuerit/ aut gra. domus quem volueris ex gradibus & minutis: multiplicabisq; hoc in. 12. post hoc addes desuper ipsos gra. atq; minuta quę multiplicasti in. 12. & quod collectū fuerit ex eo proijce ab initio grad. eiusdem signi: dans vnicuiq; signo. 30. grad. & vbi fuerit finitus numerus ibi erit duodenaria planetarum ac domorum.

¶ De nouenarijs eorundem.

ET ex hoc amanbabarat quæ sunt nouenarię. Cuius scientia est: vt scias quātum ambulauerit planeta in signo suo ex gradibus & minutis : aut grad. domus cuius volueris scire nouenarium. post hoc diuide signum in nouem diuisiones: & vna quæq; diuisio est ex tribus gradibus & tertia parte vnius gradus. Post hoc aspicies in quo nouenario ex nouenarijs ceciderit gradus planetæ aut domus. ¶ Post hoc dabis primum nouenarium ex signis domino signi mobilis eiusdem triplicitatis & secundum nouenarium domino signi cuius est ipsum signum quod succedit: donec venias ad aliquem nouenariū ex quo est gradus. eritq; planeta dominus eius nouenarij . verbi gratia: signum ex quo fuerit gradus ille erat ex triplicitate arietis : erit ergo primū nouenariū eiusdem signi Martis domini arietis: & secūdum nouenarium Veneris dominę tauri: & nouenarium tertium Mercurij domini geminorum . Similiter vsq; ad nouenarium nonum . Et si fuerit signum ex triplicitate cancri: erit primum nouenarium eius Lunæ: & secundum nouenarium solis domini leonis: & tertium Mercurij domini Virginis. Et si fuerit signū ex triplicitate librę: erit primū nouenarium eius Veneris domini libræ: & secundum Martis do-

mini ſcorpionis : & tertium Iouis domini Sagittarij. Similiter in triplicitate capricorni/primum nouenarium eius: eſt Saturni domini capricorni:& ſecundum ſimiliter Saturni domini aquarij:& tertium Iouis domini piſcium . deinde quæ ſequitur ſecundum ordinem ſucceſſiōis ſignorum verbi gratia.planeta vel aliqua domus ex domibus.12.erat in.19.gradu aquarij: ſi diuidatur ſignū per nouem diuiſiones / erit gradus.19. in diuiſione ſexta.& quia ſignum aquarij eſt in triplicitate libræ:ponitur primum nouenarium eius Veneris domini libræ:ſecundum Martis domini Scorpionis:& tertium Iouis domini Sagittarij:& quartum Saturni domini capricorni:& quintum etiam Saturni domini aquarij: & ſextum Iouis domini piſcium.eritq; nauhahar ideſt nouenariū.19. grad.aquarij Iouis.

¶Modus inueniendi dominum decani.

ET ex hoc adorogen hoc eſt vt diuidas aſcēdens in tres partes/& ſit omnis diuiſio.10.graduū :dabiſq; diuiſionem primam domino aſcendentis/& ſecūdam domino quinti ſigni ab eo: & tertium domino noni.nam aſcendens.5.&.9.vna ſemper ſunt triplicitas verbi gratia.ab initio arietis vſq; in decimum gradum eius/eſt dorogē.i.decanus eſt Martis.Et ſi fuerit ex.10.gradu vſq; 20 gradū:erit eius dorogen ſol dominus leonis. Et ſi fuerit a.20.vſq; in finē eius:erit dorogē Iupiter dominus ſagittarij.

ET ex hoc dominus orbis in natiuitatibus : hoc eſt vt aſpicias dominum horæ in qua oritur natus. dabiſq; aſcendēs & dominum horæ anno primo natiuitatis eius.& ſignificabitur per eſſe eius:ideſt dominū horę/ſanitas vel infirmitas corporis nati:ſicut ſignificatur per dominum aſcēdentis radicis i.natiuitatis.& dabis dominum ſecundæ horæ ab ea/ſecundę domui ab aſcendente in ſecundo anno. & ſignificabitur per eum eſſe ſuum in eodem anno eſſe ſubſtantiæ &c.ſicut ſignificatur per eſſe domini domus ſubſtantiæ. & dabis dominum tertiæ horæ ab ea tertiæ domui ab aſcendente tertio anno. & ſignificabitur per eſſe illius in eodem anno eſſe fratrum & ſororum & cæterorum : ſicut ſignificabitur per eſſe domini tertiæ domus.& dabis dominum horæ quartæ domui quartæ ab aſcendente in anno quarto.& ſignificabitur per eſſe ſuum in eodem anno eſſe patrum / & eorum qui ſignificātur per domum quartam.Similiter facies de dominis horarum per ſucceſſionem:dabis.ſ. dominum vniuſcuiuſq; horæ domui ex domibus radicalibus.eritq; domino horæ.12. ab hora natiuitatis domus.12. ab aſcendente radicis. & annus.12. & dominus.13.horæ a natiuitate radicis aſcendentis.& anni 13.& dominus.14.horæ ab ea domus ſubſtantię &.14.anni.Et nominatur

dominus horæ primæ dominus aſcendentis horæ. & dominus. 2. horæ dominus horæ domus ſubſtãtię: & dominus horæ tertiæ dominus horæ domus fratrũ: & ſic de alijs. Similiter dominus vniuſcuiuſq; harum horarum nominatur nomine domus. & nominatur etiam orbis dominus. & ſignificatur per eũ omni anno ſicut ſignificatur per alcochodē: hoc eſt per dominum anni. & quidam aſtrologorum ponunt dominum orbis. ſ. aſcendentis radicis anno primo & . 2. anno planetam qui huic ſuccedit. & in tertio anno planetam qui huic ſuccedit: ſicut dictum eſt in domino horæ.

ET ex hoc alfridarię diſpoſitio: hoc eſt cum natiuitas fuerit diurna: preerit in initio vitę diſpoſitioui eius fridarię ſol ſecundum quantitatem annorum fridarię eius qui ſunt decem: poſt hoc planeta qui ſuccedit ſoli / qui eſt Venus: cuius fridarię anni ſunt octo. & poſt Venerem planeta qui ſuccedit ei / & eſt Mercurius. & anni eius ſunt tredecī deinde luna: & anni fridarię eius ſunt nouē: deīde Saturn⁹ / & ãni fridarię eius ſunt. 11. deinde Iupiter & anni fridarię eius ſunt. 12. deinde Mars & anni fridarię eius ſunt. 7. deinde caput draconis & anni fridarię eius ſunt. 3. poſt hoc cauda: & anni eius fridarię ſunt duo. fiũt autē anni collecti ſimul. 75. anni. poſt hoc reuertitur diſpoſitio ad ſolē: & ſimiliter vſq; ad vltimum planetarũ. Si autem fuerit natiuitas nocturna incipit diſpoſitio a luna / diſponetq; ãnos fridarię eius qui ſunt nouem. ſimiliter planeta poſt planetam ſicut prędiximus in ſole. Cumq; diſpoſuerit planeta annos fridariæ ſuæ: diſponet proprie primam ſeptimam ſolum. i. ſeptimam partem fridariæ ſui. deinde participatur ei in ſecunda ſeptima: planeta qui eum ſuccedit: poſt hoc participatur ei in tertia ſeptima planeta. tertius qui ſuccedit ſecũdum: & ita donec participatur ei planeta qui eſt ante eum in vltima ſeptima ex annis fridariæ eius: & eſt vnicuiq; iudicium cũ participatur alteri ſuper natiuitate.

ET ex hoc almanar. i. ſupereminentia qua dicitur ꝙ planeta vadit ſuper planetam: hoc eſt vt aſpicias curſum planetę medium & locum eius ęquatum: & ſi fuerit locus eius ęquatus minus medio curſu eius erit aſcendens a medio circuli ſui vſq; ad ſummitatem circuli. & ſi fuerit locus eius æquatus plus medio curſu: erit deſcendens a medio circuli ſui vſq; ad infimum eius. & ſi fuerit locus eius ęquatus ęqualis medio curſui: erit in medio circuli ſui. deinde locum planetæ minues de medio curſu ſuo. poſtq̃ hoc certiſſime cognoueris ideſt locum æquatum: vel e conuerſo minorem de maiori eorum ſubtrahendo: & multiplicabis quod remanſerit per ſeptem / & diuides per. 22. & quod de diuiſione exie-

rit erit hoc omni planetæ pro quãtitate eius ascẽsionis vel descẽsiõis. De Venere & Mercurio accipimus quod est inter vtraq; loca:idest ꝙ est inter locum solis & Veneris & Mercurij/ & facimus vt supra:quia per hoc scimus quis eorum fortior sit in circulo augis:sed Venus & Mercurius cum fuerit aliquis eorum orientalis/ & fuerit locus eius ęquatus minꝰ loco solis:accipies residuũ quod est inter locum solis & locum eius: faciesq; cum eo quemadmodũ feceris vt dictum est in planetis altioribus ex multiplicatione & diuisione. ❡ Et proprior ac fortior fit significatio planetarum dum abierint super seinuicem:idest dum abierit alter super alterum in coniunctione. ❡ In oppositione autem & in quarto aspectu erit significatio eorum minus apparens & debilior. ❡ Et tamen cum vnus illorum fuerit ascendens & alter descendens: tunc ascendens eorum vadit supra descendentem. ❡ Cum vero ambo fuerint descendentes:ille qui fuerit minoris descensionis vadit super illum qui fuerit maioris vel pluris descensionis. ❡ Si autem ambo fuerint ascendentes:ille qui est maioris ascensionis vadit super illum qui fuerit minoris ascensionis. ❡ Dicitur quoq; & alio modo/ idest vt scias latitudinem vtrorunq; planetarum : quia septentrionalis eorum vadit super meridianum . Et si fuerint ambo septentrionales: ille qui fuerit pluris latitudinis vadit super eũ qui fuerit minoris latitudinis. ❡ Si autẽ fuerint vtriq; meridiani: ille qui fuerit minoris latitudinis vadit super eum qui fuerit maioris latitudinis. ideoq; dicitur ꝙ luna vadit super Iouem in his duobus operibus. Similiter si fuerit aliquis duorum planetarũ in medio circuli nullam latitudinem habens : tunc ascendens septentrionalis vadit super eum qui caret latitudine:& vadit ipse qui sine latitudine est super descendentem meridianum. Et ex hoc apertio portarum dicitur cum iungitur planeta inferior planetæ superiori/ & fuerint cum hoc domus eorum opposit ę.

ET ex hoc albuzic & est res quã valde seruabant Indi. Nã ipsi numerant post cõiunctionẽ solis & lunæ. 12. horas/ & applicant eas soli/ & diuidunt. 12. horas trinas:idest in tres partes scilicet in haim solis. & iudicant super omnes quatuor horas secundum iudicium dominorum triplicitatis solis hora coniunctionis: deinde dant Veneri post. 12 horas & diuidunt eas iterum trinas & iudicant super omnem trinam diuisionem secundum dominos triplicitatis Veneris hora coniunctionis : post hoc faciunt similiter cum Mercurio & alijs planetis per successionem eorum donec reuertitur orbis ad solem post 84. horas. & non cessant sic facere frequenter / donec Venerit coniunctio secunda.

Et quidam dicunt ꝙ Albuzic sic hoc ꝙ post coniunctionem sint 12. horæ inęquales/ quæ vocantur combustæ : & non oportet aliquem in his incipere aliquod opus. & post horas. 12. sunt. 72. horæ incombustæ: in quibus est vtilis operum incœptio. & post has 72. horas incombustas sunt. 12. combustæ similiter vsq; ad coniūctionem quæ succedit. post hoc diuidunt has horas. 12. in tres diuisiones/ idest in partes. Dixeruntq; cum quis incœpit in quatuor horis primis deambulare vel bellare : timenda erit perditio animę suæ: & in quatuor horis secundis timendum erit detrimentum corporis sui sine amissione animæ: & in quatuor horis vltimis timēdū est detrimentum substantiæ suæ & suorū & omniū quæ possident.

¶ DIFFERENTIA QVINTA IN COMmemoratione vniuersarum partium.

T quia expleuimus expositiones eorū quę sequuntur ex nominibus astrologorū: exequamur nūc cōmemorationem vniuersarū partium. Et cum notauerimus in loco partium: accipe a loco illo in locū illū/ & proiice hoc ab ascendente vel de alio loco. dicimus vt addas super illud quod fuerit inter vtraq; loca gradus ascendentis. & proijce ab ascēdēte vel ab initio signi a quo proijcis. Cuius exēplar est opus partis fortunæ: quia accipis quicquid est inter solē & lunam ex gradibus: & addas super eos gradus ascē dentis signi: & quod collectū fuerit proiicis illud a. 30. in. 30. gradus. & incipis proiicere ab initio ascendentis signi. & vbi finitur numerus: ibi est pars fortunæ. & in nocte e contra a luna in solem. & addes gradus desuper signi ascendentis. & proiice hoc de. 30. in. 30. & incipe proiicere ab initio signi ascendentis. ¶ Incipiamus hic itaq; post partem fortunæ / partes. 12. domorum. & incipiamus ab ascendente.

PRima domus est pars vitæ. & accipitur in die a Ioue in Saturnū: & in nocte e cōtra. & proiicitur ab ascēdēte. ¶ Pars hylech accipitur a gradu coniunctionis seu pręuentionis/ quæ fuerit ante natiuitatem vsq; in gradum lunæ: & proiicitur ab ascendente. ¶ Pars futurorum / idest pars solis accipitur in die a luna in solem : & in nocte e contra. & proiicitur ab ascendente. ¶ Pars dilectionis & concordiæ idest pars Veneris: accipitur in die a parte fortunæ in partem futurorum : & in nocte e contra. & proiicitur ab ascendente ¶ Pars stabilitatis & fiduciæ ascendē tis durationis nati: est sicut pars concordiæ & dilectionis. ¶ Pars

animositatis & audaciæ: idest pars Martis accipitur in die a Marte in gradum partis fortunæ/ & in nocte e conuerso. & proijcitur ab ascendente.

SEcunda domus est pars substantiæ: & accipitur in die & nocte a domino domus substãtiæ in gradum atq; minutum domus substantiæ. & proiicitur ab ascẽdente ¶ Pars paupertatis & paruitatis ingenij: idest pars Mercurij accipitur in die a parte futurorum in partem fortunæ: & in nocte e cõuerso & proijcitur ab ascendente ¶ Pars beatitudinis & triumphi atq; victorię idest pars Iouis accipitur in die a parte futurorum in Iouẽ & in nocte e conuerso & proijcitur ab ascendente.

TErtia domus est pars fratrũ: & accipitur in die a Saturno in Iouem: & in nocte e conuerso. & proijcitur ab ascendẽte. ¶ Pars beniuolentię fratrum accipitur in die a sole in Saturnum & in nocte e conuerso & proijcitur ab ascendente q; si fuerit Saturnus sub radijs: accipitur in die a sole in Iouẽ & in nocte e couerso. & proijcitur ab ascendente.

QVarta domus pars patrum est & accipitur in die a sole in Saturnum: & in nocte e conuerso: & proijcitur ab ascendente. ¶ Pars mortis patris accipitur in die a Saturno in Iouem & in nocte e cõuerso: & proiicitur ab ascẽdẽte. ¶ Pars annorum accipitur in die a domino domus solis in Saturnum: & in nocte e conuerso: & proijcitur ab ascendente. Et si fuerit in domo sua sol vel aliqua domorum Saturni: accipe in die a sole in Saturnum: & in nocte e conuerso. & proiice ab ascendente & non cõsideres vtrum Saturnus sit apparens vel sub radijs ¶ Pars hęreditatum & possessionum accipitur in die ac nocte a Saturno in lunam: & proiicitur ab ascendente. ¶ Pars nobilitatis nati: & eius de quo fit dubitatio vtrum sit filius illius patris cui imponitur: an alterius: accipitur in die a gradu solis in gradum exaltationis suę: & proiicitur ab ascendente. ¶ Quod si sol fuerit in gradu exaltatiõis suę in die/ & luna in nocte in gradu exaltatiõis suę: erit pars in gradu ascendentis. & erit significatio gradus ascendentis. ¶ Pars finis rerũ accipitur in die & nocte a Saturno vsq; ad dominum domus coniunctionis: aut peruentionis. & additur desuper gradus ascendentis. & proiicitur ab ascendente.

QVinta domus est pars filiorum: & accipitur in die a Ioue in Saturnum: de nocte e conuerso. & proiicitur ab ascẽdẽte. ¶ Pars quæ significat tempus in quo debet filius fieri: & numerum eorum seu masculorum seu fœminarũ & quid mulier pariet: accipitur in die ac nocte a Marte in Iouem: & proiicitur ab ascendẽte. ¶ Pars sciẽtiæ filii masculi & fœminę accipitur

in die & nocte a Luna in Iouē. & proijcitur ab ascendēte. ¶ Pars per quā scitur natus de quo fit interrogatio vtrū sit masculus vel fœmina: accipitur in die a domino domus lunæ in Lunā: & in nocte e conuerso. & proijcitur ab ascendēte. ¶ Pars significans filiū cum peruenerit Iupiter ad eum: idest ad gradū partis significātis filium: accipitur in die ac nocte a Marte in Iouem. & proijcitur ab ascendente. ¶ Pars dilectionis & gaudij accipitur in die ac nocte a Venere in Saturnū. & proijcitur ab ascendente. ¶ Pars sciētiæ esse filiorum accipitur in die ac nocte a luna in Venerem. & & proijcitur ab ascendente.

SExta domus est pars īfirmitatis & azemena. i. debilitatis inseparabilis alicuius membrorum: accipitur in die a Saturno in Martem: in nocte e econuerso. & proijcitur ab ascendēte. ¶ Pars seruorum accipitur in die a Mercurio in lunam: & in nocte e cōuerso. & proijcitur ab ascēdente. Et dixit Alendezgod accipitur in die a Mercurio in partem fortunæ: & in nocte e conuerso. Et dixit: oportet vt vtamur vtrisq; partibus insimul.

SEptima domus est pars desponsationis virorum seu coniugij: & accipitur in die ac nocte a sole in Venerem. & proijcitur ab ascendente. Et hæc pars similis est parti mandatorum & rumorum. Et pars desponsationis mulierum vel coniugij ab Hermete: accipitur in die ac nocte a Venere in Saturnum. & proiicitur ab ascendente. Et hæc pars congruit parti cultus terræ. ¶ Item pars desponsationis mulierum secūdum Vellium accipitur in die ac nocte a sole in Martem. & proiicitur ab ascendēte. ¶ Pars delectionis ac voluptatis accipitur in die ac nocte a Venere in gradum septimæ. & proiicitur ab ascendente. ¶ Pars nuptiarum accipitur in die ac nocte a Saturno in Venerē. & proiicitur ab ascendente.

OCtaua domus est pars mortis & accipitur in die ac nocte a luna in gradū & minutū domus octauæ: & additur desuper q̄ ambulauerit Saturnus in signo suo. & proiicitur ab initio signi Saturni. ¶ Pars planetæ qui interficit: accipitur in die a domino gradus ascendentis in gradum lunę: & in nocte e cōuerso &c. ¶ Pars anni in quo timetur nato mors: & paupertas/impedimentum ac destructio: accipitur in die ac nocte a Saturno in in gradum domini domus coniunctionis vel prēuentiōis quæ fuit ante natiuitatem &c. ¶ Pars ligationis & carceris: & vtrum liberetur ab eo vel non: accipitur in die a Saturno in partem fortunæ & in nocte e conuerso.

NOna domus est pars peregrinatiōis:accipitur in die ac nocte domino domus nonæ in gradum & minutum domus nonæ. & proiicitur ab ascendente. ¶ Pars itineris per aquam:accipitur in die a Saturno in. 15. gradū signi cancri: & in nocte e cōuerso &c. Quod si fuerit Saturnus in. 15. gradu cancri: erit gradus partis gradus ascendentis. ¶ Pars religionis accipitur in die a luna in Mercurium: & in nocte & e cōuerso. & proiicitur ab ascendente.

DOmus decima pars regionis & regni: & quid operis faciat natus: & accipitur in die ac nocte a Saturno in lunā & proiicitur ab ascendente. ¶ Pars regis atq; regni accipitur in die a Marte in lunam: in nocte e conuerso. & proiicitur ab ascen. & est alia pars similis parti patrum ¶ Pars operis & regni secundum Vellium accipitur in die ac nocte a sole in gradum medii cœli: & proiicitur ab ascen. ¶ Pars significans vtrum sit causa regni aut non:accipitur in die ac nocte a sole in gradu medii cœli. & proiicitur a Ioue. ¶ Pars Martis accipitur in die a Venere in lunam:& in nocte e conuerso. & proiicitur ab ascendente.

VNdecima domus est pars amicorum:& accipitur in die ac nocte a luna in Mercuriū:& proiicitur ab ascen. Et dixit Alēdezgod accipitur in nocte e conuerso. ¶ Pars significans effectum amicorum & amicicię:accipitur in die a parte fortunæ in partem futurorum:& in nocte e couerso & cætera.

DVodecima domus est pars inimicorum secūdum Hermetem:& accipitur in die ac nocte a domino domus inimicorum vsq; in gradum & minutum domus inimicorum. & proiicitur ab ascen Et secundum quosdam antiquorum accipitur in die & in nocte a Saturno in Martem &c. & hæ sunt partes 12. domorū &c ¶ Hę sunt alię partes quibus vtuntur magistri iudiciorum astrorū multum. Ex quibus est pars quæ significat mēdacium rumorū quando ceciderit in signū tortuosum vel mobile: aut dominus domus fuerit retrogradus vel impeditus:aut aspexerint eū mali vel ei sint cōiūcti. Et significat veritatē rumorū eorū si ceciderit cū fortunis aut in domibus seu terminis earū: vel aspexerint eū aut fuerint in signo directo:& accipitur in die a Mercurio in Venerē:in nocte e cōuerso.& proiicit &c Et secūdū Albumazar in die a Mercurio i lunā & in nocte e cōuerso &c. ¶ Pars ratiōis & profunditatis sensus accipit in die a Saturno in lunā: & in nocte e cōuerso.&c. ¶ Pars sapiētię & disciplinę accipitur in die ac nocte a Saturno ī Iouē & proiicit &c. ¶ Pars guerrę & prę liorū accipit in die ac nocte a Saturno in lunā:& proiicit ab ascē.

¶ Pars pacis & concordiæ exercituum accipitur in die ac nocte a luna in Mercurium. & proiicitur ab ascendente. ¶ Pars aspiciē di in reuolutione anni: accipitur in die a luna in Venerem: & in nocte e conuerso & proiicitur a sole.

¶ De partibus reuolutionum in causis regnorum.

ET quia auxiliante deo introduximus has partes quæ conueniunt in rebus particularibus: prosequamur partes quæ conueniunt in reuolutione annorum mundi & cōiunctionum significantium causas regni / & stabilitatē seu durationē eius. Ex quibus est pars quæ dicitur pars regni seu imperii quæ exercetur in reuolutione mundi: accipiturꝗ a Marte in lunam. & proiicitur ab ascendente coniunctionis quæ significat mutationem regni Sic quoꝗ alio modo accipitur. s. gradu ascendentis cōiunctionis in gradum coniunctionis. & proiicitur a gradu ascendentis reuolutionis. Item fit alio modo: accipitur a gradu medii cœli reuolutionis vsꝗ ad solem. & proiicitur a Ioue. i. a gradu Iouis. ¶ Pars temporis regis: idest q̄diu debet durare: accipitur hora electiōis regis a sole in. 15. gradum signi leonis. & proiicitur a luna. deinde accipitur a luna in. 15. gradū signi cancri. & proiicitur a sole. Alia pars de tempore electionis regis: accipitur hora electionis regis in die a Ioue in Saturnum: & in nocte e conuerso & proiicitur ab ascendente reuolutionis anni in quo surrexerit rex. ꝗ si fuerit Iupiter in signo communi & fuerit reuolutio diurna: fueritꝗ Iupiter cadens ab angulis: tunc accipitur a Saturno in Iouem: & adduntur desuper. 30. gradus. & proiicitur ab ascendēte. Si vero Saturnus & Iupiter fuerint sibi oppositi & fuerint ambo cadētes ab ascēdēte: mediatur quod exierit inter eos. i. accipiaẗ medietas graduū qui sunt inter eos: & proiicitur ab ascendente. Et si fuerit Iupiter in exaltatione sua: & fuerit reuolutio in nocte: numeratur ab eo in Saturnum. & proiicitur ab ascendente.

DVæ partes maxime sunt ex quibus extrahetur tempus electionis regis & eius durationis. ¶ Prima earum est vt aspicias horā electionis regis / qua peruenit profectus anni a coniunctione triplicitatis: quę significauit sectam ex numero quo datur omnibus. 30. gradibus annus: & omnibus gradibꝰ duobus cum dimidio mensis vnus. & cum scieris in quo gradu vel signo sit / hic serua eū: quia hic est locus a quo ęquabis primā partem: & cum volueris aptare eum / aptabis ascendens reuolutionis anni in quo surrexit ipse electus: post hoc aspice a planeta orientali a sole ex Saturno & Ioue in ipso anno vsꝗ ad gradum ęquationis partis primæ quā seruasti. & proiice ab ascendēte reuolutiōis āni: & quo peruenit numerus / ipsę est locus primę partis. ¶ Pars

secunda sic inuenitur: accipe in coniunctiõe in qua surrexerit rex vel cœpit regnum: ad quod signum vel gradũ peruenit profectio anni ex numero quo datur omnibus · 30. gradibus annus &. 2. gradibus cum dimidio mensis vsq; ad diem quo surrexerit rex: & ipse erit locus æquationis secũdę partis · serua quoq; eum: post hoc aspice a planeta occcidentali a sole ex Saturno & Ioue vsq; ad locum æquationis partis secundæ quam seruasti. & proiiceeũ ab ascẽdẽte reuolutiõis: & quo peruenerit erit locus partis secundæ. hę sunt partes quæ significant fortitudinem regis & eius durationem.

ITem sunt aliæ partes quibus vtuntur in reuolutionibus annorũ mũdi: & scitur per eas quid graue de rebus in foro: & quid erit leue in pretio: quidve pretiosum seu vile: multum seu parũ: hoc est vt aspicias vbi ciciderit pars idest in cuius planetæ domo exaltatione termino vel triplicitate: qui planeta si fuerit retrogradus vel cõbustus vel in malo loco: vilescit illa res & erit parui pretii · Si vero fuerit in loco fortitudinis aut in angulo & maxime in medio cœli grauabitur illa res & erit magni pretii: & si peruenerit dominus domus ad locũ descensiõis suę: vilescit illa res. & aspice aspectus fortunarum & planetarum malorum ad ea necnon & ad lunam & dominũ eius: & vide quo modo & quis aspiciat ipsam partem. si fortuna & luna aspexerint illam partẽ/ multiplicabitur illa res: & si aspexerint eam/ mali detrimẽtum patietur. ¶ Pars dispositionis anni a luna in Mercurium. ¶ Pars aquę: a luna in venerẽ. ¶ Pars hordei: a luna in Iouẽ. ¶ Pars ciceris quod est quoddam genus leguminis: a Venere in solem. ¶ Pars lẽtis: a Marte in Saturnum · ¶ Pars fabarum a Saturno in Martem. ¶ Pars almusi idest milii a Saturno in Martem. ¶ Pars ceparum a Saturno in Martem. ¶ Pars tritici a sole in Martem. ¶ Pars nucum a Mercurio in Martem. ¶ Pars zaccari a Mecurio in Venerẽ. ¶ Pars dactylorum a sole in Venerẽ. ¶ Pars mellis a luna in solem. ¶ Pars alroz i. ris quod est gen⁹ farris a Ioue in Saturnũ · ¶ Pars oliuarũ a Mercurio in lunã. ¶ Pars vuarũ a Saturno in Venerẽ. ¶ Pars bombicis a Mercurio in Venerẽ. ¶ Pars alonicẽ. i. sisami quoddã genus seminis albi/ in similitudine seminis lini: & vtuntur eo medici · fit autem ex eo vnguentũ vtile a Mercurio in Iouẽ vel a Saturno in Venerẽ. ¶ Pars quæ sunt albuceflex idest melones: qui sunt magni & crocei: a Mercurio in Saturnum. ¶ Pars ciborum acrium a Saturno in Martem. ¶ Pars ciborum dulcium a sole in Venerem · ¶ Pars ciborum saporis apii vel huiusmodi herbarum saporem habentium: a Marte in Saturnum. ¶ Pars ciborum amarorum a Mercurio in Saturnũ. ¶ Pars medicaminum acriũa Saturno in Iouem, ¶ Pars medicaminum salsorum a Marte in lu-

nam. ¶ Pars medicaminum venenatorum a genzahar: idest a capite draconis in Saturnum & proiiciantur vniuersa hęc ab ascendente reuolutionis anni. Hęc sunt vniuersa quę ceciderunt nobis ex partibus. introduximus quoq; has partes nouissimas/ etsi est in eis narratio debilis: ne dimitteremus aliquid quod posset esse introductoriũ ad magisteriũ iudiciorũ astrorũ qui proferam⁹ illud.

Ta bula amicicię & inimicicię signorum

Amici													Inimici
	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	
	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	
	♍	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♊	

¶ COMMMENTVM IOANNIS DE SAXONIA SVPER TEXTV ALCABITII.

IR SAPIENS DOMINABItur astris: Dicit Ptolemęus in sapiẽtiis Almagesti. Et potest declarari sic. Ille dominabitur astris: qui effectus prouenientes ex ipsis astris potest impedire vel prohibere. sed hoc potest facere vir sapiẽs. quare &c. Maior est manifesta: quia ille dominatur alteri qui potest sibi dicere fac hoc & facit: & dimitte hoc & dimittit. Minor probatur autoritate Ptolemæi in quinta propositione centiloquii vbi dicit. Optimus astrologus multum malũ prohibere potest/ quod secundum stellas venturum est cũ eius naturam pręsciuerit. sic enim pręmuniet eum cui malum venturum est/ vt cũ venerit possit illud pati. Et confirmatur autoritate eiusdem in propositione octaua eiusdem: vbi dicit. Anima sapiens ita adiuuabit opus stellarũ quẽadmodum seminator fortitudines naturales. ¶ Sed aduertẽdũ est de modo per quẽ sapiens potest impedire vel adiuuare opus stellarũ. Certum est ꝙ nos nõ possumus simpliciter impedire influentiã cœlestem sicut nec combustionem ignis: sed possumus disponere passum ad recipiendũ alio vel alio modo influentiã cœlestẽ. Videmus enim ꝙ idẽ calor solis glaties dissoluit & cõstringit lutũ. Ponit Haly de hoc familiare exemplũ in commento pręallegatę propositionis. Optimus astrologus &c. Dicẽs: si sciuerimus ꝙ debeat alicui euenire ęgritudo calida & sicca de natura Martis: poterimus ipsum ante aduentũ illius influẽtię mutare ad oppositum. s. ad frigiditatem & humiditatem: & sic influentia quæ deberet sibi facere ęgritudinem reducet ipsum ad temperamentũ. ¶ Patet etiã cuilibet ꝙ possumus impedire actio-

nem ignis ne cõburat aliquod cõbustile determinatum.s.remouẽdo ipsum ab igne vel proiiciendo aquã super ipsum. ¶ Cũ igitur sciẽtię diuidãtur secundũ diuisionem rerũ de quibus sunt:& quilibet dicatur sapiens in sciẽtia sua:accipiẽdo large sapientiam pro sciẽtia sicut accipit Albumazar ĩ multis locis sui introductorii. At videamus de quibus sapiẽtibus sint dicta verba proposita : possumus distinguere inter sapiẽtes & sapientes modo quodã vniuersali. ¶ De numero igitur sapientũ quidã sunt sapiẽtes veraciter: quidã apparenter. Hanc distinctionẽ tangit Aristoteles in primo elenchorũ: vbi dicit. Quidã sunt pulchri propter decorẽ: quidam autẽ fingunt cõponẽtes se. Et isti s. apparẽter sapiẽtes sunt bipartiti. quoniã quidã eorum apparent sapiẽtes solum secundũ ęstimationem vulgi: sicut diuites huius mundi. & quidã apud prouectos sicut sophistę. Primi sunt habẽtes diuitias huius mũdi: de quibus dicit Albumazar in introductorio suo magno vbi loquitur de sectis contradicẽtibus astronomię. Et sunt illi de noua secta. Dicit ibi Albumazar: Dignior apud vniuersitatem vulgi est cui fuerit plus substãtiæ. sicq; fit quia dignitas substãtiæ apud ipsos est plus dignitate sciẽtię. Et dicũt ꝙ cum fuerit homo habẽs substantiam non impedit eũ si fuerit imperitus in scientia astrorũ & medicinę & cæterarũ scientiarũ: probantes probatione falsissima: quia probant scientiã per substantiã. Et hæc probatio erroris est probatio falsissima: quia res probãtur per genus suũ. i. per cõsimile. i. sapiẽtia per sapiẽtiã/ substãtia per substãtiã:& non probãtur per nõ cõsimile sibi. ergo nõ probatur sapiẽtia per substãtiã. Alii apparent sciẽtes vel sapiẽtes apud aliqualiter prouectos sicut sophistę. De quibus dicit Arist. in primo elẽchorũ. quibusdã magis operępretiũ est videri & nõ existere/ q̃ existere & nõ videri:& magister Alanus de insula loquẽs: de eis dicit. Hui⁹ scholas visitãt paupes legistę: Veras lites agitãt: fiũt agonistæ. Hic probat hic ĩprobat: huic cõcludit iste. Atq; duo cẽtum cõclamãt ore sophistę. Vere sciẽtes differũt secundũ magis & minus certũ: vt dicit Cõmẽtator secũdo metaphysicę. Sciẽtię mathematicæ sunt in primo gradu certitudinis: Naturales vero sequuntur eas. Isti minus certi scilicet logici & naturales non transferentes se ad alias scientias/ non habent de philosophia nisi verba : de istis etiam dicit magister Alanus. Iste semper clamitat & argumẽtatur: dũ Aristotelicas latebras rimatur. Sed si quęras qualiter aut quid epulatur: Mens studio viuit sed vẽter philosophatur. Magis certi sunt mathematici. Et illi sunt bipartiti. quoniã quidã eorũ studẽt in motibus tãtũ & nõ curãt de iudiciis: vel negãt ea. Et isti sunt de quibus dicit Albumazar in quarta & quita secta cõtr adicẽtiũ iudiciis scdm ꝙ videbit postea. Secũdi

autem studet in motibus & in iudiciis: de quibus dicit Alanus/ loquens de ipso Albumazar. Illic astra polos cœlum septemq; planetas Cōsulit Albumazar: terrisq; reportat eorum Consilium: armās terras firmansq; caduca. Contra cœlestes iras superūq; furorem. De istis Ptolemęus dicit verba proposita. Vir sapiens dominabitur astris. In quibus verbis Ptolemęus tāgit tres proprietates vel conditiōes: quas debet verus philosophus habere & maxime astronomus: secundū quas/ tria genera hominum ab astronomia repelluntur. Prima conditio est stabilitas intentionis. Secunda est habilitas dispositionis. Tertia est abdicatio terrenæ possessionis. Primam tangit cum dicit vir. Secundam cum dicit: sapiens. Tertiam cum dicit: dominabitur astris. ¶ Quantum ad primam conditionem dicit Ptolemęus in prima propositione centiloquii. Scientia stellarum ex te & ex illis est. Et Haly in commento eiusdem dicit. Qui res futuras scire desiderat: duabus viis oportet incedere. Vna vt aspiciat motum stellarum & opera quæ fiunt in rebus secundū motum earum. Et aspiciat libros quos antiqui scripserūt de significatione motuum ipsarum: & adiungat his quæcunq; probauit in tempore suo. Cum ergo magnus sit labor in aspiciendo motus stellarum nō potest astronomus esse effœminatus nec remissus. Et cū multum tempus requiratur ad respiciendum libros antiquorum: non potest esse vagabundus. Oportet ergo vt astronomus sit firmus & stabilis in meditatiōe. Et sic effœminati & remissi ab astronomia sunt repulsi. ¶ Quantum ad secundam conditionem dicit Ptolemęus in septima propositione centiloquii. Nemo poterit dare certa iudicia secundum stellarum complexionem: nisi homo qui vim animę & complexionē naturalem bene cognouerit. Vult ergo q homo naturaliter debet esse dispositus ad istam scientiam qui debet proficere in ea. Hoc: secundū q mihi videtur: habet ista scientia præ omnibus sciētiis. Vidi enim bonos clericos in logica & in naturali philosophia: qui nullo modo poterant aliquid capere de astronomia: immo nec algorismū. Patet ergo q naturaliter indispositi repulsi sunt ab astronomia. de quibus Albumazar facit sectam secundum q videbitur statim. ¶ Quantum ad tertiam conditionem dicit Haly in commento primæ propositionis centiloquii. Quia oportet nos sollicitos esse circa mūdana: aufertur a nobis futurorū cognitio: sed si a mūdanis omnibus separaremur/ possemus futura præcognoscere. sicut videmus eremitarum q̄ plures qui futura prędicunt Et epilepticorum quidam dū epilepsia torquentur futura prædicunt: quia tunc corporeis sensibus non vtuntur sed sola vi animæ. Patet ergo q philosophus non debet esse diues teste philosopho septimo politicę. Non oportet philosophum

esse dominum terræ & maris: sed sufficit vt habeat famulnm mini strantem sibi olera. Et sic habentes diuitias huius mũdi ab astronomia sunt repulsi. Quod aduertens Socrates aurum proiecit in mare sicut narrat Valerius. Ista conditio nõ placet multis: nec etiã mihi. ❡ Quantũ ad istas cõditiones cõsolatur nos Albumazar in introductorio: & specialiter quantũ ad vltimã: quia mutat eã ad oppositũ: Dicit sic. Et fortassis nõ sufficiũt aliq ad sapientiã huius magisterii dum aspiciunt in quibusdam rebus peruenire ex veritate & comprehensione earum ad hoc vt possint errorem a se repellere propter breuitatem exercitii eorum in cognitione omnium rerum. quarum cognitio necesse est illis in illa eadẽ intentione: quãtum ad primam conditionem. Et paucis interpositis dicit. Et homines subtiles & profundę sapientię forsitan non sufficiunt multi eorum qui vtuntur eis comprehendere eas: cumq; fuerit scientia huius magisterii cęterorumq; magisteriorum quę necessaria sunt in prę sentia rerum prę profunditate quam diximus a sensibus longinqua. ❡ Quantum ad secũdam cõditionẽ: Tunc cõsolatur nos & dicit. Non debet annullari quod ex eius sciẽtia potest pertingi: propter illud quod non potest pertingi. Et paucis interpositis: dicit. quia modicum sapientię/ multi profectus. Et in hoc mutat tertiam conditionem ad oppositum. Et probat ꝙ maior vtilitas sit in astronomia q̃ in aliqua alia scientia. Et si contingat in ea error tolerabilior est & minus nocet q̃ in cæteris scientiis. Et dicit sic. Vid``emus namq; medicos errare in prę scientia infirmitatum & morborum: dum prędicunt quæ accidunt infirmo ex grauitate morbi & eius leuitate & ex celeritate sanitatis & eius tarditate: eius quoq; sanitate vel morte. sed illud modicum erroris medicorum nõ impedit eos ab appetitu sui magisterii & ab eius dispositione & exercitio: nec generatur reprehensio vel dubium hominum erga eos qui viderunt ex modico erroris in suo magisterio quærere vtilitatem & profectum per eorum curationem/ & acquiescere eorum medicaminibus. Similiter & dispositores nauium non dimittunt magisterium suum: nec dimittũt homines cursum maris propter modicum erroris nautarum. Similiter cæterarum sapientiarum & magisteriorum autores vix possunt euadere accidentia erroris seu aduentum alicuius impedimenti quod euenit eis: sed propter hoc non annullatur eorum magisterium. Et horum omnium quæ diximus error/ impedimẽti plus est q̃ error astrologorũ. quia medicus cum errauerit in prę scientia infirmitatum/ aut curatione/ aut in medicaminibus: fortassis erit hoc causa perditionis animarum ❡ Et cum errauerint nautę: fortassis erit hoc causa perditionis nauium & earum naufragium & eorum qui in eis sunt interi-

tus. Et si errauerint pastores & conceptionis animalium autores: erit hoc fortassis prouocatio perditionis eiusdem generis anima- lium. At vero si astrologi erauerint: hoc magis ascribitur ignorã- tiæ astrologi in pręscientia rei: omittit enim inquisitor pręcauere horribilia anteq̃ veniant. & propter hoc fortassis erit illis dimissio cautelę prouocatio eorundem horribilum adueniẽtium. & fortas- sis erit in eis perditio & fortassis non. In cæteris autem magiste- rijs non est ita: quia maxima pars erroris eorum autorum est per- ditio & impedimentũ absq; dubio Et in hoc quoq; quod diximus dignitas & dignitatibus scientiæ astrorum: si ergo est magisteriũ astrorũ dignius ac nobilius cæteris magisterijs: & semita eius ma- gisterij / in errore in quibusdam horis est infra semitam cætero- rum magisteriorum. & eorum errore sanior & minus impedimen- ti eorum veritas est maioris proficui. quare æquum est quantũ de- cet omnes homines intellectuales & sapientes recipere astrologos & vti eis & acquiescere veritati eorum in his quæ dicũt. Hæc au- tem sciẽtia / maxime illa pars quę est de iudicijs multos habet ęmu los & aduersarios. Quod aduertens Ptolemęus in quadripartito suo confirmat iudicia astrorum: & Albumazar in magno introdu- ctorio suo. & conueniunt ambo in modo cõfirmandi: nisi q; Albu- mazar plura ponit q̃ Ptolemæus / & pluribus vtitur rationibus. Ambo in confirmando iudicia incipiũt ab opere solis. Dicit enim Ptolemęus in tredecima propositione primæ partis. Quoniam sol cum aere operatur in rebus omnibus existentibus in terra. Et Ha ly in cõmento exponens verba Ptolemęi: dicit. Ptolemęus vult no bis ostendere q; sphæra ignis & aeris quæ mutantur per corpora cœlestia: mutant res omnes quæ sunt in terris Et Haly in commẽ to secundæ propositionis eiusdem: dicit q; radices huius scientiæ sunt adeo manifestę / q; populares nihil scientes / sciunt & intelligũt eas / inspiciendo & experiendo ipsas. Et Ptolemęus in. 21. propo- sitione dicit q; nescij populares sciũt res anteq̃ accidant. Et q; ma gis est dicit ipse q; animalia muta sciunt res anteq̃ accidant. Albu mazar etiam confirmat scientiam iudiciorum per multas rationes quas nunc omnes narrare esset valde longũ. Specialiter autẽ Albu mazar disputat contra negãtes iudicia astrorũ & diuidit ipsos in 10. sectas. Et tangam breuiter de qualibet secta duo aut tria ver- ba. ❡Prima secta dicit q; planetis non esset aliqua significatio su- per res quæ fiunt in hoc mundo quę est sub circulo lunæ. Quibus dicit Albumazar q; omnes philosophi cõcordati sunt / q; omnis sub stantia quæ mouetur motu naturali: efficit in essentijs rerũ sibi cõ- iunctarum per naturam conuersiões naturales: & hoc declarat in actione ignis Sed corpora cœlestia mouentur motu naturali: ideo

efficiunt in quatuor elementis sibi coniunctis per naturam cõuersiones naturales. Hanc rationem innuit Albumazar in multis verbis. Posset etiam assumi contra illam sectam dictũ Aristotelis primo metheororum. Necesse est mũdũ inferiorem contiguũ esse lationibus superioribus: vt tota eius virtus inde gubernetur. ¶ Secunda secta est eorũ qui dixerunt ꝙ planetis essent significationes tantum super res vniuersales: vt sunt quatuor elemẽta: & sunt genera & species. Contra quos Albumazar ponit inter alia talem rationem. Totum non est totum: nisi per partes suas: ergo si significant super totum scilicet super speciem: oportet ꝙ significẽt super induidua quæ sunt partes specierũ. ¶ Tertia secta est quorũdam disputãtium qui dixerunt quomodo planetis nõ esset significatio super possibile: sed solum super necessarium & impossibile. Et dicit Albumazar ꝙ dissoluit rationes istorum philosophus: & affirmauit possibile per multas rationes. Et inter alias ponit illam quã ponit Aristoteles in primo peri hermenias. s. quod nõ oportet cõsiliari vel auxiliari. ¶ Quarta secta est quorũdam qui aspexerunt in scientia totius quæ est sciẽtia circulorum & esse eorum. Isti dixerunt ꝙ planetis non esset significatio super res quæ fiunt & eueniunt in hoc mundo ex indiuiduis animalium & seminum ac metallorum. Et ꝙ eorum significatio esset super corruptionem vel mutationem temporum tantum. Et dicit Albumazar ꝙ isti nequiuerunt negare hanc quantitatẽ. s. mutationẽ tẽporũ esse ex fortitudine operis planetarũ: quia hoc ex eorũ operæ inuenitur & apparet: & eius repulsio est dedecus. Et postea arguit cõtra eos ex cõcessis. ¶ Quinta secta est eorũ qui aspexerũt in sciẽtia totius & annullauerũt scientiã iudiciorũ ex parte experimẽtorũ. Et dixerũt ꝙ iudicia astronomię nõ sunt vera / quia res pertingũtur per experimẽta & minus q̃ potest percipi: veritas rei per experimẽta est dũ inuenitur bis in vno esse Et hoc est impossibile in planetis: quia planeta cũ fuerit in aliquo loco ex signis & fuerint cæteri planetę aspiciẽtes ipsum vel cõiũcti ei: nõ reuertũtur ad ipsum esse ex signis nisi post multa milia ãnorũ: & nõ peruenit vita vnius hominis ad tã tã quãtitatẽ annorũ: quo modo ergo est possibile homini vt inueniat planetas bis super vnum esse quatenus probet ex reditiõe eorum ad loca eorum quid significent. Quibus dicit Albumazar ꝙ antiqui nouerũt planetarũ naturas & eorũ significationes ex multis reb⁹ & diuersis. quarũ quędã sunt particulares apparẽtes: quędã vero vniuersales. ¶ Particulares apparẽtes sunt queadmodũ inuenitͣ ex operatiõe solis in calefactiõe: & Lunę / ĩ humiditate & putredĩe: & ex operib⁹ planetarũ ĩ corruptiõe & mutatiõe aeris in oĩ die ac nocte. Vniuersales vero quẽadmodũ inuenitͣ ex eorũ signi-

ficatione in reuolutione annorum mundi & natiuitatum. Et breuiter virtus verborum est ꝙ homo in modico tempore potest experiri illa quæ communiter occurrunt: sed quantum ad alia quæ raro fiunt / sicut sunt coniunctiones magnę: debent nobis sufficere dicta prędecessorū nostrorū. ¶ Sexta secta est quorundā arithmeticorum qui pigritabāt aspicere numerum stellarum & ęquationē ipsarū ex libro in quo est sciētia totius certissime: idest Almagesti quem Ptolemęus edidit. sed quęsiuerunt loca planetarum per diuersas tabulas: & inuenerunt tabulas differre quantum ad loca planetarum. ideo dixerunt ꝙ iudicia non sunt vera: ex quo non habentur vera loca planetarū. Quibus dicit Albumazar ꝙ astronomus cum de aliqua re voluerit iudicare: in hoc debet confidere / vt aspiciat naturas planetarum ac proprietates eorum & dominum signi vniuscuiusq; eorum / & suę exaltatiōis: atq; dominos triplicitatis suę. locum quoq; eius ex angulo & succedentibus eius & casu eius ab angulo & pręsentia eius in domo substantię & domo fratrum & cæteris domibus circuli: & postea iudicet. Gradibus vero signorum est significatio particularis qua vtūtur astrologi in quibusdam rebus propriis. Si autem fuerit in loco planetæ error ex minutis vel gradu vno: non impedit hoc magisterium iudiciorū. Et oportet eum qui exercet magisterium iudiciorum cum dederit ei calculator loca planetarum ex signis in quibusdam temporibus vt iudicet per ipsa loca in quibus sunt planetę si significent illud vel illud. Certitudo vero gradus in quo loco sint: ex signis suis secundum veritatem erit super calculatores & ab eis exigitur. Et ponit exemplum de medicis / dicens: ꝙ medicus tenetur iudicare naturam vniuscuiusq; medicaminis / & cui rei sit vtilis: & quibus infirmitatibus proficiat. Inquisitio vero specierum in regionibus & earum tritura a medicis non est exigenda: sed autoribus specierum. Ita est dicit ipse de iudiciis astrorum. Ad illū qui exercet iudicia pertinet solum defendere ꝙ planetæ significant super res huius mūdi: & quid significēt. & pertinet ad ipsum scire proprietates & naturas ipsorum. Ad calculatorem vero pertinet verificare gradus eorum. ¶ Septima secta est eorum qui repulerunt hanc sciētiam: eo ꝙ aspexissent in ea & impossibile fuit eos peruenire ad id quod voluerunt. Suntq; inuidentes huius magisterii sectatores super scientia eorum in ipsa: & repellunt scientiam magisterii iudiciorum propter inuidiam. Istis non est contradicendum: vt dicit Albumazar / cum sit eorum negatio ad hoc magisterium. Nam negator non debet constringi: nisi per quod vincatur & cogatur venire ad veritatem constantem. ¶ Octaua secta est quorundā qui se iactant de medicinali scientia: vt acquirant per eam non autē

me dici probi & sapiẽtes in magisterio medicinæ qui iam legerũt libros antiquorum in scientia medicinę: ac sciuerunt radices magisterij eorum/ & diuersitatem elementorum seu temporum ac naturarum: corruptionem quoq; eorum & cætera quæ sunt eis necessaria in magisterio eorum ex rebus singularibus & rebus compositis. Isti nouerunt dignitates scientię iudiciorum astrorum. Et sciunt ꝙ scientia astrorũ sit principium scientiæ medicinę. Et vtũtur magisterio iudiciorum in magisterio medicinæ vsu frequenti in cognitione morborum & augumẽtatione eorũ & diminutione: & in temporibus curationis. Multiplicaturq; eorum recta intentio in magisterio eorum: & liberantur infirmi per manus eorum: ac multiplicantur profectus hominum per eos. Quidam vero ex medicis ex his videlicet quorũ imperitia abundat: ratio autem abbreuiatur in scientia quorundam quæ necessaria sunt illis ad hoc contendũt in magisterio suo/ vt pręponant acquisitionem & postponant scientiam: deniq; contradixerunt scientiæ iudiciorum & dixerunt ꝙ non sit motibus planetarum in hoc mundo fortitudo. Cõtra quos Albumazar allegat dictũ Hippocratis: dicens. Etiam dixit Hippocrates in libro aeris dũ mentionem faceret de diuersitate aeris & elementorum seu naturarum: ꝙ res quas diximus de diuersitate aeris sunt in scientia astrorum. Et ꝙ scientia astrorum non est modica pars scientiæ medicinæ ¶ Nona secta est vniuersitatis vulgi. Et isti diuiduntur in duas sectas: quarum vna est eorum qui nesciunt dignitatem iudiciorum cæterarumq; scientiarũ neq; dignitatem pręsciẽtię rerum. digniorq; hominibus apud eos est cui fuerit plus substantiæ. De istis fuit prius dictum: Contra quos dicit Albumazar ꝙ substantia & fortuna aptãtur sapienti & insipiẽti: forti quoq; & debili. & homo nõ est laudabilis super hoc quod aptatur ei ex hoc: quia hoc non est aptatum ei per scientiam suam neq; per insipientiam: neq; per fortitudinem seu debilitatem suam: sed laudatur super sapientia & cognitione: quia dignitas hominis super cætera animalia nõ fit nisi per sapientiam & cognitionem/ & per cognitionem rerum quæ fuerunt & quæ futuræ sunt. Et quibusdam interpositis dicit ꝙ dignius rerũ in homine est futurorum scientia. ¶ Decima secta est etiam vniuersalis vulgi. Et isti repulerunt scientiam huius magisterij propter hoc ꝙ viderũt de multitudine erroris eorum qui se iactant de ea: eo ꝙ vulgus recipit res per cognitionem apparentię. Cumq; vidissent multitudinem erroris eorum qui se iactant de hac scientia in his quæ interrogantur ex scientia iudiciorum astrorum: mendacem eam putantes repulerunt: & referunt magistros huius scientię ad insipientiã. & dixerunt ꝙ est scientia cassa. Dicit Albumazar ꝙ isti non sunt

culpandi in contradictione magisteriorũ huius scientiæ. quia plurimi eorum qui se iactant de ea: sunt homines insipientes & imperiti atq; caduci. Et quibusdã interpositis dicit ꝙ isti exercent sub nomine huius magisterij varias seductiones quibus seducunt homines debiles: vult dicere ꝙ quidam operantur geomanticam: vel per sortilegia sub nomine huius scientiæ. Isti non quærunt nisi lucrum. Et dicit cum isti interrogantur de aliqua re: tendunt in responsionem ad rem qua gratulatur quærens: & sibi congruit volentes eum lætificare causa cupiditatis suæ. Hæc sufficiant de decem sectis quas ponit Albumazar. ¶ Et posset addi vndecima secta. Et sunt illi qui dicunt ꝙ ista scientia sit contra fidẽ. Quibus dico ꝙ ipsi non legerunt libros sapientium antiquorum: quos si legissent / scirent ꝙ hæc scientia non est contra fidem: immo pro fide. Ponunt enim doctores huius scientiæ mundũ creatum quod est primum fundamentum fidei. Dicit enim Haly Albenragel in prima parte sui libri / in capitulo de natura Iouis: ꝙ tempore quo deus incœpit creare mũdũ / posuit Iouem in ascendente. Et Albumazar in introductorio suo dicit. Et dicamus primũ ꝙ motus circuli sit a virtute primę causę. Et quibusdã interpositis dicit. Ecce qualiter pertraximus creatorẽ ex rebus apparentibus & notis quę pertinguntur sensibus: ꝙ sit sempiternus / habens virtutem absq; essentia / finis immobilis & incorruptibilis altissimus: sit nomẽ eius benedictũ & exaltatum exaltatione maxima. ¶ De diuisiõe astronomiæ expedio me breuiter / & pono diuisionem quã ponit Albumazar in introductorio suo magno. Duæ sunt species astronomię: quarum vna est scientia totius. s. de circulis & motibus eorum. Secunda est ars iudiciorum astronomię. Hãc diuisionem ponit etiã Ptolemęus in principio quadripartiti sui. Et Haly in commento idem. Prima species est tradita perfecte & complete quantum ad principia & cõclusiones a Ptolemęo in Almagesti. Vel posset prima species subdiuidi. Scientia de motibus est duplex: quædam est instrumentalis: quædam tabularis. Illa instrumentalis est duplex: quoniam quædam sunt instrumenta ad obseruandum siue inuestigandum motus: sicut sunt regulę Ptolemæi armillę & consimilia. Alia sunt instrumenta pro operationibus quotidianis exercẽdis: sicut astrolabium / sphæra solida / & consimilia. Secunda species scilicet ars iudiciorũ astrologię: & habet quatuor partes principales. Quarũ prima est de interrogationibus. Secunda de natiuitatibus. Tertia de reuolutionibus annorum. & hæc est duplex scilicet de reuolutionibus annorum mundi: & de reuolutionibus annorum natiuitatũ. Quarta de electionibus. De istis quatuor partibus Haly Abenragel fecit vnum librum completum. Ptolemæus autẽ in

quadripartito omisit duas partes scilicet de interogatiõibus & horarum electiõibus. sed Haly qui cõmẽtauit ipsum: excusat ipsum/ dicens: ꝙ satis possunt haberi istę duę partes ex his Ptolemęus dicit ibidem. pręter istas sunt quædam aliæ partes iudiciorũ scilicet de coniunctionibus magnis: de imaginibus: de sigillis : de quibus parum vel nihil habemus. Aduertentes autem plurimi antiquorum & etiam modernorum ꝙ istę partes essent difficiles ad intelligendum: debentibus primo addiscere illam sciẽtiam fecerũt libros introductorios in quibus posuerunt principia/ & exposuerunt terminos quibus vtuntur magistri iudiciorum. Inter autem alios introductorios liber Alcabitij est magis approbatus apud modernos: Ideo dimissis alijs de ipso ad præsens intendimus. His visis ad literam descendamus.

OSTVLATA A DOMINO. In principio istius libri septem possunt quæri. Primo quæ sit intentio libri. Secundo quæ sit vtilitas. Tertio quis sit titulus libri. Quarto cui parti philosophię supponatur. Quĩto quando debet legi. Sexto de subiectio libri. Septimo de diuisione libri. ¶ Intẽtio libri est patefacere scientiã vniuscuiusq; rei cuius sciẽtia necessaria est incipienti addiscere scientiã iudiciorum astrorum. Vtilitas eius patet: quoniã omnis qui vult scientiam iudiciorum incipere/ doctrina huius libri sufficiens erit ei: quam si bene intellexerit/ poterit omnes libros iudiciorum per se intelligere. Titulus huius libri talis est. Incipiũt Isagogę Alcabitij ad scientiam iudiciorum astrorum. Et debet legi ante omnem librum iudiciorum astrorum. De qua parte sit/ patet ex præcedentibus. Est enim de parte scientiæ iudiciorũ astrorum. Subiectũ eius est illud quod subiectũ in tota astronomia iudiciali. s. corpus cœleste inquantum per motum & lumen causat generationem & corruptionem in rebus existẽtibus sub orbe lunæ. Diuisio libri patebit in processu. Diuiditur autem iste liber prima diuisione in duas partes scilicet in partem procemialem: & executiuam. Pars executiua incipit ibi: In nomine domini zodiacus & cætera. Pars executiua diuiditur in quinq; partes secundum ꝙ diuidit autor in litera quas vocat quinq; differentias: secundum ꝙ patebit statim. Pars procemialis potest diuidi in quatuor partes: quoniam in prima inuocat diuinum auxilium pro completione operis sui: & cum hoc captat beniuolentiam regis sui ad cuius instantiam forte hunc librum composuit. In secunda parte ostendit causam sui libri siue motus qui mouit eum ad faciendum hunc librum. In tertia parte excusat se de rationibus. In quarta parte

ponit diuisionem sui libri. Secũda pars incipit ibi: cum vidissem. Tertia pars incipit ibi: & non introduxi. Quarta pars incipit ibi. Et diuisi eum in quinq; differentias. Primo breuiter sicut homo fidelis petit a deo prolixitatem vitæ: vt possit opus suum complere. Et petit durabilitatem honoris gladij regis & custodiã operũ suorum & ampliationem sui imperij.

CVM VIDISSEM. In ista parte ponit causam q̃ mouit ipsum ad faciendum hunc librum. Et dicit ꝙ cũ vidisset multos antiquorum fecisse libros introductorios ad scientiam iudiciorũ astrorũ & quosdam ex eis nõ posuisse omnia necessaria ad introductionẽ & quosdam nimis prolixe tradidisse ea quæ tradiderunt: & inter cõfusa dicta eorum perijsse i. obscurata esse illa quæ necessaria sunt ad introductionem. Et etiã quosdã non processisse in dictis eorũ ordine disciplinę: pręponendo illa quę debent pręponi/ & postponendo illa quæ debent postponi: sed fecisse contrarium. Incœpit edere hunc librum & collegit in eo ex dictis antiquorum ea quæ erant necessaria ad introductionem: & inutilia omisit.

ET NON INTRODVXI. Hic excusat se de rationibus: & dicit ꝙ non posuit in hoc libro rationes quę essent necessarię ad defendendũ quæ dixi: quia istę positę sunt in libro Ptolemęi scilicet in quadripartito. Ibi enim Ptolemęus confirmat iudicia per multas rationes. Et dicit etiam se fecisse vnum librum de confirmatione iudiciorum vbi posuit rationes ad hoc sufficientes.

ET DIVISI EVM. Hic ponit diuisionẽ libri sui. Et dicit ꝙ diuisit eum in quinq; differentias vt patet legendo literam.

IN NOMINE DOMINI. ZODIACVS. Finito procemio incipit tractatus. Et potest diuidi in quinq; partes quæ sunt quinq; differentię/ secũdũ ꝙ autor diuidit in litera. Prima differẽtia est de esse circuli signorum essentiali & accidẽtali. Secunda est de naturis septem planetarũ. Tertia quid accidit septẽ planetis. Quarta de expositione terminorum siue nominum quibus vtuntur magistri iudiciorum. Quinta de proiectione partium. Secunda differentia incipit ibi. & quia auxiliante deo. Tertia ibi: Nam esse planetarum. Quarta ibi: Initium horum. Quinta ibi. & cũ notauerimus. Prima pars diuiditur ĩ duas: quoniã in prima parte expedit se de esse circuli signorũ essentiali. Secũdo de esse accidentali. Secunda ibi. Nam circulus figuratur in omni hora. Prima pars potest diuidi in quatuor partes. In prima determinat de diuisiõe circuli signorum & his quę cõsequuntur ipsam diuisionẽ. In secunda parte determinat de dignitatibus planetarũ in signis. In tertia de de figuris signorum. In quarta quid habent signa ex membris

hominis/ & quid habent ex regionibus & plantis. Secũda pars incipit ibi: habent quoq; planetæ. Tertia ibi: sequuntur has figurę signorum. Quarta ibi: & vnumquodq;. Prima pars potest diuidi in quinq;. In prima parte ponit diuisionem circuli signorum. In secunda parte cõparat ista adinuicem. In tertia cõparat ea ad quatuor tempora anni: & ad quatuor ętates / & ad quatuor humores. In quarta ponit ordinem planetarum: & exponit quomodo accipitur in. cum dicitur planeta est in signo. In quinta addit quiddam de capite & cauda draconis. Secunda incipit ibi: & sex ex his signis sunt septentrionalia. Tertia ibi: & vocatur illa quarta. Quarta ibi. omnibus autẽ planetis. Quinta ibi: & significatur etiam per caput & caudã. Primo dicit ꝙ circulus signorũ diuiditur in duodecim partes ęquales quæ vocantur signa: & nominantur nominibus duodecim imaginum/ quę sunt in ipso circulo signorum: quæ sunt: Aries taurus gemini &c. Et quodlibet signũ diuiditur in triginta partes ęquales quę vocantur gradus. Et quilibet gradus diuiditur in sexaginta & vocantur minuta. Et quodlibet minutum in sexaginta: & vocantur/ secunda. & quodlibet secundum in sexaginta: & vocantur tertia. & quodlibet tertium in sexaginta & vocantur quarta. & sic vsq; in infinitum. ¶ Circa istam partem possunt moueri duo dubia. Primum est de numero signorum. Secundum de ordine. De numero signorum disputat Albumazar dicẽs. Quidam ex his qui diuersa a nobis sensere contradixerunt dictis antiquorum in numero signorũ. Et dixerunt cur putastis ꝙ signa sunt duodecim nec plus nec minus. Quibus respõdet Albumazar/ dicens: ꝙ Aracis philosophus patefecit. 48. imagines quę sunt in circulo. i. in octaua sphæra & earum nomina: & autorizauerunt eius sententiã omnes sapiẽtes antiqui: & concordauerunt cum eo super hoc. Et duodecim ex his imaginibus sunt in circulo signorum. Hac de eam dixerunt ꝙ sunt duodecim. Aliam causam assignat Albumazar/ dicens: ꝙ philosophi inuenerũt quod omnes res quę fiunt & destruũtur in hoc mundo: sunt cõpositæ ex elemẽtis: & omni ĩdiuiduo quod efficitur ex quatuor elemẽtis sunt tria/ esse scilicet initium & finis. Quatuor igitur elementa multiplicata per tria faciũt duodecim: igitur signa sunt duodeci. Tertia causa est. quia per motum solis fit generatio & corruptio in rebus inferioribus: & eius opus plus apparet in hoc mundo q̃ opus aliorum planetarum. Et ipse rotatur in his duodecim imaginibus & sunt ei locus. Et secundum decursum eius in his duodecim imaginibus variantur tempora anni. Ideo philosophi posuerunt duodecim imagines digniores significatione. Et attribuerunt eis significationẽ vniuersalem. Cæteris vero triginta sex imaginibus attribuerunt

significationē propriam. ¶ Secunda dubitatio est de ordine & de principio. Aliquis enim posset dicere quare incœperunt ab ariete: cum circulus non habeat principium neq; finem. Ad hoc dicit Ptolemæus in. 156. propositione primæ partis quadripartiti: q ideo est principium ab ariete quia est signum masculinū: & agēs est dignius passo & ęquinoctialis trāsit per ipsum: & ab inde .i. ab æquinoctiali incipit maior mutatio totius firmamēti. ¶ Sed aliquis diceret: per istam rationem videtur q initiū debeat esse a libra: quia est signum masculinū & ęquinoctialis transit per ipsum & maior motus firmamenti est ibi quare ergo incœperūt ab arietę potius q̄ a libra. Potest solui per dictum Ptolemęi in. 140. propositione primæ partis vbi dicit q principium in firmamento est ille locus in quo complexio temporis est humidior: sicut prima ætas animalium est in qua complexio est humidior. Posset aliter dici quia ab ariete incipit generatio: a libra vero corruptio. ¶ De ordine diceret aliquis: quare posuerūt taurū post arietem/ & deinde geminos: postea cācrum. Dicit Albumazar q quatuor sunt qualitates simplices elementorum. s. caliditas siccitas humiditas & frigiditas Et duæ ex istis sunt sicut agētia. s. caliditas & frigiditas: & aliæ duæ sunt sicut patientia scilicet siccitas & humiditas. Agētia autem sunt digniora patientibus: ideo incœperunt ab agentibus. Et agentium vnū est principium generationis. s. caliditas: & aliud principiū corruptiōis scilicet frigiditas. Res autē prius generatur q̄ corrūpitur: ideo posuerūt arietē in principio/ quod est signū calidum & siccū de natura ignis qui est primo calidus. Et posuerūt cācrum in fine quod est signum frigidum & humidum de natura aquæ quæ est primo frigida. Et posuerunt taurum post arietem: quod est signum frigidum & siccum de natura terræ/ quæ est primo sicca: quia siccitas terræ conueniens est calori ignis. Et posuerunt signum geminorum ante cancrum quia est signum calidū & humidum de natura aeris qui est primo humidus: & humiditas aeris est conueniens humiditati aquę. ¶ Ad euidētiam prędictorum est intelligendum q in octaua sphæra sunt quadraginta octo imagines: in quibus est concordia apud omnes antiquos sicut dicebatur. & sunt in eis. 1022. stellę quæ dicuntur stellæ fixę. & mouentur omnes vno motu. s. ad motū octauę sphærę: in centū annis fere vno gradu. Et antiqui posuerūt eas in sex ordinibus: ita quod illas quæ sunt maiores posuerunt in primo ordine. & sunt quindecim. Et quæ sunt infra has posuerunt in secundo ordine. & sunt 45. Et quæ sunt infra has posuerūt in tertio ordine. & sunt. 208. Et quæ sunt infra has posuerunt in quarto ordine. & sunt. 474. Et quæ sunt infra has posuerunt in quinto ordine. & sunt. 217.

Et quæ sunt infra has posuerunt in sexto ordine:& sunt sexaginta tria. Ex his. 48. imaginibus 12. sunt in via solis sicut dictũ est: & sunt in eis ex stellis. 346. Nomina earũ imaginũ sũt aries taurus &c. Et remanent. 36 imagines:quarũ. 21 declinãt a via solis ad septẽtrionẽ &. 15. ad meridiẽ. Quæ declinant ad septentrionẽ habent ex stellis supradictis. 360. Et nomina imaginum sunt hæc. Prima est vrsa minor. Secũda est vrsa maior. Tertia draco. Quarta dominus flammę vel succẽsus. Quinta canis latrans vel vlulãs. Sexta corona septẽtrionalis Septima incuruatus vel genuflexus. Octaua vultur cadens. Nona Gallina. Decima sedens super sedẽ. Vndecima deferens caput algol idest diaboli. Duodecima tenens habenas. 13. carpentarius. 14. serpens. 15. amisator 16. aquila volans. alius liber habet vultur volans. 17. delphinus. 18. equus primus. alius liber habet caput equi. 19. equus secundus. alius liber habet equus alatus. 20. mulier quæ non nouit virum. 21. est triangulus. Quæ vero declinant ad meridiem habent ex stellis supradictis. 316. quarum imaginum nomina sunt hæc. Prima earum est Marinus leo quem quidam vrsum appellant. 2. algebar. i. canis validus 3. flumen. 4. lepus. 5. canis maior. 6. canis minor. 7. arca Noe. 8. serpens. 9. vas. 10 coruus. 11. deferens leonem: & ipsius medietas est humanę figuræ & altera equi. 12. leopardus 13. thuribulum. 14. corona meridionalis. 15. piscis meridianus.

ET SEX EX HIS SIGNIS. In ista parte cõparat autor signa adinuicẽ. Et potest diuidi in tres partes. Primo cõparat ea quãtũ ad partes mundi: vel quantũ ad declinationes. Secũdo quantum ad ascensiones. Tertio quantũ ad qualitates. Prima in principio. Secũda ibi: & sex ex illis dicuntur directe ascendentia. Tertia ibi: & vocatur medietas. Prĩo dicit ꝙ sex ex prędictis 12. signis sunt septentrionalia: quia declinant a linea æquinoctiali versus polum septentrionalem scilicet a principio arietis vsq; ad finem virginis. Et alia sex scilicet a principio libræ vsq; ad finem pisciũ sunt meridionalia: quia declinant ab ęquinoctiali linea versus polũ meridionalem. Iuxta quã partem est intelligẽdum ꝙ æquinoctialis est circulus quem describit sol raptu firmamẽti. s. per motum diurnũ quando est in primo puncto arietis: & eundem describit in primo puncto libræ. Ideo vocatur a Ptolemæo æquatuor diei & noctis: quia tunc temporis dies & nox sunt eiusdem longitudinis per vniuersum mũdum vbi sol oritur & occidit. Hoc ideo dico quia duo sunt loca in mũdo super quæ sol non oritur nec occidit quãdo est in principio arietis vel libræ: quorum vnus est sub polo arctico & alter sub polo antarctico. ¶ Hic posset moueri illa quæstio. Vtrum sub ęquinoctiali sit habitatio. Videtur ꝙ nõ. Nam vbi est

perpetua caliditas ibi nō est habitatio: sed sub ęquinoctiali est per petua caliditas. sol enim semper decurrit super illā partē & modicum declinat ab illa. Item autor sphærę dicit ꝙ quinꝗ sunt zonę in cœlo. quarum vna est torrida zona & illa secūdum eum est sub æquinoctiali & ex vtraꝗ parte vsꝗ ad tropicos: & duæ sub polis & duę medię. Ibi vult quod tres earum sunt inhabitabiles scilicet torrida zona / propter nimium calorem: & duę existentes sub polis propter nimium frigus & alię duę secundum eum sunt habitabiles quia temperatę. Breuiter ego credo cum Auicenna ꝙ sub æquinoctiali sit habitatio & optima habitatio. Et breuiter pono vnam rationē quę mouit me. Ibi est optima habitatio vbi est maxima temperies: sed sub ęquinoctiali est maxima tēperies: ergo. &c. Maior est nota. Minorē declaro. sub ęquinoctiali enim dies & nox sunt ęquales sicut dictum est: & tātum potest infrigidari aer in nocte sicut calefit in die. Itē declinatio solis maxime variatur ibi: Mutatur enim declinatio in vno die per. 34. minuta ideo forte vix potest accidere quod sol transeat directe supra capita eorum quia hoc non accidit nisi sol intraret principium arietis vel librę recte in meridie. Item sol nunꝗ manet in eadem altitudine super ipsos: sed statim in instanti si esset motus in instanti variatur altitudo. Ita enim velociter sicut primum mobile mouetur accedit ad meridiē & recedit a meridie. Et vbi debet fieri magna calefactio: oportet quod radij infigantur per aliquod tempus: sicut videmus in speculo ardenti si moueretur speculum non incenderet festucas vel aliam rem quæ opponeretur. Item planetæ frigidi refrenant ibi caliditatem calidorum: quia omnes semper sunt ibi propinqui: ꝗuis quidam dicant ꝙ planetæ non causant frigiditatem sed eorū frigiditas est calor minor. In veritate hoc non credo salua gratia illorum. Vidi enim quod eadem causa frigoris non facit tantū frigus in partibus multū septentrionalibus quantum facit in minns septentrionalibus. Posset etiam probari ratione. Si esset ita ꝙ nullus planeta influeret frigiditatem sed causaret caliditatem: sequeretur ꝙ pręsentia Saturni in ęstate ęstas fieret calidior: quia tale additum tali: facit ipsum magis tale. sed hoc non videmus quare &c. Et si diceret aliquis ꝙ minor caliditas sua temperat maiorem caliditatem solis: sicut aqua tepida calidam. Hoc non valet: quia ibi fit mixtio materialis. in influētijs autem cœlestibus fit mixtio virtualis. Et est imaginandum in influentijs de maiori calore & minori sicut de duobus ignibus calefacientibus vnam ollam quorum vnus esset fortior alio. Certum est quod minor ignis non infrigidabit ollam nec impediet fortiorem ignem in calefactione sua. Rationes in oppositū sunt solutę: quia prima dicit ꝙ est ibi perpetua

caliditas. Dico quod non est ibi perpetua caliditas quæ impediat habitationẽ. Autorem sphæræ nego in proposito quantũ ad hoc.

ET SEX EX ILLIS DICVNTVR DIRECTE ASCENdentia. Hæc pars posset diuidi sed non est vis. Dicit breuiter ꝙ 6. signa ex signis prædictis ascendunt recte & 6. oblique. Recte ascendũt a principio cancri vsq; ad finem Sagittarij. Alia. 6. ascẽdunt oblique. Ista habentur ex tractatu de sphæra: ideo nõ est hic standum. Postea dicit ꝙ tortuose seu oblique ascendentia obediũt recte ascendentibus. Iuxta quod notandum: ꝙ si duo nascantur in quibusdam temporibus in quibus omnes aliæ significationes sunt pares quãtum ad radicem superiorem & etiã inferiorem: sed vnus eorum nascatur sub signo directe ascendẽte & alter sub signo oblique vel tortuose ascendente. ille qui natus fuerit sub obliquo obediet alteri qui natus fuerit sub signo directo: dum illa signa sunt eiusdem longitudinis a principio cãcri. Verbi gratia ille qui natus fuerit sub geminis obediet ei qui natus fuerit sub cancro: & ille qui sub tauro ei qui sub leone. & ille q sub ariete ei qui sub virgine & sic de alijs. Postea dicit quod quælibet duo signa quæ sunt eiusdem longitudinis a principio arietis dicuntur concordantia: sicut pisces & aries aquarius & taurus capricorn⁹ & gemini & sic de alijs. Et potest applicari sicut prius. Et hoc est ideo quia ascensiones illorum signorum sunt ęquales. Et hoc est quod dicit autor tractatus de sphæra: quęlibet duo signa ęqualiter distãtia ab altero utro punctorum æquinoctialium adæquantur in suis ascensionibus. Postea dicit quod medietas circuli quæ est a principio leonis vsq; in finem capricorni vocatur medietas maxima propter ascensiones. Et est medietas solis: quia leo est domus solis: & ascẽsiones incipiunt ibi notabiliter augmentari. Et sol habet in tota illa medietate dignitatem sicut planetæ in terminis suis. Et alia medietas est lunæ scilicet a principio aquarij. vsq; ad finẽ cãcri: & illa vocatur medietas minima: eo ꝙ ascẽsiões notabiliter incipiũt ibi nominari. Et luna habet ibi dignitatem quam sol habet in maxima.

ET VOCATVR MEDIETAS. Hic comparat signa ad inuicem quãtum ad qualitates in generali. Et breuiter dicit ꝙ medietas quæ est a principio arietis vsq; ad finem virginis est medietas calida: quia facit nobis æstatem. Et alia medietas est frigida: quia facit nobis hyemem.

ET VOCATVR ILLA QVARTA PARS. Hic comparat ista. 12. signa ad. 4. tempora anni: & ad. 4. ætates: & ad. 4. humores siue complexiones. Et dicit ꝙ quarta pars quæ est a principio arietis vsq; ad principium cancri est calida & humida sicut ver & sicut ætas puerilis & sicut cõplexio sanguinea. Et alia quarta pars

quæ est a principio cancri vsq; ad principium libræ/est calida & sicca sicut æstas:& sicut secũda ætas & sicut complexio cholerica. Et alia quarta pars quæ est a principio libræ vsq; ad principium capricorni/est frigida & sicca sicut autumnus: & sicut tertia ætas quę est principium diminutionis & sicut complexio melãcholica. Et quarta pars quę est a principio capricorni vsq; ad finem pisciũ est frigida & humida sicut hyems: & sicut ætas vltima:& complexio flegmatica.

OMNIBVS AVTEM PLANETIS. Hic ponit ordinem.7. planetarum : & quomodo accipitur in:quando dicitur planeta est in signo:& patet in litera. Sed nota hic triplicem acceptionem signi sicut ponit autor sphæræ:& quia ibi inuenies non pono hic.

HABENT AVTEM PLANETÆ. Prius determinauit autor de diuisione circuli signorũ:& de quibusdam quæ consequuntur ipsam diuisionem. Hic vult determinare de dignitatibus planetarum in signis. Et diuiditur in duas. Quoniam primo determinat de dignitatibus essentialibus. Secundo de accidẽtalibus. secũda pars est ibi:ex potestatibus quoq; planetarum accidẽtalibus in fine huius differentiæ. ¶ Prima pars diuiditur in duas: quoniam in prima facit quod dictum est/scilicet determinat de dignitatibus planetarũ in signis. In secũda parte determinat de fortitudinibus quas habent in ipsis dignitatibus. Secũda ibi: & quia iam auxiliã te deo. ¶ Prima pars diuiditur in quinq; partes secundum quinq; dignitates : quoniam primo determinat de dignitate planetarum quæ vocatur domus. ¶ Secundo de dignitate quę vocatur exaltatio. ¶ Tertio de dignitate quæ vocatur triplicitas. ¶ Quarto de dignitate quæ vocatur terminus. ¶ Quinto de dignitate quæ vocatur facies. secunda ibi:hę sunt exaltatiões. tertia ibi : triplicitates sic distinguimus. quarta ibi:habẽt quoq; in vnoquoq; signo. quinta ibi:facies autem signorum. ¶ Prima pars potest diuidi in duas partes:quoniam in prima parte ostendit quæ sint domus planetarum. ¶ In secũda parte:quia quilibet eorum pręter solem & lunã habet duas domus:quarum vna est ei magis principalis: & illa vocatur gaudium: ideo ostendit quæ sint illæ domus in quibus gaudent. secunda ibi:signa autem in quibus. Prima diuiditur in duas. Primo ponit determinandum de dignitatibus planetarum & ponit diuisionem in litera. Secundo prosequitur ibi:domus hæ sunt. Dicit ꝙ planetæ habent in signis prędictis quasdã dignitates seu potestates per naturã/& quasdã per accidẽs. Quę sunt per naturã sunt:domus/exaltatio/triplicitas/terminus & facies. De his autẽ dignitatibus quas habent per accidens vult postea dicere.

DOMVS HÆ SVNT. Dicit ꝙ aries & scorpius sunt domus Martis: & libra dom⁹ Veneris: taurus gemini & virgo: dom⁹ Mercurij: cācer domus lunæ : leo domus solis/ Sagittarius & pisces domus Iouis : capricornus & aquarius domus Saturni. Postea dicit ꝙ.7.signum a domo cuiuslibet dicitur eius detrimētū. verbi gratia. sicut leo est domus solis sic aquarius quod est signum oppositū leoni est detrimentum solis: & eodē modo intelligas de aliis. Deinde dicit ꝙ duo signa quæ sunt domus vnius planetæ dicuntur cōcordantia in cingulo idest in circulo signorū siue zodiaco qui est latus in medio & in ligatura strictus idest iuxta polos. Ad quod intelligendum oportet imaginari circulos transeuntes per principia signorum & per polos zodiaci: & totum spacium comprehensum inter quoslibet duos circulos / est vnum signum sicut exēplificatum fuit in lectione pręcedente. Ista concordantia videtur mihi parum facere ad hoc ꝙ duo signa debeant esse domus vnius planetæ: quia quælibet duo signa illo modo concordant. Ideo potest aliter exponi siue glossari verbū autoris: ꝙ quęlibet duo signa quę sunt domus vnius planetæ dicuntur cōcordantia in zodiaco quātum ad distātiam a domibus luminarium: & illo modo est verum. verbi gratia: gemini & virgo sunt domus Mercurij/ & ęqualiter distant a leone & a cancro: quę sunt domus luminarium: & taurus & libra quę sunt domus Veneris/ ęqualiter distant a leone & cancro. Et hanc concordantiam inuenies in omnibus. Ptolemęus assignat causam quare leo est domus solis/ & cancer domus lunæ & similiter de alijs in.173.propositione & 6. propositionibus sequētibus primę partis: de domibus luminarium solis & lunę dicit duo signa septētrionalia quæ sunt propinquiora zenith capitum nostrorum q̄ alia: & hac ratione faciunt calorē quæ sunt cācer & leo posuerūt ambo pro domibus duorum luminarium magnis & nobilibus. leonem quia masculus domū solis & cancrum quia fœmina domū lunę. Haly dicit in cōmento exponens verba prædicta: ꝙ duo signa maxime septentrionalia sunt cācer & gemini: sed gemini est signū calidū & humidum. ideo non concordat cum aliquo eorū. In hoc ꝙ humectat non concordat cum sole qui calefacit & desiccat: nec cum luna quia fœminęa est & nocturna. signum autē geminorum est masculinum & diurnum. Sed leo concordat cum sole: quia est signum calidū & siccum: ideo cōuenit vt leo sit domus solis. & quia luna sequitur solem: ideo cōuenit vt domus lunæ sit circa domum solis. Tunc diceret aliquis. quare ergo virgo non est domus lunę cum sit circa leonē qui est domus solis. Dicit Haly ꝙ signū virginis nō cōuenit lunę: quia virgo est signū siccū luna vero humida. Et propter hoc posuerūt cancrū qui est humidus domū lunæ. de

domibus aliorum planetarum assignat duas causas: quarũ vna accipitur ab ordine planetarum & signorũ. Alia ab aspectibus. Breuiter vt cõcludam intentionem suam: paucis verbis vult dicere ꝙ capricornus & aquarius sunt domus Saturni: quia hæc duo signa maxime distant a domibus luminarium & Saturnus est superior omnium planetarum. Et Sagittarius & pisces sunt domus Iouis: quia hæc duo signa sunt iuxta domus Saturni: sicut Iupiter est sub Saturno. Scorpio & aries sunt domus Martis: quia sunt iuxta domus Iouis sicut Mars sub Ioue. Libra & taurus sunt domus Veneris propter eandem causam. Et virgo & gemini domus Mercurij. Et si incœperit ordinem ab inferiori inuenies idem. verbi gratia. virgo & gemini sunt iuxta domos luminarium & sunt domus Mercurij: quia Mercurius sequitur post lunam in ordine: & sic de alijs. Alia causa quã assignat accipitur ab aspectibus: & vult dicere ꝙ Saturnus est maior in fortuna: ideo domus suæ debent distare a domibus luminarium aspectu opposito qui est aspectus perfectæ inimicicię. Isto autem modo distant capricornus & aquarius. Capricornus enim est in opposito domus lunæ scilicet cancri: & aquarius in opposito domus solis scilicet leonis. Et Iupiter est fortuna maior. ideo domus suę debent distare a domibus luminariũ aspectu trino. i. aspectu perfectæ amicitię. hoc modo distant sagittarius & pisces: sagittarius enim aspicit leonem aspectu trino: & pisces cancrum. Et Mars est in fortuna minor: ideo domus suæ debent distare a domibus luminariũ aspectu quarto qui est aspectus medię inimicicię. Hoc modo distant scorpius & aries. Scorpius enim aspicit leonem aspectu quarto & aries cancrum. Venus est fortuna minor ideo domus suæ debent distare a domibus luminarium aspectu sextili qui est aspectus amicitię medię. Hoc modo distant libra & taurus. Libra enim aspicit leonem aspectu sextili: & taurus cancrum. Et relinquuntur Mercurio duo signa remanentia scilicet virgo & gemini quę sunt iuxta domos luminariũ: quia Mercurius nunq̃ potest elongari a sole vltra vnum signum: immo non potest elongari a sole secũdum æquationes tabularum Alfonsi vltra. 28 gradus & 7. minuta.

SIGNA AVTEM IN QVIBVS. Cum quilibet quinqꝫ planetarum habeat duas domos: ostendit quæ sit domus principalis cuiuslibet eorum Dicit quod Saturnus gaudet in aquario. Iupiter in Sagittario. Mars in scorpione. Venus in tauro. Mercurius in virgine.

HAE SVNT EXALTATIONES. Dicit ꝙ sol exaltat̃ in. 19 gradu arietis &c. Litera plana est. Ptolemęus assignat causam exaltationum planetarum in. 199. propositione primæ partis quadri-

partiti & in.6.sequentibus. Vult dicere ꝙ ideo aries est exaltatio solis: quia dum sol intrat arietem dies incipiunt augmentari supra noctes & calor eius incipit ibi apparere magis. Et libra est casus eius/ quia ibi incipiunt noctes augmētari supra dies & calor incipit ibi diminui. Et quia Saturnus est oppositus soli: quia vbi crescit calor/ minuitur frigus & e contrario. ideo libra est exaltatio Saturni aries vero casus. Et cum luna cōiungitur soli in ariete/ incipit lumen eius primo apparere in tauro: ideo taurus est exaltatio lunæ & scorpio casus suus: quia est signum oppositum. Et quia Iupiter facit ventos septentrionales/ & cancer est signum septētrionale: ideo cancer est exaltatio Iouis & signum oppositum scilicet capricornus est eius casus. Et quia Mars est radens per naturam & proprie cum fuerit in capricorno multo magis comburit: quia inclinatur ad partem meridiei: ideo capricornus est exaltatio sua: & est signum oppositum exaltationi Iouis: & cancer est eius casus. Et quia Venus naturaliter humectat & maxime cum est in piscibus: ideo piscis est exaltatio Veneris & signum oppositum scilicet virgo casus eius. Et quia Mercurius desiccat per se & in hoc est cōtrarius Veneri: ideo virgo est exaltatio sua quod est signū oppositum exaltationi Veneris: & piscis est casus eius. Albumazar assignat fere easdē causas licet alijs vtatur verbis: & accipit eas a Ptolemæo: ideo sufficiant ista de causis domorum & exaltationum.

TRIPLICITATES VERO. Prius determinauit autor de domibus & exaltationibus planetarū. Hic determinat de triplicitatibus. Et quia aspectus concomitantur triplicitates: ideo determinat ex consequenti de aspectibus signorū. Et secundum hoc hęc pars potest diuidi in duas partes. In prima determinat de triplicitatibus. In secunda de aspectibus ibi. secunda: dicuntur & signa se aspicere. Prima pars potest diuidi in duas. In prima facit quod dictum est. In secunda ostendit quæ sunt signa mobilia quæ fixa & quæ communia. secunda ibi: quatuor quoq; ex his signis. Prima pars diuiditur in.4.partes secūdum.4.triplicitates. secunda ibi: triplicitas. tertia ibi: triplicitas. quarta ibi. quartam vero triplicitatem. Prima in duas. In prima determinat de ipsis triplicitatibus in generali. In secunda in speciali. Prima in principio. secunda ibi. aries leo & Sagittarius. Dicit primo ꝙ omnia tria signa quæ sunt eiusdem naturæ faciunt vnam triplicitatem. Postea dicit ꝙ aries leo & Sagittarius faciunt primam triplicitatem: quia illa tria signa sunt eiusdem naturæ scilicet ignea/ masculina/ diurna/ cholerica/ calida & sicca: sapore amara. & hæc tria signa sunt oriētalia. Et ista triplicitas sicut quælibet aliarum habet tres dominos qui vo-

cantur domini triplicitatis. Primus dominus huius triplicitatis in natiuitatibus vel quæstionibus vel quibuscũq; alijs rebus quæ fiunt in die: est sol. secundus est Iupiter. tertius est Saturnus. In rebus quæ fiunt in nocte: primus dominus huius triplicitatis est Iupiter. secuudus sol. tertius Saturnus. ¶ Notãdum est hic quod dicit Albumazar in introductorio suo ꝙ primum signum istius triplicitatis scilicet aries facit calorem temperatum. secundum. s. leo facit calorem lędentem. tertium. s. Sagittarius facit calorem corrũpentem. Quando aliquod istorum signorum ceciderit in ascendẽte coniunctionis vel oppositionis solis & lunæ in tempore hyemali: temperatur frigus. In tempore ęstiuali fit calor excessiuus: maxime si dominus illius signi fuerit pręsens in illo signo vel in aliquo angulorum aspiciens ipsum ascendens. Postea dicit ꝙ taurus/ virgo & capricornus faciunt secundam triplicitatem/ quia sunt eiusdẽ naturę. quia omnia tria sunt fœminina/ nocturna/ terrea/ frigida & sicca/ melãcholica/ sapore acria/ meridiana. Huius triplicitatis domini sunt in die: primus Venus: deinde luna: deinde Mars. Et in nocte: luna primus: deinde Venus: deinde Mars. Dicit Albumazar ꝙ primum signum huius triplicitatis facit frigiditatem temperatam confortantem animalia & segetes. Secundum facit frigiditatẽ lędentem. Tertium corrumpentem. Quando aliquod istorum signorum cadit in ascendente coniunctionis vel oppositiõis solis & lunæ in hyeme & maxime capricornus/ fit frigus maximum/ maxime si Saturnus fuerit in ipsa triplicitate. Deinde dicit ꝙ tertiam triplicitatem faciunt gemini/ libra & aquarius: quia sunt eiusdem naturę. sunt enim masculina/ diurna/ sanguinea/ calida & humida/ aerea/ occidentalia/ sapore dulcia. Eius dominus in die primus est Saturnus. secundus Mercurius. tertius Iupiter. In nocte primus est Mercurius. secundus Saturnus. tertius Iupiter. Et Albumazar dicit ꝙ primum signum huius triplicitatis facit ventos temperatos confortantes & dulces. Secundum facit ventos nociuos. Tertium facit ventos dissipantes animalia & segetes. Quãdo aliquod istorum est ascendens in hora coniunctionis solis & lunæ mouentur venti in illa lunatione. & similiter intelligas de oppositione. Postea dicit ꝙ quartam triplicitatem faciunt cancer scorpio & piscis: quia omnia tria sunt fœminĩa/ nocturna/ septẽtrionalia/ aquatica/ frigida & humida/ sapore salsa. Cuius domini sunt in die: primus Venus. secundus Mars. tertius luna. In nocte primus est Mars. secundus Venus. tertius luna. Dicit Albumazar ꝙ primum signum huius triplicitatis facit humiditatem temperatã. Secundum abundantem. Tertium destruentem. Quando aliquod signorum istorum fuerit in ascẽdente coniunctionis vel oppositio-

nis solis & lunæ: præsumendum est de pluuia illo mense. Ab ista enim triplicitate & a Venere & a luna maxime incipiunt pluuiæ. Dicit Abraham Auennezra ꝙ si in coniunctione vel oppositione quæ pręcedit introitum solis in arietem: siue fuerit coniunctio siue oppositio fuerit aliquod istorum signorum ascendens: & cum hoc luminaria fuerint in angulis. i. in ascendente: vel medio cœli/ vel in occidente/ aut in angulo medię noctis: erit nimia pluuia in illo anno. Sed si luminaria fuerint in casu ab angulis: non descēdet pluuia in illo mēse & in maiori parte illius anni. Et ego expertus sum pluries ꝙ quando ascendens coniunctionis est signum aquaticū: & luna ante oppositionem intrat illud signum: in eodē die quādo luna intrat gradū qui fuit in ascendente/ incipit pluuia & durat ad minus tantum quantum luna moratur in illo signo. Et suo modo intelligas de ventosis signis & frigidis. Hoc inueni per experientiam: sed postea hoc inueni in libro Abraham Auēnezrę. & multū gauisus fui: quia magis fui certus de veritate. sed Abraham dicit ꝙ hoc maxime est verum si signum ascendens fuerit aliquis angulorum figurę illius terrę. hoc intelligo de figura reuolutiōis illius anni in terra illa. Illa enim diuersificatur secundum diuersas regiones. Et si non fuerit aliquis angulorum figurę illius terrę: erūt nubes sine pluuia. Causæ triplicitatum fere sunt eædem cum causis domorum: ideo pertranseo.

QVATVOR QVOQVE EX HIS SIGNIS. Hic ostendit quæ sunt signa mobilia & quæ fixa & quæ media siue communia. Et assignat causas & ponit exempla. litera est plana. ¶ Notādum est hic ꝙ Ptolemęus dicit in. 22. propositione centiloquij. Noua vestimenta facere vel exercere luna in leone existente timendum est. Et dicit Haly in commento eiusdem propositionis ꝙ omnia signa fixa in hoc sunt prohibita: & maxime leo. quia cum hoc ꝙ est fixum est signum magnę victorię: & significat victoriam omnium rerum quæ exercentur: & malum dominium in eis. Et dicit ꝙ per facere intendit Ptolemęus scindere & suere. Per exercere intendit induere & vti. Ex hoc possum⁹ accipere regulā ꝙ omnes res quas volumus habere fixas: debemus incipere luna existente in signo fixo: sicut ædificare domos & cætera. Et res quas volumus cito mutare: debemus incipere luna existente in signo mobili: sicut iter & cætera.

ICVNTVR AVTEM SIGNA SE ASPICERE. Prius autor determinauit de dignitate planetarū quę vocatur triplicitas. Et quia triplicitas accipitur a trino aspectu: ideo in hac parte incidentaliter determinat de aspectibus; & potest diuidi in duas par-

tes:quoniam in prima parte determinat de aspectibus. In secunda parte de proiectionibus radiorũ. Secunda ibi:cum vero fuerit planeta in aliquo signo. Prima pars potest diuidi in quatuor partes secũdum quatuor aspectus. In prima determinat de aspectu sextili. In secunda parte de aspectu quarto. In tertia de trino. In quarta de opposito. Secũda ibi:& aspicit quartũ ante se. Tertia ibi:& aspicit etiam quintum ante se. Quarta ibi:aspicit etiam septimum. Dicit primo signa dicũtur se aspicere hoc modo. Omne signum aspicit tertium post se & tertium ante se:sicut aries aspicit signũ geminorum quod est tertium ante se: & signum aquarij quod est tertiũ post se. Et hic aspectus dicitur sextilis:eo ꝙ tenet sextam partem circuli scilicet. 60. gradus:quæ est quantitas duorum signorum. & vocatur hic aspectus:aspectus amicicię medię. & potest esse ratio: quia quęlibet duo signa isto modo distãtia conueniũt in vna qualitate & cum hoc in sexu. verbi gratia. aries & gemini conueniunt in caliditate & in masculinitate: & similiter aries & aquarius. taurus & cancer conueniunt in frigiditate & fœmineitate: & similiter taurus & pisces. & sic intelligas de omnibus. Postea dicit ꝙ quodlibet siguum aspicit quartum ante se & quartum post se:& iste aspectus dicitur terragonus siue quartus:quia tenet quartam partẽ circuli scilicet. 90. gradus quæ est quantitas trium signorum. Et vocatur hic aspectus:aspectus inimicitiæ medię: quia quælibet duo signa hoc modo distantia repugnant aliquando in vna qualitate: aliquando in ambabus. discordant etiam in sexu:quia si vnum eorum est masculinum:alterum erit fœmininũ. Et hæc est causa quare in morbis acutis: vt plurimũ fit crisis cũ luna venerit ad quartum aspectum loci in quo fuit in principio morbi. maxime si fuerit repugnantia in ambabus qualitatibus:& communiter tunc fit crisis salubris. verbi gratia. si luna fuerit in pricipio ęgritudinis in aliquo signorum triplicitatis igneę maxime in ariete cum venerit ad quartum signum quod repugnat in ambabus qualitatibus & in sexu:communiter fit crisis ad salutem. sicut si fuerit in ariete/quartus aspectus erit in cancro:si in leone/quartus aspectus erit in scorpione. si fuerit in Sagittario/quartus aspectus erit in piscibus. In alijs autem signis non est repugnãtia nisi in vna qualitate & in sexu. verbi gratia. taurus & leo:taurus est signum frigidum & siccũ fœmininum. leo calidum & siccum masculinum. Et hãc repugnãtiã inuenies in alijs suo modo. Et propter hoc crises in istis signis aliquando fiunt ad salutem:& aliquando ad mortem:secundum fortunarum vel infortunarum aspectum ad lunam. Deinde dicit ꝙ quodlibet signum aspicit quintum ante se: & quintum post se. & hic aspectus dicitur trinus/eo ꝙ tenet tertiam partẽ circuli scilicet

12. gra. Et vocatur hic aſpectus amicicię perfectæ: quia quælibet tria ſigna hoc modo diſtantia/faciunt vnam triplicitatem. & cõue niunt in naturis ſicut fuit dictum in. c. immediate pręcedenti. poſtea dicit: aſpicit etiam quodlibet ſignum ſeptimum a ſe. i. ſignum oppoſitum: & iſte eſt aſpectus perfectę inimicicię ratione oppoſitiõis. Et omnis planeta qui fuerit in aliquo gradu alicuius ſigni aſpicit planetam exiſtentem in alio ſigno in conſimili gradu eodẽ aſpectu quo aſpiciunt ſe illa duo ſigna. Et autor loquitur de gradibus zodiaci: ſed ſecundum doctrinã Ptolemæi accipiuntur aſpectus in ęquinoctiali: ideo poteſt litera ſic gloſſari. Et hoc intelligẽdum de gradibus æquinoctialis. verbi gratia. ſi fuerit aliquis planeta in ariete: & alter in geminis/ & ſubtractę fuerint aſcenſiones circuli directi illius qui eſt in ariete/ab aſcenſionibus circuli directi illius qui fuerit in geminis: ſi remanſerint. 60. gradus aſpiciũt ſe aſpectu ſextili. Hoc modo intellige de alijs aſpectibus.

CVM VERO FVERIT PLANETA. In hac parte autor tãgit proiectiones radiorum & expedit ſe breuiter dicens. Si fuerit aliquis planeta in aliquo ſigno proijcit radios ſuos in cõſimili gradu ſigni: quod aſpicit ipſum aliquo aſpectu. verbi gratia. ſi aliquis planeta in primo gradu arietis & in ſecundo minuto proijcit radios ſuos ſextiles ad primum gradum geminorum in ſecundo minuto eiuſdem. Autor nimis breuiloquus fuit in hoc capitulo: ideo oportet aliquantulum immorari circa explanationem aſpectuum & proiectionem radiorum. Intelligendum eſt primo ꝙ aſpectus conſiderantur tribus modis. Vno modo ſecundum gradus æquales: & ſecundum hunc modum autor in litera locutus eſt de aſpectibus & proiectionibus radiorum. Et vocatur gradus æquales gradus zodiaci: non conſiderando aſcenſiones Secundo modo cõſiderantur aſpectus ſecundum gradus æquinoctialis in circulo directo: & hoc modo Ptolemęus iubet accipere aſpectus in. 60. propoſitione centiloquij: vbi loquitur de cauſis dierũ criticorum. & hoc modo accipitur communiter aſpectus in interrogationibus & reuolutionibus annorum mundi: & in multis alijs. Tertio modo cõſiderantur aſpectus & proiectiones radiorum ſecundum modũ directionum: & hoc modo accipiuntur in natiuitatibus ¶ Intelligẽdum eſt iuxta capitulum de aſpectibus/ ꝙ aſpectus accipiuntur tribus modis: & tot modis etiam accipiũtur proiectiones radiorum. Vno modo accipiuntur aſpectus & proiectiones radiorum ſecundum gradus circuli ſignorum: ita ꝙ computantur gradus zodiaci qui ſunt inter vnum planetam & alium: & iſte eſt modus quem ponit autor in litera. Et hũc modum tenet Abraham Auenezra. Et dicit ꝙ quaſi infinities eſt expertus ꝙ aſpectus debent accipi in

zodiaco & non in æquinoctiali : & hic modus est facilis valde. Et exemplificatum fuit sufficienter de hoc in sententiando literam. Secundo modo accipiuntur aspectus in ęquinoctiali secundū ascēsiones circuli directi secundum quē modum iubet Ptolemęus accipere sicut dictum fuit super literam. Cum igitur secundum hunc modū volueris æquare aspectus: quære ascensiones planetæ in circulo directo quæ incipiunt a capricorno: & serua eas. Deinde eodem modo quære ascēsiones gradus alterius planetę in eodē circulo directo: & serua eas. Deinde subtrahe ascensiōes illius qui propinquior fuerit capricorno secundum ordinem signorum ab ascēsionibus illius qui lōgius fuerit: & si remanserint. 60. gradus/ aspiciunt se aspectu sextili. Si remāserint 90. gradus aspiciunt se aspectu quarto. Et si. 120. gradus remanserint aspiciunt se aspectu trino. Pro aspectu autem opposito non oportet quęrere ascensiones: quia quādo duo planetæ opponūtur in zodiaco : opponūtur & in æquinoctiali. Iste modus facilis est: ideo non oportet hic multum stare. Tertius autem modus aspectuum & proiectionis radiorum est multum difficilis maxime non exercitatis in calculationibus. Intelligendum est primo circa hunc modum: ꝙ proiectio radiorū accipitur secūdum ascensiones circuli directi quādo planeta cuius radios volumus proijcere est in medio cœli vel in angulo terræ. Et quando est in gradu orientis: vel in gradu occidentis: accipitur secundum ascensiones regionis siue horizontis obliqui secundum tabulas factas ad illam regionem. Si autem non fuerit planeta in aliquo quatuor horum locorum/ sed in locis intermedijs: tunc accipiuntur mixtim. Cū igitur volueris proijcere radios alicuius planetę: cōsidera si planeta ille cuius radios vis proijcere sit in medio cœli vel in angulo terræ: & tunc quære ascensiones illius gradus in circulo directo super quas addas. 60. gradus si volueris radiationem sextilem sinistram scilicet illā quæ procedit secūdum ordinem signorum a loco planetę. Et gradus post additionem prouenientes reduc ad gradus æquales in circulo directo secundum doctrinam canonum primi mobilis: & gradus zodiaci qui prouenerit in illo sunt radij sextiles: & sicut dixi de. 60. gradibus pro radiatione sextili: ita intelligas de. 90. pro radiatione quarta : & de 120. pro radiatione trina. Si autem volueris radiationem dextrā scilicet illam quæ procedit a loco planetę versus occidentem: subtrahe ab ascensionibus gradus planetę. 60. gra. pro radiatione sextili vel. 90. pro radiatione quarta: vel. 120. pro radiatione trina. Et numerum qui ramanet reduc ad gradus æquales sicut prius & gradus zodiaci qui exiuerit in illo sunt radij. Exemplū in radia-

tione ſiniſtra pono: ꝙ Saturnus ſit in angulo medij cœli in fine ſexti gradus virginis: aſcenſiões illius gradus in circulo recto ſunt 247. gradus. 48. minuta. volo habere radiationem ſextilem: addam ergo. 60. gradus: & prouenient. 307. gradus. 48. minuta. quos reducam ad gradus æquales in circulo directo: & exeunt. 10. gradus. 14. minuta. 14. ſecunda ſcorpionis. ibi ſunt radij ſextiles Saturni ſiniſtri in hoc caſu. Exemplum in radiatione ſextili dextra. ſubtraham ab aſcenſionibus prędictis. 60. gradus: & remanent. 187. gradus: &. 48. minuta reducam ad gradus æquales in circulo directo: & exeunt. 7. gradus 9. minuta &. 15. ſecunda cãcri. ibi ergo in propoſito ſunt radij ſextiles dextri Saturni. Si vero planeta cuius radios vis proijcere ſit in gradu orientis: quære aſcenſiones gradus planetæ per tabulam aſcenſionum circuli obliqui deſeruientem tuæ regioni. Et ſi volueris radiationem ſiniſtram: adde ſuper aſcenſiones gradus planetæ. 60. gradus pro radiatione ſextili: vel 90. pro quarta radiatione: vel. 120. pro trina radiatione. Exemplum in radiatione ſextili ſiniſtra: pono ꝙ Iupiter ſit in gradu orientis in fine. 10. gradus Sagittarij: aſcenſiones illius gradus in horizonte obliquo ſunt. 275. gradus: &. 27. minuta: & volo habere radiationem ſextilem ſiniſtram/ addam ſuper ipſos. 60. gradus & prouenient. 335. gradus & minuta. 27. quos reducam ad gradus æquales in circulo obliquo: & exeunt 12. gradus. 44. minuta. 21. ſecunda aquarij. ibi ergo ſunt radii ſextiles Iouis. Exemplum in radiatione ſextili dextra: ſubtraham ab aſcenſionibus gradus Iouis. 60. gradus & manent. 215. gradus. 27. minuta reducam ad gradus ęquales: & exeunt. 25. gradus. 54. minuta. 50. ſecunda libræ. ibi ſunt radij ſextiles Iouis. Si vero planeta fuerit in gradu occidentis operaberis cum gradu oppoſito: ſcilicet accipies aſcenſiones nadir gradus planetæ in horizonte obliquo: & facies penitus eodem modo quo dictum eſt. Sed poſtq̃ reduxeris ad gradus æquales: locus radiorum eſt locus oppoſitus illius loci quem inuenis. Et vt clarius pateat/ ponam in hoc exemplum. Pono ꝙ Iupiter ſit in gradu occidentis in fine 10. grad. Sagittarij: quæram aſcenſiones. 10. grad. geminorum: & inuenio. 41. gradus. 9. minuta. addam. 60 gradus pro radiatione ſextili: & proueniũt. 101. gra. 9. minuta. reducam ad gradus ęquales in horizonte obliquo: & exeunt. 2. gradus. 30. minuta. 45. ſecunda leonis. ſunt ergo radij in oppoſito iſtius ſcilicet. 2. gradus 30. minuta. 45. ſecunda aquarij. Si autem planeta cuius radios vis proijcere non fuerit in aliquo locorum dictorum: tunc oportet accipere radiationẽ mixto modo ſecundũ proportionem diſtãtię

gradus planetæ inter vnum angulum & alium. Modus autem est iste. si planeta cuius radios vis proijcere fuerit inter mediū cœli & gradum ascendētem: accipe primo ascensiones gradus medij cœli quas subtrahe ab ascensionibus gradus planetæ in circulo directo: & quod remanet est distantia a medio cœli quā serua. Deinde super ascēsiões gradus planetæ in circulo directo. 60. gradus. adde pro radiatione sextili vel 90. pro radiatiōe. 4. vel. 120. pro trina: & quod prouenerit reduc ad gradus æquales in circulo directo: & quod prouenerit serua. & vocetur radiatio circuli directi. Deinde quære ascensiones gradus planetæ in horizonte obliquo per tabulam regiōis tuæ super quas adde similiter. 60. gradus pro radiatione sextili vel. 90. pro. 4. vel. 120. pro trina: & quod prouenerit reduc ad gradus æquales per tabulas tuæ regiōis: & quod exiuerit serua: & vocetur radiatio regiōis. Deinde vide differentiā inter radiationem circuli directi & radiationem regionis: quā differentiam multiplica per distantiam gradus planetæ a medio cœli: & productum diuide per medietatem arcus diurni gradus planetę & proueniet pars proportionalis: quam adde super radiationē circuli directi. si radiatio circuli directi fuerit minor radiatione regionis. & subtrahe ab ipsa si fuerit maior: & quod prouenerit erit locus radiorum. Medietatem autem arcus diurni gradus planetæ inuenies subtrahendo ascensiones gradus planetę in circulo obliquo ab ascensionibus eius nadir & mediādo illud. Posset etiā alio modo inueniri pars proportionalis differentię duarum radiationum / scilicet ꝙ acciperetur sexta pars differentię & multiplicaretur per horas distātiæ planetæ a medio cœli. Sed hic modus est magis tędiosus q̄ primus: quia oportet secundum hunc modum diuidere distantiam gradus planetæ a meridie per partes horarum gradus planetæ ad hoc ꝙ inueniantur horæ distantię a meridie. Consulo primum modum. Exemplum in hoc pono ꝙ gradus medij cœli sit. 20. gradus leonis completus & Saturnus sit in sexto gradu virginis completo. Quæram distantiam Saturni a medio cœli per ascensiones circuli directi. Et inuenio in distantia. 15. gradus. 22. minuta. seruabo itaq; eam. Deinde subtraham ascensiones gradus Saturni in circulo obliquo ab ascensionibus gradus oppositi. Et remanent. 201. gradus. 20. minuta qui est totus arcus diurnus Sarturni: quem diuidam per medium. & veniunt. 100. gradus. 40. minuta qui est medietas arcus diurni Saturni. seruabo itaq; eum. Deinde quæram ascensiones gradus Saturni in circulo directo & inuenio. 247. gradus. 48. minuta quibus addam. 60. gradus: quia volo radiationem

sextilem sinistram. & prouenient. 307. gradus. 48. minuta quos reducam ad gradus ęquales in circulo directo: & inuenio. 10. gradus. 14. minuta. 14. secunda scorpionis. & hęc est radiatio circuli directi. Deinde quęram ascensiones gradus Saturni in circulo obliquo in regiõe cuius latitudo est. 48. grad⁹. Et inuenio. 147. gradus. 11. minuta quibus addã. 60. gradus: & proueniunt. 207. gradus. 11. minuta quos reducam ad gradus æquales in circulo obliquo: & inuenio. 19. gradus. 52. minut. 14. secũda librę. ¶ Video ꝙ radiatio circuli directi est maior q̃ radiatio regionis: subtraham minorem de maiori / & inuenio in differentia. 20. gradus 22. minuta: quam reducam ad idem genus: & proueniunt. 1222. reducam etiam distantiam Saturni a medio cœli ad idem genus: distantia fuit. 15. gradus. 22. minuta reducam ad idem genus scilicet. 920. minuta. multiplicabo differentiam per distãtiam: & proueniunt. 1126684. secunda. Deinde reducam medietatem arcus diurni Saturni ad idem genus. Medietas arcus diurni fuit. 100. gradus. 40. minuta / reducta ad idem genus. 6040. proueniunt minuta: per quæ diuidam numerum qui prouenit ex multiplicatione. Et exeunt tres gradus 6. minuta. 32. secunda quos subtraham a radiatione circuli directi: quia illa fuit maior & remanẽt septem gradus. 7. minuta. 42. secunda scorpionis. ibi sunt radij Saturni sextiles sinistri in casu proposito. ¶ Si autem volueris radiationem dextram vbi præcepi addere. 60. gradus: subtrahe 60. & operaberis sicut prius. Si vero gradus planetæ cuius radios vis proijcere fuerit inter gradum ascendentem & angulum terræ: vide longitudinem eius a gradu ascendente quam scies hoc modo. Subtrahe ascensiones gradus ascendentis in circulo obliquo ab ascensionibus gradus planetæ in eodem circulo obliquo. Et hoc si volueris radiationem sinistrã. & quod remanserit erit distantia planetæ a gradu ascendente serua esse. Deinde quęre medietatem arcus nocturni gradus planetæ quẽ scies hoc modo: subtrahe ascẽsiones nadir gradus planetæ ab ascensionibus gradus planetæ: & remanebit totus arcus nocturnus quem media & serua medietatẽ. His itaqꝫ seruatis: quęre ascensiões gradus planetę in circulo obliquo per tabulã factã ad latitudinem tuę regiõis: quibus adde. 60. pro radiatiõe sextili &c. & quod prouenit reduc ad gradus æquales in circulo obliquo: & vocetur radiatio circuli obliqui. Deinde quære ascẽsiones gradus planetæ in circulo directo: quibus adde 60. gradus pro radiatiõe sextili & cętera: & quod prouenerit reduc ad gradus æquales in circulo directo: & quod prouenerit serua: & vocetur radiatio circuli directi. Deinde vide differentiã inter radiationem regionis & circuli directi: subtrahendo minorẽ a

maiori/quam differentiā multiplica per distantiam planetę a gradu ascendente. Et productum diuide per medietatem arcus nocturni gradus planetæ. & exibit pars proportionalis. quam adde cum radiatione regionis si illa fuerit minor radiatione circuli directi: vel subtrahe a radiatione regionis si illa fuerit maior radiatione circuli directi. Et quod post additionem vel subtractionem prouenerit locus erit radiorum. Exemplum in hoc pono ꝙ gradus ascendēs sit. 18. scorpiōis & Iupiter sit in 10. Sagittarij: quęram ascensiones gradus ascendentis in horizonte. 48. graduum: & inuenio. 245. gradus. 55. minuta. Deinde quæram ascensiones gradus Iouis in eodem horizonte obliquo: & inuenio. 275. gradus &. 27. minuta: subtraham ascensiones gradus ascendentis ab ascensionibus gradus Iouis: & remanent. 29. gradus. 32. minuta: quæ est distantia Iouis ab ascendente. Deinde subtraxi ascēsiones gradus oppositi Iouis ab ascensionibus gradus Iouis: & residuum mediaui/ & inueni. 117. grad. 9. minuta: quæ est medietas arcus nocturni gradus Iouis. Deinde addidi ascensionibus Iouis. 60. gradus: & prouenerunt. 335. gradus. 27. minuta: quos reduxi ad gradus æquales in circulo obliquo: & inueni. 12. gradus. 45. minuta aquarij. Et hæc est radiatio regionis. seruaui itaqꝫ eam. Deinde quęsiui ascensiones gradus Iouis in circulo directo: & inueni. 338. gradus. 21. minuta quibus addidi. 60. gradus: & prouenerunt. 398. gradus. 21. minuta. subtraxi vnam reuolutionem scilicet. 360. gradus & remanserunt. 38. gradus. 21. minuta quos reduxi ad gradus æquales in circulo directo & inueni. 50. gradus. 57. minuta aquarij: & hęc est radiatio circuli directi. Deinde subtraxi minorem radiationem de maiori/ & inueni in differentia. 6. gradus. 48. minuta: quam differentiam multiplicaui per distantiā Iouis ab ascendēte: & diuisi per medietatem arcus nocturni. & inueni in parte proportionali. 1. gradum. 42. minuta. 47. secunda. quam subtraxi a radiatione regionis: quia illa fuit maior. Et remanserunt post subtractionem. 11. gradus. 2. minuta. 13. secunda aquarij: & ibi est locus radiorum Iouis. ¶ Si autem velles proijcere radios versus dextrum/ tunc deberes videre distantiam gradus planetæ ab angulo terræ per ascensiones circuli directi quam inuenies subtrahendo ascensiones gradus planetæ in circulo directo ab ascensionibus anguli terræ in circulo directo. Et tunc partem proportionalem duarum radiationum deberes addere radiationi circuli directi si illa esset minor radiatione regionis: vel subtrahere si esset maior. In nullo alio differt opus nisi ꝙ vbi præcepi addere ascensionibus. 60. gradus: &c. debes subtrahere. 60. &c.

¶ Si autē gradus planetæ cuius radios vis proijcere: fuerit inter

gradum occidentis & gradum·10· domus:operaberis cum gradu oppofito planetæ recte per eandem viam:ficut iam dixi inter afcẽ dens & angulum terræ·quãdo enim gradus planetæ eft inter gra dum occidentis & medium cœli:eius oppofitus gradus eft inter afcendẽs & angulũ terrę Et tantũ diftat gradus oppofitus plane tæ ab afcendente/quantum gradus planetæ a gradu occidentis. ideo eadem eft operatio/ nec plus nec minus Sed poftq̃ compleue ris operationẽ:locus radiorum/eft locus oppofitus illius loci quẽ inuenifti:ficut tibi exemplificaui/ quando planeta eft in gradu oc cidentis ¶Si autem contingat ficut fepę contingit ꝙ gradus pla netæ fit ante angulum:& locus vbi cadunt radij fui fit vltra angu lum:ficut verbi gratia locus planetæ fit inter mediũ cœli & afcen dens & radij cadant vltra afcendens:fcilicet inter afcendens & an gulum terræ Ifte cafus quafi frequenter contingit in radiatione trina:& multotiens in quarta : & aliquando in fextili· Modus eft ifte fi locus planetæ cuius radios vis proijcere fit inter medium cœli & afcendens & radii fui debeant cadere vltra afcendens:vi de diftantiam planetæ a medio cœli per modum prius dictũ:& vi de medietatem arcus diurni gradus planetæ per modum prius di ctum:& ferua vtrunq; fcilicet diftãtiam & medietatem arcus diur ni· Deinde quæras afcenfiones gradus planetę in circulo directo· Quære etiam afcenfiones gradus afcendentis in eodem circulo di recto· Deinde fubtrahe afcenfiones gradus planetæ ab afcenfioni bus gradus afcendentis· Et quod remanferit ferua:& vocetur pars radiationis circuli directi · Deinde quære afcenfiones gradus planetæ in circulo obliquo. & quære afcenfiones gradus afcen dentis in circulo obliquo:& fubtrahe afcenfiones planetæ ab afcẽ fionibus gradus afcendentis:& quod remanferit ferua/ & vocetur pars radiationis regionis Deinde fubtrahe partẽ radiationis mi norem a maiori & remanet differentia quã multiplica per diftãtiã planetę a medio cœli. & productũ diuide per medietatẽ arcꝰ diur ni gradus planetæ: & proueniet pars proportionalis/quam adde parti radiationis circuli directi fi fuerit minor parte radiationis re giõis· vel fubtrahe fi fuerit maior:& qđ prouenerit erit pars radia tionis ęquata:quæ pars fi fuerit minor.60. gradibus/radii fextiles cadunt vltra angulum afcendẽtis: fi fuerit maior cadũt ante angu lum Et fi hęc pars fuerit minor.90.gradibus radii quarti:cadunt vltra angulũ·fi maior cadũt ante angulũ. Et fi hæc pars fuerit mi nor.120.gradi.ficut eft quafi frequẽter cadũt radij trini vltra an gulum.fi fuerit maior.120.cadũt ante angulũ· Si igitur cadãt ra dij vltra angulũ;fubtrahe partẽ radiatiõis ęquatã a.60· gra. pro

radiatione sextili vel a.90. pro radiatione quarta:vel a.120. pro radiatione trina:& quod remanserit adde super ascensiões gradus ascendentis in circulo obliquo & quod prouenerit reduc ad gradus ęquales in circulo obliquo & gradus signi qui exierit erit locus radiorum. Si scíueris istam operationem:scies dirigere planetam existentem in vna quadra ad locum existentẽ in alia quadra. Huuc modum non vidi expositum nec positum in aliquo libro.

¶ Vt planius pateat quod dixi ponam in hoc exemplum. Pono ꝙ gradus medij cœli sit.10.gra.cancri & Saturnus sit in quarto gradu virginis:& gradus ascẽdẽs in horizonte obliquo in regione cuius latitudo est.40.gra. sit.7.gra.59.minuta librę. Quęsiui ascensiões gradus medij cœli in circulo directo:& inueni.190. gra.53.minuta. Deinde quæsiui ascensiões gradus Saturni in circulo recto & inueni.245.grad.55.minuta.Subtraxi ascensiones medij cœli ab ascensionibus gra. Saturni & remanserunt.55. gradus.2.minuta:quæ est distãtia Saturni a medio cœli. Deinde subtraxi ascensiones gradus Saturni in circulo obliquo ab ascensionibus gradus oppositi in eodẽ circulo obliquo & remanserunt.203. gradus.3.minuta:& hic fuit arcus diurnus gradus Saturni quem mediaui/& inueni.101.gradus. 31.minuta 30.secunda:quæ est medietas arcus diurni gradus Saturni. Subtraxi ascensiones gradus Saturni in circulo directo quæ fuerunt.245.gra.55. minuta ab ascensióibus gradus ascendentis in eodem circulo directo:quæ fuerunt.277.gra.19.minuta.& remanserunt.31.gra.24.minuta quæ fuit pars radiationis circuli directi. Deinde subtraxi ascensiones gradus Saturni in circulo obliquo quę fuerunt.144. gra. 277.minuta ab ascensionibus grad.ascendentis in eodem circulo obliquo quæ fuerunt 190 grad.53 minuta:& remanserunt.46. gra.26.minuta quæ fuerunt pars radiationis regionis siue circuli obliqui:vidi quod pars radiatióis circuli obliqui fuit maior parte radiationis circuli directi. Subtraxi ergo minorem de maiori & remanserunt.15.gradus.2.minuta:quæ fuit differentia duarũ partium quam multiplicaui per distantiam Saturni a medio cœli & diuisi per medietatem arcus diurni grad.Saturni.& exiuerunt.8. grad.8.minuta.59.secunda.& hęc fuit pars proportionalis differentiæ quam addidi supra partẽ radiationis circuli directi & prouenerunt.39.gra.32.minuta.59.secunda. Isti sunt gradus ascensionum qui fuerunt in figura a Saturno vsq; ad gradum ascendẽtem:& quia fuerunt pauciores q̃.60.sciui ꝙ radij sextiles Saturni in hac figura ceciderunt. vltra gradum ascendentem. Subtraxi ergo hos gra.a.60.pro radiatione sextili.& remanserunt.20.gradus 27.minuta.1.secundum:quos addidi super ascensiones gra.

aſcendentis in circulo obliquo qui fuerunt. 190. gra. 53. minuta: & prouenerunt. 211. gradus. 20. minuta quos reduxi ad gradus æquales in circulo obliquo & inueni. 22. gra. 54. minuta. 52. ſecunda libræ: ibi fuerunt radij ſextiles Saturni in propoſito exemplo. ſecundum hunc modum debet fieri in alijs angulis. Et hęc de radiationibus ſufficiant.

HABENT ETIAM QVINQVAE PLANEtæ in vno quoq; ſigno terminos. Prius autor determinauit de tribus dignitatibus eſſentialibus planetarum. In iſta parte autor determinat de quarta dignitate eſſentiali quã habent planetę in ſignis. Et diuiditur in duas partes: quoniã in prima parte ponit terminos planetarum. In ſecunda parte ſoluit quandam controuerſiam quæ eſt inter aliquos de triplicitatibus & terminis. Secunda pars incipit ibi. Quidam prępon\u0169tur. Prima pars diuidi poteſt in duas partes: ita q; primo incipit tractare de terminis planetar\u0169 literaliter. Secundo ponit tabulam de ipſis terminis. Secunda incipit ibi: & propter diuerſitatem eorundem. Dicit primo q; quinq; planetę ſcilicet Saturnus Iupiter Mars Venus & Mercurius habẽt terminos diſpoſitos per diuerſos gra. Et primus terminus eſt Iouis a principio arietis vſq; ad finem ſexti gra. eiuſdem. Et a principio ſeptimi gra. eiuſdẽ arietis vſq; ad finẽ. 12. eſt terminns Veneris. Et a principio. 13. gra. vſq; ad finẽ. 20. eſt terminus Mercurij. Et a principio. 21. vſq; ad finẽ. 25. eſt terminus Martis. Et a principio. 26. vſq; ad finẽ Arietis eſt terminus Saturni. Poſtea dicit: & quia iſti gradus ſunt diuerſi / ita q; non vadunt æqualiter nec ſecund\u0169 ordinem planetar\u0169: graue eſſet eos tenere in memoria: ideo poſuit eos ea in tabula ſecundum q; videtur in litera.

QVIDAM PRÆPONVNT TRIPLICITATES TERminis. Hic ſoluit quandam controuerſiam quæ eſt inter ſapientes de triplicitatibus & terminis. Et dicit: quidam pręferunt triplicitates terminis. Et quidam pręferunt terminos triplicitatibus. Soluit iſtam controuerſiam & dicit q; domini triplicitatum ſunt fortiores quantum ad nutritionem puerorum: quia in natiuitatibus ſignificant nutritionem. & ab eis accipitur ſignificatio vtrum puer ſit vitalis aut non. Domini autem terminorum ſunt fortiores in directione: quia dum dirigitur gradus aſcendens alicuius natiuitatis dirigitur ad terminos fortunarum & infortunar\u0169 & dominus termini illius vocatur diuiſor vel diſpoſitor q̃diu durat directio in illo termino: & ſi fuerit ibi aliquis planeta vel radij / eius erit particeps. De hoc diffuſius dicetur in ſequentibus domino concedente. ¶ Notãdum eſt hic de terminis q; diſcordia fuit inter ſapiẽtes

antiquos de terminis. Et fuerunt tres opiniones famosę de terminis. quarũ vna fuit Indorũ. alia Aegyptiorũ. tertia Chaldęorum. Ptolemęus in. 218. propositione primæ partis quadripartiti magis approbat terminos Aegyptiorum & dicit se inuenisse vnum librum de terminis antiquum qui præ vetustate erat pro maiori parte fractus. Et ille concordabat cum terminis Aegyptiorũ. & in illo libro: summa graduum terminorum cuiuslibet planetę/ erat tãtus quantus numerus annorum suorum maiorum quos dãt in natiuitatibus. Verbi gratia. anni maiores Saturni sunt. 57. anni. Iouis. 79. Martis. 66. Veneris. 82. Mercurij. 76. & omnes isti collecti faciunt. 360. Si volueris hoc experiri. computa gradus omnium terminorum alicuius planetę: verbi gratia/ Iouis: & inuenies numerum annorum suorum scilicet. 79. & sic de alijs. Haly in cõmento. 206. propositionis primæ partis quadripartiti dicit. Illi de Aegypto fuerunt sapiẽtes magi qui fuerunt ab antiquo tempore. nam isti fuerunt studij & exercicij magni in scientiis & sapientiis omnibus de quibus homo se iuuare potest. Et scim⁹ hoc per chronica sapientium antiquorum secundum ꝙ loquebantur de ipsis: & per ea quæ de suis operibus remanserunt a multis milibus annorum vsq; ad hodiernã diẽ. Tamẽ ego dico illud quod ego vidi de vna experiẽtia quã inueni in loco qui dictus est oculus solis: quia in modico tẽpore miracula magna vidi. hæc sunt verba Haly. de experiẽtia autẽ tacet. In cẽtiloquio in cõmẽto illius propositiõis: vult⁹ hui⁹ seculi. dicit vnã experiẽtiã de sigillo scorpiõis facto in lapide scđm ꝙ potest ibi videri. & q voluerit videre ibidẽ videat.

ACIES AVTEM SIGNORVM. Hic determinat de quinta dignitate & vltia essentiali quã habẽt planetę in signis quæ vocatur facies. Et potest diuidi in tres partes: quoniam in prima parte ponit diuisionem & ordinationem facierum. In secunda parte docet inuenire facies per numeros. In tertia parte ponit de eis tabulam Secunda pars incipit. Cum habueris gradus in aliquo signo. Tertia est in fine vbi ponit tabulam. Dicit ꝙ quodlibet signũ diuiditur in tres partes æquales quæ vocantur tres facies: & quælibet facies est ex. 10. gradibus. Et incipiũt istę facies a principio arietis & procedunt secundum ordinem signorum & planetarum. ita ꝙ prima facies est Martis scilicet primi. 10. gradus. secunda facies arietis. s. 10. gradus sequentes sunt solis qui succedit Marti in ordine sphærarum. tertia est Veneris quæ succedit soli. Et prima facies tauri est Mercurii quæ succedit Veneri. Secunda lunæ quæ succedit Mercurio. Tertia Saturni. Et prima geminorũ Iouis. & sic secundum hunc ordinem vsq; ad finem signorũ. Postea

docet inuenire per numeros cuius planetæ sit aliqua facies. Et dicit cũ habueris gradũ alicuius signi & volueris scire cui⁹ planetæ facies sit in illo gradu: cõputa numerũ signorum a principio arietis vsq̃ ad principium signi propositi: & multiplica illũ numerum per tres: & cum numero producto adde facies cõpletas signi propositi. verbi gratia. si transiuerint. 10 gradus completi/ adde vnitatem. Si 20. completi adde duo. Deinde a toto numero subtrahe 7. quotiens poteris. & quod remãserit computa a Marte secundũ ordinem planetarũ. & vbi numerus finitus fuerit/ sequens planeta est dominus faciei quæsitę. verbi gratia. pono quod habeã 15. gradus leonis: volo scire cui⁹ facies sit. 15. gradus leonis/ scio q̃ a principio arietis sunt. 4. signa cõpleta. multiplicabo ergo. 4. per. 3. & erunt 12. Et scio q̃ de leone trãsiuit vna facies cõpleta: ideo addã vnum & erũt. 13. facies completę a principio arietis: subtrahã inde septem & remanẽt. 6. dabo primam vnitatem Marti. secundam soli. tertiam Veneri. quartam Mercurio. quintam lunę. sextam Saturno Erit ergo facies sequens quæ non fuit completa/ Iouis. Postea ponit tabulã cuius opus facile est. Quæres enim nomen illius signi cuius dominum faciei quæris: & inuenies in directo quis sit dominus primæ faciei & quis secundæ & quis tertiæ.

T QVIA AVXILIANTE DEO. Postq̃ autor determinauit de dignitatibus planetarum in signis: In ista parte determinat de fortitudinibus quas habent in istis dignitatibus. Et potest diuidi in duas partes: quoniam in prima parte ostendit quot fortitudines habeat planeta in qualibet dignitate. In secunda parte cõparat istas dignitates ad res sensibiles. secunda est ibi: vnde quidã de hac re. Prima pars potest diuidi in duas: quoniam primo continuat se ad dicẽda. secundo prosequitur ibi: nam dominus domus. Dicit quia adiuuãte deo cõpleuit de dignitatibus planetarũ in signis. modo vult ostẽdere quot fortitudines habeat quilibet in ipsis dignitatibus Postea dicit q̃ domin⁹ domus habet quinq̃ fortitudines. dominus exaltationis habet quatuor. dominus triplicitatis habet tres dominus termini duas. dominus faciei vnã. Postea replicat illam controuersiam de terminis. Et ponit comparationem in dignitatibus planetarum: dicẽs q̃ quidam de dignitatibus planetarum fecerũt talẽ comparationem q̃ planeta existens in sua domo est similis viro existenti in domo atq̃ dominatione sua. Et planeta in exaltatione sua est similis viro in regno atq̃ gloria sua vt patet in litera. ¶ Ex ista litera potest notari si aliquis planeta patiatur magnum infortunium in domo vel exaltatione sua hoc est multum detestabile. sicut multum esset detestabile si rex

vinceretur in proprio regno suo & in fortiori loco regni sui. Ideo quando luminaria eclypsantur in proprijs domibus vel exaltationibus suis hoc est malum signum.

EQVVNTVR HAS FIGVRAE SIGNOrum. Prius autor determinauit de dignitatibus planetarum in signis & de fortitudinibus quas habent in istis dignitatibus. In ista parte determinat de figuris siue formis ipsorum signorum: hoc est ostendit nobis quæ signa habent formas humanas: & quæ habent formas aliorum animalium. & manet indiuisa. Dicit quod quædam signa dicuntur rationalia scilicet illa quorum imagines sunt figuratę ad imagines hominũ. Et illa sunt gemini/ virgo/ aquarius/ libra & medietas prima Sagittarij. & ista dicũtur habẽtia pulchras voces. Et virtus eorum est maior cum fuerint in oriente. Et quædam ex signis dicuntur habentia halas scilicet gemini/ virgo & piscis. Quędam ex eis dicũtur quaprupedia: scilicet Sagittarius/ leo/ aries/ taurus & capricornus. Et eorum quædam sunt domestica scilicet illa quæ sunt figurata secundum figuras animalium domesticorum. Et hæc sunt aries/ taurus & capricornus. Et eorum virtus magis apparet cum fuerint in meridie. Virtus autem virginis capricorni & aquarij magis apparet cum fuerint in septentrione. Et quædam ex signis videntur vitiosa & turpia & tortuosa scilicet aries taurus cancer scorpius & piscis. & virtus eorum magis apparet in occidente. Quędã vero sunt sterilia scilicet gemini/ leo/ virgo. Et quædam dicuntur habentia paucos filios scilicet aries/ taurus/ libra/ Sagittarius/ capricornus & aquarius. Et quędam ex his signis sunt multum luxuriosa scilicet aries & taurus leo & capricornus. Et quędam dicuntur multum filiorum scilicet cancer scorpius & piscis. Et quædam ex signis dicuntur habentia dimidiam vocem: illa scilicet quę habent vocem animalium balantium/ rugiẽtium & mugiẽtium: vt aries/ taurus/ leo/ capricornus & vltima pars Sagittarij. Quædam ex signis dicuntur carentia omnino voce scilicet illa quæ figurantur secundum imagines animalium carentium voce: vt cancer scorpio & piscis. Haly Abenragel breuiter expedit se de formis signorum: dicẽs. Signorum alia sunt in forma hominum. Alia in forma bestiarum. Alia in forma bestinglorum. Alia in forma reptilium. Quæ sunt in forma humana sunt gemini/ libra/ aquarius/ virgo. In forma bestiarũ aries/ taurus/ capricornus & Sagittarius. In forma bestinglorum. i. animalium rapatium leo. In forma reptilium: cancer/ scorpio & piscis.

T VNVMQVODQVE SIGNORVM HAbet propriam ſignificationem. Prius autor determinauit de figuris ſignorum. In iſta parte oſtendit nobis quid habent ſigna ex membris hominum: & ex regionibus & ex planetis. Et poteſt diuidi in duas partes: quoniam in prima parte facit quod dictum eſt. In ſecunda determinat de doloribus planetarum in ſignis Secũda incipit ibi. Et ſiquidem planetæ ſignificauerint dolorẽ. Prima poteſt diuidi in. 12. partes ſecũdum ꝙ. 12. ſunt ſigna. Clarum eſt quod dicit in litera excepto ꝙ nomina regionum nõ ſunt nobis nota. ¶ Notãdum eſt hic quod Ptolemæus diuidit totam terram habitabilem in quatuor partes. Et ſecundum diuiſionem Ptolemæi imaginari poteſt vna linea tranſiens ab oriente in occidentẽ per medium habitationis/ita quod iſta linea diuidat partem meridionalem a ſeptẽtrionali. Et dicit Haly ꝙ iſta linea diſtat ab æquinoctiali per 36. gradus. & ſecundum hanc diuiſionem diſtat ab vltima habitatione in ſeptentrione per. 30. gradus vel circa: ita quod tota latitudo contineat. 66. gradus. Et tanta eſt diſtantia ęquinoctialis vſqꝫ ad circulum arcticum: immo eſt. 66. gradus. 26. minuta/ & 30 ſecunda. Ideo dicit Haly vel circa. Et dicit ꝙ in fine iſtius lineæ verſus occidentem eſt paſſagium Herculis. Et hoc eſt vnde trãſitur in Hiſpaniam: & eſt mare ibi ſtrictum quod exiſtens in vno litore poteſt videre exiſtentem in alio. Et ſunt ibi tres inſulę quarum vnam vident tranſeũtes in Hiſpaniam per terram occidẽtis. Et ſtat in ea idolum tenens in manu claues: ad demonſtrandum ꝙ vltra locum illum non ſit habitatio. Et in qualibet duarum aliarũ inſularum ſtat idolum ſecũdum eundem modum Et in parte oriẽtali in fine lineæ prędictæ: ſtant idola eodem modo tenẽtia claues & demonſtrãtia quod non ſit vltra illum locum habitatio verſus orientem. Dicit Haly ꝙ Hercules poſuit iſta idola: in ſignum ꝙ ipſe acquiſiuerat totum mundum Longitudo lineæ prędictę ſecũdum ꝙ dicit Haly eſt. 180. graduum. His viſis ſecundum ſententiam Ptolemæi imaginetur iſta linea diuidi per medium/ita quod remaneant. 90. gradus verſus orientem: & alij. 90. verſus occidẽtem. Et imaginetur tranſire vna linea per polos mũdi per mediũ diuiſionis lineę ſupradictę: ita videlicet ꝙ trãſeat per medium terræ habitabilis ſecundum latitudinem. Prima autem linea dicebatur tranſire per medium terræ habitabilis ſecundum longitudinẽ. Patet itaqꝫ ꝙ duæ lineæ ſupradictę quæ diuidunt totam terrã habitabilem in quatuor partes/coniunguntur in loco interſectionis linearum: qui eſt pũctus in medio terræ habitabilis. Hac diuiſione intellecta facile eſt videre ſententiam Ptolemæi in partitione

signorum & terrarũ. Dicit itaq; Ptolemęus q; hęc tria signa aries/ leo & Sagittarius quæ faciunt primam triplicitatem/ pertinent ad quartã partẽ terrę habitabilis quæ est inter septentrionem & occidẽs. & illã quartã gubernat Iupiter eo q; est septẽtriõalis: & Mars habet participationem cum eo: quia pertinet ad partem occidentalem. Et tria signa triplicitatis secundæ scilicet taurus/ virgo/ capricornus pertinent ad partem quæ est inter meridiem & oriens: & gubernat ipsam Venus/ quia est meridionalis. & habet participationem cum ea Saturnus: quoniam ad partem orientalem pertinet. Et tria signa triplicitatis tertiæ scilicet gemini libra & aquarius pertinent ad partem quæ est inter oriens & septentrionem: & gubernat ipsam Saturnus/ eo q; pertinet ad oriẽs. & habet participationem cum eo Iupiter eo q; pertinet ad septentrionem. Et tria signa triplicitatis quartæ scilicet cancer/ scorpio & piscis pertinent ad partem quæ est inter meridiem & occidens. & gubernat ipsam Mars: quia pertinet ad occidens. & habet participationem cum eo Venus. Ex prędictis poterit quilibet cõiecturare ad quod signum pertineat quælibet terra. Sciet enim per longitudinem & latitudinem regionis de qua quarta sit. Verbi gratia. omnis terra cuius latitudo est maior. 36. gradibus. & longitudo eius ab occidente minus. 90. gradibus fuerit: est de quarta septẽtrionali occidentali: & sic de alijs suo modo. Cognita igitur quarta in qua est terra tua: scis quod vnum signũ ex tribus signis triplicitatis illius quartę respicit illam terrã. & poteris scire quod ex illis tribus respiciat eam per mores & consuetudines hominum habitantium in ea. Verbi gratia. scis q; terra christianorum est in parte septentrionali occidentali: scio quod aries/ leo & Sagittarius dominatur super ipsam. Et si velĩ scire supra quã partẽ ei⁹ dominatur quodlibet istorum signorum: respicio ad mores & conditiones hominũ cum quibus signis magnis cõcordant. Constat autem q; Romani sunt famosiores & nobiliores istius quartæ/ & ideo cõuenit vt attribuatur eis signum nobilius inter hæc tria. & hoc est leo domus solis. Cõstat etiam q; Almãni sunt homines iracundi & furiosi de natura Martis: ideo conuenit vt attribuatur eis aries domus Martis. Constat etiam q; Hispani sunt boni milites exercitij magni in armis: ideo conuenit vt attribuatur eis Sagittarius quod est signũ militiarum & bellorum. Et hanc partitionem ponit Ptolemęus in litera in secunda parte quadripartiti. Dicit enim sic. & prouincię cũ ariete concordantes sunt terra Britãnię & terra de Salacia: Credo q; deberet dici de Sclauia & Germania. Et quæ cõcordant cũ leone: sunt/ Italia/ Gallia/ Apulia/ & Cecilia. Et Haly dicit ibi: q; hi sunt termini Romę. Et quæ concordant cum Sagittario sunt ter-

ræ de Turcia Calciata & Hispania. De partitiõe aliorum signorũ cum aliis terris parum curo. Quia nec nomina earũ nec conditiones hominũ sunt mihi nota: nec faceret mihi aliquã vtilitatẽ hoc scire. ¶ Si quis autẽ coguoscat eas & voluerit in eis morari: applicet secundũ modũ dictũ in tribus signis predictis. Dicit Abrahã Auenezra ꝙ primum clima est capricorni & aquarii. & gubernator eius est Saturnus. Secundũ clima est Sagittarii & piscis: & gubernator eius est Iupiter. Tertiũ clima est scorpii & arietis: & gubernator eius est Mars. Quartum est leonis: & gubernator eius est sol. Quintũ clima est tauri & libræ: & eius gubernator est Venus. Sextum est geminorum ꝙ virginis: & eius gubernator Mercuri⁹. Septimũ est cãcri & gubernat illud luna. ¶ Abraham Auenezra ponit cõditiões nascẽtiũ sub quolibet signo: & est sentẽtia sua ista. Qui natus fuerit sub prima facie arietis: erit ruffus & simus: vẽter eius erit paruus & strictus carne extenuatus: habebitq̃ supra pedem sinistrum signũ & in cubito manus sinistre: & amici eius erũt plures/ & ipse odiet malũ. Qui vero natus fuerit sub secũda facie: inerit ei nigredo/ pulchritudini faciei cõiũcta: corpus eius tẽperatum/ preceps in irã/ animo occultãs voluntatẽ malã: estq̃ alti cordis inimici eius plures erũt. Qui natus fuerit sub tertia facie: erit ruffus color eius & croceus: & erit solitarius. Qui natus fuerit sub prima facie tauri: erit breuis stature: sui oculi magni: labia spissa: & habebit signũ in collo: & est corde festinus: amici eius plures: & maneriebus delitiarũ delectabitur ipse Natus aũt sub facie eius secũda: habebit faciẽ rotũdã: vẽtrẽ latũ: oculos pulchros. & ei⁹ anima volũtaria/ resq̃ cito perpẽdet. & circa spatulas pilosus existet. & habebit signũ in lũbis. Et qui natus fuerit sub tertia facie pulchri coloris existet pulchreq̃ faciei: & habebit signũ in oculo sinistro: virq̃ laboriosus erit nec in mulieribus fortunat⁹ existet. Qui autẽ natus fuerit sub fine hui⁹ signi erit carẽs testiculis naturaliter & sine: vel hermaphrodit⁹. Qui nat⁹ fuerit sub prima facie geminorũ: erit pulchri corporis & decẽtis: & oculorũ & pilorũ: habebit signũ in capite vel in oculis. Visus ei⁹ acut⁹/ minime est iracũdus: eritq̃ laborator & cũ mulieribus minime fortunat⁹ existet. Et qui nat⁹ fuerit sub secũda facie: erit breuis stature & niger: & super eius cubitũ signũ nigredinis: eiusq̃ verba pulchra & dulcia. Nat⁹ sub tertia facie nimiũ habebit oculos paruos: eritq̃ vir suspicator & leuis: & loquetur verba irrationabilia / eritq̃ mendax. Qui natus fuerit sub prima facie cancri: erit corpore & pilis decens: supercilia eius erunt stricta naresq̃ longæ & spatulæ latæ. & habebit signum in cubito dextro: aut eius brachio: & anima eius bona. amici eius plures: eritq̃ sciens & ingeniosus. Qui natus fuerit sub secunda facie: erit color eius rubeus breuisq̃ staturæ: carens

barba:& habebit signum in oculis. Qui sub tertia facie natus fuerit/erit crassus breuisq; staturę: & habebit multitudinem pilorum in supercilijs. Qui natus fuerit sub prima facie leonis/erit pulcher corpore & facie: & color vultus eius erit rubeus albo commixtus: oculi eius commixti:pectus rectum: & crura sua patientur morbū in parte superiori: & erit cognitus inter gentes: & simplex immixtusq; consortio regum. Qui natus fuerit sub secunda facie erit pulcher:pectus eius erit latum:testiculi & crura gracilia: eritq; honoratus inter familiam eius ac alti cordis. Natus autem sub tertia facie erit aliquantulum breuis staturæ eritq; color eius albus roseo permixtus:eius vox vehemens amans mulieres. & habebit plenitudinem amicorum & morbos plures sustinebit. Qui natus fuerit sub prima facie virginis/erit decentis statuere:erit corpus eius erectum & pulchrum: & erit sciens & aptus:eius capilli crispi:& erit diligens iustitiam:eius vox vehemens: sterilis existet: anima eius bona/facies pulchra:eritq; scriba & bene doctus. Qui autem natus fuerit sub secunda facie erit pulchre apparentię: oculi eius parui: nasus eius pulcher: eritq; disciplinabilis & simplex pręuolūtarius corde:diliget laudari. Natus sub tertia facie:erit pulcher aspectu/perceptibilis disciplinę: veri sensus ac simplex & sapiens. Qui natus fuerit sub prima facie Libræ:erit pulcher facie. & in eius capite vulnera inerunt: eriq; laborator & simplex ac disciplinabilis. Natus sub secunda facie erit pulchri vultus & inerit ei impedimētum in oculis: estq; corde pręuoluntarius. Natus sub tertia facie: erit pulcher & erit cognitus & honoratus inter gentes ipsius. Et qui fuerit natus sub fine signi huius:erit nullius sexus aut vtriusq;. Qui fuerit natus sub prima facie scorpionis/parum pulcher existet: & habebit signum in capite: & pectus eius erit latum. Et habebit signum in pede sinistro vel in manu dextra. estq; homo castigationis bonaq; discretione plenus ac in loquela festinus. Natus sub secūda facie caput eius erit magnum:existetq; modice pulchrę figuræ. & habebit signum in genu & dorso:& erit homo disciplinę verba sua multiplicās. Qui natus fuerit sub tertia facie:erit breuis staturę/oculi eius cōtorti:appetēs comedere/amans mulieres. Qui autem natus fuerit sub fine huius signi:aut erit nullius aut vtriusq; sexus. Qui natus fuerit sub prima facie Sagitarij:erit pulchrę speciei:decorus aspectu/rectę staturę:diligens bonū:regibus ac magnatibus se commiscens. Natus sub secunda facie corpus habebit condecens/facies tamē eius crocea/supercilia compressa: & habebit signum in pectore. Natus sub tertia facie erit longus:pulcher facie:oculi eius vt murilegi:pectus latum:& habebit signum in sinistro crure. Qui sub prima facie capricorni natus fuerit:erit

corpus suum condecens/pectus latum:& habebit signum nigrum in cubito.erit astutus disciplinabilis/simplex & pręuolūtarius. Natus sub secunda/erit pulcher: habebit nares longas:oculi eius pulchri:voluntas eius mala & iracūdus:est homo scientię. Natus sub tertia facie/erit pulcher corpore:eius tamē facies citrina:& in eiꝰ brachio sinistro erit nota vel in ipsius genu:festinus in iram:despiciens malū vel pugnans pro malo:diligēs mulieres:homo disciplinæ diligensq; sodales. Qui autem natus fuerit in fine huius signi erit filius adulterinus & omnino huic inest signo minime in mulierum natiuitatibus valere. Qui autē natus fuerit sub prima facie aquarij/erit corpore & facie formosus:& habebit in pectore aut pede sinistro signum:eritq; homo disciplinabilis & sodales diligens. Natus sub secunda facie erit longus:facies eius erit rubea:& signū habebit in dorso & sub eius cubito:eritq; omnibus diebus suis in dolore. Natus sub tertia facie corpore pulcher/statura breuis:facie roseus:& habebit signum sub cubitis:& erit mulierum amator. Et qui sub fine huius signi natus fuerit:diuersificatus erit in eius figura atq; in omnibus suis operibus. Qui autē sub prima facie pisciū originem traxerit:corpus eius erit album:& facies similiter:pectus eius latum:barba pulchra:frons pręclara:oculi eius magis nigri q̄ albi. Et forte aliquod membrū sibi deficiet:diliget dormire: eritq; gulosus & ebriosus:& habebit signum sub cubito vel in pede. Natus vero sub secunda facie erit breuis staturę.decorus aspectu:barba nigra/pilosus:& erit ambulans in duritia cum filijs hominum. Natus sub tertia facie pisciū erit aspectu pręclarus:oculi eius pulchri eritq; morbosus.

T SI QVIDEM PLANETÆ. Priꝰ autor ostēdit qualiter signa respiciūt membra humani corporis. In ista parte ostēdit nobis qualiter planetæ respiciunt mēbra corporis humani in ipsis signis. Et potest hic pars diuidi in.12.partes secundum.12.signa.vbi parpars incipiunt patet. Prima pars diuidi potest in duas: quoniam primo proponit. Secūdo prosequitur ibi:in ariete. Dicit primo ꝙ si aliquis planeta significauerit aliquam infirmitatem siue debilitatem in corpore humano:habebit in quolibet signo membrum proprium in quo erit illa infirmitas. Et quia ita est:conuenit tractare de doloribus planetarum in signis Et incipit ab ariete procedēdo secundum successionem signorum & planetarum. Quod dicit autor planum est in litera. Ad euidentiam vnius partis pono vnum exemplum. Pono ꝙ in aliqua natiuitate Saturnus significauerit nato debilitatem alicuius mēbri & sit Saturnus in ariete. Dico ꝙ illa debilitas vel infirmitas erit in pectore. Et si Saturnus sit in tau

ro:erit illa infirmitas in ventre. & sic intelligas de cæteris signis. Pono etiam q Mars in natiuitate(intelligas de reuolutione annorum natiuitatis)significauerit vulneratione͂/& sit Mars in ariete: erit vulnus in capite. Si in tauro:erit vulnus in collo. & sic de cæteris signis & planetis intelligas. Ptolemęus vult q mēbra in quibus cadunt morbi &c. impedimenta accipiuntur a figura cœli in hora natiuitatis vel reuolutionis. Dicit enim in. 74. propositione centiloquij cum fuerit Mars in ascendente alicuius natiuitatis erit cicatrix in facie vel capite nati. Dicit enim Haly q caput est ascendentis & secundum hoc collum est secundæ domus. brachia tertiæ domus & sic secundum ordinem domorum secundum q dictū fuit de signis. De hac materia diffusius loquemur domino cōcedente in capitulo sextæ domus.

SVNT QVOQVE IN VNO QVOQVE SIgno. In ista parte autor determinat de quibusdam specialibus proprietatibus planetarum quę sunt in diuersis gradibus circuli signorū: & sunt sex. sunt enim ibi quidam gradus masculini & quidam fœminini. Et sunt ibi quidā gradus lucidi & quidā tenebrosi. Etiam sunt ibi quidam gradus qui dicuntur putei. Et sunt ibi quidam gradus qui dicuntur azemena. Et sunt ibi quidā gradus qui dicuntur augmētantes fortunam. Et sunt ibi quidam gradus qui dicuntur consortes. Et secundū hoc ista pars potest diuidi in sex partes:quoniā in prima parte enumerat gradus masculinos & fœmininos In secunda parte enumerat gradus lucidos & tenebrosos & fumosos. In tertia parte enumerat grad⁹ qui dicūtur putei. In quarta parte enumerat gradus qui dicuntur azemena. In quinta parte enumerat gradus qui dicuntur augmentantes fortunam & gradus sublimitatis. In sexta parte enumerat gradus qui dicuntur consortes. ¶ Prima pars incipit in principio. Secunda incipit ibi:& in vnoquoq horum signorum. Tertia incipit ibi:& in signis sunt gradus. Quarta ibi:& sunt in signis quidam gradus. Quinta ibi. & in circulo. Sexta ibi : & omnes duo gradus. Prima pars potest diuidi in duas partes:quoniam in prima parte incipit enumerare gradus masculinos & fœmininos literaliter. In secunda parte ponit tabulam de eis. Quod dicit patet in litera. Postea dicit q sunt quidam gradus in circulo qui dicūtur lucidi & quidam tenebrosi : & quidam fumosi & quidam qui vocantur vacui. Et incipit primo eos enumerare. Et deinde ponit de eis tabulam & patet. postea dicit q sunt in circulo quidam gradus qui dicun-

tur putei. & enumerat illos omnes in litera. & quidam libri habēt tabulam de eis factam. Deinde dicit ꝙ in signis sunt quidam gradus qui dicuntur azemena. Et dicit ꝙ azemena est quædam debilitatio corporalis vt est cęcitas vel surditas vel aliquid talium vel amissio membri. Iuxta quod notandum ꝙ dicit Haly Abenragel in primo capitulo domus sextæ libri sui de natiuitatibus. Quando pars azemena fuerit in partitione ascendentis & luna iuncta cū ea vel dominus ascendentis: significat ꝙ azemena erit in illo membro nati quod cadit in partitione illius signi. ¶ Notandū est etiā ꝙ si sol in natiuitate alicuius fuerit in gradu azemena erit debilitatio in oculo dextro/ si luna: erit ī sinistro. Postea dicit ꝙ sunt quidam gradus in circulo qui dicuntur augmentantes fortunam: & enumerat eos in litera. Iuxta quam partem notādum est quod Haly dicit in commento. 229. propositionis primæ partis quadripartiti. scire te conuenit ꝙ gradus augmentantes fortunam sunt gradus exaltationis solis & planetarum fortunarum. sicut. 19. arietis. 3. tauri. 15. cancri. 27. piscium. Similiter sunt illi in quibus adiunguntur termini fortunarum: sicut. 13. Sagittarij &: 13. piscium. & sunt etiam gradus terminorum fortunarum. Et gradus in quibus sunt stellæ fixæ de natura fortunarum. Et e contrario in quibus sunt stellæ de natura infortunarum. Et postea dicit ꝙ omnes duo gradus qui sunt eiusdem longitudinis a capitibus signorum mobilium sunt eiusdem fortitudinis. Et dicuntur consortes sicut. 20. gradus capricorni &. 10. gradus Sagitarij. Isti enim duo gradus æqualiter distant a capite capricorni. &. 20. libræ. &. 10. virginis æqualiter distant a capite libræ. Et. 20. cancri &. 10. geminorum æqualiter distant a principio cancri. &. 20. gradus arietis. &. 10. piscium æqualiter distant a principio arietis. Ptolemæus dicit 229. propositiōe primæ partis. Astrologi cæteri multum locuti fuerunt de gradibus & diuiserunt eos in gradus lucētes/ lubricos/ & fumosos. Et sunt ex eis azemena: & sunt ex eis putei. Et locuti fuerunt de alijs multis sicut inuenies per multos libros astronomiæ. Et si hoc inuenerunt experientia bonum est quod operaris per hoc. Et forsitā si eis accidit ꝙ aliquis planeta vel stella fuit in gradu vel eius radius & fecit fortunam: ceciderunt ꝙ gradus hoc fecerit. Et si quidem ita est conuenit vt te mutes de vno gradu in alium. Et hic finem imponamus nostræ rationi. Videtur per istam literam ꝙ Ptolemæus non multum approbat gradus augmentantes fortunam &c. Dicit enim si ita est conuenit vt te mutes de vno gradu in alium. gradus enim dicuntur lucidi vel tenebrosi propter stellas fixas ibi existentes. Et vult Haly

secundum ꝙ preallegatum fuit ꝙ gradus dicuntur augmentantes fortunam in quibus sunt stellæ de natura fortunarum Cōstat autē ꝙ stellæ fixæ mutant loca sua respectu zodiaci nonæ sphæræ. Ex illa litera Ptolemæi potest trahi ꝙ iudicia debent fieri secundum nonam sphæram & non secundum octauam. Ex quo enim vult ꝙ istos gradus oportet mutare: consequens est ꝙ gradus secundum quos debent fieri iudicia non mutantur. Albumazar in introductorio suo ponit istos gradus scilicet masculinos & fœmininos lucidos & tenebrosos &c. Et dicit ibi si planeta in natiuitate vel interrogatione masculi fuerit in gradu masculino vel in natiuitate fœminina vel interrogatione in gradu fœminino erit cuius significatio fortior. De gradibus lucidis tenebrosis & fumosis dicit si ceciderit planeta in gradu lucido: erit eius significatio fortior in significatione honorum & significat pulchritudinem. Et si ceciderit in gradu tenebroso significat duritiem & tarditatem & horribilem rem & tenebrosam & malam. Et cum ceciderit in gradu fusco: vel vmbroso vel fumoso/ vel in gradu vacuo: significat modicum horribile. Et si ceciderit planeta in gradu putei abibit ei⁹ pulchritudo & aspectus: & debilitatur in significatione sua. Fortunæ nāq; cum ceciderint in eos debilitantur in significatione earum. Mali vero cum ceciderint in eos debilitatur significatio eorum. Et fortassis significabit fortunam accidentalem propter debilitatem eorum super malum. De gradibus augmentantibus fortunam/ dicit: antiqui putauerunt ꝙ in circulo erunt gradus augentes fortunā. Et dixerunt ꝙ planetæ cum non fuerint in locis significantibus fortunam nati/ & fuerit luna vel pars fortunæ in his gradibus aut fuerint ipsi gradus ascendentes: augent fortunam nati. Et si planetæ significauerint sibi casum. Isti gradus mouent eum in sublimationem per aliquam quātitatem quodam motu. De gradibus sublimitatis dicit. Quidam dixerunt ꝙ cum ascendens fuerit aliquis istorum graduū aut fuerit sol in natiuitate diurna: aut luna in nocturna in quibusdam eorum & fuerit in loco optimo in figura Et cum hoc significauerint planetæ radicis natiuitatis fortunam perducet natum ad sublimitatem & sedem nobilitatis: & dominabitur terris & ciuitatibus: & possidebit diuitias multas.

ET QVIA AVXILIANTE DEO. Pri⁹ autor determinauit de esse circuli signorū essentiali: hic determinat de esse accidētali ipsi⁹. Et diuidit in duas partes: quoniā primo cōtinuat dicta dicēdis. Scđo prosequitur ibi: nā circulus signorū. Et illa diuiditur in duas partes: quoniā primo determinat de di-

uisione accidentali circuli signorum. Secundo determinat de proprietatibus & significationibus consequētibus ipsam diuisionem: & incipit ibi: quarta autem pars quæ est ab ascendente. Et illa diuiditur in duas partes: quoniã primo ponit proprietates & significationes quartarum. Secundo ponit significationes singularum domorum. & illa incipit ibi: & vnaquęq; domorum. Primo dicit/ postq̃ compleuit esse essentiale circuli signorum: nũc vult tractare de esse accidētali ipsius. Postea dicit ꝙ circulus figuratur qualibet hora tali figura/ quæ diuiditur in quatuor partes: quas diuidit circulus horizontis & circulus meridianus. Et quælibet istarũ quartarum diuiditur in tres partes ęquales/ secundum diuisionem signi ascendentis in circulo directo. Et hoc modo diuiditur totus circulus in. 12. partes quæ vocantur turres vel domus: cuius expositio est in canonibus tabularum. Intelligendi sunt duo circuli magni transeuntes per polos mundi: quorum vnus est circulus meridianus/ & alter circulus transiens per punctum zodiaci: qui est in contactu horizontis orientalis/ & per punctum oppositum scilicet qui est in contactu horizontis occidentalis: interfecans circulũ meridianum super polos mundi. Isti duo circuli diuidunt totum cœlũ in quatuor partes: quę quandoq; inter se sunt ęquales quãdoq; inæquales: vt plurimũ tamen sunt inæquales. Si enim principium Arietis vel principiũ Libræ fuerit in ascendente: istę quartę sunt ęquales. In omnibus autē alijs dispositionibus sunt inęquales. Postea intelligatur portio circuli ęquinoctialis/ intercepta inter circulum meridianum & circulum transeũtem per initium ascēdentis: diuidi in tres partes æquales. Similiter alia portio circuli æquinoctialis quæ est ab ascendente vsq; ad inferiorem partē circuli meridiani scilicet ad angulum terrę: intelligatur diuidi in tres partes æquales. Deinde imaginētur circuli magni transeũtes per diuisiones prędictas & per polos mundi. tũc portio zodiaci intercepta inter quoslibet duos circulos proximos est vna domus. Hęc est positio Ptolemæi: & ista tenetur cōmuniter. Est etiã alia imaginatio de domibus quam tenet Abraham Auenezra: Et imaginatur transire circulos per diuisiões æquinoctialis: & per interfectionem circuli meridiani & horizõtis in parte septentrionis. Ista via communiter non tenetur: ideo non curo eam multum explanare. Inuenire autem principia. 12. domorum per astrolabium: non est difficile immo leue. cuius doctrinam hic interponere esset longũ & superfluum: cum in canonibus astrolabij fuerit posita sufficienter. Qui autem voluerit domos æquare per tabulas in canonibus tabularum primi mobilis: & doctrinam cōpletam inueniet. Deinde dicit autor principium huius diuisiõis est ascendēs: cuius ini-

tium est in puncto hemisphærij ex parte orie͂tis. Deinde sequitur secunda domus/ deinde tertia: & sic vsq; ad duodecimam.

QVARTA AVTEM PARS. Hic autor ponit proprietates & significationes circuli signorum consequentes diuisionem eius accidentalem. Et dicit q̄ quarta pars circuli quæ est ab ascendente vsq; ad medium cœli scilicet. 12. domus. 11. & 10. dicit quarta orientalis masculina adueniens. Et significat initium vitæ & vocatur puerilis sanguinea. Et alia quarta est a medio cœli vsq; gradum occide͂tis scilicet. 9. 8. & 7. domus dicitur meridiana fœminina recedens a nobis: & significat mediam ętatem quæ vocatur perfectio iuue͂tutis. & vocatur ęstiualis & cholerica. Tertia quarta quæ est a gradu occidentis vsq; ad angulũ terrę scilicet. 6. 5. & 4. domus est occidentalis masculina accedens ad nos. & significat finem vitæ: & vocatur autumnalis mela͂cholica. & est mediocris ętatis. Quarta pars quæ est ab angulo terræ vsq; ad ascende͂s scilicet tertia secunda & prima domus est septe͂trionalis fœminina recedens a nobis: & significat quod accidit homini post mortem eius quantum ad memoriam hominum/ scilicet vtrum dicatur de ipso bonum vel malũ. Et hæc pars vocatur senilis flegmatica defectiua & hyemalis. Et est recte comparatio qua͂ autor ponit hic sicut illa quam posuit in diuisione essentiali circuli. excepto quod addit hic q̄ significa͂t initium & medium & finem vitæ: & quid accidat homini post mortem eius. Postea dicit q̄ tota illa medietas quę est a medio cœli eundo per ascendens vsq; ad quartam domum/ vocatur medietas asce͂de͂s. Et alia medietas quę est a quarta domo eũdo per gradũ occidentis vsq; ad mediũ cœli vocatur asce͂dens. Et tota medietas quæ est super terra͂ vocatur dextra: & illa quæ est sub terra vocatur sinistra. Deinde dicit q̄ prima domus & 4. & 7. & 10. vocantur anguli. Et 2. 5. 8. & 11. vocantur succedentes angulis: autem 6. 9. & 12. vocantur cadentes ab angulis. Deinde addit quoddam notabile: & dicit. cũ planeta fuerit in angulo vel in succedente/ dicitur proficere. & si fuerit in cadentibus/ dicitur deficere.

ET VNAQVEQVÆ ISTARVM DOMORũ. Hic autor ponit significatio͂es proprias cuiusli bet. 12. domorũ. tota ista pars potest diuidi in quatuor: quoniam in prima parte ponit significatio͂es. 12. domorum quantũ ad esse hominum. In secunda parte ponit significationes domorum quantum ad colores. In tertia parte ponit quasdam regulas quæ possunt dici aphorismi. In quarta parte docet eligere significatores. Prima incipit in principio. Secunda incipit ibi: significant & 12. domus colores. Tertia

ibi:& dicitur in significatione domorum. Quarta ibi:& cum volueris scire planetam dominatorem rei. Prima pars potest diuidi in duodecim partes secundum ꝙ ponit significationes. 12. domorum:& vbi incipiūt patebit. Primo dicit ꝙ vnaqueqꝫ dom⁹ significat aliquid de esse hominum. Nam prima domus quæ incipit ab horizonte orientali quæ vocatur ascendens:significat corpora hominum & vitam:initia omniū operum in interrogationibus & locutionibus & rumoribus & cæteris talibus. Et significat cogitationem querentis scilicet quod querens habet in animo. & significat principium vitæ. Et dominus triplicitatis primæ domus. primus significat vitam & naturā nati seu interrogātis:& eius delectationes atqꝫ voluntates quid diligat vel quid odio habeat:& quid boni vel mali accidat ei in initio vitæ. Et secundus dominus triplicitatis huius domus significat vitam & corpus & virtutē siue fortitudinem nati & medium vitæ. Tertius dominus triplicitatis significat idem ꝙ socij. & significat per se finem vitę. Ex ista litera potest colligi:ꝙ si primus dominus triplicitatis huius domus fuerit fortior alijs duobus/erit prima pars vitæ melior:& sic de alijs duobus intelligas. ¶ Circa istam domū quædam sunt notāda. Notandū est primo de intentione querentis quod dicit Ptolemeus in. 94. propositione centiloquij. Locus fortioris significatoris in ascendente est id quod est in animo interrogantis. Ideoqꝫ cū volueris scire intentionem querentis:vide quis planetarum habeat plus fortitudinis in ascēdēte in illa hora quando venit ad te animo interrogādi. & vide in qua domo ex. 12. domibus sit ille planeta. & dicas secundū significatiões illius domus in qua fuerit. Verbi gratia. Pono ꝙ ascendens sit leo & sol habeat plures fortitudines in gradu ascēdēte:& pono ꝙ sol sit in. 2. domo:dico ꝙ intētio sua est petere de substātia sua vel de lucro:vel de aliquo consimili. Et si sol fuisset in tertia domo:dixissem ꝙ vellet petere aliquid de esse fratris vel fratrū & sic de alijs domib⁹ suo modo. Et si veniēs ad te: tenuerit aliquā rem in manu sua vel alio modo eā occultauerit:& si volueris scire substantiā & naturā illius rei: aspice planetā fortiorē in ascēdēte/ si aspexerit ascendēs:erit illa res de substantia signi ascēdentis: Si non aspexerit ascendēs/erit de substātia signi in quo est planeta. Si fuerit signū terreū:erit de natura terrę vel aliqua res quę nascitur de terra. Si fuerit signū aquaticū:erit aliqua res de natura aquę: vel quę nascit̄ in aqua. Si fuerit aereū:erit aliqua res de natura aeris. Si fuerit signū igneū:erit aliqua res q̄ operat̄ p ignē. Et si volueris scire colorē rei:aspice dominū horę & scd̄m colorē illi⁹ iudica. De coloribus planetarū dicet̄ postea vbi loquet̄ de naturis planetarū domīo cōcedēte. Et si volueris scire vtrū res sit noua vel antiqua/

aſpice lunam: ſi fuerit ſuper terrā/ erit noua. ſi fuerit ſub terra: erit antiqua. Et ſi volueris ſcire vtrum ſit lōga vel breuis: aſpice dominum termini gradus anguli terræ: qui ſe fuerit in auge ſui circuli/ erit res longa. Si fuerit in oppoſito augis/ erit breuis. Si in lōgitudinibus medijs: mediocris inter longum & breue. Hæc eſt ſententia Ptolemęi in. 90. propoſitione centiloquij. Cum aſpexerit ſignificator aſcendens &c. Dicit Haly Abenragel ſi aliquis quæſierit a te de vita ſua vtrum ſit longa vel breuis: aſpice dominum aſcendētis & lunam. Si fuerit ſalui ab infortunis: ſignificant longam vitā. Et ſi fuerint combuſti vel infortunati: ſignificant paruam vitam.

¶ Notandum eſt circa nutritionem ſcilicet vtrum puer ſit vitalis vel non. Dicit Haly Abenragel quādo domini triplicitatis luminaris temporis/ vult dicere domini triplicitatis ſigni in quo eſt ſol ſi fuerit natiuitas diurna/ vel ſigni lunæ in natiuitate nocturna fuerint in aſcēdente: vel in. 10. domo vel. 11. vel. 5. eſt ſignificatio bonæ ac leuis nutritionis. Et ſi fuerint in ſeptima: ſignificant malam nutritionem: & anxiam atq laborioſam. Quando gradus aſcendēs & luminare tēporis dānati fuerint: ſignificat ꝙ non nutrietur niſi domini triplicitatis fuerint ſalui & firmi in angulis. Quando luna fuerit infortunata in aſcendente: nutritionem nō ſignificat. Quādo luna fuerit in. 4. domo iuncta corporaliter cum infortuna aut de quarta vel oppoſitione/ aſpicit infortunam: ſignificat ꝙ nō nutrietur & mater eius eſt in periculo / aut forſitan morietur. Dicit Abraham Auenezra. Si dominus aſcendentis fuerit combuſtus: natus non viuet ſpaciū. 8. dierum. Portata fuit mihi natiuitas vnius pueri cuius aſcendens erat virgo/ & Mercurius fuit in piſcibus in detrimento ſuo retrogradus & combuſtus. & ego credidi huic dicto: & dixi ꝙ puer nō viueret per octo dies/ & mortuus fuit in ſexta die. Dicit Haly Abenragel: coniunctio planetarum humanitatem non ſignificat. Vult dicere coniunctio plurium planetarū in aſcendente non ſignificat nutritionem. Et ponit ibi vnum exemplū notabile. Dicit: vocauit me rex noſtrę ciuitatis: & vna ex mulieribus peperat filium: & fuit aſcendens libra. 8. gradus / terminus Mercurij: & fuerunt in eo Iupiter/ Venus/ Mars & Mercurius: & conuenit ibi vna ſocietas aſtrologorum: & quilibet eorū ſuam opinionem dixit: & ego tacui. Rex dixit mihi quid habes ꝙ non loqueris? Cui reſpondi. date mihi terminum trium dierum: quia ſi filius veſter tranſierit tertium diem: erit de ipſo miraculū magnū. Et quando natus completas habuit. 24. horas poſuit ſe ad loquēdum: & locutus fuit & fecit ſignum cum manu: & rex multum expaueſcebat inde. Et dixit poſſibile eſſe ꝙ diceret aliquam prophetiā vel aliquod miraculum. Et rex iuit ad natū: & nos cū eo ad audiē-

dum quid diceret. Et infans dixit: ego ſum natus infortunatus & natus ſum ad iudicandum amiſſionem regni & deſtructionem gentis Almanam. Hinc ſtatim cecidit natus & mortuus eſt. ¶ De his qui moriuntur anteq̃ recipiunt cibum dicit Ptolemęus in quadripartito. generaliter dico ꝙ quãdo aliquod luminare fuerit in aliquo angulorum & fuerit ſimiliter aliqua infortuna participationẽ habens cum eo in longitudine quę ſit cum eo gradu per gradum: vel ipſum aſpiciens in figura duorum alterum æqualium. Nec habuerit cum eo fortuna participationem de figura. Et diſpoſitor luminariũ loci: inuentus fuerit in locis planetarũ infortunarum/ natus ille non recipiet cibum/ & morietur hora qua naſcetur. Dicit Abrahã cum fuerit cauda draconis in aſcendẽte natiuitatis natus ille erit cęcus: & ſecũdum diſtantiã eius a gradu aſcendentis erũt anni. Verbi gratia. ſi fuerit in. 10. gradu ab aſcẽdente cęcabitur in 10. anno. Electiones huius domus ſunt incœptiones rerum. ſicut incipere ędificare vel aliquid conſimile. Dicit Hiſpalenſis in electionibus primę domus. Si ſciueris natiuitatem alicuius: caueas in electione ſua ne ponas ſignum in aſcendente in quo fuit infortuna in ſua natiuitate. Si autem ignoraueris natiuitatem: elige ſecundũ naturam rei pro qua fit electio. Verbi gratia. ſi fit electio pro incipiẽdo ſcribere aliquem librum/ fortificetur Mercurius. Si pro eũdo ad bellum/ fortificetur Mars. Si pro ędificando ponatur ſignũ fixum in aſcendẽte. Dicit idem Hiſpalenſis volens horam ſanguinis minuendi eligere: fac vt ſit luna in trino vel ſextili aſpectu Martis. & caue ne ſit cõiuncta cũ eo corporaliter vel in quarto vel in oppoſito eius. Et fac vt ſit luna in ſigno humoris minuendi.

SECVNDA DOMVS. Hic autor ponit ſignificatiões ſecũdę domus. Et dicit ꝙ ſecũda domus ſignificat ſubſtãtiã & victũ & auxiliatores & miniſtros/ & ſignificat finẽ iuuẽtutis. Et Anduzgã dixit. vide qs ex trib⁹ dominis triplicitatis dom⁹ ſubſtantię ſit fortior in ſe ideſt in loco in quo eſt in figura: & habent facies ſignificatorem ſubſtantiæ. Qui ſi fuerit in decima domo: habebit ſubſtantiam a rege. Et ſi fuerit in domo fiducię/ ideſt in vndecima/ erit melius. Alia litera habet ſi fuerit in domo fidei: erit magis. Credo quòd prima litera ſit vera. Domus enim fiduciæ: eſt domus ſubſtantiæ regis. Et primus dominus triplicitatis: dat ſubſtantiam in principio vitæ. qui ſi fuerit fortunatus erit natus diues in principio vitæ. Secundus dat ſubſtantiam in medio vitæ. qui ſi fuerit fortunatus/ erit natus diues in medio vitæ. Tertius dat ſubſtantiam in fine vitæ. qui ſi fuerit fortunatus erit natus diues in fine vitę. Et ſimiliter intellige de infortunijs

eorum: ideſt ſi aliquis eorū fuerit infortunatus/ amittet natus ſubſtantiam in illa parte vitæ quæ ei attribuitur. Dicit Hiſpalenſis in canonibus huius domus/ conſidera vtrum domiuus ſecundæ domus ſit in aſcendente vel dat vim ſuam domino aſcendentis & nō ſit in domo lapſa: ſi ſic/ habebit lucrum ſine labore. et ſi ecōtra fuerit ſit econuerſo. Et ſi Iupiter fuerit in natali angularis vel ſit in ſuo honore vel habeat vim in aſcendēte vel conſideret partem fortunæ: vel ſit dominus domus ſolis in natali diei: vel dominus domus lunæ in natali noctis: vel ſit dominus horæ nō deerit nato cēſus in vita ſua. quia hic ideſt Iupiter eſt dominus ſubſtātiæ. Si vero dominus aſcendentis aſpiciat dominum ſubſtantię vel ſuam domum vel partem fortunæ aſpectu inimicicię: deſtruet ſubſtantiam manu ſua propria. Si dominus aſcēdentis fuerit in ſecunda domo infortunatus dabit proprio velle ſubſtantiam ſuam. Si vero ſit ibi planeta infortunatus qui non ſit dominus aſcendentis/ capietur ab ipſo vi ſiue furto. Si capricornus ſit aſcendens: natus erit cupidus & auarus: quia dominus aſcendentis & dominus ſecundę ſunt idē ſcilicet Saturnus. Dicit Ptolemęus in canonibus huius domus. res pertinentes ad lucra ſubſtantiæ: quomodo erunt/ conuenit nobis perquirere a parte fortunę ſolummodo: quā ſcimus ſemper per id quod eſt inter ſolem & lunam & proijcitur ab aſcendente in naſcētibus de die & in naſcentibus de nocte. Iuxta quod notandum eſt ꝙ pars fortunæ ſecundum Ptolemæum proijcitnr hoc modo. ſubtrahatur verus locus ſolis a vero loco lunę: & quod remanſerit cōputatur a gradu aſcendētis/ & vbi numerus finitur ibi eſt pars fortunę. hoc modo iubet Ptolemęus ſemper facere ſiue fuerit in die ſiue in nocte. De hoc prolixius dicetur deo cōcedente in expoſitione quintæ differentiæ ibi enim habet locum. Poſtea dicit Ptolemęus iudicium huius eſt iſtius maneriei. Volo dicere accipe planetas gubernatores ſigni. Dicit ibi Haly ꝙ regula per quam ſcimus nati diuitias eſt. accipe planetas gubernantes locum partis fortunę & prępones illū qui habuerit ibi plures dignitates. Deinde dicit Ptolemęus ꝙ quādo gubernatores partis fortunę fortes & potentes fuerint: erit natus magnarū diuitiarū maxime ſi duo luminaria teſtificabuntur ibi teſtimonio cōcordato: id eſt aſpectu trino vel ſextili. Ptolemęus ſcias quod Saturnus ſignificat quod diuitiæ nati erunt ex parte mulierū: aut pro labore terræ: aut per maria. Et Iupiter ſignificat quod diuitię erunt pro ſeneſcalia vel pro donis bonorū & religioſorum. Et Mars ſignificat ꝙ diuitię erunt producēdo milites: aut gubernādo homines armorū. Et Venus ſignificat ꝙ diuitiæ erunt pro donis amicorū & mulierū. Et Mercurius ſignificat quod diuitię erunt pro ſcientijs & mercimonijs. Di

cit Haly Abenragel debemus in hoc primitus inſpicere ad ſtellas fixas quæ ſunt primæ in ſecundæ magnitudinis· Et ſi aliquam ea rum inuenerimus in gradu aſcendentis : vel in gradu decimæ do mus:aut in gradu ſeptimę:aut in gradu quartę:aut ī gradu ſolis ſi natiuitas fuerit diurna:vel in gradu lunę ſi natiuitas fuerit noctur na·Et melior horum locorū omniū eſt gra. aſcendēs.deinde gra. 10.domus:deinde gradus ſeptimæ:deinde quartæ·Et ſi de prædi ctis ſtellis fuerint in duobus locis:vel in tribus:aut pluribus ſi na tus fuerit cū hoc de progenie regis erit rex altus.Et ſi de progenie regali nō fuerit:habebit potētiā & mādatū ſimile potētiæ & māda to regis·& perueniet ad magnam nobilitatem & altū dominium & pręcipiet ciuitatibus vllis & genti.Et ſcias quod ſtellę fixę ſcilicet primi honoris eleuant hominem ad altū gradū & magnā dignita tem & permutāt de infimo ad ſupremū. Hoc idē dicit Ptolemęus in.29.propoſitione centiloquij.ſtellę fixę dant dona modum exce dentia:ſed multotiens finiunt in malum. Dicit Haly in cōmento eiuſdem propoſitionis.cum hæ ſtellæ ſolę pręfuerint:ideſt ſine te ſtimonio fortunarū planetarum:erit mors illorum mors peſſima. Dicit Haly Abenragel.quando pars fortunę fuerit cadēs:& in ma lo loco : vel fuerit ſub radijs ſolis/aut in radijs infortunæ & domi nus eius in loco peregrino/ideſt in loco in quo nullā habet digni tatē/ & dominus ſecundę domus nō aſpexerit aſcēdens:natus erit laborioſus & pauper & anguſta & miſera vita viuet.Nō eſt bonus ſol neq; Mars neq; Saturnus in ſecūda domo in aliqua natiuitate nec inde natus bonū habebit:quoniā ſol deſtruit planetas : & au fert eis lumen:& Mars eſt ſignificator impedimentorū laborum & defectus ſubſtantiæ. Saturnus ſignificat paupertatē & indigētiā. & peius hoc toto eſt ſi dominus domus ſubſtantię fuerit cōbuſtus cū damnatione partis fortunæ·Dicit Abrahā Auenezra ſi volue ris ſcire quis naſcentiū fuerit pauper vel diues:aſpice dominum ſe cundæ domus qui ſi fuerit fortunatus erit diues:ſi cōbuſtus vel re trogradus vel in caſu ſuo erit pauper:ſicut dictū eſt in natiuitati bus ita intellige de quæſtionibus·De electiōibus quæ fiunt in hac domo dicit Hiſpalenſis ſi volueris emere aliquā rem cauſa lucran di:aſpice vt ſit luna in aſpectu trino vel ſextili ſoli : & caueas ne ſit ſub luce Solis.& melius eſt vt dominus aſcendentis det vim plane tæ exiſtenti in decima vel vndecima domo:ita quod reſpiciens nō ſit retrogradus· Si Iupiter ſit in aſcendete quartadecima vel vnde cima vel ſecunda domo bonū eſt. Aſpice etiam vt ſit pars fortunę in bono loco:& melius eſt vt dominus partis eam aſpiciat vel Lu na vel Sol.

ERTIA DOMVS. Hic ponit ſignificationes tertiæ domus: & dicit quod tertia domus ſignificat fratres & ſorores/propinquos & cognatos & dilectos: & ſignificat fidem ac religionem/mandata & legatiões: mutationes/& itinera breuia. Et ſignificat eſſe vitæ ante mortem. Et dicit Anduzgaz: dominus triplicitatis huius tertiæ domus: primus ſignificat fratres maiores. Secundus mediocres. Tertius minores: & eorum ſtatus & dignitas iudicatur ſecũdum ſtatus iſtorum dominorũ. Dicit Haly Abenragel: quãdo ſol fuerit dominus tertiæ domus ab aſcendente & combuſſerit dominum ſecundæ domus/aut partem ſubſtantiæ: ſignificat quod natus perdet ſubſtantiam occaſione fratrum: & ſoluet pro eis impoſitiones/ amiſſiones & damna multa. Quando dominus tertiæ domus & pars fratrum vel Iupiter fuerint in ſignis communibus vel ſignis multorũ filiorum & fortunæ aſpexerint eos aſpectu amicitiæ: & cum receptione: ſignificat quod natus ille primogenitus eſt a fratribus ſuis: & quod habebit fratres potentes & bonos. Si dominus domus fratrum fuerit combuſtus/aut pars fratrum fuerit cõbuſta/ vel ſi ſol fuerit in domo fratrum aut in oppoſito Iouis: hæ ſunt ſignificationes paucorum fratrum & quod deſtruentur & expergentur. Quando dominus domus fratrum infortunatus fuerit ſuper terram: ſignificat quod damnum & occaſio perueniet in fratribus qui fuerint ante eum. Et ſi habuerit iſtud infortunium eo exiſtente ſub terra malum: & damnũ iſtud perueniet ad fratres qui erunt poſt eum. Et hoc modo dices in bono & fortuna quando fortunatus fuerit in locis bonis & fortibus. Si dominus domus fratrũ fuerit in aſcendente: ſignificat natum eſſe primogenitum: vel erit ſolus ſine hoc quod vnq̃ fratres habebit vel ſorores. vel quando inter aſcendens & medium cœli non fuerit aliquis planeta ſignificat ſimiliter quod natus eſt primogenitus. Et ſi aliqui fratres naſcentur poſt eum/perdentur. Et ſi forte aliquis ex eis remanſerit: ſemper tamen erit maior & melior. Quando in aliqua reuolutione annorum nati fuerit dominus tertiæ domus in decima ab aſcendẽte natiuitatis/aliquis fratrum eius morietur in illo anno. Similiter ſi dominus tertiæ radicis natiuitatis fuerit in decima domo reuolutionis. hoc eſt ideo quia decima domus ab aſcendente eſt octaua a domo tertia. Si aliquis quæſiuerit a te de ſtatu fratris ſui: aſpice ſignũ tertiũ ab aſcendente quę eſt domus fratrũ/& dominũ ſuę triplicitatis & dominum illius domus & quæ ex fortunis vel infortunis aſpicit ipſum & in quo loco eſt: quia ſi inueneris dominum tertiæ domus in ſexta domo/vel applicantem domino ſextæ domus: aut dominum ſextæ in tertia: dicas quod frater eius eſt infirmus.

Et si ipsum inueneris in quinta vel·11.dicas quod frater eius non est in loco suo:quia iuit extra locum suum. Et si inueneris dominum tertiæ domus infortunatum:aut in·12·dicas quod frater eius est in anxietate aut in infirmitate. Et si inueneris dominum tertię cum Marte ambos coniunctos & combustionem intrantes sub radijs solis. dicas quod nõ euadet ab infirmitate. Et si ambo combusti fuerint iudica modis omnibus mortem. Et hoc modo inspicias si interrogatus fueris in rebus pertinentibus ad alias domus:vt de patre vel filio vel vxore &c. Dicit Hispalēsis: volēs incipere proximum iter/ fac vt planeta fortunatus aspiciat domũ tertiã vel eius dominum ita quod non sit ibi malus vel eius quartus aspectus vel oppositus. Si est luna in tertia domo:bonum est. Cãcer/Leo & Capricornus : mali sunt pro breui itinere. Luna in ascendente vel in quarta domo in omni electione malum. Cauēdum est ne Luna sit in via combusta quæ est a.19 gradu libræ vsq; ad tertium Scorpionis. Cauendum est etiam ne sit luna prope caput vel caudã draconis infra.12.gradus.

QVARTA DOMVS. Hic ponit significationes quartæ domus. Et dicit q̃ quarta domus significat patres & hereditates & fines rerum: & significat thesauros & omnes res occultas & absconditas: & significat finem vitę. Et dicit Anduzgam dominus triplicitatis quartæ domus. primus significat patres. secundus significat ciuitates & terras. tertius significat finem rerum & carceres. Dicit Haly Abenragel. Aspice statũ patris a dominis triplicitatis quartæ domus. Si dominus triplicitatis quartę domus primus fuerit in domo vel in exaltatione sua:aut in suo haim receptus a sole vel Ioue/ & fuerit in alto loco medij cœli vel in quinta domo:significat bonum statum/patris nobilitatem/altitudinem & diuitias/posse & longam vitam & bonam fortunam. & hoc si signum in quo fuit hic planeta fuerit masculinum:tamē si signum ipsum fuerit fœmininũ significat matri ea quæ diximus:& maxime si planeta fuerit fœmininus. Quid sit haim:exponetur postea deo cõcedēte. Et si secũdꝰ dominus triplicitatis quartę domus fuerit fortunatꝰ :pater habebit terras & populabit eas & laborabit in eis:& habebit ex hac parte bonam vtilitatem aut lucrum. Et si fuerint hi planetę in esse diuerso seu contrario contrariũ iudica. Et si dominus triplicitatis quartæ domus tertius fuerit fortis & fortunatus vt prędiximus : pater erit homo qui extrahet thesauros & vineas incidet:& aptabit lapides pretiosos. Et si fuerit in diuerso statu ab eo quod diximus erit incisor lapidum vel laborabit in materijs malis & fœtentibus. Si sol in natiuitatibus diurnis vel Saturnus in nocturnis. Et pars pa

tris ſimiliter aſpexerint aſcendẽs vel eius dominum de quarto vel oppoſitiõe:ſignificat ꝙ pater nati filium abhorrebit & odiet eũ & procurabit vt interficiatur. Et ſi luna & pars matris aſpexerint aſcendens vel eius dominum abhorribilitas illa & maliuolentia in filiũ erit a matre. Dixit Hermes quarta domus eſt fouea planetarum quoniã eſt in fundo circuli cœli & ĩfirmitate: & eſt in trino aſpectu. 12. domus. quæ eſt domus tenebrarum laborum anxietatum & carcerum: & eſt gaudium infortunę maioris: & eſt in ſextili aſpectu ſextæ domus quę eſt domus tenebroſa infirmitatis & dãni & gaudium infortunæ minoris. Quando aliquis planeta fuerit in quarta domo & in ſuo caſu: eſt ſicut homo in ſolitudine ſuffocatus donec exeat inde. Dicit Haly Abenragel quando pars fortunæ fuerit infortunata in ſigno maſculino iudica quod pater prius morietur quã mater. Si in ſigno fœminino: mater prius morietur quam pater: pars patris accipitur de die a ſole in Saturuum: & de nocte e contra & proijcitur ab aſcendẽte. Pars matris accipitur in die a Venere in lunam & de nocte econtrario & proijcitur ab aſcẽdente. Si dominus partis patris fuerit ſuper terrã & dominus partis matris ſub terra: iudica ꝙ mater prius morietur q̃ pater. Et ſi contrarium fuerit: contrarium iudica. Dicit Haly Abenragel dixit Alhezen filius Alhezib. Quadam die cum eſſet cum abolabem & fuit cum eo Meraeſo venit ad me quidam ſenex & dedit mihi chartam vnam: in qua ſcripta erat vnius natiuitatis figura. & dixit mihi quod aſpicerem in eadẽ figura. & ego quæſiui ab eo cuius erat illa figura ſeu natiuitas. qui reſpõdit quod erat cuiuſdam filij ſui. & dum inſpicerem & cogitarem in ea: abolabẽ accepit eam de manu mea & aliquantulum aſpexit in ea & dixit. Primum ꝙ in hac natiuitate videmus/ eſt ꝙ natus iſte ortus eſt de adulterio quia nõ eſt filius illius qui dicit ꝙ filiꝰ ſuus eſt. Ego dixi vnde habes hoc. & reſpondit. ſenex iſte dicit quod hæc natiuitas eſt filij ſui & pater nati cuius eſt hæc natiuitas iam ſunt quatuor anni ꝙ deceſſit & obijt eodem anno quo natus ortus fuit. Et ego quæſiui vnde habebat hoc. & ipſe dixit. ego aſpexi ad gradum patris & inueni eum in oppoſito matris. & non erat inter eos plus vno gradu. Et inueni partem patris in. 11. domo ab aſcendente quæ eſt octaua & quarta & erat inter Martem & Saturnum vnus gradus: propter quod iudicaui ꝙ pater huius nati anno quo natus fuit ortus/ deceſſit. & hic ſenex dicit quod eſt filiꝰ eius vnde natus adulterinus eſt. & tunc ſenex dixit. ego non ſum pater huius nati ſed eſt filius filij mei & filius meus. pater eius deceſſit eodem anno natiuitatis iſtius ſicut hic homo bonus dixit.

VINTA DOMVS. Hic ponit autor significationes quintæ domus. Dicit quod hæc domus significat filios tam masculos q̃ fœmininos. Et significat dilectiones & legatos siue nuncios & dona. Et ꝙ futurum sit post mortem ex laude vel vituperatione. Et dixit Anduzgam quod dominus triplicitatis domus filiorũ primus significat filios & vitam eorũ. Secũdus designat dilectiones. Tertius significat legatos siue nuncios. Dicit Ptolemęus in rationibus huius domus conuenit vt inspiciamus ad planetas existentes in loco zenith capitum nostrorum & ad locum qui sequitur illum. & est locus fortunæ & ad locum participem cũ illis in figura. Dicit Haly in cõmento. locus qui est zenith capitum nostrorũ est. 10. domus. & locus qui sequitur est. 11. domus/ quæ est domus fortunæ. Et regula qua sciemus esse filiorum est accepta a planetis existentibus in his locis aut existentibus in locis participantibus cum eisdem sicut est ascendens &. 7. domus: quia vtraqꝫ earũ participat cum. 10. &. 11. Et si nõ inuenerimus in his locis planetam inspiciemus si quos inuenerimus in. 4. domo. vel. 5. & accipiemus inde significationẽ. Dicit Ptolemęus & luna Venerem & Iouem iudicabimus in dando filios. Solẽ Martem & Saturnum in auferendo. & dabimus Mercurium participatorem cum quocũqꝫ eorum qui secum participet in figura. Dicit Haly in cõmento. Si fuerit ĩ locis prędictis aliquis ex planetis fortunis: significat ꝙ habebit filios. Si aliquis ex infortunis: nullum habebit filiũ/ & si habuerit: erunt debiles & pauci. Et si Mercurius participationẽ habuerit cum fortunis/ erit fortuna: si cum infortuuis erit infortuna. Dicit Ptolemæus & est propositio. 144. quartæ partis. res particulares filiorum poteris scire per considerationem quãdo bene inspexeris in quolibet eorum ad planetam dantem filios: ita quod eum ponas loco ascendentis & scies cætera particularia filiorũ generaliter sicut per natiuitatem. Dicit Haly in commento. Quod autem vult Ptolemæus in hoc loco narrare est id quod accidit in natiuitate mea. Inspexi & inueni Iouem in decima domo & in 28. gradu capricorni aspicientem se cum luna & Saturno & significabat hoc ꝙ haberem filios & quod morerentur: quia Saturnus erat cum Ioue in. 10. domo. & quia Iupiter erat in signo fœminino & luna similiter significabat quod essent plures vno & ꝙ essent plures fœminæ. Et quia Iupiter erat orientalis ∴ significabat ꝙ haberem masculum. & sic habui tres filios. vnum masculum & duas fœminas: et omnes obierunt. erat autem gradus ascendens natiuitatis masculi circa gradum Saturni in mea natiuitate & propter hoc mortuus est cito, Et erat gradus ascendens vnius

fœminę in piſcibus in ſextili Iouis in mea natiuitate & in trino lu nę meę natiuitatis:& erat ſol hylech i ſigno capricorni. Et erat gra dus aſcendens alterius fœminę in capricorno. & hoc eſt mirabile: propter quod ſciri poteſt ꝙ natiuitates ſemper inter ſe concordāt vna cum illa Dicit Hiſpalenſis volens horam generandi filiū eli-gere maſculum: ſit Iupiter in quouis angulo vel ſit ſoli orientalis ſitq́ dominus horæ maſculus & melius eſt vt ſignum aſcendens ſit maſculinum & etiam eius dominus. & ſi luna ſit fortunata a Ioue: erit melius. Pro fœmina accipe ſigna fœminina & planetas fœmi ninos & ſit Iupiter occidentalis. Dicit Haly Abenragel:quādo in quinta domo fuerit aliqua fortuna & dominus quintę domus liber ab infortunijs & aſpexerit mediū cœli:natus multos habebit filios & viuent ac ibunt ad bonum. Et ſi fuerit contrarium:contrarium ſignificat. Aſpice in omnibus natiuitatibus:ſi inueneris luminaria infortunata non habentia vllum aſpectum fortunæ:natus habebit paucos filios. ¶ In ſciendo tempus in quo habentur filij:aſpice ad planetam qui habuerit plures dignitates in domo filiorum.ſi eum inueneris in parte orientali habebit filios in iuuentute ſua ſi eū in ueneris in medio cœli:habebit eos in medio ætatis ſuę Et ſi in ſe-ptima habebit eos in principio ſenectutis. Si in quarta:habebit eos circa finem vitæ ſuæ. Similiter quādo annus peruenerit ad ſignū in quo fuerit Iupiter vel Venus in radice natiuitatis:habebit filiū in illo auno. Dicit Haly Abenragel. ſi interrogatus fuerit pro mu liere ſi eſt pręgnans aut non:aſpice ſi dominum aſcendentis & lu-nam ambos inueneris in domo filiorum: aut ſi inueneris dominū domus filiorum in aſcendente liberum ab infortunis : dicas quod mulier illa ſit pręgnās. & ſi dominus aſcendentis aut dominus do mus filiorum dederit vim ſuam planeta exiſtenti in angulo Et ſi-militer ſi dominus aſcendentis receptus fuerit & recipiens ipſum receptus. dicas quod eſt pręgnans. Et ſi dominus aſcendentis de-derit vim ſuam planetæ cadenti ab angulo : ſignificat quod non eſt pręgnans.

EXTA DOMVS. Hic ponit ſignificationes. 6. domus. Dicit:ſexta domus ſignificat infirmitates & ſeruos & ſignificat finem vitæ & quid futurum ſit ante ſenectutē. Dixit Anduzgam ꝙ primus tri plicitatis huius domus ſignificat infirmitates & cō ualeſcentias ſiue deteriorationes infirmitatum. Se cundus ſignificat vernaculos & ſeruos. ¶ Nota differentiam inter vernaculum & ſeruum. vernaculus enim idem eſt ꝙ famulus:& vo catur ſeruus conducticius. ſeruus eſt/qui eſt conditionis ſeruilis. Vnde dixit quidam verſificator. Et probus hic verna cui non eſt

chara taberna. tertius dominus triplicitatis sextę domus/ significat quid boni vel mali eueniat sibi ex seruis/ & eorum vtilitatem atq; opera. Et cum hoc/ est significator bestiarum & pecorum & omniū quadrupedium quæ non ęquitantur/ & significat multitudinē vel paucitatem & fortitudinem eorum/ & quantum manebunt in manu eius/ & quando recedent a suis manibus: significat etiā carceres & retentiōes. Dicit Ptolemęus in. 60. propositiōe centiloquij. Alboharam/ sanæ & certæ sunt horę in quibus declarantur mutationes morborum ad bonum vel malum velociter secundū loca lunæ in angulis quadrati conclusi a circulo directo. Alterationes vero quæ pręcedunt has & indicant/ sunt vera loca lunæ in angulis almutemon. Quæ autem præcedūt has/ sunt loca lunæ in angulis habētibus. 16. latera. Et hoc postq̄ pręcesserit esse ęgritudinis secundum ęqualitatem & nō acciderit aliquid extrinsecus q̄ cōturbet infirmum. cum igitur inuenerimus hic fortunam tā de fixis q̄ de erraticis significabit alterationem prosperam. Si vero infortunam alterationem aduersam nisi fuerit ęgritudini ipsa infortuna contraria & in suo haim. Luna vero in his angulis significat morbos acutos: & sol/ prolixos. Et similiter omnis planeta secundū proprias consuetudines. ¶ Haly in commento eiusdē dicit q̄ Ptolemęus docuit nos causam dierum determinabilium/ & quid sint/ & quādo determinētur de bono vel de malo/ & alterationes secundū ordinē. Vtilitas vero in hoc maior est medicis q̄ astrologis. & hoc ideo quia multi philosophi conueniunt super determinationes: dicentes q̄ sunt alteratiōes & pręlia inter naturā ęgri & morbi acuti in quarta die & septima die & . 14. die & . 21. & quæ augentur secundum hoc accepta solo auditu & doctrina sine scientia. & nō rationantur in hoc nisi per illud q̄ pręterijt de experimētis suis. Sed Ptolemęus dixit causam eius/ & patefecit vnde fiat. & causa secūdū Ptolemæum/ est quia natura deuicta est a morbo in initio eius & prohibet eam ne procedāt eius opera secundū ęqualitatē nec repugnat illa morbo in hora qua vincitur: sed expectat vt sit luna in contrario loco illi in quo fuit in principio morbi: quia tūc nō erit vis humorū qui mouentur in eo sicut fuit in principio morbi. tūc enim incitatur vt repugnet illi sicut nō agit prudēs actor cū accusato insipiēte cū voluerit illi repugnare/ nisi cū eius virtus debilitata fuerit/ & in illo loco in quo careat auxiliatoribus. Et excitat illam. s. naturam in quarto signo a signo in quo incepit ęgritudo & luna existente in illo quia ab omni signo quartum contrarium est naturæ eius: & similiter septimum: quia hęc loca. s. quart⁹ aspectus & oppositus significant inimicicias & contrarietates. Et tempus quod est inter initiū morbi & introitum lunæ in gradu qua-

drati/in quo fuit in initio morbi per aſcenſiones ſignorum/in cir
culo directo & proiectiones radiorum:ſunt ſeptem dies. & eodem
modo quod eſt inter lunã in initio morbi & ipſam in oppoſitione
ſunt. 14. dies. & quod eſt inter initium morbi & quartum aſpectũ
ſecundum qui eſt contrarius initio morbi ſunt viginti vnus dies.
& ſecundum hunc modum procedit modus aliorum dierum. Et
erunt hæc puncta anguli quadrati/quem includit linea circuli di
recti:& illis punctis alia pũcta ſunt indicatiua. & eſt vt perueniat
luna ad punctum qui abſcindit vnumquęq; arcum cui ſubtendi-
tur latus de lateribus quadrati per mediũ. Et in his arcubus ſunt
latera figuræ habentis octo angulos. Et omnia hęc puncta cõtra-
ria ſunt punctis in quibus incœpit morbus per naturam. Igitur
obſeruet aſtrologus quid fuerit in his punctis tam de ſtellis fixis
quam per erraticis ſiue fuerint fortunę ſiue infortunæ. Et ſi fortu
nę fuerint iudicet quod ſignificant victoriã naturę ſuper cholera.
infortunæ vero ſignificant quod cholerę ſuperabũt naturam niſi
fuerit infortuna contraria morbo & fortis in ſuo haim. non enim
fortunabit lunam cum fuerit in ſuo haim. ſed remouebit morbum
per hoc quod eſt illi contraria:& per hoc quod infortuna eſt con
traria morbo. vt ſi fuerit frigida & morbus calidus:& ſi fuerit cali
da & morbus frigidus & cum his ſimilibus in ſpecie diuerſitatum.
Et dicit quod eſſe ſolis in morbis prolixis ſit ſicut eſſe lunæ ĩ mor
bis acutis:quorum maius tempus erit orbis lunę & in prolixis or-
bis ſolis. Innuit etiam nobis Ptolemæus ſubtile quid:cum diceret
omnis ſtella ſecundũ quod eſt illi de moribus. Docuit quippe nos
quod quicquid immoderatum eſt in nobis & fuerit in moribus
quos in conſuetudine non habemus dicitur pro morbo. Et dixit
iuſtũ eſt hoc niſi accidat aliquid extrinſecus quod diſturbet ordi
nem determinationis. & locuti ſunt de re quæ deſtruit determi-
nationem hi qui expoſuerunt librum aphoriſmorum Hippocra-
tis:& ideo non neceſſe eſt nobis recitare in hoc libro. Tota inten-
tio Ptolemęi & Haly ſtat in hoc/quod cauſa quare 7. dies. &. 14.
&. 21. ſunt dies cretici/eſt:quia luna in ſeptima die vt frequẽter ve
nit ad quartum aſpectum loci in quo fuit in principio morbi. &
vt frequẽter luna in. 14. die venit ad locum oppoſitum. & in. 21.
die vt frequenter venit ad ſecundum quartum aſpectum. Ideo di-
cit Haly cum voluerit aſtrologus iudicare de die cretica debet ob
ſeruare tempus quo luna veniet ad quartum aſpectum loci in quo
fuit in principio morbi. & ſi tunc coniungatur cum planetis beni-
uolis:vel aſpiciat ipſos aſpectu laudabili:vel ſi cõiũgatur vel aſpi
ciat ſtellas fixas quę ſunt de natura fortunarum ſignificat q; criſis
erit ad bonum. Et ſi cõiungatur vel aſpiciat infortunas:ſignificat

contrarium/nisi infortunę fuerint cõtrarię materię morbi: & cum
hoc fuerit infortuna in suo haim:quia tũc potest significare bonũ:
sed hoc est per accidẽs. Verbi gratia. si ęgritudo sit flegmatica &
luna aspiciat Martẽ:significat bonum. Et quãdo luna peruenerit
ad bonũ locũ cui subtenditur latus octogoni in ęquatore:erit dies
iudicatiua. Latus octogoni sunt. 45. gradus. & est medietas aspe-
ctus quarti. & licet nõ sit aspectus/ habet tãmẽ maiorẽ cõueniẽtiã
cũ aspectu q̃ alia loca:& ideo quãdo luna in quarto aspectu debet
cõiungi fortunis cũ in medietate illius loci peruenerit iam natura
sentit iuuamentũ & incipit insurgere contra materiã morbi dige-
rẽdo ipsam:& ideo tũc apparẽt sigua digestiõis ĩ vrina. & aliquã-
do fit crisis in quarta die. s. quãdo luna inuenit ibi planetã fortu-
natũ:& tũc signa digestionis debẽt pręcedere in tẽpore quo luna
peruenerit ad locũ cui subtẽditur latus. 16. angulorum & hæc est
medietas octogoni. Sufficiãt hæc de causis dierũ certicorũ. Dicit
Ptolemęus in. 70. propositiõe cẽtiloquij. cũ fuerit luna in opposi
tiõe solis mixta stellis nebulosis:significat morbos insuperabiles in
oculis. Et similiter si fuerit occidẽtalis luna/ & in angulo & fuerint
vtriq; mali occidẽtales ascẽdẽtes post lunã/ & sol in ãgulo & vtriq;
mali ascẽdẽtes ãte solẽ/ & illi oppositi. s. vnus alteri:perdet natus
vtrũq; oculũ. ¶ Dicit Haly in cõmẽto eiusdẽ. maius impedimẽtũ
in duobus luminaribus est cũ fuerint duo mali/ idest Saturnus &
Mars ascẽdẽtes ante solẽ & post lunã:& vnus eorũ in oppositiõe
alterius. & sol significat oculũ dextrũ:luna vero sinistrũ. Et in eui-
tabile est quin natus amittet vtrũq; oculũ cũ fuerit significator in
eius natiuitate hoc modo. Stellę vero nebulosę sunt achoraye/ ca-
put geminorũ:& locus in quo cadit aqua quã fundit aquarius gut
tæ leonis & alię quę nõ lucẽt. Dicit Haly Abẽragel in ratiõibus
huius domus primitus loqui volumus in hoc capitulo in occasiõi
bus & accidentibus quę accidũt in spiritu & sunt infirmitates spi
ritus. Postmodũ loquemur in his quæ accidũt in corpore & sunt
infirmitates corporis. Postea dicit:dico/ q; dęmoniaci sunt illi qui
nõ habent in natiuitatibus suis Mercuriũ/ cũ luna in aliquo aspe-
ctu:nullo eorũ aspiciẽte ascẽdẽs:& fortior in natiuitate sua si diur
na fuerit q; sit Saturnus:& si nocturna Mars. & quis eorũ fuerit sit
in angulis & hęc est natiuitas dęmonũ. Quãdo sol dãnatus fuerit
ab infortunis vel a domĩo domus infirmitatis & fuerit super terrã
in natiuitate diurna vel luna in tali dãnatiõe sub terra in natiui
tate nocturna accidet nato cęcatio ĩ oculo dextro. Et si hoc ĩfortu
niũ solis fuerit sub terra in natiuitate nocturna vel super terrã lu-
nę in natiuitate diurna istud dãnũ & cęcatio erit ĩ oculo sinistro.
Quãdo sol & luna fuerint ambo in sexta domo infortunati natus

ſine aliqua dubitatione cæcabitur. Quando Mercurius fuerit iunctus cum Saturno/ vel in eius aſpectu quarto vel oppoſito: aut fuerit cadẽs ab angulo in loco vili & infortunato: aut combuſtus fuerit vel retrogradus: aut peregrinus in ſigno muto: natus ex quacunq; harum ſignificationum erit lingua dãnatus vel mutus. Quãdo Mercurius fuerit dominus ſextæ domus: vel in oppoſitiõe Saturni/ natus ſurdus erit. Maior & fortior ſignificatio mutitatis eſt quando dominus aſcendentis & dominus exaltatiõis ſuę: & dominus triplicitatis ei9: & Mercurius & luna ſint omnes in ſignis mutis. Quando ſol fuerit infortunatus vel damnatus ſub terra/ ſignificat damnationem ſtomachi. Et quando luna fuerit damnata ſub terra/ ſignificat damnationẽ pulmonis. Et ſi Mars fuerit hoc modo: ſignificat damnationem hepatis. Et ſi Saturnus hoc modo fuerit: ſignificat damnationem ſplenis. Et ſi Mercurius hoc modo fuerit: fellis damnationem ſignificat. Dicit Ptolemæus in .89. propoſitione centiloquij. deteſtabilius in ſignificatione ęgrotantis eſt/ vt ſit ſignificator interrogationis ingrediẽs ſub radijs/ vel ſit pars fortunę infortunata Dicit Haly Abẽragel in quęſtionibus huius domus. ſi quæratur a te pro aliquo infirmo vtrum ſanabitur aut non: aſpice lunã & ſolẽ & almutẽ aſcendẽtis: & ſi fuerint liberi ab infortunis & non habuerint aſpectũ cum domino domus mortis. dic ꝙ euadet ab illa infirmitate. Et ſi duo eorũ fuerint/ ſicut diximus/ ſimiliter euadet. Et ſi luna & almutẽ aſcẽdẽtis/ & maxime ſi ipſa fuerit domina temporis/ ideſt ſi quęſtio fuerit nocturna/ habebũt aſpectum cum domino domus mortis/ non poterit liberari a morte. Et qualibet vice qua aliquis ſignificatorum applicuerit infortunæ fortificabitur infirmitas quouſq; ſeparetur ab eo. Tempus mortis erit quando almutem aſcendentis / aut luna ſe coniunxerint cum domino domus mortis: aut cũ infortuna/ quę ipſam infortunauit: aut ꝙ applicet ad quartum vel oppoſitum aſpectum eius.

EPTIMA DOMVS. Hic ponit ſignificatiões ſeptimę domus Et dicit ꝙ ſeptima domus ſignificat mulieres & nuptias & cõditiões & oppoſitiões. Anduzgã dixit ꝙ primus domin9 triplicitatis ſeptimę domus ſignificat mulieres. ſecundus ſignificat cõtentiones. tertius/ participationes & commixtiões. Dicit Ptolemęus in ratiõibus huius domus: cõuenit vt aſpiciamus in cõiugio virorũ ſtatũ lunę hora natiuitatis viri: ita ꝙ prĩo aſpiciamus ad lunã. ſi fuerit in duabus quartis oriẽtalibus erit cõiugiũ viri in ſua pueritia/ aut copulabit cũ puella poſtq̃ dies intrauerit.

Et si fuerit in duabus quartis occidentalibus:coniugiū erit tardū aut copulabitur cum vetula. Et si luna fuerit sub radijs & particīpata fuerit cū Saturno:nunq̄ copulabitur. Et si applicuerit Saturno:copulabitur cum muliere laboriosa & praua. Et si applicuerit Ioui:erit mulier abstinentię bonę & boni ornamēti. Et si applicuerit Marti:erit audax & superba. Et si applicuerit Veneri:erit pulchra lęta & bonę receptionis. Et si applicuerit Mercurio:erit bona/intelligens & bonorum verborum. Et conuenit vt aspiciamus coniugium mulierum a statu solis hora suę natiuitatis:ita ꝙ si fuerit sol in duabus quartis orientalibus:coniugium mulieris habentis talem natiuitatem / erit in sua pueritia vel copulabitur puero postq̄ in dies processerit Et si fuerit in duabus quartis occidentalibus:copulabitur tarde aut vetulo postq̄ in dies processerit. Et si sol fuerit participatus cū Saturno·erit maritus bonę legis/amator laboris. Et si habuerit participationē cū Ioue:erit abstinētię bonę/nobiliscordis Si cū Marte:erit fortis cordis/sine vllo amore. Si cū Venere:erit limpidus. Si cum Mercurio erit profectuosus in suis factis & factor multarum rerum. Dicit Haly Abēragel in quęstionibus huius domus. Si quis a te quęsierit pro coniugio:si erit vel non/aspice ascendens & eius dominum & lunam & planetā a quo separatur: & da hos pro significatoribus quęrentis & septimam domum:& eius dominum & planetam cui applicuerit luna pro significatoribus illius pro quo quæritur. & si quęrens fuerit masculus: coniunge solem cum significatoribus suis/& fac eum participē in significatione. & si quærens fuerit mulier:da sibi Venerem & fac eam participē in significatiōe.postmodū aspicias cuiusmodi applicationē habeat dominus ascendētis vel luna cū domino septimæ domus & cuiusmodi applicationē habeat planeta a quo separatur luna cū planeta cui applicat vel Venus cū sole. Vnde si dominus ascēdētis vel luna applicuerit domīo septimę domus vel planeta a quo separatur lunna planetę cui applicat. vel fuerit dominus ascēdētis vel luna ī septima domo:significat ꝙ quęrēs habebit rē quęsitam tamen cum petitionibus & precibus multis. Et si applicatio fuerit de quarto vel oppositione:significat ꝙ res ista erit tamen cū tarditate & labore & pœna. Sed si dominus septimę domus applicuerit domino ascendentis vel planeta cui applicat luna planetæ a quo ipsa separatur vel fuerit dominus septimę in ascendēte:res illa leuiter fiet & cum magna voluntate mulieris & suæ partis:maxime si applicatio illa fuerit de tertio sextili Et si nō inueneris aliquam applicationē īter significatores:significat ꝙ res nō erit. Si aliquis quęrat a te si nocte illa cōpleuit voluntatē suā cū muliere vel nō: aspice si inueneris in quęstione venerē aspicientem ascendens. dic

ꝙ quæſtio ſua complebitur illa nocte. Et ſi quæſtio fuerit ſi habuerit rem cum muliere illa nocte præterita vel non: iudica hoc eodē modo nec plus nec minus. Si quæratur a te pro aliqua muliere ſi eſt virgo vel non/aſpice aſcendēs & dominū eius & lunā: & ſi eos inueneritis in ſignis fixis: dic ꝙ eſt virgo ſalua ab omni labe/impida. Et ſi fuerit in ſignis communibus vel mobilibus: dic ꝙ eſt mulier & habet vel habuit maritum. Et ſi quæſtio fuerit pro puella quæ dicit ſe virginem: dic ꝙ eſt corrupta & ꝙ habuit aliquis rem cum ea. Si queratur a te pro aliqua muliere quot maritos habebit aſpice a domino decimæ vſqꝫ ad gradum Martis/ & quot planetas inueneris inter eos tot maritos habebit. Et ſi Mars fuerit in ſeptima domo/aſpicias a Marte vſqꝫ ad Iouem hoc eodem modo: & iudica ſecundum id & certificabis cum deo.

OCTAVA DOMVS. Hic ponit ſignificationes octauæ domus. Et dicit ꝙ octaua domus eſt domus mortis & timoris: & ſignificat hereditates mortuorū quas heredes debent poſſidere poſt mortē. & ſignificat finē annorum vitæ poſt ſenectutem. Dicit Anduzgā primus dominus triplicitatis huius domus ſignificat timorem Secundus ſignificat præcepta & res antiquas. Tertius ſignificat hereditates mortuorum. Dicit Ptolemæus conuenit vt inſpicias ad ſtatum gradus interficientis quis planetarū ſit ibi vel aſpiciat ipſum: & ſecūdū naturā illius erit iudiciū de morte: ita ꝙ ſi Saturnus fuerit dominus mortis accidet propter infirmitates longas: propter ptiſim ſcilicet & reumata & propter defectum naturæ &c. talia. Et ſi Iupiter fuerit dominus mortis erit mors propter apoſtemata gulę & pulmonis &c. huiuſmodi. Et ſi fuerit Mars erit mors pro febres continuas & acutas. Et ſi fuerit Venus: accidet mors propter infirmitatem ſtomachi & hepatis & cordis & per fluxū ſanguinis & apoſtemata euntia per corpus & fiſtulas. & ſi fuerit Mercurius erit mors propter epilentiam & propter ſtultitiam & amiſſionem ſenſus. Haly dicit in commento. 1 8. propoſitionis quartæ partis. Ptolemæus diuiſit nobis mortem in duas maneries: vna eſt proueniens ex infirmitatibus. Alia eſt proueniēs a re in qua nō habet phyſicus quid videre: ſicut qui moritur gladio/lancea/caſu/igne & morſu beſtiæ & ferę vel aquæ ſubmerſiōe & aliis multis occaſionibus. Et quando planetæ gubernatores ſalui fuerint ab infortunis & in ſuiſmet dignitatibus & potentes & quando ſuper eos nullus planeta contrarius eleuatur: tunc accidet mors propter infirmitates. Alia autem mors accidit quando planetę fuerint infortunati vel debiles vel in dignitatibus alienis eis contrariis aut planetę cōtrarij eleuati fuerint ſuper eos. Narrare autē omnes mane-

ries quibus cõtingit mors/esset hic nimis longum:& qui voluerit/ hoc inueniet in quarta parte quadriqartiti Ptolemęi. Dicit Ptolemęus in.74. propositione centiloquij. Cum fuerit Mars corporaliter iunctus capiti algol & non aspexerit luna ascendentẽ/nec fuerit fortuna in.8.domo & dominus anauba luminarium oppositus fuerit Marti vel in eius aspectu quarto:nati caput truncabitur. Quod si luminare fuerit in medio cœli:suspendetur. Et si fuerint mali aspicientes a geminis & pisce: abscindentur ei manus & pedes. Dicit Haly in cõmento quando fortuna fuerit in domo octaua prohibet malam mortem. Audiui siquidẽ a quodã qui erat cũ filio Haly valde animoso in mari qui cum vellet ingredi mare nimis tumultuosum vẽtis vndas agitãtibus ipsum increpasset dixit. nõ timeo mihi mortẽ in mari. Iupiter enĩ fuit in natiuitate mea in domo mortis & oriẽtalis q ꝓhibet mihi malã mortẽ:& vidi(inqt) in lecto illũ mori. Accidit etiã mihi vt quidã seruiẽtes ostenderẽt mihi nauitatẽ filij domini sui & inueni solẽ in medio cœli:& ipse erat dominus anauba & hylech & Martẽ in quarto aspectu eius & Saturnũ in angulo terræ eius ascẽdẽs piscis. vnde exterritus distuli dare iudiciũ:dicẽs.oportet vt anteq̃ iudicẽ cõpleantur dies nutritiõis. Cũ autẽ de puero valde solicitarẽ in circa inuestigationẽ motuũ vel morũ suorũ nihil intellexi vnde sibi timerẽ trũcationẽ manuũ & pedũ & infurcationẽ cũ esset mansuetus & verecundus. Cũq; peruenisset ad.30. annos ingressi sunt quidã domũ eius fugientes eo ꝙ accusati erãt de dolo super eũ qui preerat vrbi & deprehẽsi fuerant in domo illa & ipse cũ eis amisit manus & pedes & infurcatus est. & ego vidi eũ absq; manibus & pedibus infurcatũ. Dicit Ptolemęus in.59.propositiõe cẽtiloquij.cum interrogatus fueris de absente nõ iudices de eo mortẽ donec remoueas ebrietatẽ ab eo. nec vulneratũ donec tollas sanguinis minutionẽ. nec substãtiã acquisitã donec pecuniã sibi cõmissam remoueas. est enim in his hominibꝰ idẽ iudiciũ. Dicit Haly ĩ cõmẽto ibidẽ. qui tractat de iudicijs iudicat per formas quę sunt prope veritatem. ideo nõ ĩuenitur in fortitudĩe iudiciorũ partitio inter sopitũ & mortuũ:& inter vulneratũ & minutũ. nec inter illũ cui cõmissa est pecunia:& illũ qui acquisiuit illã. Audiui siquidẽ a patre meo cui deꝰ parcat ꝙ cũ ipse fuisset cũ his q se abscõderũt a facie ĩperatoris.cũ abrahã filio almothedi ꝙ quotidie visitabat eũ occulte alhasten filius abrahæ astrologus:qui præcepit vt afferret conchã æneã magnã aqua plenã/in qua ponẽs scabellũ cõsuluit ei vt desuper sederet in maiori parte diei. & hoc ideo pręcepit vt faceret errare astrologos ĩperatoris ĩ esse abscõditorũ. & cũ ĩperator quęreret ab astrologis vbi ille esset: dixerũt ꝙ esset in medio maris. Dicit Haly Abera-

gel quando Mars fuerit in octaua domo damnificans dominum octauę dom⁹:mors nati erit ex ferro. Et si Saturnus fuerit in octaua domo damnificans dominum octauę domus:mors nati erit propter carcerē & pœnas. Quādo luna fuerit in octaua domo cū cauda draconis:significat ꝙ mors nati est propter secessum vel medicinam laxatiuam. Quando Mercurius fuerit in octaua domo cum cauda:significat ꝙ mors nati erit propter mala opera aut propter toxicum aut facta nigromantiæ. Quando gradus occidētis & eius dominus ambo damnati fuerint:nato significant malam mortem. Quando sol fuerit damnatus in natiuitate diurna vel luna in nocturna:significant illud idem. Quando significatores damnati fuerint super terram:manifestam mortem significant & patentem. Et quando damnati fuerint sub terra:mors erit abscondita & occulta. Quādo aliqua infortunarum fuerit in octaua domo vel iuncta domino octauæ domus:significat fortem & malam mortem. Et si aliqua fortunarum fuerit in octaua domo vel iuncta domino octauæ domus:significat bonam & pulchram mortē. Et si Iupiter vel Venus fuerit in hac domo fortis & liber a radijs infortunarum:natus erit fortunatus & laudatus. & viuet annis·73.& forte plus.

ONA DOMVS. Hic ponit significatiōes nonę domus. Dicit ꝙ nona domus significat peregrinationes & longa itinera. & significat epistolas & legatos & rumores atq; somnia. Dicit Anduzgam ꝙ primus dominus triplicitatis huius dom⁹ significat peregrinationes & omne quod ei accidit in peregrinationibus: secundus significat fidem ac religionem. tertius significat sapientiam & somnia. Dicit Haly Abēragel in ratiōibus huius domus. aspice in itineribus nati primitus a domino triplicitatis domus itineris: quoniam quando dominus triplicitatis domus itineris primus fuerit in bono statu & fortis fortunat⁹ & receptus:significat ꝙ natus ibit per itinera. & mouebit se de vno loco ad aliū & erit fortunatus in itineribus suis. Et si fuerit in diuerso statu ab eo quod diximus habebit impedimenta & grauamina in itineribus & motibus suis. & erit vilipēsus in eis & extrahetur & expelletur de terra & loco suo: nec in suis itineribus aliquam vtilitatem vel lucrum habebit. Et si dominus triplicitatis domus itineris/secundus fuerit:in bono statu fortunatus & receptus:natus erit bonæ legis religiosus & custos legis. Et si fuerit in diuerso statu:erit malę legis nominabitur malus:& de malis operibus & incredulus. Et si dominus triplicitatis tertius fuerit in bono statu:natus erit veridicorum somniorum:& quicquid videbit ī somnijs:veridicū erit nec mētietur. Dicit idem Haly. scias ꝙ Mercurius habet posse ac significationem

propriã in causa legis & legalitatis separatim ab alijs planetis. Et scias ꝙ quando fuerit in domo Saturni vel in aspectu: eius natus erit profundarum cogitationum/ firmus in credulitate. laudat res alterius mundi magis q̃ istius: & credit eas ac multum cogitat in illis & amat eas: & tenet ꝙ res illius mundi sint meliores q̃ istius. abhorret ludos/ ioculationes & solatia: humilis & patiens laboris ac indigentię maximę si fortunæ cadentes fuerint non aspiciẽtes ascendens. Et si Mercurius fuerit in domo Iouis: vel in eius aspectu: nat⁹ erit boni nominis/ bonę legis & legalitatis & legis in qua fuerit obseruator. Et si fuerit in domo Martis: vel in eius aspectu. & fuerit idem aspectus de quarto vel oppositione: natus erit homicida irascibilis malefactor malę legis & vilipendet legem suam.

DECIMA DOMVS Hic ponit significationes decimæ domus. Dicit ꝙ decima domus est domus regni & sublimationis & exaltationis memorię & vocis in imperando & magisteriorum atq; matrum. Et significat dimidium annorum vitę. Dixit Anduzgã dominus triplicitatis decimæ. Primus significat opus nati & exaltationem suam & sedis sublimationem secundus significat vocem imperij & audaciã in imperando. tertius significat stabilitatẽ atq; durabilitatem eius idest quantum durabit in dominatione sua. Dicit Ptolemæus in .15. propositione centiloquij. Ascendentia inimicorum regni ab eiusdem ascendente cadentia sunt & ascendentia dominantium in illo angulo eius. Ascendentia vero ministrantium succedentia angulus. Ciuitatum autem ascendentia in earũ ędificationibus: iudicant omnia quæ in eis accident. Quæ vero ascendentia sunt: in regum ordinationibus quarũdam ciuitatum pronũciant omnia quæ sub eorum regno fient: & ascendens apparitionis alicuius sectę in illis scilicet ciuitatibus: demonstrat quicquid sub illa secta futurum est in ipsis ciuitatibus. Dicit ibi Haly in commento: ꝙ signa cadẽtia sunt quorum nullus est angulus vel post angulum. & sunt quatuor: scilicet decimumtertium sextum & nonum ab ascendente. Et dicit ꝙ notum est omni astrologo ꝙ cum fuerit ascendẽs natiuitatis: aut aliquis angulus eius ascendẽs aut aliquis angulorũ incœptiõis regni fueritq; natiuitatis alicui⁹ cui regnum congruat perficietur ei regnũ in illo regno: eritq; ei in illo honor & non in alio. Quippe reges antiqui omnium nascentium in regnis sui natiuitates obseruabant: & cuiuscunq; ascendẽs deprehendebant domum inimicorum regni vel sextum vel tertiũ vel nonum interficiebãt ipsum puerum quia regnum ipsius esset contra regnum eorum. Et paucis interpositis: dicit ꝙ ascendens alicuius ciuitatis est signum cuius ascensione incipitquis colloca-

re primum lapidem in illa. Ascendens sectę est ascendens signum in tempore quo illa secta incipit pręualere super aliã sectã & susceperunt eã immorantes: & illud significat quãtũ durabit: & quicquid accidet in illa q̃diu durauerit. Dicit Haly Abẽragel quando signum medij cœli fuerit ex signis igneis maxime si fuerit leo vel aries / & sol in eo: & pars regis fuerit ibi in aspectu fortunarum: natus sine vlla dubitatione rex erit.

NDECIMA DOMVS. Hic ponit significationes vndecimę domus. Dicit ꝙ vndecima dom⁹ est domus fortunæ & fiduciæ atq; laudis: & amicorum & ministrorum & auxiliatorum: & significat postremam mediętatem medię vitæ. Dixit Anduzgam ꝙ dominus triplicitatis domus fiduciæ primus significat fiduciam. Secundus significat amicos. Tertius significat vtilitates seu profectus eorũ. Dicit Ptolemęus in. 39. propositione cẽtiloquij: esse malum vndecimę domus & eius domini in intronisatione regũ: significat quid accidet in consiliatoribus suis & eius substantia de malo: & eodẽ modo erit malum esse secũdæ: significans ꝙ modicũ adipiscetur populus cum illo rege. Dicit Haly in cõmento. Astrologi cõuenerunt super hoc ꝙ domus decima in omni ordinatione regũ est locus eius: & vndecima auxiliatorum eius & eius substantiæ & ascẽdens est populi: & secunda substantię populi: & ideo impedit vndecima consiliatores: & secunda substantiam populi. Dicit Haly Abenragel in ratiõibus huius domus. Aspice ad dominũ triplicitatis huius domus primũ: si inueneris eũ receptũ fortunatũ & fortẽ: iudica ꝙ natus habebit amicos multos lucra vtilitatẽ & bonũ pro eis. Et si fuerit infortunatus & damnatus: natus erit solitarius ab hominibus: non habens amiciciã cũ aliquo & retrahet & elongabit se ab illis qui procurãt amorẽ & societatem ipsius. Et si dominus triplicitatis ipsius domus secũdus fuerit: fortis fortunatus & receptus erit fortunatus honoratus & diues abundans in bono statu & bonę vitæ. Et si fuerit ab hoc statu diuersus: erit laboriosus & indigens ac paupertatis & miserię manifestę. Et si dominus triplicitatis ipsius domus tertius fuerit fortunatus fortis ac in bono statu: natus habebit filios remansuros post eum in bono statu & diuitijs & fortuna sua. Et si fuerit infortunat⁹ debilis & cadẽs ac in malo statu: natus non habebit filium qui post eum remaneat nec hęredem suę generationis. Et scias ꝙ melior status q̃ esse possit in amicorum causa est vt dominus ascẽdẽtis sit receptus a domino vndecimæ domus eodem domo vndecimæ domus existente fortuna & in bono statu. quoniam quando sic fuerit habebit amorem & conuenientiam cum socijs & amicis.

VODECIMA DOMVS. Hic ponit significationes. 12. domus. Et dicit ꝙ 12 domus significat inimicos & labores tristitiã atq; inuidias & susurrationes & ingenia atq; bestias quæ equitantur/ & significat finem vitæ: & quid cõtinget mulieribus in impraegnatione. Dicit Anduzgam ꝙ primus dominus triplicitatis huius domus significat inimicos. secundus significat labores. tertius bestias magnas: & imponit finẽ dictis dicẽs hoc est ꝙ significat. 12. domus. Dicit Haly Abenragel in iudicijs huius domus. Aspice primitus ad dominum triplicitatis huius domus primũ: & si inueneris eũ fortunatũ fortẽ & altũ: iudica ꝙ inimici nati appodiabunt eo super eũ & de se faciẽt quicquid voluerint. Et si fuerit cadẽs dãnatus & cõbustus et peregrin⁹: natus appodiabit se super inimicos suos: et ipsi ĩpediẽtur/ et accidet eis malũ quod credebãt facere nato. Et si domin⁹ triplicitatis secũdus huius domus fuerit fortunat⁹: nat⁹ habebit modicas tristitias et anxietates. Et si fuerit in diuerso statu erit multarũ impietatũ et tristitiarũ. et accident ei labores et impedimẽta et dãna magna in eo quod habet et in corpore suo. Et si domin⁹ triplicitatis hui⁹ domus tertius fuerit fortunatus: nat⁹ erit dialecticus & ęloquẽtię bonę et fœlix in ratiõib⁹ et causis suis: et contra quẽlibet aduersantẽ sibi prosperabitur. Et si fuerit in diuerso statu erit debilis rationis ac loquelę impeditę. non habebitius de aduersarijs et suis malefactoribus.

IGNIFICANT ET DVODECIM DOmus colores. Hic ponit significationes. 12. domorum quantum ad colores. Et dicit ꝙ prima domus &. 7. sunt albę. 2. &. 12. virides: &. 3. &. 11. sunt croceę. &. 4. &. 10. sunt rubeę. 5 & 9. sunt habẽtes colorẽ mellis. 9. &. 8. sunt nigrę. Postea dicit ꝙ quilibet planetarũ habet in aliqua istarũ domorum quandã potestatẽ accidentalẽ quę vocatur gaudiũ. Mercurius enim gaudet in ascẽdente. luna gaudet in. 3. domo. Venus in. 5. Mars in. 6. Sol in. 9. Iupiter in. 11 Saturnus in. 12. Deinde dicit quod anguli significant fortitudinem & perfectionẽ. Cadentes vero ab angulis significant debilitatẽ & detrimentũ excepto ꝙ. 9. domus &. 3. significant rem apertã & detectã cũ fama: & hoc ideo quia sunt gaudia luminarium sicut iam dicebatur quod sol gaudet in. 9. & luna in 3. Et. 12. domus &. 6. significãt occultationẽ & vilitatẽ rerũ. postea dicit ꝙ anguli. s. pria dom⁹ &. 10 &. 7 & 4. & domini ipsorũ ãgulorũ significãt magnitudinẽ honoris & fortunę: & elõgationẽ a casu & infortunio. Et pręsentia dominorũ angulorũ in cadẽtib⁹ ab ãgulis significat ĩfortuniũ & dedec⁹ & casum Et. 11. dom⁹ quę

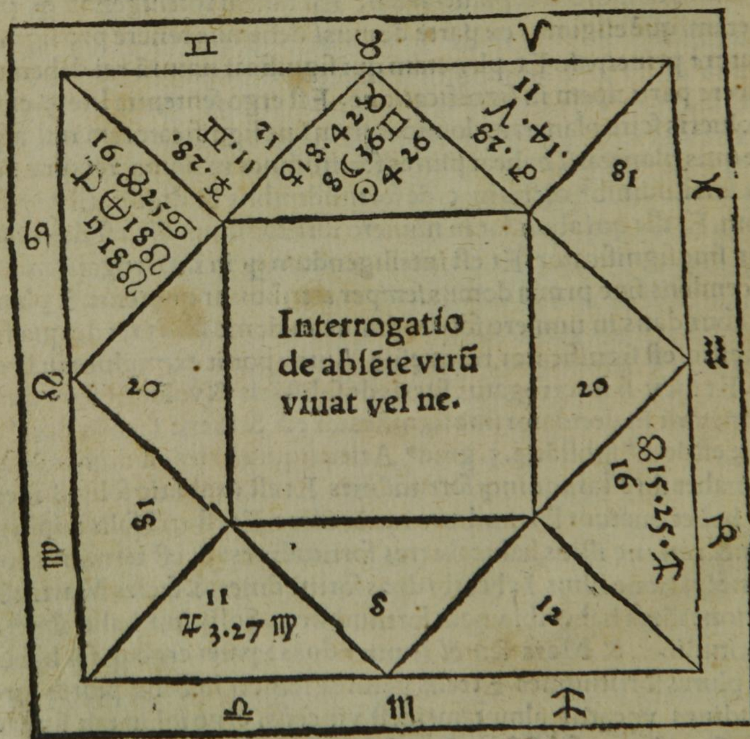
ſuccedit decimæ : & eius dominus ſignificant fortunam mediam ideſt ſignificāt fortunā:ſed nō tantā quantā.10.Et.5.domus quę ſuccedit quartæ ſignificat fortunam mediam per dominationes & cauſas filiorum. Et ſecunda domus & eius dominus ſignificant fortunam mediam ex cauſa ſubſtantiæ miniſtrorum & auxiliatorum. Et.8.domus & eius dominus ſignificant fortunam mediam ex ſubſtantia quæ hęreditatur a mortuis & a rebus occultis· Poſtea ponit ſignificatiões dominorū angulorū cū fuerint pręſentes in ipſis angulis. Et dicit ꝙ pręſentia domini aſcēdētis in aſcendēte ſignificat eius fortunā per ſemetipſum & per propriā acquiſitionem. Et ſi fuerit in.7.ſignificat acquiſitionem per conuētiones & vxores. Et ſi fuerit in. 10. ſignificat acquiſitionem per magiſteria. Et ſi fuerit in quarta ſignificat acquiſitionem per hęreditates & ex cauſa patrum & per productionem aquarum & populationem terrarū & ex rebus antiquis & radicalibus. alia litera habet eradicalibus. Præſentia vero domini decimæ in. 10. domo ſignificat fortunam per regem & regnum magnum & per magiſteria alta. Et ſi fuerit in.7.ſignificat regnum per victoriam contentionum & per cauſas vxorum Et ſi fuerit in 4.ſignificat regnum per cauſas miniſtrorum regis & per cultus terrarum & ædificationes ciuitatum & diuiſiões fluminum & per cuſtodias ciuitatum & ex rebus antiquis· Et ſi fuerit in aſcendente:ſignificat regnum per ingenia & propinquitatem regis ex rebus vulgi. Præſentia domini ſeptimæ domus iu ſeptima domo:ſignificat fortunam per negociationes & per conuentiones & commendationes ideſt depoſitiones & per mulieres & per ſatores. Et ſi fuerit in quarta ſignificat fortunam per conuentiones & negociationes & per cauſas patrum & hęreditatum & cultus terræ Et ſi fuerit in aſcendente ſignificat fortunam per conuentiões & negociatiões & per cauſas medicinæ & aſtronomię & per opera ſpiritualia atq; ingenia & cętera ſimilia. Et ſi fuerit præſens in decima ſignificat fortunā per conuentiones & negociationes & vxores & per cauſas regni . Præſentia vero domini quartæ domns in quarta domo ſignificat fortunā ex fructu & per cauſas patrum atq; per res antiquas. Et ſi fuerit fuerit præſens in aſcendente ſignificat fortunam ex cultu terræ & fructu per profunditatem conſilij & ingenium : & ſi fuerit pręſens in decima domo: ſignificat profectum ex cultu terræ & fructu per cauſas regum & magiſteriorum· Et ſi fuerit præſens in.7.domo:ſignificat fortunā ex cultu terræ & fructu & ex parte mulierum & per cauſas vxorū & ſatorum & per negotiationes Deinde dicit.hæc quæ diximus ſignificant domini angulorum quādo fuerint præſentes in ipſis angulis. Et ſicut dictum eſt de angulis ita intelligas de alijs domibus

ſuo modo ſecundum naturam ſcilicet cuiuſlibet domus: & dicit quod ideo introduxit dominos angulorum: vt ſint exemplar in alijs domibus.

T CVM VOLVERIS SCIRE PLANE-tam dominatorem. Hic autor docet eligere ſignificatorem: & poteſt diuidi in duas partes: quoniam in prima parte facit ꝙ dictum eſt. In ſecunda parte ponit exemplum ibi. verbi gratia. Sentētia autoris eſt iſta/ ꝙ in cognoſcēdo ſignificatorē rei debemus aſpicere ad duo Primo debemus aſpicere ad domū in qua eſt natura illiꝰ rei cuiꝰ qu℮rimus ſignificatorē. Secūdo debemus aſpicere ad planetam / qui de ſui natura ſignificat illam rem. verbi gratia. Si quæſtio fiat pro ſubſtantia: debemus aſpi cere ad ſecundam domū quæ eſt domus ſubſtātiæ: & cum hoc/ debemus aſpicere ad Iouem qui ſignificat de propria natura ſubſtantiam. Et ſi qu℮ſtio fiat de muliere: debemus aſpicere ad ſeptimā domum quæ eſt domus mulierum: & cum hoc debemus aſpicere ad Venerē/ quæ de propria natura eſt ſignificatrix mulierum: & ſic de alijs ſecundum proprias naturas domorum & planetarum. Eſt tamen intelligendū ꝙ planetam/ quē eligimus ex parte domus/ debemus tenere pro ſignificatore principali. Et planetam qui ſignificat naturā rei debemus facere participem in ſignificatione. Eſt ergo ſententia liter℮. cum volueris ſcire planetam dominatorem ſiue ſignificatorem rei/ aſpice quis planetarū habeat plures fortitudines in domo rei quæ ſite ex fortitudinibꝰ dictis in c. de fortitudinibus & dignitatibꝰ ipſorum. Et ille qui abundat in numero fortitudinum ille eſt dominator ſiue ſignificator. Et eſt intelligendum ꝙ in interrogationibus aſcendens ſiue prima domus ſemper attribuitur qu℮renti. & planeta abundans in numero fortitudinum in domo illius rei de qua fit qu℮ſtio/ eſt ſignificator rei qu℮ſit℮. Autor ponit exemplum in litera. Et dicit. ſi interrogatus fueris de ſubſtātia: & volueris ſcire quis planetarū ſit domīator ſiue ſignificator eiꝰ & fuerit ſecūda domꝰ/ qu℮ eſt domꝰ ſubſtāti℮. 5. gradꝰ Arietis: quia Aries eſt domus Martis habet ibi Mars quinqꝫ fortitudines Et eſt exaltatio ſolis: & ideo ſol habet quatuor fortitudines ratiōe illius. Et eſt etiā ſolis triplicitas: & ratione illius habet ibi tres fortitudines: & eſt terminus Iouis: & ratione illius habet ibi duas fortitudines: & facies Martis: & ratione illius habet ibi vnam fortitudinem. Sol igitur habet ibi. 7. fortitudines/ & Mars ſex/ & Iupiter duas: patet ergo ꝙ ſol habet ibi plures fortitudines. Et talis planeta ſcilicet habens plures fortitudines vocatur almutam/ ideſt vincens. ergo ſol in tali figura eſſet ſignificator ſubſtāti℮: & eodem modo faciendum eſt de alijs.

EX POTESTATIBVS QVOQVE PLANETArum accidentalibus. Ista pars cõtinuatur sic. Prius autor determinauit de dignitatibus planetarum essentialibus: hic determinat de dignitatibus ipsorũ accidẽtalibus. & expedit se breuissime: dicens q̄ est vna dignitas accidẽtalis planetarum quę vocatur haim. & est hęc vt planeta diurnus sit in die super terram & in nocte sub terra. Et planeta nocturnus sit in nocte super terram & in die sub terra. Et etiam si sit planeta masculinus q̄ sit in signo masculino et fœminin⁹ i signo fœminino: tũc dicitur planeta esse in suo haim idest in sua similitudine: & erit tunc fortitudo sua sicut fortitudo viri in loco sui profectus & lucri atq; fortunę. Et sic completa est expositio primæ differentię Alcabitij introductorij ad magisterium iudiciorum astrorum. ¶ Quidam homo interrogauit de quodam absente vtrum esset mortuus vel viuus. & fuit ascendens questionis. 20. gradus leonis: & incidit talis figura.

Aspexi in hac quæstione & dedi ascendẽs & eius dominũ & lunã absenti pro quo facta fuit quæstio. aspexi & inueni dominũ ascẽdẽtis in medio cœli: propter quod videbatur prima facie ꝙ viueret in prosperitate: sed quia inueni Saturnum in angulo orientis prope angulum infra duos gradus dubitaui de vita illius specialiter: quia ibidẽ infortunauit partem fortunæ. deinde aspexit ad domum mortis & inueni venerem fortiorem ibidem id est in domo mortis plura habere testimonia quia exaltationem & triplicitatẽ. aspexi ad locum eius in figura & qualiter se haberet ad ascendens & ad dominum ascendentis & ad lunam & inueni eam aspicientẽ ascendens aspectu quarto & Saturnum ibidem existentem eodem aspectu propter quod magis dubitaui de vita. Deinde aspexi ad lunam & inueui eam oppressam sub radijs solis: hoc fuit vnum signũ mortis. Inueni etiam lunam separatam a Venere euntem ad coniunctionem domini ascendentis: & transtulit naturam domini domus mortis ad dominum ascendentis. Hoc fuit certius signũ mortis. Ex his collegi quod homo ille pro quo facta fuit quæstio esset mortuus: inuentumq; est ita. Et quia Saturnus existẽs in ascendẽte fuit dominus septimæ domus significator vxoris illius pro quo facta fuit quæstio. & Venus significatrix mortis aspexit eũ: significabat hoc quod forte interfector commiserat fornicationem cum vxore illius pro quo quæstio facta fuit.

DIFFERENTIA SECVNDA IN NATVRIS septem planetarũ. Ista est secunda differẽtia huius libri: in qua autor determinat de naturis septem planetarum. Et potest diuidi in quatuor partes: quoniam primo determinat de naturis & proprietatibus septẽ planetarum. Secundo determinat de ordine seu principatu planetarum iu conceptionibus. Tertio de natura capitis & caudę draconis. Quarto determinat de ordine planetarum in domino dierum & horarum. Secunda pars incipit ibi. de ordine vero planetarum. Tertia ibi. caput draconis. Quarta ibi: si autem fuerit aliqua dies. Prima pars diuiditur in septem partes: quoniam primo ponit naturam Saturni. Secundo Iouis. Tertio Martis. Quarto solis. Quinto Veneris. Sexto Mercurij. Septimo lunæ. vbi partes incipiant patet in litera. Primo ponit naturam Saturni & quid significat ex rebus & moribus hominum & ex sectis & cætera. quæ omnia plane apparent in litera vsq; ad illam partem de annis fridariæ. ¶ Circa quam partem est intelligendum ꝙ quando dicit anni fridariæ Saturni sunt. 11. intelligendum est annus guberna-

tionis in vita nati Ad cuius euidentiam est sciendum ꝙ in natiuitate diurna incipit fridaria a sole & gubernat ipsum. 10 ānis. post ea gubernat ipsum Venus secundum quantitatem annorum suorum. Deinde Mercurius: & sic secundum ordinem planetarū eundo vsq; ad finem vitæ. Si autem natiuitas fuerit nocturna/ incipit gubernatio a luna: & gubernat ipsum secundum quātitatem annorum suorum. Post lunam/ gubernat ipsum Saturnus secundum quantitatem annorum suorum. & sic secundum ordinem planetarum De hac materia/ est capitulum propriū in quarta differentia: & ibi diffusius loquetur de hac/ domino concedente. Quando autē dicit in litera: maximi vero: intelligendum est de annis quos dant planetæ in duratione rerum/ scilicet in sectis & in alijs magnis rebus. Quando autem dicit: maiores & medij & minores: intelligendum est de annis/ quos dant planetę in natiuitatibus hominum ad viuendum: & sicut dico de Saturno ita de alijs planetis intelligas. Dicit Ptolemęus in. 82. propositione primæ partis. maius ac fortius opus Saturni est infrigidare & desiccare modicum propter fortitudinem frigoris: & videtur hoc esse pro eo quod est elongatus multū a calore solis & humidis fumositatibus terrę. Hic Albumazar redarguit Ptolemæum: & ponam/ deo dante/ rationes suas in fine huius partis de naturis planetarum. Dicit Haly in commēto propositionis prȩallegatæ quod Ptolemęus vult dicere ꝙ Saturnus facit hoc opus/ eo ꝙ opus suum est multum elongatum ab opere solis: quod est opus caloris: & a luna/ cuius opus est attrahere humores. quia quando inspexit comparationem Saturni cum sole & luna/ inuenit quod ambobus erat contrarius: & propter hoc dixit quod conuenit vt frigidus sit & siccus. Et Ptolemęusmet glosauit hanc comparationem in eo quod sequitur. Dicit Ptolemęus. scire quidem virtutem huius planetæ & aliorum/ erit propter rectificationem figurarum in respectu solis & lunę: quoniam earū aliquas videmus mutantes aerem vna manerie mutationis/ & earū aliquas alia manerie in diuersis ordinationibus mutationis augendi & minuendi. Dicit Haly in commento. Si memoriam habes de eo ꝙ tibi diximus quomodo probare possumus stellarum virtutes: glosa non indiges in hoc. Et si huius oblitus es/ ausculta. dico tibi quod sol & luna/ eo quod eorum opera magis apparēt/ quam opera aliarum stellarum/ & sunt nobis magis manifesta: & opera reliquarum stellarum abscondita videntur: conuenit vt inspicias ad stellas habentes communitatem cum duobus luminaribus per figuras: idest per aspectus/ si augent in suis operibus vel ab eis minuunt: & sic ibis/ inspiciēdo ad omnes: donec certitudinem scias omnium/ non semel sed pluries. Et si inueneris quod semper sequantur vnam

maneriem operandi:scies pro certo cuiusmodi virtutem habet. Dicit Haly Aberagel de natura Saturni. Saturnus est planeta senex/ magnus/ fessus/ vilipensus/ anxietatum/ tristitiarum/ longarum infirmitatum. natura eius est frigida & sicca: & assimilatur melancholię quę gubernatur de omnibus humoribus/ & nullus de ea. Quando fuerit almutem alicuius natiuitatis:& ipse in cancro natus/ erit turpissimi vultus & mirabilis creatura in forma & visione sua:ita quod expauescent & mirabuntur quotquot videbunt eum & audient loqui de ipso. Dicit Alfraganus quod corpus Saturni est. 91. vicibus tantum quantum terra.

IVPITER FORTVNA MASCVLVS. Hic ponit naturam Iouis & planum est quod dicit in litera. Iouis autem virtutis opus est:complexionis temperatę & locus sui motus est medianus inter frigiditatem Saturni & calorem Martis:& propter hoc conuenit vt calefaciat & humectat. Dicit Haly in commento. multi crediderunt cum audierunt hoc verbum Ptolemęi quod opera stellarum secundum eius opinionem sequerentur loca sphærarum secundum quod vna existit supra aliam sicut credidit Hiza auequiton & alkindus & alij qui cum talibus rationibus nos impediuerunt. Ego vero dico quod si opera stellarum sunt secundum naturam:quomodo possunt sciri propositiones quadriuiales? quoniam radices harum ambarum scientiarum diuersę sunt/ vna scilicet ab alia. Amplius si omnia corpora cœlestia non sunt alicuius complexionis:calidę/ humidę/ frigidę/ neque siccę sicut probauit Aristoteles:quomodo potest Iouis complexio temperari eo quando sphæra sua existat inter illam Martis & Saturni? Nam si bene ad dictum inspexeris Ptolemæi:inuenies non esse prout ipsi crediderunt. Et postquam docuit nos viam qua scirentur virtutes stellarum/ ponit hoc vice alia in hoc loco:dicens quod quando probauerimus modum operis quod operatur in aere nos circundante:inuenimus quod est medianus inter magnam frigiditatem quam facit Saturnus/ & magnum calorem quem facit Mars. & hoc affirmat id quod dixit quod calefacit & humectat. Dicit Haly Abenragel. Iupiter est planeta æqualitatis:communitatis/ bonitatis/ melioramenti/ intellectus/ sensus/ & pietatis:quia temperatus est æqualis. & fortuna per aspectum & corporalem coniunctionem significat bonitatem meliorationem legem simplicitatem & castitatem dirigit & non damnat/ populat & non destruit:abhorret Saturnum & eius naturas. Quando deus incœpit creare mundum erat in domo ascendente. lucet in ariete tauro & geminis:& minuitur lux sua in cancro leone & virgine obscuratur in libra scorpione & Sagitario: & minuitur eius obscuratio in capricorno/ aquario

&piscibus. Dicit Alfraga nus ꝙ corpus Iouis est. 95. tãtum quã-
tum terra.

MARS MASCVLINVS. Hic ponit naturã Mar-
tis: & patet in litera. Dicit Ptolemę9: Mars proprie
desiccat & per vim naturę suę cõburit/ eo quod igneũ
habet colorẽ: & quia circa solem est & quoniã sphę-
ra in qua sol consistit/ posita est sub eo. Dicit Haly
in cõmẽto: Ptolemęus vult dicere ꝙ opus virtutis Martis idest qui
experimur inuenimus siccitatis magnę. Ad id quod dixit ꝙ virtus
Martis comburit eo quod igneum habet colorem dico quod stel-
læ sunt substantię simplicis & non compositę ex naturis diuerso-
rum elementorum: apparitio sui coloris est recta eo quo d ibi non
est aliquid quod mutet colorem conuenientem eidem substantiæ.
Ptolemęus autem docet nos per hoc dictũ: regulã qua scimus vir-
tutem stellarum quam per nos intelligere non possumus & possi-
mus eam intelligere per colorem. In hoc enim dicto adest dubiũ
quod nos soluere oportet. Nam multi credunt ꝙ color non osten
dat virtutem rei & hoc est veritas in terrenis propter comistionẽ
elementorum quæ in eis est. tamen in cœlestibus non est ita: quia
eorum substantia non est vllo modo composita ex aliquo elemen-
to. Et propter hoc rediit Ptolemęus ad probandum hanc virtutẽ
alio modo dicẽs: & quia existit circa solẽ: & quia sphæra in qua est
sol/ posita est sub eo: vult dicere quod accidit: vt sit veritas res ista:
quia virtus Martis cõburit eo ꝙ existit circa solẽ. & quia sol est sub
eo & cõmiscetur virtus sua cũ illa solis fit calidus multũ & siccus:
ita ꝙ sine temperamento comburit. Dicit Haly Abenragel: Mars
est planeta calidus & siccus/ igneus: destructor: iratus: victoriosus:
diligens occidere & interfectiones: rixas: litigia : cito irascitur ira
forti: totum cor suum exponit in rebus suis agendis: pręlia facit &
destruit populatiões. Exaltatio sua est in domo Saturni scilicet in
capricorno qui significat clamores impedimenta & gentem stultã
& guerratiões. Conuenit Saturnus Marti in infortunio & resistit
ei in frigiditate & tenebrositate. & inclinatur soli amore sui & de-
fenditur auxilio eius: quoniam sol exaltatur in domo sua & guber
nat eum de calore & siccitate quã recipit ab eodẽ: proprietas & na
tura sua conuenit & appropinquat proprietati & naturæ solis. ne
scius est & obliuiosus modici intellectus & diminut9 sensu nec cõ
siderat rerum fines: per eum & per ascensum & per descẽsum eius
in circulo suo crescit & decrescit ęstatis calor & hyemis frigiditas
omni anno. Dicit Alfraganus quod Mars continet quantitatẽ ter

ræ semel & dimidium & octauam partem eius.

OL PER ASPECTVM FORTVNA. Hic ponit naturam solis. & litera glossa non indiget. Dicit Ptolemęus cognita res est quod opus substantiæ solis est calefacere & dare aliquantulũ siccitatis. & hęc opera magis proprie sentiuntur & leuius scita sunt omnibus alijs propter magnitudinem solis & propter manifestam mutationem quam per tempora anni facit. & quanto magis accedit ad nostra capita tanto magis calefacit. Dicit Haly Abenragel: scito ꝙ sol est lumen & candela cœli/gubernator mundi/factor tẽporum: per eum fiunt planetæ orientales & occidentales: & per eũ fiunt apparentes & occulti: & per eum mouetur omnis res se mouens: per eum nascitur omnis res nascens: crescit omne folium & maturatur omnis fructus. Ipse est spiritus cœli magnus/cum eo viuificantur signa: & quodlibet signum quando est in eo habet maioritatem super alia signa. quoniam ipsum viuificat & illuminat & dat ei fortitudinem & calorẽ: & applicat calorem & fortitudinem & virtutem illius signi terræ: quia natura & facta sua apparent in omnibus rebus & in cunctis animatis & inanimatis existentibus in terra. Et quando exit de signo in quo est: remanet illud signum in similitudine corporis defuncti. Est planeta magni dominij potẽtiæ nobilitatis altitudinis & magnitudinis. est fortuna per aspectum & infortuna per coniunctionem corporalem. Vides enim quando aliquis planeta coniungitur sibi: comburit & vincit eum & extinguit lumen & lucem suam. Locus suus in cœlo est quartus scilicet medius. 7. planetarum: sicut rex sapiẽs qui per sensum manu tenet regnum suum & per considerationem ponit sedem suã in medio regni sui vt per omnia latera attingat. Dedit Marti militiam suam & quod esset dux militię suę: quia cœlũ solis est sub cœlo Martis & conuenit natura & calor suus cum natura & calore illius. Dedit Ioui sua iudicia propter temperiẽ honestatem saluationem & suę complexionis salutem: & quia non est in eo qualitas mala nec peccandi natura. Dedit regnum Saturno quia omnes planetæ sua lumina mittunt ad eum & suas considerationes. Dedit veneri collectionem reddituum & vendendi redditus & emendi: quia cœlum eius applicat suo & sunt vicini. Dedit Mercurio scribaniam: quia status eius est sicut status scriptoris regis: qui vadit quando ille vadit/ & sedet quando ille sedet. Dicit lunę algazilaticum: quia est similis algazilo regis qui facit sua mandata & defert ea quocunꝙ pręcipit. Dicit Alfraganus autoritate Ptolemæi quod corpus solis continet corpus terræ centies sexagesies sexies & aliquantulum plus.

ENVS FORTVNA FOEMINA NOCTVRna. Hic ponit naturam veneris: & patet in litera quod dicit Ptolemæus. Venus ipsamet opera Iouis facit propter temperamentum suæ complexionis: excepto quod est Ioui in re vna contraria: quia calefacit parum eo quod existit circa solem/& humectat secundũ lunam propter magnam lucẽ quã habet hic planeta eo quod attrahit ad se fumositatem quæ eleuatur ab humoribus terræ. Dicit Haly in commento. vult dicere quod eius calor est multum minor illo Iouis:& propter humiditatẽ quã facit dicimus quod est quodãmodo frigida & plus humida. Quod autem dicit eo quod existit circa solem/dixit eo ꝙ virtus sua voluitur cũ illa solis. Et id quod dixit humectat sicut luna: vult dicere ꝙ Venus facit humiditatẽ circa eã quã facit luna. Et id quod dixit propter magnam lucẽ: vult dicere ꝙ modicus calor facit humores currere. Dicit Haly Abenragel. Venus est fortuna frigida & humida nocturna hilaris gaudiosa/apparentie bonę/lympida/formosa: diligit inculatiões cantationes comestiones potationes & vitia: est mansueta & pauci motus. est mulierum significatrix & iacendi cum eis amoris amicicię & societatis. recipit Martem per naturam fornicationis & limpidamenti: abhorret ipsum propter contrarietatem naturæ suæ quæ est caliditas & siccitas Separat se ab eo & malum & infortunam suam repellit a seipsa propter mãsuetudinem: bona verba solatium bonum & mansuetam loquelam. Concordat cum Saturno in frigiditate & conuenientia quam habet cũ eo in libra: quia est domus vnius & exaltatio alterius. Et discordat cum eo in moribus tristitijs & doloribꝰ suis/& eo qđ Saturnꝰ est vsus modici cũ mulieribꝰ. Statꝰ Veneris cũ statu solis est similis statui mulieris versus virũ. Dicit Alfraganꝰ ꝙ corpꝰ Veneris est vna ꝑs de. 37. partibꝰ terrę.

ERCVRIVS COMMIXTVS. Hic ponit naturã Mercurij:& patet in litera. Dicit Ptolemęus. siccitas vero & humiditas Mercurij est per vnum ęquale: quoniã aliquãdo desiccat & effugat humores eo ꝙ nunq̃ elongatur multũ a calore solis etiã nullo tẽpore. & aliquando humectat eo ꝙ positus est super sphæram lunę quę est circa terrã magis quã omnes aliæ sphærę. & mutatur ad hos duos status & facit ventos propter serotinas mutationes eius circũquaqꝫ solem. Dicit Haly in commento. Vult dicere ꝙ opus Mercurij non est vna res sola: quoniam aliquando desiccat & aliquando humectat. cum autem desiccat/est quando soli applicat:& est tunc opus suum calefaciendo & siccando circa istud solis. Humectare autem suum est propter vim suam quæ commiscetur cum illa lunæ quæ posita est sub eo/& ꝙ est opus

suum sicut opus lunæ. Et Ptolemęus quando comparationem facit de opere Mercurij cum illo solis: inuenit ꝙ aliquando faciebat opus tale quale sol. Et quando per comparationem facit cum opere lunæ: inuenit ꝙ aliquādo faciebat opus tale quale luna. Et expertus fuit hoc multotiens/ & inuenit ꝙ semper alterum duorum operum faciebat: & sciuit pro certo ꝙ opus suum est secundū opus aliarum stellarum cum quibus inuoluitur: & opus proprium in se non habet. Dicit Haly Abenragel. Mercurius est planeta maleficiorum/ volentiarum/ documētorū/ scribanię/ computationū/ sciētiarum: calidus est & siccus/ formę & naturæ conuertibilis: masculus cum masculis: fœmineus cum fœmininis: fortuna cū fortunis/ infortuna cum infortunis: bene rationatus/ bene loquens: ausus in loquendo/ pulchrę apparentię: compositę personę/ diligit libros & computationes. Placent ei magisteria: res bene factę/ ratiōes verificari libri ac scientię: agilis est in motu & proprietatis ardentis: alacer & mobilis in omnibus rebus suis: & est vnus trium planetarum significantium pluuias & per eum & per mutationem suam de signo in signum: & per eum eius statum ac retrogradationē & directionem ipsius. & per oppositiones & coniunctiones suas sciētur motus ventorum & eius fortitudines: scilicet si erunt fortes vel debiles in omnibus partibus illius anni: quoniam quando exit de vno signo & intrat aliud: vel quando est stationarius aut retrogradus/ significat ventos fortes/ humiditates & pluuiam & in aere accidentia/ de nubibus turbationes & his similia. Similiter quando est in oppositione lunæ existente luna in aliquo signorum aqueorum vel aereorum: significat quod prędiximus. ⸿ In reuolutione annorum mūdi habet magnam & veridicam significationem super tenentes officia regū. Alfraganus dicit ꝙ quantitas corporis Mercurij est vna pars de. 32. milibus partibus corporis terræ.

VNA FORTVNA FOEMINA/ NOCTVRna. Hic ponit naturā lunę. Sētētia literę patet. Dicit Ptolemęus. maior virtus lunæ est humectare: pro eo quod est multū circa terram & propter fumositatem frigidam quæ per eam eleuatur. & propter hoc ad statum talē mutantur corpora manifesta mutatione: quia facit mutari & putrescere corpora vtplurimū: & habet etiam cū sole participationem modicā in calore/ pro eo ꝙ recipit lumen ab eo. Albumazar redarguit Ptolemęum in causa naturarum planetarum. & sunt verba sua ista: quoniam plures reges Græcię fuerunt sapiētes post Alexandrum filium Philippi: vocabaturq; vnusquisq; eorum Ptolemęus. fuerūtq; numero decem/ & vna mulier. erātq; regnātes in ęgypto: & fuerunt anni regni eorum. 275. fuerunt vniuersi

ſapiētes:ex quibus fuit Ptolemęus vnus qui edidit librum Almageſti ſuper cauſam motus circuli & quicquid in eo eſt ex planetis. Et quidam eorum edidit librum de iudicijs aſtrorum:referens eũ ad Ptolemæum autorem libri Almageſti. Diciturq; ꝙ ille qui edidit librum iudiciorum ipſe edidit librũ Almageſti:neſciturq; veritas huius rei.ſed ille qui ex eis edidit librum iudiciorum narrauit in libro ſuo naturas planetarum & eorũ cauſas. Incœpitq; dicere ꝙ ſol calefacit in ſuauitate ac mora:& ꝙ opus eius ſit in hoc euidētius & fortius opere cæterorum planetarum propter magnitudinem eius: & quanto magis eleuatur ad zenith capitũ noſtrorum augetur nobis calor. Et putauit ꝙ natura lunæ ſit humida propter proximitatem circuli eius a terra & propter receptionem vaporum.quia ad eam eleuantur ex ea. Et putauit ꝙ natura Saturni ſit frigida & ſicca propter longitudinem circuli eius a calore ſolis & longitudinem eius ab humiditate vaporum terræ. Et putauit ꝙ Martis natura eſſet calida & ſicca eo ꝙ color eius ſimilis eſt igni:& quia eſt prope ſolem/& quia eſt ſub eo/erigiturq; calor eius ad eum & calefacit eum. Et putauit ꝙ Iupiter ſit ęqualis complexionis:eo ꝙ ſit eius circulus inter circulos Saturni & Martis. Et propter hanc cauſam eſt natura eius calida humida æqualis & tēperata. Et putauit ꝙ Veneris natura ſit calida humida ęqualis. calor autem eius ex propinquitate circuli eius a ſole. Humiditas vero ex vapore humido qui contingit eam ex terra. Putauitq; ꝙ natura Mercurij ſit in quibuſdam horis ſicca & in quibuſdam humida. Siccitas eius propter appropinquitatem eius a ſole & ꝙ non elongatur ab eo elongatione maxima. Humiditas vero eius propter proximitatem circuli eius circulo lunæ. Hoc eſt ꝙ putauit Ptolemęus in naturis planetarum:& hæc eſt ratio qua vſus eſt ſuper hoc. Sed nos dicemus nunc ꝙ ſit in eius dictis pungendus ideſt reprehenſione dignus.nam ꝙ putauit ex ſole & calefactione rerũ ab eo in ſuauitate & mora:hoc inuenitur ex ſuo opere. quod autem dixit ꝙ natura lunæ ſit humida propter proximitatem circuli eius a terra & receptione vaporum qui eriguntur ex terra ad eam. hoc reppellitur a ſapientibus eo ꝙ ſpatium quod eſt inter faciem terrę & propinquiorem locũ in quo eſt luna/ſit.128044. miliariorum fere:ea menſura qua ſit vnum miliarium.3000. cubitorum. Et hoc patet in libro in quo narrãtur longitudines corporum ſuperiorum abinuicem. Et non plus eleuantur vapores a ſuperficie terræ ſecundum ꝙ narrauit Ptolemęus q̄.16.ſtadia ſecundum ꝙ ſtadium quadringentorum cubitorum eſt:nam.16.ſtadia faciunt duo miliaria & decimam ac tredecimam vnius miliarij fere.longitudo vero lunæ quando magis prope eſt ſuperficiei terræ

est vt diximus. 12804 4. miliariorũ fere. vnde ergo vel quomodo applicat vapor terræ ad lunam quousq̃ corrũpat vel mutet naturam eius. Per modum consimilẽ reprobat ipsum in naturis aliorum planetarum: sed pertranseo causa breuitatis. Haly in commẽto propositioni preallegatę de natura lunæ respondet ad rationes Albumazaris. Dicit enim Haly exponens verba Ptolemęi primo. Postq̃ docuit nos Ptolemęus ꝙ virtutes stellarum corporum suorum sequuntur magnitudinem. & corpus lunę paruum est sicut in Almagesti narrauit & eius opus sequitur opus solis parte vna. Dicit hic ꝙ est hoc pro eo ꝙ multum est prope terram & peruenit ad nos eius virtus anteq̃ mutetur & propter hoc apparet eius opus magis q̃ opus aliarũ stellarũ. Et videmus visibiliter ꝙ attrahit humores terræ & corporum eam sequentiũ: & pro eo ꝙ habet lucem a sole operatur in terrenis calorẽ modicum accidẽtalẽ/ cum quo facit putrescere & mutari humores existentes in corporibus: sicut ostẽsum est in physica & in natura. Et manifestum est ꝙ lux facit calorẽ. & potest hoc probari per specula quę cõburunt/ & similia. & quia luna lucẽ habet a sole/ conuenit vt habeat modicũ calorem quem facit sicut per accidens. Et hoc est id quod vult dicere Ptolemæus. Et quia hoc nõ intellexit Albumazar credidit ꝙ erraret in dicto suo dicens quomodo potest fumositas humida ad lunam ascẽdere cum fumositas ascendere nequeat vltra. 16. stadia & luna satis longius est. Ego vero risi de dictis talibus qualia sunt hæc: & dixi qualiter non intellexit hoc quia Ptolemæus noluit dicere ꝙ fumositas humida ascẽdat vsq̃ ad lunã: sed dixit ꝙ ascensus fumositatis humidę qui est versus lunã docet nos ꝙ attrahit humores terræ & aliorũ corporũ eam sequentiũ sicut adamas trahit ferrũ. Alfraganus dicit autoritate Ptolemęi ꝙ magnitudo corporis lunę est vna pars de. 39. partibus terrę: & dicit ꝙ maius corpus omniũ corporũ vniuersi est sol & post solẽ. 15. maxime sunt stellę: dicit enim ꝙ vnaquęq̃ earũ tenet corpus terræ centies septies. Tertius in magnitudine est Iupiter: & quartus Saturnus. Post Saturnũ sunt stellæ fixæ secundi ordinis quarum quælibet cõtinet terram nonagesies. Post ipsas sunt stellæ tertij ordinis quarum vnaquæ cõtinet terrã septuagesies & bis. Post ipsas sunt stellæ quarti ordinis quarũ quęlibet cõtinet terrã. 54. Post ipsas sunt stellæ quinti ordinis quarum quælibet continet terram. 37. Post ipsas sunt stellæ sexti ordinis & minor illarũ. immo minor omniũ quę videntur: quarum probatio est possibilis cõtinet terram. 18. Maius corpus post ipsas est Mars. post Martẽ terra: post terrã Venus: post venerẽ luna: & vltimo Mercuri⁹. Patet igitur secũdũ Alfraganum ꝙ maius omnium corporũ est sol & minus Mercurius

exceptis generabilibus & corruptibilibus. De longitudine istorũ corporum a terra dicit Alfraganus ꝙ proprior longitudo lunæ a terra est. 33. tantum quantum dimidiũ diametri terræ & .20. pars eius: eritq́ hoc. 10412. miliaria. Et est lõgitudo lõgior lunæ quæ est propior longitudo Mercurij sexagesies quater tantum quantũ dimidiũ diametri terrę & .6. pars eius: quod est. 108542. miliariorum. Et lõgitudo longior Mercurij quæ est propior Veneris est centum sexagesies septies tantum quantum dimidium diametri terræ quod est. 542750. miliariorum. Et longitudo Veneris longior quæ est propior longitudo solis est millesies & centies & vigesies tantum quantum dimidium diametri terræ quod est 3640000. miliariorum. Et longitudo solis longior quæ est propior longitudo Martis est. 1220. tantum quantum semidiameter terræ: quod est. 3965000. miliariorum. Et longitudo Martis longior quæ est longitudo Iouis propior est. 8876. tantum quantum semidiameter terrę quod est. 28847000. miliariorum. Et lõgitudo Iouis longior quæ est propior longitudo Saturni est 14405. tantũ quãtũ semediameter terræ quod est. 46816250. miliariorum. Et longitudo Saturni longior quæ est æqualis longitudini stellarum fixarum & est quantitas dimidij diametri circuli signorum est 20110 tantum quantum semidiameter terræ quod est. 65357500. miliariorũ. Et cũ duplicatũ fuerit hoc proueniet quãtitas totius diametri circuli signorũ .i. octauę sphærę quæ est 130715000. miliariorum. Et cum multiplicatum fuerit hoc per 3. & septimam vnius: proueniet quantitas circunferentię circuli signorum vel cuiusq́ alterius circuli maioris descripti in octaua sphæra quæ est. 410818570. miliariorum. eritq́ mensura vniuscuiusq́ gradus circuli maioris. 1141160. miliaria.

E ORDINE VERO PLANETARVM. Hic ponit ordinẽ planetarum in conceptionibus puerorum scilicet ordinem in gubernãdo fœtum q̃diu est in vtero matris. Dicit ꝙ Saturnus gubernat ipsum ab hora conceptionis vsq́ ad finem vnius mensis. In secũdo mẽse gubernat ipsum Iupiter. In tertio Mars. In quarto sol. In quinto Venus. In sexto Mercurius. In septimo luna: & propter hoc vt dicitur puer in septimo mense petit exitũ: quia opera omnium planetarum sunt in eo completa: & qui tũc nascuntur possunt viuere propter eandem causam. Deinde reuertitur gubernatio ad Saturnum & gubernat ipsum in octauo mense: & tũc qui nascuntur non viuunt propter malitiam Saturni. Deinde gubernat ipsum Iupiter in nono mense: & tunc communiter nascuntur & viuũt propter bonitatem Iouis. Deinde ponit ordinem plane-

tarum in regimine corporis post natiuitatem quantum ad processum in ætatibus:& dicit ꝙ luna incipit natum regere ab ingressu eius in mundum:& regit ipsum quatuor annis qui sunt anni nutritionis Deinde Mercurius regit ipsum decē annis Deinde Venus octo. Deinde sol nouem. Deinde Mars 15. post hoc Iupiter 12. Deinde Saturnus vsq; ad finem vitæ.

CAPVT DRACONIS Hic ponit naturā capitis & caudę draconis & patet.

SI AVTEM FVERIT ALIQVA DIES. Hic ponit ordinem planetarum quantum ad dominum dierū & horarū. Dicit ꝙ aliqua dies sit alicuius planetę. prima hora illius diei secundum ꝙ prima hora incipit ab ortu solis est illiusmet & .2. hora est planetæ qui succedit in ordine cœlorū descēdēdo. & tertia tertij planetę in ordine: & sic per ordinē vsq; ad finē. 12. horarū diei artificialis. Et ille planeta cuius est. 13. hora: ille est domin⁹ illius noctis. & cuius est .25. hora scilicet prima hora diei sequētis: illi⁹ est dies sequēs. & autor ponit exemplum in litera. ideo non est necesse vt ponam. & sic cōpleta est expositio secundæ differentiæ huius libri.

ETQVIA ANNVENTE DEO. Ista est tertia differentia huius libri in qua autor determinat de esse planetarum in semetipsis. & de esse eorum adinuicem scilicet vnius ad alterum. Et diuiditur in duas partes: quoniam in prima determinat de esse eorum in semetipsis. In secunda parte de esse eorum adinuicem. secūda est ibi. De esse autem ipsorum adinuicem. Et illa diuiditur in duas. quoniam primo determinat de esse quinq; planetarum respectu luminarium. Secunda de esse eorum inter se. secunda ibi: esse autem Primo determinat de esse eorum in seipsis. Et est sententia literę talis. Planetæ aliquando dicuntur ascendentes & aliquando descēdentes & aliquādo dicuntur aucti lumine & magnitudine:& aliquādo diminuti lumine & magnitudine. Et quandoq; dicūtur aucti numero & quandoq; diminuti numero. Et quandoq; dicūtur aucti motu & quandoq; diminuti in motu. Et omnes planetæ pręter solem dicuntur quandoq; septentrionales & quandoq; meridionales. Et dicuntur ascēdentes & descendentes in septentrione & meridie. Ista sunt quæ accidunt planetis in semetipsis. Et ista exponit autor per ordinem in litera: dicens ꝙ planeta quandoq; ascendit in circulo suo eccentrico ita ꝙ sit in superiori parte eccentrici sui non distans ab auge per 90. gradus ante vel retro & tunc lumē eius apparet minus & etiam apparet minor in quantitate & eius cursus est tūc tardus

quantum ad motum centri epicycli & dicitur tunc fortior. Quando autem est aliqua longitudinum mediarum eccentrici sui scilicet distans ab auge per. 90. gradus precise: tunc est æqualis in lumine & magnitudie & cursu. idest nō dicitur magnus neq; paruus in lumine vel magnitudine & motus centri epicycli est equalis cū medio motu ipsius. Cum vero fuerit extra hæc loca scilicet distās ab auge plus. 90. gradibus ante vel retro: tunc descendit & apparet maior lumine & magnitudine. & mouetur centū epicycli tunc velocius q̄ medius motus ipsius. Et cum fuerit argumentum planetæ equatum minus. 180. gradibus scilicet quādo additur equatio argumēti super medium motum: tunc dicitur auctus numero. Et si argumētum equatum fuerit plus. 180. gradibus scilicet quādo equatio argumenti subtrahitur a medio motu tunc dicitur numero diminutus. Sed in luna quando additur æquatio dicitur aucta numero: quando subtrahitur / dicitur diminuta numero. Et quando aliquis trium planetarum altiorum mouetur velocius medio motu suo vocatur auctus motu. & quādo vadit minus medio motu suo: vocatur motu diminutus. Eodem modo intelligitur de sole & luna. Et quando mouetur tantum quantum medius motus suus: tunc dicitur motu equalis. Et quando Venus vel Mercurius mouetur velocius q̄ sol: dicitur auctus motu. quando tardius: dicitur motu diminutus. Et quando aliquis planetarum. 6. transiuerit / nodum intersectionis deferentis sui cum eclyptica qui nodus vocatur genzahar: est septentrionalis. Et est septentrionalis ascendens idest augens latitudinem quousq; elongatus fuerit ab intersectione per. 90. gradus. Et cum elongatus fuerit plus. 90. gradibus ab intersectione est septentrionalis descendens idest minuens latitudinem quousq; elongatus fuerit ab intersectione per. 180. gradus & tunc est intersectione opposita primæ & nullam habet latitudinem idest est in eclyptica: & cum transiuerit illam fit eius latitudo meridiana & est meridionalis descendens quousq; elongatus fuerit ab intersectione prima per. 270. gradus. Et cum trāsiuerit hunc numerum: est meridionalis ascendens quousq; reuertitur ad intersectionem primā vbi latitudo eius erit nulla. Hæc est sententia literæ de esse planetarum in semetipsis.

DE ESSE AVTEM IPSORVM ADINVIcem tractemus. Prius determinauit de esse planetarum in seipsis. Hic determinat de esse eorum adinuicem. & primo de esse quinq; planetarum respectu luminarium. Et diuiditur in quatuor partes secundum quatuor esse quæ habent planetæ erga solem & lunam. Primum est visio faciei ad faciem. Secundum est securitas. Ter-

tium est combustio. Quartum est orientalis & occidentalis. Primo ergo determinat de visione faciei ad faciem. Secundo de securitate. Tertio de combustione. Quarto orientalitate & occidentalitate. Prima pars est in principio. Secunda incipit ibi: & ex hoc ductoria. Tertia ibi: & omnis planeta. Quarta ibi: & ex quo altiores.

¶ Sententia primæ partis est. Quando aliquis planeta fuerit occidentalis a sole scilicet oriatur post solis ortum & fuerint inter ipsum & solem tot signa quot sunt inter domum illius planetæ & leonem qui est domus solis: talis planeta dicitur esse in visione solis facie ad faciem. Verbi gratia. capricornus est domus Saturni & est sextum signum a domo solis scilicet leone. cum igitur fuerit Saturnus in sexto signo a sole computando numerum signorum a sole versus Saturnum secundum ordinem signorum. Aliter enim non esset occidentalis si non cōputaretur hoc modo: tunc dicitur ipsum videre ad faciem. Et signum Sagittarij est quintum a leone. cum igitur Iupiter fuerit in quinto signo a sole incipiendo a sole versus Iouem secundum ordinem signorū: dicitur videre ipsum facie ad faciem & sic de alijs. Et quando aliquis planeta fuerit orientalis a luna & fuerit inter ipsum & lunam secundum ordinem signorum tot signa quot sunt inter domum ipsius planetæ & domum lunę scilicet cancrum: tunc dicitur esse in eius visiōe facie ad faciem. Verbi gratia: cancer est signum sextum ab alia domo Saturni scilicet ab aquario: ideoq; cū fuerit luna a Saturno i. 6. signo est inter eos visio facie ad faciem. Et etiam cancer est signum quintum a domo Iouis scilicet a piscibus: ideoq; cū fuerit luna in. 5. signo a Ioue secūdum ordinem signorum est inter eos visio facie ad faciem: & sic de alijs suo modo poteris exemplificare.

EX HOC DVCTORIA PLANETÆ. Hic determinat de. 2. esse. 5. planetarum erga luminaria scilicet de ductoria quod idem est securitas. Et est sententia talis. quādo aliquis plaueta est in suo haim & in aliquo angulorum ascendentis scilicet in ascendēte vel in. 10. vel. 7. vel. 4. domo & aliquod luminarium sit in aliquo angulorū ab ipso planeta ita sit planeta in die orientalis a sole & in nocte occidentalis a luna: hoc est vt sit in die in. 10. signo a sole: tūc enim est in angulo a sole & oriētalis. vel in nocte in. 4. signo a luna: tunc enim est in angulo a luna & occidentalis/ tūc dicitur esse in sua ductoria. Angulus autē oppositionis nō habet hic locū. Ratio est quia planeta existēs in opposito solis vel lunæ nec est orientalis nec occidentalis. Postea dicit omnis planeta a tempore quo absconditur sub radijs solis vsq; ad

tempus quo incipit apparere dicitur combustus. Et incipit comburi quãdo incipit intrare radios: & cum venerit prope solem infra. 12. gradus vocatur oppressus: & cum fuerit cum sole in eodem gradu & fuerit inter eos minus semidiametro solis & cũ hoc latitudo planetæ fuerit minor semidiametro solis: dicitur vnitus vel incorporatus soli. Et cum transiuerit hanc vnionem dicitur esse in conualescentia donec sit liberatus a radijs solis.

X QVO APPARENT ALTIORES TRES. Hic determinat de orientalitate & occidentalitate planetarũ. Dicit ꝙ tres planetæ superiores quãdo exeunt de sub radijs solis & incipiunt apparere de mane ante ortum solis quousqȝ veniãt a d oppositum solis. hoc est ꝙ sint propinquiores circulo horizontis orientalis q̃ occidentalis quando sol est in linea mediæ noctis tũc vocantur orientales & dextri. Vocantur orientales eo ꝙ oriuntur ante solem: & vocantur dextri eo ꝙ sunt in dextra parte cœli a sole. Pars enim occidentalis est dextra & orientalis sinistra. Ponatur euim ꝙ homo vertat faciem suã versus meridiem patet ꝙ oriẽs est sibi a sinistris & occidens a dextris. Et quando aliquis trium superiorum planetarum transiuerit oppositionem solis dicitur occidentalis sinister. dicitur occidentalis non ꝙ sit in parte occidentali cœli a sole immo huius contrarium est verum. Sed dicitur occidentalis pro tanto quia occidit post solem. Et dicitur sinister quia est in parte orientali cœli a sole quæ est sinistra: secundum quod dictum est. Venus vero & Mercurius quilibet eorum infra tempus quo circuit epicyclũ suũ coniungitur soli bis. vna vice per directionem scilicet in superiori parte epicycli. Alia vice per retrogradationẽ scilicet in inferiori parte epicycli. Igitur quando aliquis eorum separatur a cõiunctione solis in medio retrogradationis scilicet in inferiori parte epicycli: recedit a sole versus partem occidentalem cœli. Et quando elongatus fuerit a sole tantum ꝙ potest videri: videtur de mane ante ortum solis. ideo tunc vocatur orientalis dexter donec comburatur a sole idest donec iungatur soli in superiori parte epicycli per directionem. Et cum separatus fuerit a sole per directionẽ videtur de vespere post occasum solis. ideo tunc vocatur occidentalis sinister donec iterum comburatur. Et est differentia inter venerem & Mercurium & tres superiores. Venus enim & Mercurius quandoqȝ in recessu eorum a sole siue in exitu de sub radijs fiunt orientales & quandoqȝ in exitu eorum de sub radijs fiũt occidentales. Planetæ autem superiores semper cum exeunt de sub radijs solis fiunt orientales. Et dicũtur augmẽtari in fortitudine donec sint elõgati a sole per. 30. gradus. & a. 30. vsqȝ ad. 60. dicũtur

fortes. Et postq̄ elongati fuerint a sole vltra. 60. gradus dicuntur orientales euntes ad debilitatem vsq; ad principium retrogradationis. Et a principio retrogadationis vsq; ad oppositionē solis dicuntur oriētales retrogradi. Et ab oppositione vsq; ad directionē dicuntur occidentales retrogradi. Et a directione vsq; ad. 30 gra. post directionem dicuntur occidentales fortes. Et a. 30 gra. post directionem quousq; veniant ad. 30. gra. prope solē: dicuntur occidentales euntes ad debilitatem. Et postea dicuntur occidentales debiles quousq; comburantur. Venus vero & Mercurius quando separantur a sole per retrogradationem fiunt orientales & vocantur debiles quousq; veniant ad directionem: & a directione donec sint elongati a sole tantum quantum solent elongari in principio retrogradationis: dicuntur orientales fortes. Deinde fiunt debiles orientales & quousq; opprimantur sub radijs solis: & postea dicuntur vniti cum sole: deinde combusti euntes ad apparitionem: & ab apparitione eorum vsq; ad elongationem eorum a superiori parte epicycli per. 60. grad. sunt occidentales fortes: & ab hoc loco vsq; ad retrogradationem sunt occidentales euntes ad debilitatem: & postea vsq; coniunctionē sunt occidētales debiles. Si vero nō intelligeretur litera hoc modo esse falsa cū nō sit: possibile est eos elongari a sole vsq; ad. 60. gra. in zodiaco. Postea dicit quādo aliquis planeta exit de sub radijs solis & nulli cōiūgitur corpore vel aspectu est in suo lumine proprio.

ESSE ILLORVM ERGA SE INVICEM. Prius determinauit de his quæ accidunt planetis in semetipsis: & his quæ accidūt quinq; planetis erga luminaria: hic determinat de his quę accidūt. 7. planetis ad se inuicem. Et posset diuidi in tot partes quot sunt modi accidentium quæ accidunt planetis adinuicem. Et possunt reduci ad 16. modos secundum sentētiam literę: qui sunt isti: cōiunctio/ vacuatio/ cursus/ feralitas/ translatio luminis/ reddit⁹ luminis/ prohibitio/ pulsationaturę/ receptio/ redditus naturæ/ refrenatio siue contrarietas/ frustratio/ abscissio luminis/ veneratio/ destructio/ obsessio: dilectio & odium. Ista exponit auctor in litera per ordinem vsq; ad finem istius differentię. Sententia primæ partis est talis. Coniunctio est cum fuerint duo planetæ in duobus signis quæ se aspiciunt aliquo aspectu: & ille qui fuerit leuior inter eos. i. velocior in motu transiuerit de suo signo pauciores grad⁹ q̄ pōderosus. i. tardior motu de suo signo. ita ꝙ differētia ista sit. 6. gra. vel infra: & tūc dicitur ꝙ leuior vadit ad cōiunctionē ponderosioris. verbi gratia. pono ꝙ sol sit in ariete & transiuerit de ipso ariete. 6. gra. & Mars sit in Leone & transiuerit

de ipso.12.gra.ista duo signa aspiciunt se aspectu trino. Et sol qui est velocior in motu q̃ Mars transiuit pauciores gradus de ariete q̃ Mars de leone: & sunt in differentia.6.grad. In proposito exẽplo sol vadit ad cõiũctionẽ Martis de aspectu trino. Et si sol esset in.12.gradu arietis: & Mars in.12.gradu leonis: tunc esset coniũctio completa. Et si sol esset vltra duodecimum gradũ arietis Marte existente in.12. Leonis: tunc esset inter eos separatio. Et hæc vocatur coniunctio longitudinis. Coniunctio autem latitudinis est cum fuerint duo planetæ in vno signo coniuncti corporaliter & fuerint ęqualis latitudinis ab eclyptica: ita quod latitudo vnius sit ascendens in septentrione & alterius descendens in septentrione/ vel vnius ascendens in meridie & alterius descendens in meridie. Vel si fuerit cõiunctio ex aliquo aspectuum & latitudo vnius fuerit septentrionalis ascendẽs: alterius meridiana ascendens. Verbi gratia. pono quod luna cõiũgatur Saturno in aliquo signo: & in aliquo gradu & minuto illius ita quod Saturnus sit iuxta genzahar suũ vadens ad septentrionem in latitudinem: & sit eius latitudo.3.minutorum & luna appropinquet ad caudã draconis veniens a septentrione minuens latitudinem: ita quod eius latitudo similiter sit.3.minutorum: hęc est coniunctio verissima quantum ad longitudinem & latitudinẽ. Et in hoc casu luna eclypsaret Saturnum nisi diuersitas aspectus lunæ esset tanta quod impediret. Licet auctor dicat quod latitudo vnius debeat esse ascendens & alterius descendens: tamen videtur mihi ꝙ in coniunctione corporali id omni casu quo contingere poterit quod latitudines amborum sint æquales ad eandem partem. Volo dicere ꝙ ambę latitudines sint septentrionales vel ambę meridionales erit coniunctio latitudinem veridica: & in aspectu oppositionis si latitudines fuerint æquales in diuersis partibus: ita ꝙ vna sit meridionalis & alia septentrionalis erit aspectus veridicus quantũ ad latitudines.

ET CVM SEPARETVR VNVS PLANETA ab alio. Hic ponit vacuationem cursus. Dicit quando aliquis planeta fuerit coniunctus alteri/ corpore vel aspectu: & post separationem ab illo non coniungitur alicui alteri corpore vel aspectu: quãdiu fuerit in illo signo tũc dicitur esse vacuus cursu. Verbi gratia. pono quod luna iungatur Ioui corporaliter in Sagittario: & post separationem eius a Ioue non sit aliquis planeta in Sagittario cui possit cõiungi: nec radij alicuius quem possit aspicere in hoc casu luna est vacua cursu donec exeat de Sagittario & iungatur alicui corpore vel aspectu.

T SI FVERIT PLANETA IN ALIQVO SIgno. Dicit quando aliquis planeta fuerit in aliquo signo vbi nullus alter planeta sit nec radij alicuius: ille planeta quãdiu fuerit in signo illo sic se habente/ dicitur esse feralis siue syluestris: in similitudinẽ hominis non habentis societatem cum aliquo.

ET CVM FVERIT SEPARATVS. Dicit quando planeta velocioris motus separauerit se a planeta tardioris motus/ & in separando se ab eo iungatur alteri: tunc transfert naturã primi ad secundum. Verbi gratia. pono quod luna separetur a coniunctione corporali Iouis: & anteq̃ compleatur separatio cõiungatur Saturno aliquo aspectu: vel corporaliter luna transfert tũc naturam Iouis ad Saturnum. Fit etiam alio modo translatio scilicet quando planeta leuis coniungitur ponderosiori se: & ille ponderosus alteri adhuc ponderosiori se: tunc medius transfert naturam leuis ad ponderosiorem. verbi gratia. pono quod luna aspiciat Iouem aliquo aspectu & Iupiter aspiciat Saturnũ. Iupiter in hoc casu transfert naturam lunæ ad Saturnum.

SI AVTEM NON CONIVNGITVR. Dicit quod quando duo planetæ fuerint hoc modo dispositi quod vnus eorum nõ iungitur alteri sed ambo iunguntur alicui tertio: tunc si ille tertius aspiciat aliquem locum ex locis circuli proijcit lumen illorum duorum ad illum locum. Et si aliquis planeta fuerit in loco radiorum suorum reddit illi lumen illorum duorum. Verbi gratia. pono quod sol sit in capricorno & Venus in piscibus: ita q̃ non aspiciant se. Deinde pono quod Mars sit in cancro aspiciens solem de opposito & venerẽ de tertio. in hoc casu Mars recipit lumen solis & veneris: & reddit lumina ipsorum ad loca circuli in quibus sunt radij Martis: & hoc vocatur redditus luminis. Fit etiam alio modo redditus luminis quando duo planetæ non aspiciunt se: sed tertius transfert lumen vnius ad alterum ita q̃ separetur ab vno & iungatur alteri: & tunc idem est q̃ translatio.

SEQVITVR PROHIBITIO. Dicit quãdo tres planetæ fuerint in vno signo sed in diuersis gradibus/ & ille qui fuerit tardior motu trãsiuerit plures gradus illius signi q̃ aliquis aliorum duorum: tunc medius eorum prohibet coniunctionem leuioris cum ponderoso. verbi gratia. pono quod Saturnus sit in. 12. gradu virginis: & pono quod Mars sit in quinto gradu eiusdem virginis. in hoc casu Mars petit coniunctionem Saturni. Sed pono quod luna sit in. 8. gradu eiusdem virginis: in hoc casu non esset iudicandum q̃ Mars coniungeretur Saturno: quia luna est in

medio & prohibet eius coniunctionem. Fit etiam prohitio alio modo: ita ꝙ duo planetæ sint in vno signo & leuior iungitur ponderosiori & alter planeta aspiciat eundem ponderosum: & aspectus eius sit ita prope sicut coniunctio corporalis alterius: tunc ille qui corporaliter iūgitur prohibet aspicientem ne aspiciat. Et si in hoc casu vnus illorū fuerit propinquior q̄ alter: ille qui fuerit propinquior obtinet & dicitur iūgi pōderosiori. verbi gratia. pono quod Saturnus sit in. 12. gradu virginis: & Mars in. 8. gradu eiusdem. Et pono quod Iupiter proijciat radios suos ad octauum gradum virginis in hoc casu Mars prohibet aspectum Iouis. Sed si Iupiter proijceret radios suos ad nonum gradum: esset iudicandum quod Iupiter aspiceret Saturnum: & cum hoc prohiberet coniunctionem Martis. Et si Iupiter proijceret radios suos ad. 7. gradū: esset iudicandum ꝙ Mars iungeretur Saturuo & cum hoc prohiberet aspectum Iouis.

ET SI IVNGITVR PLANETA DOMINO ILLIVS SIgni. Dicit quādo aliquis planeta iūgitur per aspectū domino illius signi in quo fuerit vel domino exaltatiōis vel triplicitatis vel termini vel faciei: dicitur mittere naturā domini illius dignitatis ad ipsum cuius fuerit dignitas. verbi gratia. pono ꝙ sol sit in capricorno aspiciens Saturnum existentem in virgine. in hoc casu sol est in domo Saturni & mittit naturam ipsius Saturni Saturno. Et si leuis planeta fuerit in aliquo loco vbi habet dignitatem aliquam. verbi gratia. quod sit domus sua vel exaltatio &c. & aspiciat aliquē planetam ponderosiorem se qui nullam habeat dignitatem in loco eius: dicitur leuis mittere suam fortitudinem penderoso. verbi gratia. pono ꝙ luna sit in tauro scilicet in exaltatione sua & aspiciat Saturnum existentem in virgine de trino. in hoc casu luna naturam suam siue virtutē mittit ipsi Saturno/ licet Saturnus nullā habeat dignitatē in loco lunę. Sed si Saturnus habeat dignitatē in loco lunæ. verbi gratia. pono ꝙ luna sit in. 24. gradu tauri in exaltatione sua & in termino & facie Saturni & aspiciat Saturnū: mittit Saturno naturam propriam & naturam Saturni ratione termini & faciei suę.

ET QVANDO FVERINT ALIQVA DIGNITATVM suarum. Dicit: planeta leuior aspicit ponderosiorem se & leuior habet dignitatem in loco in quo est: & ille quem aspicit etiam habet ibidem aliquam dignitatem: tūc leuis mittit ponderoso vtrasq; naturas/ scilicet suam propriam/ & illius quem aspicit. & hæc missio vocatur receptio. verbi gratia. pono ꝙ sol sit in ariete in exaltatiōe sua & in domo Martis & aspiciat martē aliquo aspectu: in hoc casu sol mittit Marti naturā suā propriam & cū hoc naturā Martis

ratione domus suæ: & Mars recipit solem a domo sua. Et si contingat q inferior sit in dignitate superioris/ & econtra superior in dignitate inferioris: illa est melior receptio quæ esse potest. verbi gratia. sit sol in ariete in domo Martis & Mars in leone in domo solis & sol aspiciat Martē aspectu tertio: talis receptio itegra & pfecta.

HINC SEQVITVR REDDITVS. Dicit quādo inferior planeta aspicit superiorem. & ille quē aspicit est cōbustus sub radijs: vel retrogradus. in hoc casu superior reddit inferiori virtutē quā sibi misit: quia propter debilitatem suam non potest retinere eam. Et si in tali casu vterq fuerit in angulo vel in succedenti: tunc redditus fit cū proficuo. Et si inferior fuerit in angulo & superior nō ita tamē q superior recipiat inferiorem: talis redditus etiam fit cū proficuo. Et si inferior fuerit cadens ab angulo & superior in angulo fit redditus cum proficuo. Et si ambo fuerint cadentes redditus fit cum detrimento. verbi gratia. pono q luna sit in tauro. & aspiciat Mercurium existētem in capricorno combustum. in hoc casu luna mittit Mercurio naturam suam: sed quia Mercurius est combustus nō potest retinere naturam sibi missam: ideo reddit lumē illud quod recipit ab ea. & si in hoc casu ambo fuerint in angulis/ redditus est proficuus &c.

DEINDE SEQVITVR ALMENEM. Dicit quando planeta inferior vult coniungi superiori: sed anteq compleatur coniunctio inferiori fit retrogradus/ hoc vocatur refrenatio. verbi gratia. pono q Saturnus sit in. 12. gradu virginis: & Venus in principio virginis vadens ad coniunctionem Saturni. Sed cum peruenerit Venus ad. 8 gradum vel nonum scilicet anteq cōtingat Saturnū incipit retrocedere. in tali casu refrenatur Venus ne coniungatur Saturno: & idem intellige de aspectu si iret ad aspectum: sed anteq aspectus compleretur inciperet retrocedere.

HANC SEQVITVR ALCHORAD IDEST CONTRArietas. Dicit quod contrarietas est quando tres planetæ fuerint in vno signo quorum vnus sit ponderosus. & alij duo leues: & vnus duorum leuium transiuerit ponderosum & alter petat coniunctionem ponderosi/ sed anteq coniungatur ponderoso: ille qui transiuerit ponderosum fit retrogradus: & coniungitur pōderoso per retrogradationē: & obuiat alteri leui/ tunc retrogradus destruit coniunctionē illius cui obuiat cū pōderoso. Verbi gratia. pono quod sit Saturnus in. 8. gradu virginis: & Mars sit in. 12. gradu eiusdē: & Iupiter sit in principio virginis petens coniunctionem Saturni: sed anteq coniungatur sibi: Mars incipiat retrogradari & coniungi Saturno per retrogradationem & obuiet Ioui: in hoc casu Mars destruit coniunctionem Iouis cum Saturno.

SEQVITVR ALPHARIM/ID EST FRVSTRATIO.
Dicit ꝙ frustratio est quãdo planeta leuis petit cõiunctionẽ ponderosi.sed anteq̃ compleatur coniũctio/ponderosus intrat aliud signum:& sint radij alicuius alteri⁹ planetæ in principio illius signi:tunc quando leuis volens coniungi ponderoso intrat illud signum:coniungitur radijs illius planetæ ibi aspicientis : & sic annullatur coniunctio prima.verbi gratia. pono quod Saturnus sit in.29.gradu leonis/ & Mars sit in.24. gradu eiusdem/petens cõiunctionem Saturni. Sed anteq̃ iũgatur Mars Saturno Saturnus intret virginem: & pono quod Iupiter aspiciat primũ gradũ virginis.in hoc casu Mars exiens de leone coniungitur radijs Iouis: & sic annullatur coniunctio Martis & Saturni.

HANC QVOQVE SEQVITVR ABSCISIO LVMINIS. Dicit ꝙ abscisio luminis est quando aliquis planeta leuis petit coniunctionẽ ponderosi/ & in secundo signo a signo ponderosi fit alter planeta.sed anteq̃ leuis iũgatur põderoso/ille qui est in secũdo signo fit retrogradus & iungitur põderoso.in tali casu retrogradus abscindit lumen ponderosi a planeta qui volebat ei iungi. Et est quasi idem quod contrarietas:sed differt in hoc/quia in contrarietate planeta retrogradus non solum iungitur ponderoso sed etiam iungitur leui qui volebat iungi ponderoso per obuiationem & potest exemplificari sicut ibi fuit dictum . Fit etiam alio modo abscisio luminis.s.quando planeta leuis petit coniunctionem ponderosi/ & ille ponderosus petit coniunctionem alterius ponderosioris & iungitur ei anteq̃ leuis iũgatur primo ponderoso. verbi gratia.pono quod Mars petat coniunctionem Iouis/ & Iupiter patet coniunctionẽ Saturni:& anteq̃ Mars iũgatur Ioui/Iupiter iungatur Saturno.in tali casu Saturnus abscindit lumẽ Iouis a Marte.

SVNT QVOQVE HIS PLANETIS. Dicit ꝙ planetæ in quibusdã locis cõfortãtur/ & in quibusdã debilitãtur/ & in quibusdam locis fiũt fortunę/& in quibusdã infortunę. Fiunt fortunæ in aspectu sextili vel tertio bonorũ:& vt ĩfortunæ sint cadẽtes ab eis. iuxta ꝙ intelligẽdũ est ꝙ quãdo aliqs planeta est in eodẽ signo cũ alio vel in quarto vel in septimo vel decimo ab ipso:dicitur esse in angulo ab illo. Et si fuerit in secũdo signo ab ipso vel in quinto vel in octauo vel in.11.dicitur esse ab ipso in succedẽti. Et si fuerit ab ipso in tertio signo vel in.6. vel. 9. vel.12:dicitur esse in cadẽti ab ipso. Fiunt etiã fortunæ quãdo separãtur ab vna fortuna & iunguntur alteri:aut quod sint inter radios duarũ fortunarũ/ & hoc vocatur veneratio a quibusdã. Fiunt etiã fortunę quãdo sunt vniti sole in eodẽ gradu:aut quod sint in ei⁹ aspectu tertio vel sextili vel in aspectu trino vel sextili lunę:& etiã vt sint aucti nume-

eo & lumine:& quod sint in aliqua dignitatum suarum vel in suo haim. Et planetæ fiunt fortiores quãdo ascendũt in circulo augis & quãdo sunt septentrionales vel ascẽdunt in septentriõe. Similiter fortificantur quando sunt in statione secunda euntes ad directionẽ. Similiter quando exeunt de sub radijs solis & quando sunt in ãgulis vel in succedẽtibus. Et tres superiores fortificãtur quãdo sunt orientales Et si aspiciunt solẽ aspectu sextili: augmentatur eorũ fortitudo. Similiter quãdo fuerit in quartis masculinis vel in signis masculinis. Fortitudo solis etiã augmẽtatur in quartis & in signis masculinis pręterq̃ in libra. ibi enim nõ fortificatur propter casum ab exaltatiõe licet libra sit signũ masculinũ & etiã in quadra masculina. Et tres inferiores planetæ. s. existentes sub sole: significantur quando sunt occidentales a sole:& in quartis & in signis fœmininis. Et luna fortificatur cum fuerit in nocte super terram: & in die sub terra & cum fuerit in signo & in loco fœminino & cũ fuerit in exaltatione solis scilicet in ariete.

EX INFORTVNIO VERO PLANETARVM. Dicit q̃d planetę fiunt infortunæ idest infortunãtur quãdo sunt in aspectibus malorũ:& quãdo coniũguntur malis per corpus vel per aspectum ita quod inter eos & corpus mali vel inter eos & radios mali sit minus termino vnius planetæ. Et infortunantur quãdo sunt in terminis malorũ aut in domibus malorũ. Verbi gratia. Iupiter vel Venus infortunatur in terminis Saturni & Martis:& in domibus eorũ Et infortunãtur quando infortunæ eleuãtur super ipsos ita quod sint infortunę in. 10. vel. 11. signo ab ipsis. Iuxta quod intelligẽdũ est quod planeta existẽs in. 10. signo ab alio dicitur eleuari super ipsum: sicut existẽs in. 10. domo eleuatur super ascẽdẽs:& si istud fiat sine receptiõe est peius. Verbi gratia. pono quod Iupiter sit in principio Sagittarij & Saturnꝰ in pricipio virginis. in hoc casu Saturnus eleuatur super Iouẽ. Virgo enim est decimũ signũ a Sagittario. Infortunãtur etiã quãdo sunt ĩ cõiũctiõe solis: vel in opposito solis: vel in aspectu eius quarto. Etiã infortunãtur quãdo sunt in capitibus suorũ genzahar idest in intersectiõibus deferẽtiũ eorũ cũ eclyptica/ siue in capite vel cauda draconis eorũ/ vel prope hæc loca per. 12. gradus vel infra: maxime si in his locis luna fuerit impedita ab eis: vel sol scilicet vt luna: vel sol iũgatur eis in his locis vel aspiciat eos aspectu inimico. Ratio autẽ quare infortunãtur in his locis/ est: quia possunt ibi eclypsari. Infortunantur etiã quãdo distãt a sole per quatuor gradus ante vel retro. Et quando fuerint inter corpora vel radios duorum malorum: ita quod separentur ab vno malo corpore vel aspectu & iungantur alteri malo: aut fuerit malus / vel radij eius in signo quod est ante

eum & aliter malus vel radij eius in signo quod est post eum. tunc enim dicitur obsessus. Verbi gratia. pono ꝙ Iupiter sit in virgine & in. 11. gradu: & Mars vel radij Martis sint in. 10. gradu eiusdē & Saturnus vel Mars sint in. 12. gra. eiusdē in hoc casu Iupiter diceretur obsessus a duabus infortunis. Eodē modo dicitur de signis ꝙ sunt obsessa quando vnus malus est in eius principio & alter in eius fine. Sed quando sol vel fortuna aspicit planetam vel signum obsessum aspectu sextili vel tertio: ita ꝙ sit aspectus ad. 7. gradus prope vel infra: tunc per talem aspectum soluitur obsessio. Infortunantur etiam quando sunt retrogradi vel combusti aut cadentes ab angulis. Et debilitātur quando sunt tardi cursus quod vadant minus medio motu eorum. Et quando sunt in statione prima eūtes ad retrogradationem: aut ꝙ sint in gradibus tenebrosis: aut planetæ masculini in signis vel gradibus fœmininis: & in die sub terra & in nocte super terrā: aut fœminini in signis masculinis & in gradib⁹ masculinis & in die super terrā & in nocte sub terra. Hoc enim est cōtrariū haim idest similitudini eorū. Et debilitātur siue infortunantur quando sunt in locis oppositis dignitatum suarum: aut ꝙ sint in latitudine meridiana ab eclyptica maxime si fuerint descendentes in eadem latitudine: aut sint in via combusta scilicet a medietate librę vsq; ad medium scorpionis: aut sint iuncti planetæ retrogrado/ aut cadenti: aut quod non sint recepti. Et tres superiores scilicet Saturnus Iupiter & Mars debilitantur cum fuerint occidētales a sole: aut in quartis fœmininis: & sol debilitatur in signis & in quartis fœmininis/ nisi fuerit in nona domo: quia in illa gaudet. Tres inferiores scilicet Venus Mercurius & luna debilitātur in signis & in quartis masculinis. ¶ Et dicitur de planetis quod sunt quidam eorum seinuicem diligentes. Dicit quod quidā planetæ diligunt seinuicem: & quidam habent se odio: & patet in in litera. & sic completa est expositio tertiæ differentiæ Alcabitij introductorij ad iudicium.

DIFFERENTIA QVARTA IN EXPOSItione nominum astrologicorum. Completis tribus differentijs huius libri in quibus auctor determinauit de esse circuli signorum essentiali & accidentali in prima differentia: & de naturis septem planetarū in secunda differentia: & de his quæ accidunt septem planetis in semetipsis: & adinuicem scilicet in tertia differētia. Sequitur quarta differentia in qua exponit nomina quibus vtuntur magistri iudiciorum & docet ea applicare ad opus. Et potest tota illa differentia diuidi in. 16. partes secundum. 16. capitula quæ ponit in ea. In primo capitulo loquitur de coniunctionibus magnis

connumerando eas. In secundo capitulo docet inuestigare gradū ascendentem alicuius natiuitatis. In tertio capitulo docet eligere locum vitæ in natiuitatibus. In quarto capitulo docet eligere datorem annorum vitæ in natiuitatibus. In. 5. docet eligere planetā dominatorem natiuitatis qui preest nato post hylech & alcochoden. In. 6. tractat de profectu annorū natiuitatis & mundi. In. 7. c. docet dirigere significatorem quēlibet ad quēlibet locum circuli. In. 8. docet dirigere gradum ascendentem in natiuitatibus. In 9. docet inuenire duodenarias planetarum & domorum. In. 10. docet inuenire nouenarias. In. 11. docet inuenire decanum. In. 12. docet inuenire dominum orbis siue horæ. In. 13. docet inuenire annos fridariç in natiuitatibus. In. 14. docet cognoscere quis planetarum eleuatur super alterum. In. 15. docet inuenire quando fit apertio portarum. In. 16. loquitur de horis fortunatis & infortunatis: vbi partes incipiant patebit in processu. In primo ergo. c. loquitur generaliter de magnis coniunctionibus & dicit ꝙ coniunctiones magnę: sunt res significantes destructiones siue mutationes quę fiunt in hoc seculo: & sunt. 6. in numero. ¶ Prima maior omnibus coniunctionibus est coniunctio Iouis & Saturni in principio arietis & hoc fit in. 960. annis semel. ¶ Secūda coniunctio est mutatio coniunctionis Iouis & Saturni de vna triplicitate ad aliam: & hoc fit in. 240. annis semel. Et quando venit cōiunctio eorum ad aliquā triplicitatē anteꝗ exeat illam duodecies coniunguntur. Verbi gratia. coniunctio Iouis & Saturni nunc est in triplicitate aerea & incipit in signo geminorum anno domini. 1325. ab illo tempore in. 20. annis scilicet anno domini. 1345. coniungentur in aquario / & ab illo in. 20. annis coniungetur in libra & postea in geminis: & ita secundum hunc ordinem donec in his tribus signis duodecies coniungantur. & si multiplicaueris. 20. per 12. inuenies. 240. annos: post quos coniunctio mutabit se & intrabit triplicitatem aquaticam & stabit ibi similiter per. 240. annos & sic de alijs triplicitatibus intelligas: & intelligas ꝙ sicut dicit ꝙ coniunctio maxima reuertitur in. 960. annis ad principiū arietis / idest ad triplicitatem igneam: ita coniunctio intrans principiū alcuius alterius triplicitatis non reuertitur ad principium eiusdem nisi post. 960. annos. stabit igitur vt supra dictum est in qualibet triplicitate. 240. annis: triplicitates sunt quatuor. multiplica igitur. 240. per quatuor: & inuenies. 960. annos. Tertia coniunctio est Martis & Saturni in cancro in quibuslibet. 30. annis. Quarta coniunctio est Iouis & Saturni in quocunqꝫ signo fuerit: & hoc fit in. 20. annis semel. Quinta coniunctio est introitus magni luminaris in primum minutum ęquinoctij vernalis idest arietis. Sexta

coniunctio est solis & lunæ & eorum oppositio. Et quādo dicitur ascendens coniunctionis magnę: intelligitur de ascendente scilicet introitus solis in arietē in illo anno in quo debet fieri illa cōiūctio. Verbi gratia coniunctio Iouis & Saturni fuit in geminis anno domini. 1325. Et ascendens introitus solis in arietem in illo anno fuit taurus. 20. gradus: taurus ergo est ascendens illius coniunctionis. Istæ coniunctiones quæ dictæ sunt vocantur coniunctiones magnę. Alię multę sunt coniunctiones in planetis quarū numerus est. 120. secundum Ptolemæum in. 50. propositione centiloquij. Dicit enim ibi. non obliuiscaris esse. 120. coniunctiones quæ fiunt in stellis erraticis. In illis enim est maior scientia eorum quę fiunt in hoc mundo suscipienti incrementum & decrementū. Haly ibi in cōmento numerat eas: & dicit ꝙ quędā sunt cōiūctiones binarię & quædā trinarię quædā quatrinarię quędā quinarię quędam senarię quędā septenarię. Binaria autē cōiunctio est: quādo duo planetæ tantum cōiunguntur: & hoc potest. 21. modis variari. Ternaria coniunctio est quando cōiunguntur tres planetę: & hoc potest variari triginta quinq; modis. Quatrinaria coniunctio est quando coniunguntur quatuor planetæ: & hoc potest variari similiter. 35. modis. Quinaria coniunctio est quando coniūguntur quinq; planetæ: & hoc potest variari. 21. modis. Senaria coniunctio est quando coniunguntur sex planetæ: ꝙ hoc potest variari. 7. modis. Septenaria non est nisi vna scilicet coniunctio omnium septem planetarum. Et si cōputaueris seu addideris hos numeros prędictos adinuicem: inuenies. 120. Qui volūt singulas numerare: inuenient eas numeratas in commento propositionis preallegatę.

ET EX HOC ANNIMODAR QVOD EST. In hoc capitulo auctor docet inuestigare gradū ascendentem cuius natiuitatis: suppositoquod sciatur signū ascēdens & ignoretur gradus: & hoc docet secundum sententiam Ptolemęi non secundū propriam intentionē. Dicit enim Ptolemęus in. 34. propositiōe centiloquij. Almutseli super locum coniunctionis vel pręuētionis est in consimili gradu anguli ex angulis omnis natiuitatis humanę quæ fuerit in illa coniunctione vel pręuentione. Et omnis gradus qui non est similis gradui almutē super locū coniunctionis vel pręuentionis non est angulus alicuius natiuitatis humanę. Sententia literę talis est. cū volueris inuenire gradum ascendentē natiuitatis alicuius cōsidera coniunctionē solis & lunæ quæ pręcessit natiuitatē vel oppositionē si pręcessit oppositio. Si pręcessit cōiunctio: natiuitas dicitur coniunctionalis: si pręcessit oppositio siue pręuentio quod idē

est:natiuitas vocatur præuẽtionalis. Si natiuitas fuerit cõiunctionalis cõsidera gradũ in quo cõiungũtur luminaria.s.gradum zodiaci in quo fuit cõiunctio pręcedẽs illam natiuitatẽ. & vide quis planetarũ sit fortior in gradu per multitudinẽ testimoniorum.ille enim est almutẽ super locum cõiunctionis. Aequa ergo eũ ad horam natiuitatis:quo æquato cõstitue ascendens ad horã natiuitatis secundũ ęstimationẽ:ita tamẽ quod sis certus de signo ascendẽte. Si enim deficeres in signo/ hæc regula non valeret tibi. Habito igitur signo ascendẽte hora natiuitatis:cõsidera vtrũ locus planetæ quẽ ęquasti tali dispositione stante sit propinquior gradui ascẽdẽtis vel gradui decimę domus & cui eorum fuerit propinquior/ hunc angulũ facies similẽ gradui planetę. hoc est:pone tot gradus signi existẽtis in angulo quot gradus pertrãsiuit planeta de signo in quo est. Et vt euidẽtius pateat sentẽtia literę. pono in hoc exẽplum. ¶ Pono quod in hora natiuitatis alicuius ascẽdẽs fuit libra sed nescio quis gradus eius:& pono ꝙ natiuitas fuit cõiũctionalis & cõiunctio pręcedens eã fuit in.6.gradu aquarij: video ꝙ Saturnus est fortior in illo gradu:ergo ęquabo Saturnum ad horam natiuitatis & ponatur ꝙ inueniam eum in.20.gradu virginis:video ꝙ Saturnus in hoc casu est propinquior ascendenti q̃ medio cœli secundum ascendens ęstimatum:faciam ergo angulum ascendẽtis ad similitudinem gradus Satutni. hoc est ponam vigesimum gradum libræ in ascendente & si fuisset propinquior medio cœli fecissem angulum medij cœli vigesimum gradum signi ibidem existentis. Si autem natiuitas pręuẽtionalis fuerit:operaberis per gradum oppositionis sicut nunc tibi dixi de gradu cõiunctionis idest considerabis planetam habentẽ plures fortitudines in gradu oppositionis. Sed dubium est de gradu pręuentionis cum in pręuentione siue oppositione sol sit in vno gradu & luna in opposito quem ergo gradum accipiemus pro gradu pręuentionis vtrum gradum solis vel gradum lunæ. Dicit auctor secundum intentionem Ptolemæi ꝙ gradum illius luminaris accipere debemus quod fuerit super terram. Sed adhuc restat dubium. Ponatur ꝙ vnum luminare sit in ortu/ reliquum in occasu:& sic neutrum erit super terram nec sub terra. Dicit auctor ꝙ quidã sapientes dixerunt ꝙ debemus operari per gradum illius luminaris quod fuerit in oriente. Deinde dicit auctor ꝙ Ptolemæus dixit si plures planetæ conuenirent in domino loci coniunctionis vel præuentionis scilicet ꝙ duo planetæ vel tres in loco illo haberent æquales fortitudines videlicet ꝙ vnus haberet ibi tot fortitudines quot alter: tunc debemus accipere illum qui fuerit in suo haim. & si quilibet eorum fuerit in suo haim:tunc debemus accipere illum qui citius deberet

mutari ad melius esse idest illum qui citius intrabit signum in quo habet plures fortitudines q̃ in illo signo in quo est. Et si fuerint orientales a sole: eligas eum qui fuerit soli propinquior: dummodo non sit combustus. ¶ Iuxta istam partem notãdum est ꝙ alter est modus inuestigandi gradum ascendentis natiuitatis. & ille modus accipitur a sententia Ptolemæi in. 51. propositiõe centiloquij vbi dicit. Locus lunæ in natiuitate est ipse gradus/ ascendens de circulo in hora casus spermatis in matricem: & locus lunę hora casus spermatis est gradus ascendẽs hora natiuitatis. Est etiam intelligendum ad euidentiam dicendorum ꝙ moræ infantum in vteris matrum non sunt æquales secundum ꝙ dicit Haly in commento propositionis iam allegatę. Morę autem sunt distinctæ in. 3. scilicet in maiorem moram & in mediam & in minorem. Minor autẽ mora continet. 258. dies. Media mora continet. 273. Maior mora continet. 288 dies Et differẽtia inter maiorem & minorẽ/ sunt 30. dies. Istud est intelligendum de his quæ nascuntur secundum cursum naturalem. De abortiuis autem & de his qui nascuntur in septimo mense hæc regula non tenet. Quãtitas autem morę infantis in vtero accipitur a loco lunæ in figura hora natiuitatis Si enĩ in hora natiuitatis luna fuerit in principio septimæ domus super terram scilicet supra horizontem occidentalem: tunc infans fuit in vtero matris per moram minorem/ scilicet per. 258. dies. Et si luna fuerit in hora natiuitatis in gradu ascendente: tunc infans stetit in vtero per moram mediam scilicet per. 273. dies. Et si luna fuerit hora natiuitatis in gradu qui est ante gradum occidẽtis: tunc infans stetit in vtero per moram maiorem scilicet. 288. dies. ¶ Et nota ꝙ cum luna in natiuitate est in parte occidentali prope horizontem: si astronomus credit eam esse super terram quãdo est sub terra vel econtra/ errabit in hora conceptionis per. 30. dies. Si vero luna fuerit super terrã elongata ab occidẽte idest inter oriẽs & occidens mora in vtero est maior minori mora & minor media. Dico ꝙ est maior minori mora secundum quantitatem elongationis lunæ ab occidente. Et si luna fuerit sub terra elongata ab ascendente mora in vtero est maior media & minor maiori & est maior media secundum quantitatem elongationis ab ascendente. Cum secundum hanc viam volueris gradum ascendẽtis natiuitatis alicuius inuestigare: constitue ascendens ad horam natiuitatis secundum ęstimationem propinquiorem quantum poteris veritati & ęqua lunam ad illam horam: & vide in quo loco ceciderit in figura: ꝙ si ceciderit in principio septimæ domus subtrahe ab hora natiuitatis 258. dies Et remanebit hora conceptionis. Si vero ceciderit inter septimam domum & ascendens scilicet super terram: vi

de per quot gradus sit elongata a gradu occidẽtis:& pro quibuslibet.12.gradibus accipe vnum diem/& pro quolibet gradu qui fuerit vltra.12.accipe duas horas:quos dies & horas adde super moram minorem idest super.258.dies. Et totum subtrahe ab hora natiuitatis & remanebit tempus conceptionis. Si vero ceciderit in ascendente:subtrahe ab hora natiuitatis.273.dies/& remanebit tempus conceptiõis. Si vero ceciderit inter ascendens & septimã scilicet sub terra:considera quantum sit elongata a gradu ascendẽte & pro quibuslibet.12.gradibus accipe vnum diem & pro quolibet gradu residuo duas horas & numerũ dierum & horarũ prouenientem adde super moram mediam & totum subtrahe ab hora natiuitatis. Si vero luna ceciderit in fine sextę domus:subtrahe ab hora natiuitatis moram maiorem/& remanet hora conceptionis. Hora igitur conceptionis nota:æqua lunam ad illam horã & gradus in quo inuenta fuerit fuit ascendens in hora natiuitatis. Licet hæc via sit vera secundum intentionem fere omnium sapientum. Videtur tamen mihi & certus sum ꝙ non sufficit ad inuestigandum gradum in casu vbi non habeo gradum ascendentem nisi per ęstimationem. Supponit enim ꝙ sciam elongationem lunæ a gradu occidentis vel ab ascendente:& si ignorem gradum ascendentẽ & per consequens gradũ occidẽtis/quomodo potero scire distãtiã lunæ ab aliquo illorũ nescio. Posito enim ꝙ ęstimatio mea deficiat per.12.gradus distantia lunæ ab occidente vel ab ascendente etiam deficiet per.12.gradus & pro illis deberet accipi vna dies:& sic deficiet hora conceptionis in vna die:& defectus vltimus scilicet in gradu ascendentis erit quantum luna mouetur vna die.

ET EX HOC HYLECH. In hoc capitulo auctor docet eligere hylech.i.significatorẽ vitæ in natiuitatibus. Sententia literæ est ista. In eligendo significatorẽ vitæ debemus incipere a sole si natiuitas fuerit in die & si inuenerimus ipsum ante gradum ascẽdentem per.5.gradus vel infra idest si inuenerimus ipsum solem in.5.gradibus qui ascenderunt super horizontem scilicet in fine.12.domus aut si inuenerimus ipsum in.10.domo vel 11.domo:accipiemus solem pro hylech siue fuerit in signis masculinis siue in signis fœmininis. Si vero non fuerit in his signis debemus inspicere si fuerit in.7.vel.8.vel.9.domo in signis masculinis adhuc accipiemus ipsum pro hylech. ¶ Si vero his tribus locis iam dictis scilicet in.7.domo vel.8.vel.9.esset in signis fœmininis non esset aptus ad hoc ꝙ esset hylech. Si igitur sol non fuerit aptus hylech aspiciemus ad lunam si eam inuenerimus in ascẽdente vel in.2.vel in.3.domo aut in.7.vel.8.domo:ipsa erit hy=

lech: siue fuerit in signo masculino siue fœminino. Si vero non fue rit in his locis: aspiciemus si inuenerimus eã ante gradũ signi ascẽ dentis per. 5. gradus vel infra: aut in. 10. domo aut. 4. aut in. 5. in signo fœminino / adhuc ipsa erit hylech. Si autẽ in his locis esset in signis masculinis: non esset apta hylech. Si vero natiuitas fuerit in nocte debemus incipere primo a luna. Si inuenerimus eã ante gradum occidentem per. 5. gradus vel infra idest in illis 5. gradibus qui sunt sub terra ex parte occidentis aut in aliquo aliorum locorum pr̨edictorum secũdum modum dictum: ipsa erit hylech. Et si ipsa non fuerit apta: aspiciemus ad solem qui si fuerit ante gradũ septimæ domus per. 5. gradus vel infra scilicet sub terra aut fuerit in. 4. vel. 5. domo erit aptus hylech. siue signa sint masculina siue fœminina Et si fuerit in ascendente vel in. 2. domo in signo masculino erit aptus hylech in fœminino vero non. Si vero luminaria non fuerint apta vt sint hylech: aspiciemus vtrũ cõiunctio præcessit natiuitatem vel oppositio: ꝙ si pr̨ecessit coniunctio aspiciemus gradum coniunctionis scilicet illum gradum in quo luminaria fuerunt coniuncta ante natiuitatem: & si inuenerimus ipsum gradum in aliquo quatuor angulorum vel in aliquo succedẽtium accipiemus ipsum pro hylech. Et si non inuenerimus ipsum in aliquo angulorum neq; succedentium: debemus aspicere ad gradum partis fortun̨e. qui si fuerit in aliquo angulorum vel succedẽtium: debemus ipsum accipere pro hylech. Si vero non fuerit in aliquo horum locorum debemus vltimo accipere gradum ascendentẽ natiuitatis. Si autem oppositio pr̨ecessit natiuitatem debemus aspicere ad gradum oppositionis sicut dictum est de gradu coniunctionis & postea ad partem fortun̨e & vltimo ad gradum ascẽdentem natiuitatis: nec oportet in gradu coniunctionis vel pr̨euentionis vel partis fortunæ aspicere vtrum signa sint masculina vel fœminina. Et sic patet ꝙ sol potest esse hylech in die & nocte super terram & sub terra in. 11. locis. Potest enim esse super terram hylech in sex locis & sub terra in. 5. Et luna similiter potest esse hylech in. 11. locis. Potest enim sub terra esse hylech in sex locis & super terram in. 5. Si autem luna in aliquo prædictorum locorum fuerit combusta sub radijs solis non erit apta hylech. Et cum fuerint domus æquatæ secundum doctrinam traditam in canonibus astrolabij & tabularum primi mobilis: omnis planeta qui fuerit ante ascendens vel ante principium alicuius alterius domus per quinq; gradus vel infra / erit fortitudo eius valida in domo quæ succedit. Et omnis locus ex locis prædictis non potest esse hylech / nisi aspiciat eum aliquis planeta habẽs dignitatem in loco illo scilicet ꝙ sit dominus domus vel dominus exaltationis aut triplicitatis

aut termini aut faciei. Tota sententia literę post reduci ad pauca verba. Quinq; sunt loca a quibus recipitur hylech idest significator vitę/quæ sunt hæc:sol/luna/gradus coniunctionis vel præuentionis:pars fortunæ gradus ascendens natiuitatis. Si natiuitas fuerit in die:incipiendum est a sole. Et si non fuerit in locis aptis secũdum q̃ prędictũ est:recipienda est luna. Et si non fuerit apta:recipiendus est gradus coniunctionis vel pręuentionis. qui si non fuerit aptus:recipienda est pars fortunę. Et si non fuerit apta:recipiẽdus est gradus ascendentis natiuitatis. Dicit Ptolemęus q̃ hylech nunq̃ debeat accipi ab aliquo loco existente sub terra. Dicit enim & conuenit vt nõ operemur in re tã nobili sicut ista per id totum quod est sub terra sed semper per id quod ascẽdit & apparet super terram. Nec conuenit nos operari per signum quod ascendens nõ aspicit nec per signum quod ascendit ante ascendẽs quod dicitur domus laboris.i.domus.12.quia est cadẽs ab angulo & plus etiã: quoniã fumositates quę eleuãtur ab humoribus terrę turbãt virtutem eius quæ venit ab ea ad terram cum spissitudine ac lugubritate sua:& dãnant eam propter quod apparent colores & magnitudines stellarum existentium in hac domo alterius maneriei q̃ sint per naturam eorum. Haly Abenragel dicit sapientes in hoc sunt plurimum discordati: tamen id in quo maior pars eorum concordat est q̃ incipiunt primitus in natiuitatibus diurnis a sole:& incipiunt si est in aliquo angulorum vel succedenti & in signo masculino & in quarta masculina/ & aspexerit aliquam dignitatum suarum:erit ipse hylech. & si ita non fuerit nec aspexerit aliquam dignitatum suarum:non erit ipse aptus pro hylech. & perquires tũc hylech a luna. & si eam inueneris in angulo vel in succedenti & in signo fœminino & in quarta fœminina & aspexerit aliquã dignitatum suarum: accipe eam pro hylech/alioquin nõ erit apta:tunc aspice natiuitatem si fuerit coniunctionalis accipe hylech a gradu ascendente. & si dominus aliquis habens ibi aliquam dignitatem aspexerit gradum illum:accipies eum pro hylech. Et si ascendens non fuerit aptum:perquiras hylech a parte fortunæ. Et si pars fortunæ non fuerit apta/perquiras hylech a loco coniunctionis vel oppositionis præcedentis natiuitatem. Et si non si non fuerint apti:natiuitas non habebit hylech. Et oportebit te necessario reuerti ad dirigendum per athazir loca hylech ad loca fortunarum & ad radios earum & ibi inuenies locum finis. Et si natiuitas fuerit nocturna perquiras primitus hylech a luna sicut incœpisti perquirere de die a sole. Et si eam inueneris in angulo vel in succedenti in signo fœminino & in quarta fœminina & aspexerit aliquam dignitatum suarum:ipsa erit hylech. Alioquin perquiras

hylech a sole & si eum inueneris in angulo vel in succedenti in si gno masculino: & in quarta masculina & aspexerit eum habens di gnitatem ibidem: accipias eũ pro hylech alioquin non erit aptus. Et tunc si natiuitas fuerit pręuentionalis perquiras hylech a par te fortunæ sicut perquisiuisti a luna & sole. Et si pars fortunæ non fuerit apta perquiras hylech a gradu ascendente. Et si aliquis eo- rum non fuerit aptus pro hylech perquiras hylech a gradu coniũ ctionis vel pręuentionis pręcedentis natiuitatem. Et si fuerit in angulo vel in succedenti: & fuerit aspectus ab aliquo habente ibi aliquam ex quinq; dignitatibus: accipe eum pro hylech. Et quan- do sol fuerit hylech & non habuerit alcochoden: perquiras hylech a gradu lunæ. & si ille. i. gradus lunæ fuerit hylech & non habue- rit alcochodẽ perquiras hylech a gradu ascendẽte si natiuitas fue- rit coniunctionalis: & si gradus ille fuerit hylech & non habuerit alcochoden perquiras hylech a parte fortunæ. Tamen si natiuitas fuerit pręuentionalis incipe primitus a parte fortunæ: & si fuerit hylech & non habuerit alcochoden aliquis horum/perquiras hy- lech a gradu coniunctionis vel oppositionis antecedentis natiui- tatem: & si nullus eorum habuerit alcochoden quoniam natus nõ habuit hylech nec alchcchoden: est significatio vitæ ac durabili- tatis modicę. Et scias ꝙ in hylech qui perquiritur ab ascendente & a parte fortunæ & a gradu coniunctionis vel pręuentionis non aspicitur masculinitas nec fœminitas signorum neq; quartarum. Et dicit maior pars sapiẽtum ꝙ luna in tertia domo apta est vt sit hylech quia gaudet in ea: & dicũt similiter ꝙ soli in nona domo cõ uenit esse hylech quia gaudet ibidem.

ET EX HOC ALCOCHODEN. In hoc capitulo docet auctor eligere alcochoden qui est dator annorũ vitæ. Sententia literæ est talis. cum volueris scire quis planetarum est dator annorum vitæ: debemus aspicere quis planetarum habeat plures dignitates siue fortitudines in lo- co hylech. Verbi gratia. si sol fuerit hylech: debemus respicere pla netam fortiorem in loco solis. Et si luna fuerit hylech debemus re spicere fortiorem in loco lunæ. & sic de alijs locis intelligendum est. Et si talis planeta aspexerit locum hylech a quocunq; aspectu: debemus ipsum accipere pro alcochoden. Si vero non aspexerit debemus respicere alium post illum. s. planetam qui habet in loco hylech aliquas fortitudines: sed non tot sicut primus dominus gra dus. Verbi gratia. si vnus habeat in loco hylech sex fortitudines & alius habeat ibi. 5. vel. 4. fortitudines: si primus non aspexerit lo- cum hylech non poterit esse alcochoden. tũc si secundus aspexerit locum hylech debemus ipsum accipere pro alcochoden: & si ille

etiam non aspexerit debemus aspicere iterum ad alium habentem pauciores dignitates: & sic debemus procedere donec inueniamus aliquem aspicientem locum hylech/ qui habeat aliquam dignitatē in loco hylech: & si nullam planetam inuenerimus aspicientem locum hylech qui habeat ibi dignitatem vel dignitates: ille locus nō potuit esse hylech : ideo in hoc casu oportet quęrere aliud hylech secundum modum prius dictum. Verbi gratia . si natiuitas fuerit diurna & sol fuerit in loco apto ad hoc ꝙ sit hylech: tamen nullus habet dignitatem in loco solis aspiciens ipsum/ sol non poterit esse hylech: quia non habet alcochoden: ideo oportet tunc perquirere hylech a luna. & si ipsa fuerit in loco apto hylech & nullus habens in loco eius dignitatem sit aspiciens eū: oportet perquirere hylech a parte fortunę a gradu coniunctionis vel pręuentionis vel gradu ascendente secūdum ordinem prędictum. Et videbatur quibusdā esse incipiendum a domino domus ita videlicet ꝙ si dominus domus loci hylech aspexerit hylech accipiebant eum pro alcochodē & non aspexerunt aliquem alium. Si autem dominus domus non aspexerit/ aspiciebant ad dominum exaltatiōis: qui si aspexerit ponebant illum alcochoden. Et si ille non aspexerit/ aspiciebant dominum triplicitatis. deinde ad dominū termini : deinde & vltimo ad dominum faciei. Dorothius aspexit primo dominum termini & pręposuit eum domino domus: sed hoc non videtur veritati consonum. Et quidam dixerunt si duo vel tres vel plures planetæ conueniant dignitatibus: ita ꝙ habeant æquales fortitudines essentiales in loco hylech & omnes aspexerint illum locum : accipiendus est ille qui propinquius aspicit: & si in hoc etiam conueniant quod raro contingit/ accipiendus est ille qui fuerit in esse laudabili a sole: ita ꝙ sit coniunctus cum sole in vno gradu & non sit elongatus ab ipso per 16. minuta. Vel accipiendus est ille qui fuerit propinquior angulo aut ille qui fuerit in initio ortus matutini. s. qui incipit apparere in mane ante ortum solis: aut ille qui fuerit in statione sua secūda & iens ad directionem: aut qui fuerit in alio esse laudabili a sole scilicet ꝙ sit orientalis si fuerit aliquis trium superiorum aut occidentalis si fuerit aliquis trium inferiorum. Si vero cōtingat ꝙ sol fuerit hylech & fuerit in leone vel in ariete scilicet in domo vel exaltatione sua erit ipse hylech & alcochoden. Et si luna fuerit hylech & fuerit in cācro vel in tauro erit ipsa hylech & alcochoden & non oportet considerare aliquem alium. Ptolemæus dicit ꝙ ille est alcochoden qui habet plures fortitudines in loco hylech siue aspiciat siue non aspiciat ipsum locum. sed nullus sapientum concordat cum eo: ideo tutius videtur mihi tenere viam sapientum. De annis vero quos dat alcochoden licet auctor nihil

dicat:volo tamen secundū sentētiā Haly Abēragel pauca & verita ti magis cōsona narrare. Dicit Haly Abenragel. maior pars sapiē tum huius scientiæ dicunt ꝙ quando alcochoden fuerit in angu lis/dat annos suos maiores:& quando in succedentibus/dat annos suos medios.& quando in cadentibus/dat annos suos minores.nec dat melioramentū alicui succedētium super aliū/& est error. Dicit Haly Abenragel. scias ꝙ de secretis coopertis & signalibus cela tis huius scientię est:quando alcochoden fuerit in gradu decimæ domus dat annos suos maiores. Et quando fuerit in gradu vndeci mæ domus dat annos suos medios. Et quando remouetur ab vno istorum duorum locorum & vadit ad alium : aspice quot gradus sunt ab vno ad alium/& diuide per eos annos qui sunt inter annos maiores & annos medios. Verbi gratia. pono ꝙ gradus. 10. dom⁹ sit tertius grad⁹ pisciū:& pono ꝙ Venus sit alcochodē & sit in. 13. gradu piscium:est ergo elongata a puncto. 10. domus per. 10. gra dus & pono ꝙ a principio. 10. domus vsq; ad principium 11. sunt 30. gradus. Scio ꝙ si esset in principio. 10. domus daret ānos ma iores qui sunt. 82. Et si esset in principio. 11. domus daret annos suos medios qui sunt. 45. nunc autem in neutro horum duorum punctorū est. subtraham ergo. 45. annos. s. medios ab annis maio ribus. s. 82. & remanent. 37. anni quos multiplicabo per distantiā veneris a principio decimæ domus & prouenient. 370. & diuidā per. 30. s. per longitudinem inter decimam domum & vndecimam & exibunt. 12. anni & remanent post diuisionem. 10. quę multipli cabo per. 12. & diuidam per. 30. & exibunt quatuor menses. sub traham ergo. 12. annos & quatuor mēses ab annis maioribus Ve neris:& remanebunt. 69. anni & . 8. mēses:& erunt anni quos dat Venus in tali casu. Istud exemplum poteris applicare ad alios an gulos & domos. Dicit Haly Abenragel quando alcochoden fue rit combustus & ipse iens ad solem ita ꝙ non appareat: perdit to tum datum suum. quia quando est in hoc statu nō dat nisi dies vel horas vel res quæ nomen non habent. & terminus cōbustionis est iste. Postq̄ Saturnus fuerit occidentalis a sole & sol fuerit ad eum & fuerit inter eos. 15. gradus donec remanserit & orientalis fuerit/ & fuerint inter eos decem gradus completi. Et Iupiter illud idē. Mars tamen postq̄ inter eum & solē in occidente fuerint. 15. gra dus quousq; sit orientalis & inter eos sint nouem gradus: Mercu rius tamen facit facta sua & dat dona sua completa q̄diu fuerit di rectus: dummodo non sit appropinquatus soli ad minus de septē gradibus & a septem gradibus vsq;. 5. dat non tamen complete. Sed a principio septem graduum donec trāseat solem per quinq; gradus perdit suum datum totum. & a quinq; gradibus vsq; ad cō

plementum septem graduum dat modicum. verum postq̃ trãsiuit 7. gradus dat suum datum completum. & hoc idem facit Venus excepto ꝙ quãdo apparet visibiliter ad minus horum quinq; gra duum dat tunc datum suum completum. Luna tamen quando applicat soli eũdo ad eum & fuerint inter eos. 15. gradus: debilitatur eius factum & dat modicam rem. s. dies vel quod huic assimilatur. Et quando applicuerit soli ad. 12. gradus perdit totum eius datũ donec transiuerit gradum solis per. 10. gradus & tunc dat modicum datum dies scilicet vel quod ei assimilatur quousq; transiuerit solem per. 12. gradus & tũc dabit totum eius datum completũ. Casus autem planetæ qui est contrarius exaltationi aufert mediũ dati. & terminus huius casus & ita sol cum fuerit in quinto gradu libræ quousq; transeat. 25. gradus eiusdem est in casu suo. residuũ signi iudicabitur sicut detrimentũ. Saturnus est in suo casu a principio duodecim gradus arietis donec transeat. 26. gradus eiusdẽ: & residuum signi pro detrimento iudicabitur. Iupiter est in suo casu a quarto gradu capricorni vsq; ad complemẽtum. 20. graduũ: & residuum signi iudicabitur sicut detrimentum. Mars est in suo casu a principio. 19. gradus cancri vsq; ad finem ipsius cancri. & in principio ipsius signi iudicatur sicut detrimentum. Et Venus est in suo casu postq̃ transiuit terminum Iouis vsq; ad. 21. gradum virginis. Istud de Venere quod dicit non potest stare nisi intelligas secundum terminos Ptolemæi. secundum enim terminos illos 14. gradus virginis est finis termini Iouis. Secundũ vero terminos positos in Alcabitio nõ est ita. ibi enim terminus Iouis finitur in. 21. gradu virginis. Vel igitur litera Haly est corrupta: vel non potest dictũ suũ intelligi nisi secundũ terminos Ptolemęi. Et Mercurius est in suo casu a principio. 8. gradus pisciũ vsq; ad complementũ. 19. graduũ ipsius: & in residuo eiusdẽ signi iudicatur tanq̃ si esset in detrimẽto suo. Retrogradatio triũ superiorum planetarum a principio suę retrogradationis vsq; ad oppositionẽ solis. i. vsq; ad mediũ retrogradatiõis: aufert medietatem dati. & alia medietas remanet. & quando transiuerit oppositionem solis aspice quot gradus & minuta ibit retrogradando ab oppositione solis & quot fuerint aspice quã partem proportionalem habent ad omnes gradus quos habet retrogradari ab oppositione vsq; ad directionem & tantum addas medietati dati & dirigas gradus illos recte cum suis minutis tali modo: ꝙ quando planeta fuerit in principio directionis suæ dabit recte suum datum completum. Pono in hoc exemplum: pono ꝙ Mars fuerit alcochoden & fuerit datum suum totum. 60. anni secundum proportionem prius factam inter angulum & succedentem: & ponatur ꝙ sit ipse retrogradus

inter medium retrogradationis amisit ergo in medio retrograda-
tiōis suę & ante medium retrogradatiōis medietatem horū anno-
rum & remanserunt·30.anni:& pono ꝙ inerit vltra medium re-
trogradationis suę idest oppositionē solis retrogradando per duos
gradus: & pono ꝙ ab oppositione vsqꝫ ad directionem debeat ire
retrogradando per·10·gradus.multiplicabo igitur duos gradus
per medietatem dati quod amisit scilicet per.30.annos & proue-
nient 60.quæ.60.diuidam per·10.& exibūt·6·anni quos annos
addā medietati dati scilicet.30.annis:& prouenient.36 anni.hoc
esset datum Martis in casu proposito.Tamē Venus & Mercurius
postq̄ quilibet eorum incipit retrogradari perdit medietatem dati
eius quod dat quando est directus·& postmodum aspice quot gra
dus & minuta sibi remanēt vsqꝫ ad occultationem suā recte quā-
to plus poteris: quia Venus forte apparebit existendo inter eam &
solem minus.5.gradibus.Et quando fuerit apparens dabit mediū
datum nisi apparuit existendo inter eam & solem minus·5·gradi-
bus quia tunc non prodest illi apparitio illa in hoc statu·Postmo-
dum dirigas illos gradus & minuta postq̄ retrogradari incœpit
quousqꝫ occultauerit se subtiliter & recte:& diuidas per hoc mediū
dati quod remansit in modo prędicto.quia quando occultatur to-
tum perdit eius datum sicut prędiximus quia nihil remanet ei·Et
potest exemplificari ad similitudinem exempli dati in retrograda-
tione trium superiorum. Dicit Haly ꝙ Iupiter & Venus quando
coniuncti fuerint corporaliter vel quando aspiciunt alcochodē de
tertio vel sextili addunt numero annorum quos dedit alcochodē
secundum numerum annorum suorum numerorum annos vel mē
ses vel dies vel horas iuxta virtutes vel debilitates eorum:& tamē
ambę infortunę Saturnus & Mars quando iunguntur corporali-
ter cum alcochoden vel ipsum aspiciunt de opposito vel quarto
minuunt ei numerum annorum suorum minorū.Sed quando Mer
curius fuerit cum fortunis addentibus alcochoden:addit ipse simi
liter numerum annorum suorum minorum: & quando fuerit cum
infortunis minuentibus alcochoden:minuit etiam partem suam. &
quando Mars & Saturnus aspexerint de tertio a signis breuiū ascē
sionum aut de sextili longarum ascensionū minuūt·Et dico quod
sol in quarta & oppositione minuit numerum annorum suorum
minorum: & addit de.3.& sextili.Multi ex astrologis antiquis &
modernis dicūt quod luna fortunata addit de tertio vel sextili. &
omnes sapientes huius sciētię confitentur quod quando natus nō
habuerit hylech & habuerit aliquam duarum fortunarum in ascen
dente vel medio cœli:possibile est quod viuet secundum quantita
tem annorum minorum illius fortunæ quæ vitam significauit/nisi

gradus ascendens & luna fuerint infortunati/vel fuerit eadem fortuna domina domus mortis: quia tunc significat modicam durabilitatem & vitam.

LMVTEM VERO QVI PREEST NATIuitati. Hic auctor docet eligere almutem .i. planetam dominatorem in figura a quo accipitur esse nati post hylech & alcochodē. Sentētia literæ est ista. planeta habens maius dominium siue plures fortitudines in .5. locis prędictis a quibus accipitur hylech: quæ sunt locus solis/locus lunæ/locus cōiunctiōis vel prędictionis: pars fortunæ gradus ascendēs/ille planeta est almutē idest vincēs. Et si aliquis habuerit dignitates in secunda vel tertia vel pluribus locis ex locis prędictis: ille est almutem. Verbi gratia. pono ꝙ vnus planeta sit dominus ascendentis & dominus termini eiusdem ascendentis & cum hoc dominus faciei eiusdem: talis planeta haberet in ascendente. 8. fortitudines: & pono ꝙ alter planeta sit dominus exaltationis ascendentis & dominus domus loci solis & dominus triplicitatis partis fortitunæ: talis planeta esset dignior almutem quam primus: quia habet plures fortitudines in locis prędictis. Et vt abbreuietur sermo colligēdę sunt fortitudines cuiuslibet in .5. locis prędictis: & ille eorū qui abundauerit in numero fortitudinum ille erit almutem.

T EX HOC PROFECTIO IN ANNIS NAtiuitatum atq; mun. In hoc c. docet opus profectionis .i. mutationis annorum de vno signo ad aliud: & hoc dupliciter. Primo in annis natiuitatū. Secundo in annis magnarum coniunctionū. Opus in annis natiuitatū est facile. & est sententia literę talis. cū volueris scire ad quod signum applicat annus natiuitatis alicuius: vide quot anni perfecti transierint nato/& incipies a gradu ascendente natiuitatis: & dabis cuilibet anno vnum signum: & vbi finitus fuerit numerus ibi erit signum profectionis ab ascendente. Verbi gratia. ascendens alicuius natiuitatis fuit. 10. grad arietis in fine primi anni venit profectio ad 10. gradum tauri. In fine secundi anni ad. 10. gradum geminorū: & sic secundum hunc ordinem dando cuilibet anno signum vnū vsq; ad complementum. 12. annorum. tūc enim scilicet in fine. 12. annorum reuertitur ad locum radicis. Si autem multi anni trāsierint nato subtrahe a toto numero annorū perfectorum qui transierunt nato. 12. quotiens poteris/idest diuide per. 12. & numerū qui remanet infra. 12. proiice ab ascendente natiuitatis secundum modum prius dictū. Verbi gratia. ascendens cuiusdā natiuitatis fuit 13. gradus virginis: & transierunt nato. 32. anni solares completi

subtraham a. 32. annis. 12. bis & remanent. 8. anni completi. dabo ergo primū annum virgini: secundum libræ: tertiū scorpiōi: quartū Sagittario: quintū capricorno: sextū aquario: septimū piscibus: octauum arieti: veniet ergo profectio ad signū quod succedit immediate s. ad taurum ad consimilē gradū gradui radicis. s. ad. 13 eiusdem. Sicut dixi de gradu ascendente: ita faciendum est de gradu solis: & gradu lunæ: & gradu partis fortunæ. & vbi applicuerit annus: dominus illius signi est dispositor illius anni. Et ab illo accipiuntur facta de quibus natus se intromittet illo anno/ & fortunia & infortunia quæ accident sibi illo anno. Auctor ponit exempla in litera: ideo non est necesse multum insistere exemplis. Deinde dicit auctor cū profectio anni peruenerit ad aliquē gradum alicuius signi & fuerit aliquis planeta vel radij alicuius planetę post ipsum gra. in eodē signo vel in eadem domo in figura: & volueris scire quādo perueniet profectio ad ipsum planetā vel radios eius: vide quot gradus & minuta sint inter gra. ad quē peruenit annus & ipsum planetā vel radios eius: & multiplica illos per. 12. & sextā vnius. hoc est dicere. dabis cuilibet gradui. 12. dies & sextā partē vnius: & prouenient tibi dies qui sunt a principio illius anni vsq; ad tēpus in quo profectio perueniet ad planetā vel ei9 radios. Ratio autē quare cuilibet gradui datur. 12. dies: & . 6. vnius: est/ quia hoc modo in fine anni cōpletur vnū signū. Si enim multiplicaueris. 30. grad. per. 12. & sextā vnius/ prouenient. 365. dies: qui sunt dies vnius anni. Dicit Ptolemęus in propositiōe. 236. quartę partis quadripartiti sui. Et sciemus dispositionē facti annorū accipiēdo numerū annorū natiuitatis: & proijciemus eos aquolibet locorum hylegiorū secūdū ordinationē signorū vnicuiq; signo annū: & accipiemus dispositorem a signo in quo applicat numerus graduum. Idē Haly in cōmento dicit quod in hoc dicto vult narrare Ptolemęus quod quodlibet signum disponit in anno vno: & sic ibit signi reuolutio in quo est significator quibuslibet. 12. annis vna vice vsq; ad finem vitæ: & hoc sciunt omnes astrologi.

PROFECTIO AVTEM EX ANNIS MVNdi. Hic docet opus profectionis in annis mundi. Sētentia literæ est talis. Cum volueris scire applicationem annorū alicuius sectę/ vide quot transierint anni solares cōpleti a principio illius anni in quo fuit magna cōiunctio quæ significauit illā sectā: & diuide illū numerum annorū per. 12 & numerū qui remāserit infra. 12. proijce ab ascendēte illius anni in quo fuit cōiūctio & vbi applicuerit numerus ibi est signū profectiōis. Auctor ponit exemplū in litera de secta Sarracenorū idest Mahometi: & dicit q inter annū cōiunctio-

nis quæ significauit legẽ illã & annũ apparitiõis Mahometi.s.in quo incœpit prędicare:fuerũt.61.anni. Alia litera habet 52.ãni. Ego credo ꝙ debẽt esse.52.anni:&.57.dies.alioquin non cõcordabit cũ illo quod dicit postea & ascendẽs anni in quo fuit illa cõiunctio/fuit signũ geminorũ.& prouenit ille annus in quo incœpit prędicare ad signũ virginis.s.ad signũ illius planetæ qui fuit dominus signi ascendẽtis anni cõiunctionis. Si enim subtrahãtur a.51.12.quoties poterit:remanẽt.3.detur ergo signo geminorum primus.secũdus cancro.tertius leoni.& sic annus incõpletus qui fuit positus in numero peruenit ad signum virginis. Nõ est nobis magna cura quot anni fuerunt ab anno illius cõiũctionis vsq; ad primũ annũ arabũ. Sufficiat enĩ nobis scire ꝙ ann⁹ ille in quo incœperãt anni arabũ peruenit ad virginẽ: quia ãni arabũ sunt nobis noti ex tabulis extractiõis earũ:& poterimus incipere a virgine secũdũ ꝙ dicit auctor in litera. Et quia tẽpore autoris ipsi operabãtur in partib⁹ suis per ãnos Persarũ:ideo applicat dictũ suũ ad annos Persarũ. & dicit:cũ volueris habere notitiã huius rei.i. scire ad quod signũ applicat annus ex anno cõiunctionis quæ significauit sectã Sarracenorũ:vide quot anni Persarũ trãsierũt & verte illos in dies per tabulã extractiõis earum deseruientẽ annis Persarũ:aut quod multiplicẽtur anni per.365.tot enim dies cõtinet ann⁹ Persicus:qui anni Persici nõ habẽt quartã diei.& numero dierũ qui prouenerit tibi/adde.3624.dies:tot enim dies fuerũt a principio annorũ Arabum vsq; ad principiũ annorum Persarũ. & quod collectũ fuerit diuide per.365.& quartã vnius:& prouenięt anni solares: siquid residuũ fuerit/erũt dies anni imperfecti. Et potes etiã numerũ dierũ reducere ad annos solares per tabulas extractiõis earũ deseruientẽ annis solaribus. Tota intẽtio autoris stat in hoc quod sciamus quot anni solares perfecti transierunt ab initio annorũ arabũ vsq; ad tempus cõsideratiõis. & damus cuilibet anno vnũ signũ secundũ modũ prius dictum: & incipiemus a virgine. & ego ponã exemplũ applicãdo ad cõputationes nostras secundũ annos domini nostri Iesu Christi. Cum volueris scire ad quod signũ applicat annus cõiunctionis quę significauit legẽ Sarracenorũ:subtrahe ab annis Christi.621.ãnos & 6.mẽses &.14.dies:tot enim anni fuerũt a principio ãnorũ Christi vsq; ad principiũ annorũ arabũ & numerũ annorũ perfectorũ:qui remanserit diuide per.12.& illud quod remanet proijce a virgine dãdo cuilibet anno signũ vnũ/secũdũ modũ prius dictũ & remanet annus imperfectus sequẽs annos perfectos quos diuisisti manet in virgine. Verbi gratia.anni Christi sunt modo 1330 completi &.22. dies ab illis subtraham.621 annos. 6. menses.14. dies remanent

708.anni solares,perfecti.6.mẽses.&.8.dies.Illius sunt anni qui transierũt a principio annorũ arabũ vsq modo.quos annos perfectos diuidam per.12.& totus numerus surgit ita q non remanet aliquis annus perfectus. Dico ergo q profectio anni coniunctionis magnę quę significauit sectam Sarracenorũ modo est in virgine secundum sententiam autoris. Sicut exemplificatum est de secta Sarracenorum ita potest fieri in alijs sectis si debeãt dici sectę si sciatur coniunctio significans illam sectam & ascendens anni coniun. Sed de hac materia non expedit multũ loqui.est enim res quæ non concordat cum fide nostra : sed si quis delectatur in his & voluerit reducere mutationes quæ fiunt in legibus ad motus superiorum corporum:legat libros de magnis cõiunctionibus & ibi inueniet. Deinde dicit si volueris profectionem a signo cõiunctionis quæ significauit prędictam sectam proijce annos prędictos a scorpione : quia coniunctio illa secundum eum fuit in scorpione. Si vero volueris profectionem ab ascendente regni: vide quot anni solares transierunt a principio illius regni. Ipse exemplificat de vno regno:sed nescio de quo regno loquitur/ & nõ curo quia sine exẽplo suo potest intelligi litera. Sicut autẽ dicitur de ascẽdẽte regni ita debet intelligi de ascendente fundationis alicuius ciuitatis vel castri vel etiam cuiuscũq ędificij:ita q accipiantur anni solares perfecti qui transierunt a principio fundationis illius & proijciantur ab ascendente principij fundationis secundũ modum ante dictum. Deinde dicit si volueris profectionẽ ab ascendente mutationis cõiunctiõis Iouis & Saturni de triplicitate aquatica ad triplicitatem igneã subtrahe ab annis Persarũ.176.annos persicos: & conuerte illos qui remanent in annos solares & proijce a leone. Vult dicere quod cõiunctio Iouis & Saturni in principio annorũ persarũ fuit in triplicitate ęquatica & post principiũ annorũ persarum per quos ipsi cõputabant per.176.annos mutauit se coniũctio ad triplicitatẽ igneã : ideo iubet subtrahere ab annis persarũ 176.annos & remanẽt anni qui trãsierũt ab anno mutatiõis cõiũctionis ad triplicitatẽ igneã & iubet eos annos qui remanẽt vertere in annos solares/ quia persici nõ habẽt bisextũ:& anni solares habẽt:profectio autem fit secundum annos solares. & iubet proijcere a leone:quia secundum ipsum leo fuit ascendens in anno mutationis coniunctionis ad triplicitatem igneam. ex quo videtur quod auctor iste fuit & composuit hunc librum in tempore quo coniunctio fuit in triplicitate ignea. nunc autem hæc coniunctio est in triplicitate aerea : ideo ponam exemplum de triplicitate in qua nos sumus. Cum volueris scire profectionem ab anno mutationis coniunctionis Iouis & Saturni ad triplicita-

tem aeream subtrahe ab annis Christi·1324. annos & 71.dies & 20.horas.tantum enim tempus transiuit a principio annorū Christi vsq; ad principiū annorum mutationis cōiūctionis ad triplicitatem in qua nos sumus: & residuum proijce a.13.gradu tauri·ille enim fuit ascendēs anni supradicti: & vbi perduxerit te numerus/ ibi erit profectio āni·Verbi gratia.āni Christi sunt numero·1330. completi/ &.22.dies.ab illis subtraham.1324.annos &.71.dies. & remanent.5. anni perfecti &.316·dies anni imperfecti: dabo primum annum tauro incipiēdo a·13.gradu eius secūdum signo geminorum incipiēdo a·13.gra.eius tertium cancro. quartū leoni incipiendo a·13.gradu eius.quintum virgini incipiēdo a.13 gradu eius.venit ergo profectio.6.anni mundū perfecti ad librā ad.13.gradum.Et si volueris gradū in quo est profectio diei vltimi ex diebus qui transierunt de anno imperfecto multiplica numerum dierumanni perfecti per.30·& productū diuide per.365. & numerus quotiens erit gradus.Si autem aliquid remāserit post diuisionem multiplica illud per.60. & diuide per idē quod prius: & numerus quotiens erit minuta.verbi gratia.in proposito exemplo remanserunt de anno imperfecto.316. dies quos multiplicabo per.30. & prouenient. 9480. quem numerum diuidam per 365·& exibunt.25.gradus & remanēt post diuisionem.355.quæ multiplicabo per.60·& prouenient.21300·& diuidam per.365. & exibunt.58.minuta·addā ergo super·13·gradum librę.25·gradus &.58.minuta & proueniet numerus vsq; ad.8·gradus &·58. minuta scorpionis.ibi ergo nunc est profectioab ascendente anni mutationis coniunctionis ad triplicitatem aeream.

T EX HOC DIRECTIO. In hoc capitulo auctor docet dirigere significatorē quēlibet ad quēlibet locum circuli·Intelligēdum est primo quod directio siue dirigere significatorem ad quēlibet locū circuli/ nihil aliud est quā inuenire gradus ęquinoctialis qui reuoluūtur a loco significatoris vsq; ad locum ad quem debet dirigi. Si locus significatoris fuerit in medio cœli vel in angulo terræ:tunc dirigere est inuenire gradus æquinoctialis qui reuoluuntur a loco significatoris vsq; ad locum ad quē debet dirigi in horizonte recto·Si autem fuerit in ascendente vel in occidēte:tunc est inuenire illos gradus in horizonte obliquo·Si autē nō fuerit in aliquo horum locorum:tūc accipiuntur ascensiones mixtim scilicet miscendo ascensiones circuli directi cum ascensionibus regionis:proportionaliter tamen secundum distantiam loci significatoris ab angulis·& gradus directionis quandoq; significāt annos quādoq; dies quādoq; alia tempora. In natiuitatibus quili-

bet gradus ſignificat annum. In reuolutionibus annorum mundi
& natiuitatum quilibet gradus ſignificat diem. Et quidam volũt
quod in reuolutionibus annorum. 59. minuta &.8. ſecunda ſcili-
cet motus ſolis in vno die ſignificant vnum diem. In cõiunctio-
nibus ſolis & lunæ & in oppoſitionibus ſecundum quoſdam qui-
libet.13.gradus.10.minuta ſcilicet quantum luna mouetur in die
per medium curſum ſignificant diem. Cum ergo volueris ſignifi-
catorem aliquem dirigere ad quẽcunq; locum circuli: ſi ſignifica-
cator ille fuerit in gradu medij cœli vel in angulo terrę: ſubtrahe
aſcenſiones circuli directi gradus ſignificatoris ab aſcenſionibus
circuli directi loci ad quem vis dirigere: & remanent gradus dire
ctionis. Si vero ſignificator fuerit in aſcendẽte aut occidente: ſub-
trahe aſcenſiones circuli obliqui gradus ſignificatoris ab aſcen-
ſionibus circuli obliqui ad quem vis eum dirigere: & remanẽt gra
dus directionis. Exemplum quãdo eſt in medio cœli. Pono quod
luna ſit in medio cœli in.5.gradu aquarij/ & pono ꝙ radij oppo-
ſiti Saturni ſint in 6.gradu piſcium Ponam quod velim dirigere
lunã ad radios oppoſitos Saturni. Quęſiui igitur aſcẽſiões gradus
lunę in circulo directo & inueni.37.gra.23.mi. Quęſiui etiã aſcẽ
ſiones ſexti gradus piſciũ vbi ſunt radij oppoſiti Saturni in eodẽ
circulo directo/ & inueni.67.gradus.48.minu Deinde ſubtraxi
aſcenſiones lunæ ab aſcenſionibus radiorum Saturni/ & remanſe-
runt.30.gradus 25.minuta. illi eſſent gradus directionis in hoc
caſu. Exemplum quando eſt in aſcendente Pono quod luna ſit in
eodem.5.gradu aquarij/ & radij Saturni in.6. piſcium. Quæſiui
aſcenſiones gradus lunæ in circulo obliquo in regione cuius lati-
tudo eſt.48.graduum. & inueni.320.gradus.22.minuta. Quęſi
ui etiam aſcenſiones ſexti gradus piſcium & inueni.348.gradus
31.minuta. ſubtraxi aſcenſiones lunæ ab aſcenſionibus gradus ra
diorum Saturni & remanſerunt.18.gradus.9. minuta. illi eſſent
gradus directiõis in hoc caſu. hoc eodem modo dirigitur gradus
aſcendens ad quemlibet locum circuli. Si vero ſignificator dirigẽ
dus fuerit extra hæc loca: tunc ſi fuerit inter medium cœli & aſcẽ
dens/ vide diſtantiam eius a medio cœli ſubtrahendo aſcenſiones
gradus medij circuli in circulo directo ab aſcenſionibus gradus
ſignificatoris: quam diſtantiam ſerua. Deinde ſcias medietatẽ ar-
cus diurni gradus ſignificatoris ꝑ modũ dictũ ĩ capitulo de radia
tionibus & ſerua eam. Deinde ſubtrahe aſcenſiones circuli dire-
cti gradus ſignificatoris ab aſcenſionibus circuli directi loci ad
quem vis eũ dirigere: & quod remãſerit erit ſignificator circuli di
recti ſerua eum. Deinde ſubtrahe aſcenſiones gradus ſignificato
ris in circulo obliquo ab aſcenſionibus loci ad quem vis eum diri
gere in eodẽ circulo obliquo; & quod remãſerit eſt ſignificator re-

gionis. Deinde ſubtrahe ſignificatorem & minorem de maiori/ & differentiã multiplica per diſtãtiam ab angulo medij cœli/ & productum diuide per medietatẽ arcus diurni: & proueniet pars proportionalis quã adde ſuper ſignificatorẽ circuli directi ſi fuerit minor ſignificatore regiõis: vel ſubtrahe ſi fuerit maior & quod prouenerit erit gradus directionis. Si autẽ velles dirigere contra ſucceſſionem ſignorum ſicut diriguntur partes & planetæ retrogradi ſcilicet procedendo ab aſcendente verſus mediũ cœli: tunc debes accipere diſtãtiã ſignificatoris ab aſcẽdẽte per aſcẽſiões regiõis & debes addere partem proportionalẽ differentię duorum ſignificatorum ſuper ſignificatorem regionis: ſi ille erit minor ſignificatore circuli directi aut ſubtrahere ab eo ſi eſſet maior. in alio nõ differt opus. Si autem ſignificator dirigendus fuerit inter aſcendens & angulum terræ: vide diſtantiam gradus ſignificatoris ab aſcendente ſubtrahendo aſcenſiones gradus aſcendentis regiõis ab aſcẽſionibus gradus ſignificatoris regionis & ſerua diſtantiam. Deinde ſcias medietatem arcus nocturni gradus ſignificatoris per modum dictum in opere radiationum quam etiã ſerua. Deinde ſubtrahe aſcenſiones gradus ſignificatoris in circulo obliquo ab aſcẽſionibus loci ad quem vis eum dirigere in eodem circulo obliquo: & quod remanſerit eſt ſignificator regionis quem ſerua. Deinde ſubtrahe aſcenſiones gradus ſignificatoris circuli directi ab aſcenſiõibus circuli directi loci ad quem vis eũ dirigere: & quod remãſerit erit ſignificator circuli directi. deinde ſubtrahe minorem de maiori & remanebit differentia duorum ſignificatorum: quã multiplica per diſtantiam gradus ſignificatoris ab aſcendente & productum diuide per medietatem arcus nocturni gradus ſignificatoris & proueniet pars proportionalis: quã adde ſignificatori regionis ſi fuerit minor ſignificatore circuli directi: vel ſubtrahe a ſignificatore regiõis ſi fuerit maior ſignificatore circuli directi: & quod poſt additionẽ vel ſubtractionẽ prouenerit/ ſunt grad⁹ directiõis. Si vero volueris dirigere contra ſucceſſionẽ ſignorũ ſcilicet procedendo ab angulo terræ verſus aſcendens: tunc debes accipere diſtantiam ſignificatoris ab angulo terræ per aſcenſiones circuli directi & multiplicare illam per differentiam duorum ſignificatorũ & diuidere per medietatẽ arcus diurni vt prius dictum eſt: & partem proportionalem debes addere ad ſignificatorem circuli directi ſi fuerit minor ſignificatore regionis. Vel ſubtrahere ſi fuerit maior/ in alio non differt opus. Si autem ſignificator dirigendus fuerit inter angulum terræ & gradum occidentis/ operari debes cum gradu oppoſito ſignificatoris & cum gradu oppoſito loci ad quem vis eum dirigere & per diſtantiam gradus oppoſiti ſignifi-

catoris a medio cœli: & per medietatem arcus diurnum gra. oppositi significatoris. gradus enim oppositus significatoris tātū distat a linea meridiana / quantum gra. significatoris ab angulo terræ. & medietas arcus diurni grad. oppositi est tanta quāta est medietas arcus nocturni significatoris. & est tunc idem opus ꝗ fuit inter medium cœli & ascendens. Si vero significator dirigendus fuerit inter angulum occidentis & medium cœli / debes operari similiter per gradū oppositum significatoris & per distātiam eiusdē ab ascendente & per medietatem arcus nocturni eiusdē gradus oppositi & per gradum oppositum loci significatoris ad quem dirigendus est: & est eiusdem operatio sicut fit inter ascendens & angulum terræ Si vero contingat ꝗ significator dirigendus sit in vna quadra / & locus ad quē debet dirigi sit in alia quadra. Verbi gratia. significator sit inter medium cœli & ascendēs: & locus ad quē debet dirigi sit inter ascendens & angulum terræ / tunc debes dirigere vsq; ad angulum: & postea dirigere angulum vsq; ad locum ad quem debet dirigi & iungere has directiones insimul. Diriges autem significatorem prius dictum: ita ꝗ accipias distātiam significatoris ab angulo qui est retro ipsum in ordine signorum: sicut si fuerit inter angulum medij cœli & ascendens / accipies distantiam eius ab angulo medij cœli. Et si fuerit inter ascendens & angulū terræ accipies / distantiam eius ab ascendente: accipies etiam medietatem arcus diurni vel nocturni gradus significatoris vel eius oppositi per modum prius dictum: & angulum ad quem vis dirigere / accipies pro loco ad quem debet dirigi: & teneto ordinem prius dictum. Illa directione facta diriges angulum per modum prius dictum quādo significator fuerit in aliquo angulorum vsq; ad locum ad quem debet dirigi significator: & addes vnam directionem cum alia: & prouenient gradus directionis. Auctor in litera dicit quod debet accipi distantia significatoris ab angulo & illa debet diuidi per partes horarū gradus significatoris / & prouenięt horæ distantię significatoris ab angulo. & dicit quod debet accipi sexta pars differentię duorum significatorum: quam sextam partē iubet multiplicare per horas distantię significatoris a meridie: & proueniens iubet addere ad significatorem circuli directi vel subtrahere per modum dictum. Sed modus quem posui / est leuior & planior. In modo enim autoris oportet accipere distantiam ab angulo per eūdem modū quem ego posui. & vltra hoc / oportet quęrere partes horarum gradus significatoris: & postea diuidere distātiam ab angulo per partes horarum gradus significatoris: & quod prouenerit tenere. Oportet etiā secundum modum suum quærere significatorem circuli directi & significatorem regiōis per eundē

modum quem posui & etiam differẽtiam duorum significatorum: & vltra hoc oportet illam differentiã diuidere per sex ad hoc quę habeatur 6. pars ei⁹. Cũ in multitudine operationũ faciliter cadat error/ videtur mihi modus quẽ posui/ certior. Exemplum quando significator est inter medium cœli & ascendens/ & locus ad quem debet dirigi in eadem quadra/ scilicet inter medium cœli & ascendens. Pono ꝙ luna sit hylech & sit in quinto gradu aquarij: & pono quod radij oppositi Saturni (& idẽ esset de corpore) sint in sexto gradu piscium: & pono quod angulus medij cœli sit .20. gradus capricorni. Ad dirigendum lunam ad radios Saturni/ quęsiui primo ascensiones gradus medij cœli in circulo directo/ & inueni 21. gradus &. 39. minuta: subtraxi ascensiones gradus medij cœli ab ascensionibus gradus lunæ: & remansit distantia lunæ a medio cœli. 15. gradus. 44. minuta. Deinde quęsiui ascẽsiones gradus lunæ in circulo obliquo/ & inueni. 330. gradus. 22 minuta. quęsiui etiam ascensiões gradus oppositi loci lunæ. 104. gradus &. 30 minuta/ a quibus subtraxi ascensiones gradus lunæ. sed quia non potui subtrahere/ eo quod ascensiones gradus lunæ erant maiores ascensionibus gradus oppositi: addidi ascensionibus gradus oppositi lunæ 360. gradus/ & prouenerunt. 464. gradus. 30. minuta. deinde subtraxi/ & remanserũt. 134. gradus. 8. minuta. & hoc fuit totus arcus diurnus gradus lunæ quem mediaui/ & fuit medietas 67. gradus &. 4. minuta. Seruaui itaq; distantiam lunæ a medio cœli & medietatem arcus diurni lunæ. Deinde subtraxi ascensiones gra. lunæ in circulo directo/ quæ fuerunt. 37. gradus. 22. minuta ab ascẽsionibus gra. radiorũ Saturni in eodẽ circulo/ quę fuerunt. 67. gra. 48. minuta/ & remanserunt. 31. gradus. 25. minuta: & hoc fuit significator circuli directi. Seruaui itaq; eũ: deĩde subtraxi ascensiones gra. lunæ in circulo obliquo quæ fuerunt. 330. gradus. 22. minuta ab ascensionibus radiorum Saturni in eodem circulo obliquo qui fuerũt. 348. gradus. 31. minuta/ & remansit significator regiõis qui fuit. 18. gradus. 9. minuta. Deinde subtraxi significatorẽ regiõis a significatore circuli directi: & remãsit differẽtia duorũ significatorũ quæ fuit. 12. gra. 16. minu. Deinde multiplicaui istam differentiam per distantiã lunæ a medio cœli/ & diuisi per medietatem arcus diurni gradus lunę/ & prouenit pars proportionalis quę fuit. 2. gradus. 52. minuta. 38. secunda. quam partem proportionalem etiam subtraxi a significatore circuli directi quia fuit maior significatore regionis & remanserũt gra. directionis qui fuerũt. 27. gradus. 32. minuta. 21. secũdo accepi pro quolibet gradu vnum annum & pro quibuslibet minutis. 5. residuis vnum mensem. & pro quolibet minuto. 6. dies: & pro quolibet se-

cundo. 6. minuta dierum cum completum fuerit hoc tempus a tē-
pore natiuitatis cuius figura fuerit hoc modo dispofita: morietur
natus. Quādo vero significator est inter ascendēs & angulum ter
ræ: operaberis cum distantia ab ascendēte & cum medietate arcus
nocturni: & non differt in alio Cum volueris dirigere contra suc
cessionē signorū si significator fuerit inter mediū cœli & ascēdēs/
operaberis cū distantia ab ascendēte & cum medietate arcus diur
ni. Si significator fuert inter angulum terræ & gradum occiden-
tis: operaberis cum opposito gradu significatoris & gradu oppo-
sito loci ad quem vis dirigere: & tunc est opus tuum inter mediū
cœli & ascendens. Et si significator fuerit inter gradum occiden-
tis & medium cœli/operaberis similiter cum gradibus oppositis: &
tunc est opus tuum inter ascēdens & angulum terræ. ¶ Nota ta-
men ꝙ secundum modum dictum diriguntur significatores quan
do non habent latitudinem. Quando autem significatores habent
latitudinem/difficilior est modus: & propter hoc factū fuit instru-
mentum ad dirigendum planetas habentes latitudinē: & illud in-
strumentum vocatur directorium. Videbatur compositori seu in-
uentori illius instrumenti ꝙ significator habens latitudinem non
posset dirigi per tabulas ascensionum: vel non sine magna difficul
tate. Ego autem dico ꝙ instrumentum suum non est sufficiēs: nisi
sit maxime quantitatis ita ꝙ possit recipere minuta: tale autē vix
potest fieri. In directiōibus enim vt plurimum accipitur pro quo-
libet gradu vnus annus. modo si in directiōibus instrumentū nō
sit diuisum nisi per gradus vix inuenietur in eodē certitudo vsq
ad annum: & hoc si instrumētum sit bene factum ita ꝙ nō sit error
in diuidendo: hoc aut non sufficit. Et ego dico tibi ꝙ significator
habens latitudinem potest dirigi ad locum habentem latitudinem
per tabulas ascensionum: & non vidi modum expositum in aliquo
libro. Modus autem est iste. cum volueris dirigere significatorem
habentem latitudinē ab eclyptica ad corpus alicuius planetę etiā
habentis latitudinem vel ad radios alicuius habentis latitudinē:
quære primo gradum cum quo significator mediat cœlum secun
dum doctrinam canonum primi mobilis. Deinde quære gradum
cum quo mediat cœlum locus ad quem vis dirigere secundum eā-
dem doctrinam: & accipies gradum cum quo significator mediat
cœlum pro loco significatoris: & per hunc scies distantiam signifi
catoris a medio cœli vel ab ascendente per modum prius dictum
nec plus nec minus: & accipies locum cum quo mediat cœlum lo-
cus ad quem debet dirigi pro loco ad quem debet dirigi: & cum
istis duobus quęres significatorē circuli directi per modū prius di
ctum. deinde quære gradum cū quo oritur significator in regio-

ne sua secũdum doctrinam canonum primi mobilis. quære etiam gradum cum quo oritur locus ad quẽ debet dirigi secundũ eosdẽ canones. Deinde cum gradu cum quo oritur significator quæres medietatem arcus diurni vel nocturni per modum prius dictum: & quæres significatorem regionis cũ istis duobus gradibus .s. cum gradu cũ quo oritur significator & cũ gradu cũ quo oritur locus ad quem debet dirigi in alio nõ differt opus. Dico tibi etiã & breuiter: oportet quærere gradum in quo significator mediat cœlum & gradum cum quo mediat cœlũ locus ad quem debet dirigi. cũ primis duobus oportet quærere significatorẽ circuli directi. cum alijs duobus oportet quærere significatorẽ regionis. Cũ gradu cũ quo significator mediat cœlũ oportet quærere distãtiam a medio cœli si fuerit inter mediũ cœli & ascẽdẽs. cũ gradu cũ quo oritur significator oportet quęrere medietatẽ arcus diurni vel nocturni. Si autem significator fuerit inter ascendens & angulũ terrę/ oportet quęrere distantiã significatoris ab ascendente cum gradu cum quo oritur significator & cũ eodem medietatẽ arcus nocturni. in omnibus alijs est idem opus cũ opere prius dicto. Est etiam vnus alius casus qui potest contingere in directionibus quando significator & locus ad quẽ debent dirigi habẽt latitudinẽ: aut vnus eorum habet latitudinem. Potest enim contingere ꝙ significator dirigendus & locus ad quẽ debet dirigi simul veniant ad lineã meridianam: ita ꝙ ambo mediant cœlũ cũ eodem gradu licet non sint in eodẽ gradu in eclyptica. Si aliquis istorũ casuum eueniat: tunc operaberis eodẽ modo quo dicã. Si significator & locꝰ ad quẽ debet dirigi veniãt cũ eodẽ gradu ad mediũ cœli: quia nõ sunt aliquę ascẽsiões in circulo directo inter eos/ pones pro significatore circuli directi .o. Postea q̃res significatorẽ regiõis accipiẽdo ascẽsiões in circulo obliquo a loco cũ quo oritur significator vsq; ad locum cũ quo oritur locus ad quẽ debet dirigi: & totũ illud .s. significatorẽ regiõis multiplicabis per distãtiã significatoris ab angulo & productũ diuides per medietatem arcus diurni vel nocturni: & proueniet pars proportionalis quã tenebis pro gradibus directionis. Si autẽ significator dirigendus: & locus ab quem debet dirigi oriantur cũ vno & eodẽ gradu pones pro significatore regionis o. & significatorẽ circuli directi multiplica per distantiã significatoris ab angulo: & diuide per medietatem arcus diurni vel nocturni: & proueniet pars proportionalis quã tenebis pro gradibꝰ directionis Ponere de omnibus exẽpla esset nimis longũ: sed intẽdo domino cõcedente in fine istius expositionis ponere æquationem vnius natiuitatis. in qua patebit modus inuestigãdi ascendẽtẽ eligendi hylech & alcochodẽ: & ponã ibi aliquas proiectiões radiorum & aliquas directiones: sufficiant hæc de opere directionum.

Dicit auctor in litera · cognitis annis directiōis/ si volueris scire locum istius directionis in zodiaco/ adde annos directiōis super ascēsiones circuli directi gradus significatoris si significator fuerit in medio cœli vel in angulo terræ/ & reduces ad gradus æquales in circulo directo · & vbi perduxerit te numerus in circulo signorum: ibi est locus directiōis: & dicitur locus diuisionis. & dominus termini illi⁹ loci dicitur diuisor · Si significator fuerit in ascendēte adde annos directionis super ascensiones regionis gradus significatoris: & reduc ad gradus æquales in circulo obliquo. & vbi perduxerit te numerus in circulo signorum · ibi est locus diuisiōis · & dominus termini illius loci/ est diuisor. Et istud est idem opus cum opere de proiectionibus radiorum: & quando feceris directionem/ & feceris istud opus/ inuenies in fine eundem locum ad quem direxisti: nisi significator haberet latitudinem ·

T EX HOC ALGEBVTAR IN NATIVITAtibus. In hoc capitulo auctor docet dirigere gradum ascendentem in natiuitatibus. Sententia literæ est talis. Cōsidera in cuius planetæ termino sit gradus ascēdens/ & considera finē illius termini. Deinde quære ascēsiones gradus ascendētis in circulo obliquo per tabulā tuę regionis & serua eas: quære etiam ascensiones finis illius termini per eandem tabulam: a quibus subtrahe ascensiones gra. ascendentis & gra. qui remanserint sunt gra. directionis. accipe pro quolibet gradu annum vnum: & pro quibuslibet quinq̧ minutis vnū mēsem: & pro quolibet minuto. 6 · dies: & pro quolibet secūdo duas horas & · 24 · minuta horæ : & planeta qui est dominus termini est dispositor annorum siue diuisor · Postea considera finem termini: immediate sequentis & subtrahe ascensiones finis termini pręcedentis ab ascensionibus finis termini illius: & remanebunt gradus directiōis. accipe sicut prius pro quolibet gra. annum vnum & cętera · & dominus illius termini est dispositor siue diuisor: & isto modo facies ad finē cuiuslibet signi secundum ordinem signorum vsq̧ ad finem vitæ. Et si fuerit in aliquo termīo aliquis planeta vel radij alicuius planetæ/ illa planeta erit particeps in diuisione. Exemplum in hoc pono ꝙ ascendens alicuius natiuitatis fuit quartus gradus virginis completus ad dirigendum gradum istū: considera primo in cuius planetæ termino est iste gradus. & patet primo ꝙ in termino Mercurij/ & durat terminus vsq̧ ad finem. 7. gradus virginis. quæsiui ascensiones gradus ascendentis in horizonte obliquo in regione cuius latitudo est. 48 · gradus/ & inueni. 144 · gradus. 27 . minuta · quæsiui etiam ascensiones finis termini scilicet finis. 7 · gradus virginis/ & inueni. 148 · gradus. 33 · minuta. subtraxi ascensiones

gradus ascendentis ab ascensionibus finis termini: & remanserunt 4. gradus. 6. minuta. dedi cuilibet gradui annum & quibuslibet 5. minutis vnũ mensem/ & cuilibet minuto. 6. dies: & fuerunt quatuor anni idest mẽsis. 26. dies. & Mercurius dominus termini fuit dispositor istorum annorum. Deinde cõsideraui terminum immediate sequentem qui est veneris & durat vsq; ad finem. 17. gradus virginis. quæsiui ascensiones finis termini illius scilicet veneris & inueni. 162. gradus. 15. minuta. a quibus subtraxi ascensiones finis termini pręcedentis Mercurij: & remãserunt. 13. gradus. 44. minuta. qui fecerunt. 13. annos. 8. menses. 12. dies. & Venus disposuit hos annos. in fine istius termini fuit ætas nati. 17. anni. 9. mẽses. 18. dies. Deinde sequitur terminus Iouis qui durat vsq; ad 21. gradum virginis completum. quæsiui ascensiones eius & inueni. 167. gradus. 93. minuta a quibus subtraxi ascẽsiones finis termini pręcedentis: & remanserunt quinq; gradus. 28. minuta quæ fecerunt quinq; annos. quinq; menses. 18. dies: & Iupiter fuit dispositor istorum annorum. Factaq; est ætas nati in fine istorũ annorum. 23. anni. tres menses. sex dies. Deinde sequitur terminus Martis. & faciendum est vt prius: & secũdum istum directio continuanda vsq; ad finem vitæ: & quoties directio peruenit ad corpus vel radios infortunæ/ veniet nato infirmitas vel impedimentum in corpore suo secundum naturam illius infortunę/ nisi fortunæ aspexerint ipsum locum: tunc enim minuent malum.

EX HOC DVODENARIA PLANETARVM & domorũ. In hoc capitulo auctor docet inuenire dominum duodenarię. Intelligendum est ad euidentiam istius capituli q; quodlibet signum intelligitur diuidi in duodecim partes: & quęlibet pars est de duobus gradib9 & . 30. minutis. Hyspalensis ponit hoc capitulum: & duo capitula sequentia inter dignitates planetarum: & dominus primę duodenarię est dominus illius signi. Dominus secundæ duodenariæ est planeta succedens descendendo & sic secũdum ordinem. Verbi gratia. dominus primæ duodenarię arietis est Mars. secundæ sol. tertiæ Venus. quartæ Mercurius. quintæ luna. sextæ Saturnus. septimæ Iupiter. octauę iterum Mars: & sic secundum ordinem. Sententia auctoris est talis. Cum volueris scire duodenarias planetarum vel domorum vide quantum transiuit planeta de signo in quo est aut de domo in qua est & numerum illorum graduũ multiplica per duodecim: & super numerum productum adde numerum graduum quos multiplicasti. & quod collectum fuerit proijce ab initio signi in quo est planeta/ dãdo vnicuiq; signo. 30. & vbi finitus fuerit numerus ibi erit duodenaria.

ET EX HOC ANAVBARACH. Hic docet inuenire dominum nouenarię. Sententia enim est talis. Cum volueris scire nouenariam siue dominū nouenarię alicuius planetæ: vide quot gradus pertransiuit planeta de signo in quo est: vel de domo in qua est. & diuide totum illud signū in. 9. diuisiones. & erit quælibet diuisio ex tribus gradibus &. 20. minutis. Deinde vide in qua parte illius diuisionis sit planeta. & dabis primā diuisionē domino signi mobilis eiusdē triplicitatis. & secundā diuisionē domino signi sequentis: & sic eundo secundū ordinem signorū quousq; venias ad illam nouenariā in qua est planeta cuius quęris dominū nouenariæ. Verbi gratia. pono quod sol sit in. 24. gra. aquarij. ad sciēdū dominum nouenarię gradus solis dedi primo tres gradus aquarij &. 20. minuta domino signi mobilis eiusdem triplicitatis. est autē aquarius de triplicitate aerea. Signū mobile illius triplicitatis est libra: dominus eius est Venus. est ergo Venus domina primæ nouenariæ aquarij. s. primorū trium graduū &. 20. minutorū. Deinde dedi secundā nouenariam Marti domino signi sequētis. s. scorpionis: & cōpleti tūc fuerūt a principio aquarij. 6. gradus &. 40. minuta. Deinde tertiā nouenariā dedi Ioui. s. domino Sagittarij qui succedit scorpioni. & cōpleti fuerūt tunc a principio aquarij 10. gradus. Dedi quartā nouenariam Saturno domino capricorni qui succedit Sagittario: & completi fuerunt a principio signi. 13. gra. &. 20. minuta. Dedi quintam nouenariā Saturno domino aquarij: & completi fuerunt. 16. gradus &. 40. minuta. Dedi sextam nouenariā Ioui domino piscium & completi fuerunt a principio signi aquarii. 20. gradus. Dedi septimā nouenariam Marti domino arietis: & cōpleti fuerunt a principio signi. 23. gradus: & 20. minuta. Dedi octauam nouenariam veneri domino tauri. illa ergo est diuisio nouenarię solis in casu proposito: & completi fuerunt tunc gradus. 26. & minuta. 40. aquarii. Quando ergo inuenies in libris iudiciorum de domino Anaubarach luminarium: si fuerit in die intelligitur de domino nouenariæ solis: si in nocte / de domino nouenariæ gradus lunę. Alia quę auctor dicit patēt legēdo literam.

ET EX HOC ADORINGEN. Hic docet inuenire decanum. Sententia eius est talis. Diuide signū ascendens in tres partes: & quælibet diuisio erit ex decem gradibus. dabisq; primam diuisionē domino ascendentis. secundam domino secundi signi: & tertiā domino tertii signi. Vult dicere q prima diuisio est domini eiusdem signi quod ascendit. Et secunda diuisio est domini signi sequentis eiusdem triplicitatis. tertia diuisio est domini tertii signi illius triplicitatis. ita q tres decani sunt domini triū signorū vnius triplici-

tatis. Auctor ponit exemplum tale in litera. Posito q prima facies arietis sit ascendens: eius decanus est Mars. Si secunda facies est ascendens: eius decanus est sol/ dominus leonis secundi signi eiusdem triplicitatis. & si tertia facies sit ascendens: eius decanus est Iupiter/ dominus Sagittarii quod est tertium signum illius triplicitatis. Et si prima facies leonis sit ascendens: eius decanus est sol/ dominus eiusdem signi. Si secunda facies sit ascendens: eius decanus est Iupiter dominus signi quod succedit leoni in eadem triplicitate. Si tertia facies sit ascendens: eius decanus est Mars/ dominus tertii signi a leone in eadem triplicitate scilicet arietis. & secundũ hunc modum intellige de aliis triplicitatibus.

ET EX HOC DOMINVS ORBIS. In hoc capitulo ponit ordinem in domino horarum in natiuitatibus. Sententia literæ est talis. Aspice in qua hora natus egreditur vterum: & dominum illius horę da primo anno natiuitatis/ & per illum significatur esse nati in eodem anno quantum ad sanitates vel infirmitates corporis nati sicut per dominum ascendentis. Et dabis dominum horæ sequentis secundo anno. & per eum significatur esse substantiæ in eodem anno sicut per dominum domus substantiæ. Dabis dominum tertiæ horæ tertio anno ab hora natiuitatis. & per eum significatur esse fratrum in illo anno sicut per dominum tertiæ domus. & isto modo facies de aliis dominis horarum eundo secundum ordinem horarum & domorum vsq; ad finem vitæ. & planum est in litera quod dicit. Exemplum in hoc ponatur q quidam natus fuit in die solis hora quarta: quæ hora quarta est hora lunæ. erit luna domina primi anni. & ab ea accipitur esse corporis. Hora sequens est Saturni. erit ergo Saturnus dominus secundi anni. & ab eo accipitur esse substantiæ in illo anno. & sic per ordinem.

ET EX HOC DISPOSITIO FRIDARIÆ. In hoc c. auctor docet ordinare annos fridariæ & gubernationis planetarum in natiuitatibus. Sententia literæ talis est. Si natiuitas fuerit in die: incipit fridaria a sole/ & gubernat ipsum natũ sol secũdũ quãtitatẽ annorũ suę fridarię qui sunt decẽ. Post solẽ gubernat ipsum Venus secundũ quãtitatẽ annorũ fridarię eius qui sunt octo. Post Venerẽ gubernat Mercurius per. 13. annos. deinde luna per nouem annos. deinde Saturnus per. 11. deinde Iupiter per. 12. annos. deinde Mars per. 7. annos. deinde caput draconis per tres annos. deinde cauda draconis per duos annos. deinde reuertitur

diſpoſitio ad ſolem & vadit per ordinem planetarũ ſicut prius: numerus autem omnium annorum eſt. 75. & qui tranſit hunc numerum annorum reuertitur ad diſpoſitionem primam ſecundum ꝙ poſſibile eſt. Si autem natiuitas eſt in nocte incipit fridaria a luna & diſpoſuit luna annos ſuos. deinde Saturnus. deinde Iupiter. deinde Mars. deinde Sol. deinde Venus: poſtea Mercurius. deinde reuertitur ad lunam & vadit ſecundum ordinem planetarũ ſicut prius. Et quãdo aliquis planeta diſponit annos ſuę fridarię diſponit ipſe ſeptimam partem illorum annorum ſolus. In ſecunda autẽ ſeptima participat ei planeta frequens qui ei ſuccedit. In tertia autem participat ei planeta tertius. In quarta quartus. Et in quinta quintus. & ſic vſq; ad ſeptem ſeptimas & ſeptem planetas. Verbi gratia. pono ꝙ natus fuit quis in die: incipit ergo fridaria a ſole & gubernat ipſum ſol ſecundum quantitatem annorum fridariæ ſuę qui ſunt. 10. anni. & gubernauit ipſe ſol ſolus ſeptimam partẽ iſtorum decem annorum/ ſcilicet per vnum annum ſolarẽ &. 156. dies &. 12. horas. Hæc eſt enim ſeptima pars decem annorum. In ſecũda ſeptima parte horum decem annorum habuit Venus participationem cum ſole in fridarię diſpoſitiõe per vnum annum &. 156. dies. &. 12. horas. & tranſierunt tunc nato duo anni 313. dies cõpleti. deinde habuit participationem cum ſole in diſpoſitione fridariæ Mercurius per vnum annum &. 156. dies. &. 12. horas. & in fine huius diuiſiõis tranſierunt nato quatuor anni ſolares. 104. dies. 6. horæ. deinde habuit participationem cum ſole luna per eãdem ſeptimam. 10. annorum. & in fine huius diuiſionis tranſierũt nato. 5. anni. 260. dies. 18. horæ. deinde habuit participationem cum ſole Saturnus per ſeptimam partem. 10. annorum. & in fine huius diuiſionis tranſierunt nato ſeptem anni. 52. dies completi. deinde habuit participationem cũ ſole Iupiter in diſpoſitione fridarię per eandem ſeptimam. & in fine huius diuiſionis tranſierũt nato. 8. anni ſolares. 208. dies. 12. horæ. deinde habuit participationem cum ſole in diſpoſitione fridariæ Mars in vltima ſeptima parte decem annorum. & in fine huius diuiſionis tranſierunt nato 10. anni completi. ſecundum hunc modum eſt faciendum in fridarijs omnium planetarum. Caput autem draconis & cauda quilibet eorum diſponit per ſe annos fridarię ſuę ſiue participationem planetarum. Narrare autem euentus contingentes nato in qualibet harum diuiſionum eſſet nimis longum Haly Abenragel in ſuo libro magno complete poſuit omnes diuiſiones & iudicia cuiuſlibet diuiſionis. ideo qui volunt hæc iudicia/ legant librum illum.

ET EX HOC ALMANAR. In hoc capitulo docet quis planetarum sit eleuatus super alterum. Intentio sua est ꝙ planeta qui fuit altior in circulo suo breui scilicet in epicyclo dicitur eleuatus super alterum eleuatione de qua hic loquitur. & hoc est quod dicit Ptolemęus in. 63. propositione centiloquij. Dicit enim oportet aspicere in coniunctione Saturni & Iouis in eodem minuto ad eleuationem vnius super alterum: & iudica cum fortitudine naturæ eius in hoc mundo. Et similiter fac. in. 21. coniunctionibus residuis. Haly ibidem dicit in commēto. eleuatio planetæ super planetam est vt sit remotio eius ab auge sui circuli breuis. & ille dicitur eleuatus super alterum. Auctor autem in litera iubet aspicere medium locum planetę & verum locū planetæ. & si verus locus planetæ fuerit minor medio motu planeta est descendens a superiori parte epicycli versus inferiorē partē. Si vero verus locus planetę maior medio motu fuerit: planeta est ascēdēs ab inferiori parte epicycli versus superiorē partem. & vt breuiter dicatur si argumētum ęquatum planetę fuerit minus: sex signis communibus est descendens & si plus est ascēdens. deinde iubet auctor subtrahere mediū motum planetæ de vero motu: eiusdem si medius motus fuerit minor vero: vel econtra si fuerit maior/ita videlicet ꝙ minor subtrahatur a maiori & residuū iubet multiplicare per septem. & numerum prouenientem iubet diuidere per. 22. & numerum quotiētē iubet tenere pro eleuatione quando ascendit vel pro depressione quando descendit. De venere & Mercurio iubet respicere differentiam inter locum cuiusli bet eorum & locum solis & iubet facere sicut in alijs. Modus prius dictus secundum sententiam Ptolemęi videtur mihi melior & certior. deinde dicit auctor ꝙ fortior significatio planetarum est cū vnus eorum fuerit eleuatus super alterū in coniunctiōe. In oppositione autē & in quarto aspectu erit significatio minus apparens. & si vnus planeta fuerit ascendens & alter descendens. ille qui fuerit ascendens vadit supra descendentem. & si vterqꝫ fuerit ascendens ille vadit super alium: qui fuerit maioris ascēsiōis. & si vterqꝫ fuerit descendens: ille vadit super alium. qui fuerit minoris descēsionis. Dicitur etiam alio modo planeta eleuari super planetam quantum ad latitudinem quia septentrionalis vadit super meridianum. Et si fuerint ambo septentrionales/ille qui fuerit plus septentrionalis vadit super illum qui fuerit minus septentrionalis. Si vero fuerint ambo meridionales ille qui fuerit minoris latitudinis vadit super illum qui fuerit maioris latitudinis. Si fuerit aliquis planetarum in eclyptica carens latitudine: tunc planeta septentrionalis vadit super eum & ipse carēs latitudine vadit super

meridianum.

ET EX HOC APERTIO PORTARVM. Dicit ꝙ apertio portarum dicitur: quando inferior iungitur superiori & cum hoc fuerint eorũ domus oppositę. Verbi gratia. quando luna coniungitur cum Saturno vel eum aspicit tunc est apertio portarum. Similiter quando sol coniungitur Saturno: domus enim solis & lunæ sunt oppositę domibus Saturni. Similiter fit apertio portarum quãdo Mercurius cõiungitur Ioui: quia ambę domus vtriusq; sunt oppositę. Similiter quando iungitur Venus Marti fit apertio portarum: quia eorum domus sunt oppositæ. Dicit Hispalensis ꝙ Venus significat humiditatem. Mercurius significat ventos. Saturnus nebulas & frigus. Mars ventos a dextro idest a meridie & calorem. Iupiter temperiem & ventos a sinistro idest a septentrione. Dicit idem Hispalẽsis quando luna separatur a coniunctione alicuius planetæ vel ab eius aspectu & coniungitur alteri planetę / & sint illorum planetarum domus oppositę: hoc est apertio magnarũ valuarum in qua necesse est venire ventos vel pluuias vt est ex natura illorum planetarum. verbi gratia. luna quando separando a venere coniungitur Marti: aut separando a Mercurio coniungitur Ioui: aut separando a sole coniungitur Saturno: hoc est apertio magnarum valuarum.

ET EX HOC ALBVTEM. Hic loquitur de horis fortunatis & infortunatis. dicit ꝙ Indi inuenerãt. 12. horas post coniunctionem solis & lunæ & dant eas soli: & diuidunt eas in tres partes & iudicant super primas quatuor horas secũdum iudicium primi domini triplicitatis loci solis. & iudicant super quatuor secundas secundum iudicium secundi domini triplicitatis loci solis. & super quatuor vltimas secundum iudicium tertij domini triplicitatis loci solis hora coniunctionis. Postea dant veneri. 12. horas sequentes & diuidunt eas similiter in tres partes & iudicant super quaslibet quatuor secundum iudicium dominorum triplicitatis loci veneris hora coniunctionis. Postea faciunt similiter cum Mercurio & luna & cum cæteris planetis secundum ordinem planetarũ: donec reuertatur orbis ad solem post. 84. horas. & tunc recipiunt a sole secundum eundem ordinem. & hoc continuant vsq; ad coniunctionem secundam. Et quidam dicunt ꝙ post coniunctionem sunt. 12. horæ quæ vocantur combustę in quibus non est bonum incipere aliquod opus. & post has. 12. combustas sunt. 72. horæ incombustæ in quibus vtilis est incœptio operũ: & post has. 72. incombustas iterum sunt duodecim combustę. & iterum post illas 72. incombustę. & post eas. 12. combustæ: & sic vsq; ad cõiunctio-

nem sequentem. Et vt breuiter dicatur omnes 12. horæ quæ dantur soli secundum ordinem planetarum sunt combustę & 72. quæ sunt aliorum planetarũ sunt incombustę. Deinde dicit auctor & diuidunt has. 12. horas cõbustas in tres diuisiões: & quęlibet diuisio erit ex quatuor horis. Et dicunt quidam ꝙ qui incœperit bellum in quatuor primis horis cõbustis/timenda est perditio animę suæ. Auctor non intelligit perditionẽ animę post vitã istam ita ꝙ post separationẽ animæ a corpore rapiant eam diaboli & deducant ad inferos. Sed intelligit animę perditionẽ idest amissionẽ vitę presentis & hoc modo intelligitur in omnibus locis iudiciorum astronomię. De ista enim perditione pertinet ad eos loqui: De prima autẽ perditiõe pertinet theologis. Et qui incœperit bellũ in secũdis quatuor horis: timẽdum est detrimentum sui corporis. s. absq; perditione vitę. & qui incœperit bellũ in vltimis quatuor: timenda est perditio omniũ quæ possidet & timetur perditio illorũ quæ pertinent ad ipsum. & sic completa est expositio quartę differentię Alcabitij introductorij ad magisterium iudiciorum astrorum.

IFFERENTIA QVINTA IN COMMEmoratione vniuersarum partium. Ista est quinta differentia istius libri in qua auctor docet proiectionẽ partium: & potest diuidi in duas partes. quoniam in prima parte ponit partes quæ cadunt in natiuitatibus Et in secunda parte ponit partes quæ cadunt in reuolutionibus annorum mundi. Secunda pars incipit ibi: & quia auxiliante deo. Prima pars diuiditur in duas partes: quoniam in prima parte dat modũ proiectionis partium in generali & exemplificat de parte fortunę. In secũda parte ponit in speciali partes. 12. domorum. Secũda pars incipit ibi. incipiamus itaq; post partẽ fortunę. Sentẽtia primæ partis est talis. Modus in proiectiõibus partiũ est ꝙ accipiũtur gradus ęquales qui sunt inter vnũ locum & aliũ & numerus ille proijcitur ab ascẽdente vel alio loco. vel addũtur super gradus æquales qui fuerunt inter ambo loca gradus qui sunt ab initio signi ascendentis & productum computatur ab initio signi ascendentis dando cuilibet signo. 30. gradus. & vbi finitus fuerit numerus ibi est pars fortunæ. Verbi gratia. pono ꝙ sit sol in fine sexti gradus pisciũ & luna sit in fine. 14. gradus geminorũ: & gradus ascendẽtis sit. 10. gradus arietis. subtrahã verum locũ solis a vero loco lunę & remanẽt. 98. gradus: super quos addam. 10. gradus qui sunt a principio arietis vsq; ad gradũ ascendentẽ & proueniunt. 108. gradus. incipiã proijcere ab initio arietis dando cuilibet signo. 30. gradus & terminatur numerus iste in. 28. gradu cãcri. ibi ergo est pars fortunæ in exemplo proposito.

INCIPIAMVS ITAQVE. In hac parte ponit proiectionis partium secundum ordinem. 12. domorum ponendo in qualibet domo partes ad illam pertinentes. Et potest diuidi in tot partes quot sunt domus vbi partes incipiunt patet in litera Primo ponit partes primæ domus & sunt sex. Prima est pars vitæ. Secunda est pars hylech. Tertia est pars futurorũ siue pars diuinationis. Quarta est pars dilectionis & concordię. Quinta est pars stabilitatis & durationis. Sexta est pars animositatis & audacię. Dicit in litera cum volueris scire partem vitę: accipe gradus qui sunt a Ioue vsq; ad Saturnum in die & in nocte gradus qui sunt a Saturno vsq; ad Iouem: & proijce ab ascendente. Albumazar dicit in suo introductorio magno q̧ hęc pars significat vitam naturalē & esse corporis ac victus: quæ si fuerit boni esse/significat prolixitatem vitę & sanitatem corporis & gaudium animæ. Si vero fuerit impedita: significat paucitatē vitę & multitudinē infirmitatũ animiq; mœrorē ac tristitiā. Deinde dicit auctor pars hylech accipitur a gradu coniunctionis quæ pręcessit natiuitatem si natiuitas fuerit coniunctionalis. vel a gradu pręuentionis idest oppositiōis si natiuitas fuerit pręuentionalis vsq; ad gradum lunę & proijcitur ab ascēdente natiuitatis & vbi finitus fuerit numerus ibi est pars hylech. Albumazar dicit quod hæc pars dirigitur quēadmodum dirigitur hylech per gradus & ducitur eius profectio per signa quēadmodũ fit de hylech. cũq; peruenerit eius directio vel profectio ad malos: significat impedimentum & periculum. Et erant multi sapientum astrologorum cum inuenirent hominem patientem pericula maxima in quibusdam temporibus/& non inuenirent in eodem tempore suum hylech peruenisse ad loca malorum. nec inuenirent eidem impedimento patentē significationem in reuolutione eiusdem anni: nesciebant causam huius rei. Et ideo latebat eos hoc: quia non dirigebant hāc partem & si direxissent eam/inuenissent hoc malum accidere in eodem tempore quo peruenisset hæc pars ad loca quædam significantia ipsum periculum. Pars futurorum accipitur in die a luna vsq; ad solem: & in nocte econtra & proijcitur ab ascēdente & proprietates istius partis secundũ Albumazar est significare animam & corpus & esse eorum. & significat fidem & prophetiam & regionem & dei cultum & secreta & cogitationes atq; intentiones & res occultas & celatas: & omne quod absens est ex rebus per hunc modum applicabis iudicia in alijs & a quo loco in quem accipiatur quælibet & a quo loco proijciatur patet in litera.

ECVNDA DOMVS. Hic ponit partes secundę domus: & sunt tres. Prima est pars substantiæ. Secũda est pars paupertatis & paruitatis ingenij. Tertia est pars beatitudinis triumphi & victorię. Albumazar dicit ꝙ pars substantiæ significat profectũ & victum ac cibum quibus sustentantur corpora. quæ si fuerit in bono loco/significat bonum esse in substãtia cibo & victu. Et si fuerit impedita: significat malum esse in his quę diximus. Cęteras autem species fortunæ apparentes ex substantia scilicet quæ thesaurizatur & seruatur ac acquiritur: significant cæteri significatores substantiæ & pars fortunæ.

TERTIA DOMVS. Hic ponit partes tertiæ domus: & sunt duæ. Prima est pars fratrũ. Secunda est pars beniuolentiæ fratrum. Dicit Albumazar quod pars fratrũ & dominus eius idest dominus signi in quo ceciderit significãt esse fratrum & concordiam eorum atq; dilectionem peregrinationemq; eorum & absentiam. Post hæc aspice si hæc pars & dominus eius ceciderint in signis multorum filiorum multiplicabuntur fratres. & si ceciderint in signis paucorum filiorum erunt pauci. Et si volueris scire numerum eorum/accipe numerum signorum quę fuerunt inter partem & dominũ domus in qua ceciderit aut quot fuerint inter ipsum dominũ & partem & pone vnicuiq; signo vnũ. Et si fuerit inter eos signũ cõmune duplica numerũ eiusdẽ signi. Et si fuerit inter ipsam partem & dominuum domus in qua ceciderit aliquis planeta: accipe ei etiam vnum. Albumazar etiam ponit partem vnam in hac domo quæ vocatur pars mortis fratrum: & dicit quod accipitur in die a sole in gradũ medij cœli & in nocte contra. & augentur desuper gradus ascendentis & proijcitur ab ascendente & quotienscunq; peruenerit hæc pars secundum directionem ad significatores fratrum & sororum/dando vnicuiq; gradui vnum annum. aut per profectionem/dando cuilibet signo annũ: eueniet fratribus & sororibus aliquid horribile. aut aliquis eorum morietur.

QVARTA DOMVS. Hic ponit partes quartę domus: & sunt sex. Prima est pars patrum. Secunda est pars mortis patris. Tertia est pars annorum. Quarta est pars hęreditatum & possessionum. Quinta est pars nobilitatis nati vtrum sit filius illius cui imponitur vel non. Sexta est pars finis rerũ. Albumazar dicit quod pars patris significat esse patris & eius nobilitatis atq; generis. & si hęc pars fuerit boni esse/pater erit nobilis. Et si dominus domus huius partis fuerit boni esse: pater erit fortunatus. Si vero fuerit mali esse/erit laboriosus. A secũda parte huius

domus quæ est pars mortis patris/accipitur causa mortis: & quotienscunqꝫ profectio anni peruenerit ad hanc partem vel ad dominum eius: significat periculum patri. & similiter cū peruenerit aliquis eorum ad significatores patris.

QVINTA DOMVS. Hic ponit partes quintæ domus & sunt septem. Prima est pars filiorum. Secunda est pars temporis in quo debent haberi filij. Tertia est pars propter quā scitur masculinitas vel fœmininitas. Quarta est pars per quā scitur de nato de quo fit interrogatio vtrū sit masculus vel fœmina. Quinta est pars ad quam cum peruenerit Iupiter est significatio filij. Sexta est pars dilectionis filiorum. Septima est pars scientię filiorum. Dicit Albumazar si pars filiorum ceciderit in signo multorum filiorum habebit multos filios. Si vero ceciderit in signo sterili nō habebit aliquem filium. Si vero ceciderit in signo paucorū filiorū habebit paucos filios. Et si hęc pars significauerit filios & fuerit fortunata/ filij viuent: & si infortunata morientur.

SEXTA DOMVS. Hic ponit partes sextæ domus & sunt duæ. Prima est pars azemena idest debilitatis inseparabilis alicuius membri. Secūda est pars seruorum. Si pars azemena fuerit coniuncta cum fortunis: erit natus sanus in mēbris suis. Si vero fuerit coniuncta infortunis: habebit morbos inseparabiles in membris. & loca in quibus erunt hæ ęgritudines sciuntur a locis infortunarum significantium eas.

SEPTIMA DOMVS. Hic ponit partes septimæ domus: & sunt quatuor. Prima est pars desponsationis virorum. Secūda est pars desponsationis mulierum. & hæc accipitur duobus modis. Tertia est delectationis & voluptatis. Quarta est pars nuptiarum. Quando pars desponsationis peruenerit per directionem ad Iouem vel venerem est significatio desponsatiōis. Et ego inueni in vna natiuitate tempus desponsationis quando dominus partis desponsationis peruenit ad ipsam partem per directionem dando cuilibet gradui annum vnum.

OCTAVA DOMVS. Hic ponit partes octauæ domus & sunt quatuor. Prima est pars mortis. Secūda est pars planetæ qui interficit. Tertia est pars anni in quo veniet nato mors aut paupertas &c. Quarta est pars contentionis & litigatiōis. Dicit Albumazar si pars mortis fuerit impedita & dominus eius & non aspexerint eos fortunæ/ interficietur natus morte turpissima. Si vero aspexerint fortunæ: erit econtrario. Si luna sola aspexerit partem planetæ interficientis/ & ipsa luna fuerit in signo membrorum abscisorū: natus interficietur patiēdo. Et si luna fuerit impedita abscindetur ei aliquid de mēbris. Quando pars anni

In quo timetur nato mors & dominus eius cum domino ascenden tis fuerint impediti: erit natus multarum infirmitatum & afflictio nis in corpore atque substantia: & multotiēs appropinquabit perdi- tioni corporis & amissione substantiæ. & quotienscunque profectio anni peruenerit ad hāc partem: aut peruenerit hæc pars per pro- fectionem aut directionem ad ascendēs aut ad dominum eius: in- ueniet natus pericula in corpore & infirmitatibus/ & inueniet an- gustiam & horribile in substantia. timebit quoque mortem ex diuer sis partibus.

NONA DOMVS. Hic ponit partes nonæ domus: & sunt duæ. Prima est pars peregrinatiōis. Secunda est pars iti- neris in aqua. Ab istis accipiuntur peregrinationes na- ti & itinera per aquas. Albumazar dicit. Si pars itineris in aqua ceciderit in signo aquatico: faciet natus multa itinera per aquas: & si ibi fuerit fortunata habebit in suis itineribus profectū ac lucrū. & si fuerit infortunata: significat contrarium.

DECIMA DOMVS. Hic ponit partes decimę domus: & sunt. 5. Prima est pars regiōis atque regni. Secūda est pars regis atque regni. Tertia est pars principatū operis regni. Quarta est pars significans vtrum sit causa regni vel non. Quin- ta est pars matrum.

VNDECIMA DOMVS. Hic ponit partes vndecimę do mus: & sunt duæ. Prima est pars amicorum. Secunda est pars significans profectū & effectum & amiciciā amicorū.

DVODECIMA DOMVS. Hic ponit vnam solam par- tem in hac domo quæ est pars inimicorum. Et hæ sunt partes aliæ quibus vtuntur magistri iudiciorum. Hic po nit quasdam alias partes quę non sunt in aliqua domorum: & sunt sex. Prima est pars mendacij rumorum. Secunda est pars rationis & profunditatis sensus. Tertia est pars sapiētię & disciplinę. Quar ta est pars guerrę & præliorum. Quinta est pars pacis. Sexta est pars aspiciendi in reuolutione annorum. & omnes istæ proijciun tur ab ascendente.

ET QVIA AVXILIANTE DEO. Prius auctor posuit partes quæ cadunt in natiuitatibus: Hic po- nunt partes quæ cadunt in reuolutionibus annorū mundi. Et potest diuidi in duas partes. quoniā pri- mo ponit partes quibus vtuntur magistri iudiciorū in reuolutionibus in causis regnorum. Secūdo ponit partes qui- bus vtuntur magistri iudiciorum in pręsciendo forum rerum. se- cunda est ibi. Item sunt hic aliæ partes. Dicit quod ex partibus quæ exercentur in reuolutionibus annorum mundi ad sciēdum causas

regni atq; imperij: & ista accipitur a Marte in lunã: & proijcitur ab ascendente coniunctionis quae significat mutationem regni & accipitur alio modo a gradu ascendentis coniunctiouis in gradum coniunctionis. intelligendo a gradu ascendẽtis reuolutionis anni in quo est coniunctio vsq; ad locum in quo planetae coniunguntur. & nisi hoc modo intelligatur impossibile est. Supponitur enim quod homo sciat gradum ascendentis in hora coniunctiõis planetarum superiorum. Hoc autem est impossibile secundum quod dicit Abrahã Auenezra. dicit enim si possemus scire diem in qua coniungi debeant: esset haec res magna. Fit etiam pars alio modo videlicet accipitur gradu medij coeli reuolutionis illius anni in quo fuit coniunctio vsq; in solem: & proijcitur a gradu Iouis. Secunda pars per quam scitur quãtum debeat durare rex in regno. Hic accipitur hora electionis regis a sole in. 15. gradum signi leonis. Et proiicitur a luna. accipitur etiam a luna in. 15. gradũ cancri: & proiicitur a sole. tertia pars est de tempore electionis regis. hic accipitur hora electionis regis in die a Ioue in Saturnum & in nocte econtra: & proiicitur ab ascendente reuolutionis anni in quo surrexit rex. Et si Iupiter fuerit in signo communi & reuolutio fuerit diurna & cum hoc fuerit Iupiter cadens ab angulo: tunc accipitur a Saturno in Iouem/ & adduntur desuper. 30. gradus: & proiicitur ab ascendente. Si vero Iupiter & Saturnus fuerint sibi oppositi & ambo fuerint cadentes ab ascendente accipitur medietas graduum qui sunt inter eos: & proiicitur ab ascendẽte. Et si fuerit Iupiter in exaltatione sua & fuerit reuolutio in nocte: numeratur ab eo in Saturnum/ & proiicitur ab ascendente. Deinde dicit auctor quod duę sunt partes maxime ex quibus extrahitur tẽpus electionis regis & eius durationis. Prima earum est vt aspicias horã electionis regis & aspicias vbi prouenit profectio anni a coniunctione triplicitatis/ quae significauit illa sectam in qua est illud regnum: secundum quod datur omnibus. 30. gradibus annus & omnibus duobus gradibus cum dimidio mensis. & sic secundum istam proportionem vsq; ad horã electionis. & cum sciueris in quo gradu signi sit/ serua illum gradum: quia ab eo ęquabis primam partẽ. Et cum volueris ęquare eam aptabis ascendens reuolutionis anni in quo surrexit ipse electus. Postea respice Saturnum & Iouem & quis eorũ fuerit orientalis a sole accipe ab illo vsq; in gradũ ęquationis partis primae quam seruasti: & proiice ab ascendente reuolutionis: & quo peruenerit numerus ipse est locus primae partis.
¶ Nota quod auctor dicit: accipe a planeta orientali a sole & Saturno vel Ioue: & non dicit quid sit faciẽdum quando ambo sunt oriẽtales. ego credo quod tunc debet accipi ab eo qui soli fuerit propin-

quior. Item non dicit quid debeat fieri quando nullus eorum est orientalis: vt breuiter dicã nescio quid fieri debeat/ quia non vidi istas duas partes per hunc modum positas in aliquo alio libro. Secunda pars scitur hoc modo. Aspice coniunctionē Iouis & Saturni in qua surrexerit rex vel cœpit regnum ad quod signum & gradum peruenit profectio/ anni dando cuilibet anno. 30. gra. & cuilibet mensi. 2. gra. cum dimidio vsq; ad diem in qua surrexit rex & ipse est locus ęquationis partis secundæ serua eum. Post hoc accipe a Saturno vel Ioue quis eorum orientalis fuerit vsq; ad locum partis secundæ & proijce ab ascendente reuolutionis anni & quo peruenerit numerus ipse est locus partis secundę. Hæ sunt partes quæ significant fortitudinem regis & eius durationem. Dicit Haly Abenragel aspicies in reuolutionem annorum mundi pro intronizatiōe intronizati. Primo a Saturno quę est prima pars. & a Ioue quæ est secũda. & quot gra. & quot minuta fuerint inter eos & nota hoc. ¶ Postmodum considera in quo signo est dominus medii cœli & reducas illos gra. ad ascensiones illius signi in quo fuerit: & quod inde exiuerit erit id quod durāt anni vel mēses aut dies. Et si fuerit in domibus vel in exaltationibus suis erunt anni: & si fuerint peregrini in succedentibus erunt menses/ alioquin erunt dies. Similiter quando sol applicuerit Marti & Mars fuerit cursu vacuus non applicans Saturno: significat q; milites mouebuntur contra ipsum intronizatum & venient super ipsum erecti. & propter hoc accident ei tristitiæ & anxietates & forte capient eum. Tamen si Mars cum hoc applicuerit Saturno ipsorum naturæ coniunguntur & nullus mouebitur contra eum.

ITEM SVNT ALIÆ PARTES. Hic auctor ponit partes quæ exercentur in reuolutionibus annorum mundi per quas scitur quæ res erunt caræ & quæ viles. Sententia literæ est talis. Cũ volueris scire vtrum aliqua res erit cara vel vilis/ multum vel parum: considera partem illius rei & vide in cuius planetæ domo vel exaltatiōe vel termino siue triplicitate cadat ipsas pars. qui planeta si fuerit combustus vel retrogradus aut in aliquo loco maligno: vilescit res illa & erit parui pretij. Si vero fuerit in loco fortitudinis aut in angulo & maxime in medio cœli: grauabitur res illa & erit maioris pretij. & si peruenerit dominus domus illius ad locũ descensionis suę/ vilescit res illa. Vult dicere si planeta habens plures fortitudines in loco partis fuerit in aliqua dignitatum suarum & maxime in sua exaltatiōe. aut fuerit in aliquo angulorum & maxime in medio cœli: res illa erit chara. & secundum quantitatem fortitudinis planetæ in suis dignitatibus aut in angulis vel succedentibus erit quantitas caristiæ. Si vero planeta ipse fuerit in ca-

su a domo vel exaltatione sua/ vel fuerit in domo cadente ab angu-
lo: vilescet res illa & erit parui pretij. Aspice similiter aspectũ for-
tunarum & infortunarum ad eam scilicet partem & ad lunam &
dominum eius quis sit & qualiter aspiciat illam partem. Si autem
fortuna & luna aspiciant ipsam partem: multiplicabitur eadem res
in pretio. & si aspexerint eam infortunæ: detrimẽtum patietur res
illa & erit vilis & parui pretij. Ego dico tibi ꝙ si planeta habens
plures fortitudines in loco partis in reuolutione anni retrogradus
fuerit & cum hoc fuerit in aliqua dignitatum suarum vel in angu
lo significat ꝙ res illa erit chara sed nõ in principio anni q̃diu do-
minus partis est retrogradus. & quando ille planeta incipiet diri-
gi tunc res illa incipiet esse chara. Eodem modo si planeta domi-
nus partis fuerit in casu & fuerit directus: significat vilitatẽ rei. sed
illa vilitas erit maxima quando planeta incipiet esse retrogradus.
Deinde ponit proiectiões & incipit a parte tritici: & dicit ꝙ pars
tritici accipitur a sole in Martem & proijcitur ab ascendẽte: a qui
bus locis accipiantur & a quibus locis proijciantur patet in litera.
Et vt melius pateat modus ponam exemplum de parte tritici in fi-
gura coniunctionis præcedentis introitum solis in arietem & etiã
in figura reuolutionis anni istius scilicet. 1331. dico ꝙ Parisius se
cundum veritatem tabularum Alfonsij in hora cõiunctionis solis
& lunæ pręcedentis introitum solis in arietem: erit ascendens pri-
mus grad. cancri. locus solis illa hora erit. 5. signa Alfonsi. 56. gra
dus. 42. minuta. 36. secunda. verus locus Martis fuit vnũ signũ.
44. gra. 17. minuta. 28. secunda. videbo quantum est inter solem
& Martem subtrahendo locum solis a loco Martis: & inuenio. 1.
signum. 47. gra. 34. minuta. 52. secunda. quem numerum cõpu-
tabo ab ascendente & terminatur numerus in libra. 18. gra. 10. mi
nuto. 6. secundo. Deinde videbo quis est ibi fortior: & inuenio Sa-
turnum in illo loco fortiorem quia est exaltatio sua nomine cuius
habet ibi quatuor fortitudines. & est triplicitas sua ratione cuius
habet tres fortitudines. est etiam facies sua ratiõe cuius habet vnã
fortitudinem: habet ergo Saturnus in loco partis tritici. 8. fortitu
dines. Post Saturnũ est Venus quia est domus sua & habet ibi. 5.
fortitudines: & Iupiter habet ibi terminum. Aspiciam statum cu-
iuslibet istorum in figura & secundum statũ eorum videbo de for-
te tritici. Aspiciam primo ad Saturnum quem statum ipse habet
in figura: & inuenio ipsum in angulo terræ non distantem ab an-
gulo per. 4. grad. significat hoc ꝙ triticum debet esse charum nõ
tamen multum: quia angulus non est fortis. fortior enim angulo-
rum quantum ad hoc/ est medium cœli: deinde ascendens/ postea
angulus terræ & vltimo angulus occidentalis. tamen quia Satur-

nus est retrogradus & in loco suo peregrinus nullã habens in loco suo dignitatem: significat ꝙ triticum in principio anni erit parui pretij. Et quando Saturnus incipiet dirigi: ascendet pretium eius & erit magis charum. hæc est significatio Saturni. Deinde aspiciã ad statũ Veneris & inuenio eam in domo. 11. sua propria domo: significat hoc similiter ꝙ triticum erit aliquãtulum charum. Prospiciam etiam eandem partem in figura reuolutionis anni eiusdẽ. Dico quod ascendens reuolutionis secundum tabulas prædictas erit quartus gradus. 15. minuta. 26. secunda libræ Distantia inter solem & Martem erit idest signum. 45. gradus. 3. minuta. 59. secunda. Computabo hunc numerum ab ascendente: & terminatur numerus in capricorno. 19. gra. 19. minuto. 25. secũdo Mars habet in loco istius partis exaltationem & triplicitatem. habet ergo ibi septem fortitudines. Saturnus habet ibi domum & faciem: habet ergo ibi sex fortitudines. Mars est fortior in loco & ipse in angulo medij cœli: significat hoc ꝙ triticum debet esse charum: sed quia Mars est in casu ab exaltatione sua non erit charũ donec exiuerit casum suum.

¶ Excudebat PARISIIS Simon Colinæus:
Anno. MDXXI. altera die Iulij.